

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

**ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ
2013-2014**

ΑΘΗΝΑ 2013

Επιμέλεια έκδοσης:

- Ευγενία ΜΑΓΟΥΛΑ, Επικ. Καθηγήτρια
- Γιώργος ΜΠΑΡΑΛΗΣ, Επικ. Καθηγητής
- Αλέξανδρος-Σταμάτιος ΑΝΤΩΝΙΟΥ, Λέκτορας
- Μαρία ΔΗΜΑΚΗ-ΖΩΡΑ, Λέκτορας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.	
I	ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	5
	Αποστολή των Παιδαγωγικών Τμημάτων	
II	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ	
A	ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ	5
B	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ Π.Τ.Δ.Ε.	6
Γ	ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ Π.Τ.Δ.Ε.	6
III	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ Π.Τ.Δ.Ε	
A	ΜΕΛΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	7
B	ΕΙΔΙΚΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	8
Γ	ΕΙΔΙΚΟ ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	8
Δ	ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ	8
E	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ Δ.Ε.Π. ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΙΣ	8
ΣΤ	ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	9
Z	ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΕΣ	10
H	ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	11
Θ	ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ ΤΟΥ Π.Τ.Δ.Ε.	11
IV	ΧΩΡΟΙ ΤΟΥ Π.Τ.Δ.Ε.	11
A	ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΕΛΩΝ Δ.Ε.Π., ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ, ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ, κ.ά.	11
B	ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	12
V	ΜΑΡΑΣΛΕΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ	13
VI	ΟΙ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΟ Π.Τ.Δ.Ε	14
A	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	14
B	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΠΤΥΧΙΟΥ	19
Γ	ΤΡΟΠΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΤΟΥ ΠΤΥΧΙΟΥ	20
Δ	ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ	21
E	ΜΟΝΑΔΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ (ΦμεΑ)	22
VII	ΒΑΣΙΚΕΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΚΑΙ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	23
VIII	ΕΓΓΡΑΦΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	24
IX	ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ	25
X	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	28
A	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΑ	30
	-Τομέα Επιστημών της Αγωγής	30
	-Τομέα Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	51
	-Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών	57
	-Τομέα Μαθηματικών και Πληροφορικής	68
	-Τομέα Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος	72
B	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	83
	-Τομέα Επιστημών της Αγωγής	83

	-Τομέα Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	83
	-Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών	83
	-Τομέα Μαθηματικών και Πληροφορικής	84
	-Τομέα Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος	85
Γ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	86
	-Τομέα Επιστημών της Αγωγής	86
	-Τομέα Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	101
	-Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών	105
	-Τομέα Μαθηματικών και Πληροφορικής	116
	-Τομέα Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος	120
XI	ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (ΠΜ) ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	129
XII	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	131
XIII	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ	141
XIV	ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ)	154
XV	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΕΛΜΟΥΖΟΣ»	157
XVI	ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΕΛΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	158
XVII	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ	162
XVIII	ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ Π.Μ.Σ. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ	163

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Τα Παιδαγωγικά Τμήματα ιδρύθηκαν με το Ν. 1268/82 (άρθρο 46).

Το Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών άρχισε τη λειτουργία του από το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985.

Αποστολή των Παιδαγωγικών Τμημάτων

Π.Δ. 320 (Φ.Ε.Κ. 116/7.9.83)

Άρθρο 2:

"Τα Παιδαγωγικά Τμήματα έχουν, στα πλαίσια του άρθρου 1 παρ. 2 του Ν. 1268/82 ειδικότερα, ως αποστολή:

α) Να καλλιεργούν και να προάγουν τις Παιδαγωγικές Επιστήμες με την ακαδημαϊκή και την εφαρμοσμένη διδασκαλία και έρευνα.

β) Να παρέχουν στους πτυχιούχους τους τα απαραίτητα εφόδια που θα εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτισή τους για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

γ) Να συμβάλλουν στην εξύψωση του επιπέδου και στην κάλυψη των αυξανόμενων αναγκών της Εκπαίδευσης, σε ό,τι αφορά ζητήματα Παιδαγωγικής.

δ) Να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση και επίλυση παιδαγωγικών προβλημάτων εν γένει".

II. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

A. ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ

ΠΡΥΤΑΝΗΣ

Καθηγητής Θεοδόσιος ΠΕΛΕΓΡΙΝΗΣ

ΑΝΤΙΠΡΥΤΑΝΕΙΣ

Καθηγητής Αστέριος ΔΟΥΚΟΥΔΑΚΗΣ

Καθηγητής Θωμάς ΣΦΗΚΟΠΟΥΛΟΣ

Καθηγητής Θεόδωρος ΛΙΑΚΑΚΟΣ

**Β. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Δημοσθένης ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ
Καθηγητής

(Ιπποκράτους 20, 1ος όροφος, τηλ. 210 3688480)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Γραμματέας: Ευγενία ΓΕΩΡΓΙΟΥ - ΚΑΡΑΒΑΝΑ
Ναυαρίνου 13^Α, Ισόγειο

Τμήμα Φοιτητικών Θεμάτων: τηλ. 210 3688018, 3688198
Fax: 210 3688019

Τμήμα Μεταπτυχιακών Θεμάτων: τηλ. 2103688197
Fax: 210 3688015

Γραμματεία Εξομοίωσης: τηλ. 210 3688197 Fax: 210 3688015

Γ. ΤΟΜΕΙΣ

1. ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Διευθυντής: Ιωάννης ΒΡΕΤΤΟΣ
Καθηγητής Παιδαγωγικής
(Ιπποκράτους 20, 2^{ος} όροφος, τηλ. 210 3688497)

2. ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

-

3. ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Διευθύντρια: Λουΐζα ΚΑΚΙΣΗ-ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ
Καθηγήτρια Αισθητικής Αγωγής
(Ναυαρίνου 13α, 1^{ος} όροφος, τηλ. 210 3688052)

4. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

-

**5. ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

Διευθυντής: Κωνσταντίνος ΣΚΟΡΔΟΥΛΗΣ
Καθηγητής Φυσικής και Επιστημολογίας Φυσικών Επιστημών
(Ναυαρίνου 13α, 4^{ος} όροφος, τηλ. 210 3688033)

ΙΙΙ. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Α. ΜΕΛΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ (Δ.Ε.Π.)

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

1. Αγγελική ΒΟΥΔΟΥΡΗ
2. Ιωάννης ΒΡΕΤΤΟΣ
3. Θεόδωρος ΓΡΑΜΜΑΤΑΣ (εκπαιδευτική άδεια 2013-2014)
4. Δημοσθένης ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ
5. Γεώργιος ΔΡΑΚΟΣ
6. Λουίζα ΚΑΚΙΣΗ - ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ
7. Γεώργιος ΚΑΛΚΑΝΗΣ
8. Ανδρονίκη ΜΠΟΥΦΗ
9. Αθανάσιος ΝΑΚΑΣ
10. Βασιλική ΠΑΤΣΙΟΥ
11. Σταυρούλα ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ
12. Κωνσταντίνος ΣΚΟΡΔΟΥΛΗΣ
13. Κρυσταλλία ΧΑΛΚΙΑ
14. Γεωργία ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

1. Ευαγγελία ΓΑΛΑΝΑΚΗ
2. Κωνσταντίνος ΜΑΛΑΦΑΝΤΗΣ
3. Χαράλαμπος ΜΠΑΜΠΟΥΝΗΣ
4. Κωνσταντίνος ΦΑΣΟΥΛΗΣ
5. Εμμανουήλ ΦΥΡΙΠΠΗΣ
6. Ηρώ ΜΥΛΩΝΑΚΟΥ – ΚΕΚΕ

ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

1. Ρέα ΚΑΚΑΜΠΟΥΡΑ
2. Ευγενία ΜΑΓΟΥΛΑ
3. Ευαγγελία ΜΑΥΡΙΚΑΚΗ
4. Θωμάς ΜΠΑΜΠΙΑΛΗΣ
5. Γεώργιος ΜΠΑΡΑΛΗΣ
6. Λαμπρινή ΣΚΟΥΡΑ
7. Αλέξανδρος-Σταμάτιος ΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΔΕΚΤΟΡΕΣ:

1. Μαρία ΔΗΜΑΚΗ-ΖΩΡΑ
2. Αποστολία ΓΑΛΑΝΗ
3. Μαριέττα ΠΑΠΑΔΑΤΟΥ-ΠΑΣΤΟΥ

**Β. ΕΙΔΙΚΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
(Ε.Ε.ΔΙ.Π)**

1. Σταμάτης ΚΑΤΣΟΡΧΗΣ, Ε.Ε.ΔΙ.Π. ΙΙ
2. Μαρία ΜΑΡΓΑΡΙΤΟΥ, Ε.Ε.ΔΙ.Π. ΙΙ
3. Παναγιώτης ΤΖΑΜΑΡΓΙΑΣ, Ε.Ε.ΔΙ.Π. Ι

**Γ. ΕΙΔΙΚΟ ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
(Ε.Τ.Ε.Π.)**

1. Αγλαΐα ΠΛΑΤΑΝΟΥ, ΑΡ (βιβλιοθηκονομίας)
2. Ελένη ΚΩΣΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΡ (βιβλιοθηκονομίας)
3. Μαρίνα ΓΕΝΙΤΣΑΡΙΔΗ - ΕΞΑΡΧΑΚΟΥ, ΑΡ (Τεχνολόγου-Μηχανικού)
4. Ειρήνη ΘΑΝΟΥ, ΑΡ (βιβλιοθηκονομίας)
5. Ελένη ΚΛΕΙΔΕΡΗ, ΜΕ
6. Λεωνίδας ΧΟΛΕΒΑΣ, ΜΕ

Δ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

1. Ευγενία –ΓΕΩΡΓΙΟΥ - ΚΑΡΑΒΑΝΑ, Γραμματέας
2. Δέσποινα ΠΕΡΙΒΟΛΑΡΗ
3. Ευδοκία ΛΥΡΙΤΣΗ
4. Βασιλική ΝΑΣΙΩΚΑ
5. Κωνσταντίνα ΤΣΙΩΛΗ
6. Χριστίνα ΜΠΡΟΒΑ
7. Παναγιώτης ΧΟΝΔΡΟΘΑΝΑΣΗΣ
8. Μαριέττα ΣΙΩΤΟΥ
9. Κωνσταντίνα-Νεκταρία ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
10. Λεωνίδας ΕΞΑΡΧΑΚΟΣ
11. Βασιλική ΚΟΛΑΤΣΟΥ
12. Μαρίνα ΣΟΪΛΕΔΗ - ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ
13. Ζωή ΜΠΑΛΤΣΙΩΤΗ
14. Χρήστος ΚΕΧΑΓΙΑΣ

Ε. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ (Δ.Ε.Π.) κατά Τομείς και κατά σειρά ένταξης στη βαθμίδα

1. Τομέας Επιστημών της Αγωγής

Καθηγητές

1. Ιωάννης ΒΡΕΤΤΟΣ

Αναπληρωτές Καθηγητές

2. Κωνσταντίνος ΜΑΛΛΑΦΑΝΤΗΣ
3. Εμμανουήλ ΦΥΡΙΠΠΗΣ
4. Κωνσταντίνος ΦΑΣΟΥΛΗΣ
5. Ηρώ ΜΥΛΩΝΑΚΟΥ – ΚΕΚΕ

Επίκουροι Καθηγητές

6. Λαμπρινή ΣΚΟΥΡΑ
7. Θωμάς ΜΠΑΜΠΑΛΗΣ

2. Τομέας Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας

Καθηγητές

1. Γεώργιος ΔΡΑΚΟΣ
2. Σταυρούλα ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

3. Ευαγγελία ΓΑΛΑΝΑΚΗ

Λέκτορας

4. Αλέξανδρος-Σταμάτιος ΑΝΤΩΝΙΟΥ
5. Μαριέττα ΠΑΠΑΔΑΤΟΥ-ΠΑΣΤΟΥ

3. Τομέας Ανθρωπιστικών Σπουδών

Καθηγητές

1. Θεόδωρος ΓΡΑΜΜΑΤΑΣ
2. Αθανάσιος ΝΑΚΑΣ
3. Δημοσθένης ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ
4. Λουίζα ΚΑΚΙΣΗ – ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ
5. Βασιλική ΠΑΤΣΙΟΥ
6. Γεωργία ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

Αναπληρωτές Καθηγητές

7. Χαράλαμπος ΜΠΑΜΠΟΥΝΗΣ

Επίκουροι Καθηγητές

8. Ρέα ΚΑΚΑΜΠΟΥΡΑ
9. Ευγενία ΜΑΓΟΥΛΑ

Λέκτορας

10. Μαρία ΔΗΜΑΚΗ-ΖΩΡΑ

4. Τομέας Μαθηματικών και Πληροφορικής

Καθηγητές

1. Αγγελική ΒΟΥΔΟΥΡΗ-ΑΡΤΙΚΗ
2. Ανδρονίκη ΜΠΟΥΦΗ

Επίκουρος Καθηγητής

3. Γεώργιος ΜΠΑΡΑΛΗΣ

5. Τομέας Φυσικών Επιστημών Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος

Καθηγητές

1. Γεώργιος ΚΑΛΚΑΝΗΣ
2. Κωνσταντίνος ΣΚΟΡΔΟΥΛΗΣ
3. Κρυσταλλία ΧΑΛΚΙΑ

Επίκουρη Καθηγήτρια

4. Ευαγγελία ΜΑΥΡΙΚΑΚΗ

Λέκτορας

5. Αποστολία ΓΑΛΑΝΗ

ΣΤ. ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Κωνσταντίνος ΠΑΣΣΑΚΟΣ
Καθηγητής Ψυχοπαιδαγωγικής (31 Αυγούστου 1993)
2. Ανδρέας ΚΑΖΑΜΙΑΣ
Καθηγητής Συγκριτικής Παιδαγωγικής (31 Αυγούστου 1996)
3. Μιχάλης ΜΕΡΑΚΛΗΣ
Καθηγητής Λαογραφίας (31 Αυγούστου 1999)
4. † Δημήτριος ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
Καθηγητής Φυσικής (31 Αυγούστου 1999)
5. Κωνσταντίνος ΜΑΝΟΣ
Καθηγητής Παιδαγωγικής Ψυχολογίας (31 Αυγούστου 2000)
6. Γεώργιος ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ
Καθηγητής Θρησκευολογίας (31 Αυγούστου 2001)
7. Αθανάσιος ΠΑΠΑΣ
Καθηγητής Παιδαγωγικής (31 Αυγούστου 2002)
8. Παναγιώτης ΚΟΚΚΟΤΑΣ
Καθηγητής Διδακτικής Φυσικών Επιστημών (31 Αυγούστου 2003)
9. Αθανάσιος ΤΣΙΠΛΗΤΑΡΗΣ
Καθηγητής Παιδαγωγικής (31 Αυγούστου 2004)
10. Θεόδωρος ΕΞΑΡΧΑΚΟΣ
Καθηγητής Μαθηματικών (31 Αυγούστου 2004)
11. Εμμανουήλ ΚΟΛΙΑΔΗΣ
Καθηγητής Παιδαγωγικής Ψυχολογίας (31 Αυγούστου 2007)
12. Γεώργιος ΛΕΟΝΤΣΙΝΗΣ
Καθηγητής Ιστορίας (31 Αυγούστου 2008)
13. Ιωάννης ΣΑΛΒΑΡΑΣ
Καθηγητής Παιδαγωγικής (31 Αυγούστου 2008)
14. Χρίστος ΣΑΪΤΗΣ
Καθηγητής Οργάνωσης και Διοίκησης της Εκπαίδευσης (31 Αυγούστου 2009)
15. Αριστοτέλης ΡΑΠΤΗΣ
Καθηγητής Πληροφορικής (31 Αυγούστου 2009)
16. Δημήτριος ΜΑΤΘΑΙΟΥ
Καθηγητής Συγκριτικής Παιδαγωγικής (31 Αυγούστου 2012)
17. Ιωάννης ΠΑΠΑΔΑΤΟΣ
Καθηγητής Ψυχοφυσιολογίας
18. Αθανάσιος ΤΡΙΛΙΑΝΟΣ
Καθηγητής Διδακτικής Μεθοδολογίας

19. Ιωάννης ΡΑΣΣΙΑΣ
Καθηγητής Μαθηματικών

Z. ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Μενέλαος ΓΚΙΒΑΛΟΣ, των Πολιτικών Επιστημών
2. Μαρία ΤΖΑΝΗ, της Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης
3. Άντα ΚΑΤΣΙΚΗ-ΓΚΙΒΑΛΟΥ, της Ελληνικής Φιλολογίας
4. Ηλίας ΜΑΤΣΑΓΓΟΥΡΑΣ, της Παιδαγωγικής
5. Γεώργιος ΔΗΜΑΚΟΣ, των Μαθηματικών

H. ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Π. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, της Γενικής Παιδαγωγικής (1985-1996)
2. Ευ. ΒΑΡΝΑΒΑ-ΣΚΟΥΡΑ, των Παιδαγωγικών (1985-1989)
3. Στ.ΒΟΣΝΙΑΔΟΥ, της Ψυχολογίας (1992-1995)
4. Ολ. ΦΡΑΓΚΟΥ-ΨΥΧΟΠΑΙΔΗ, της Αισθητικής Αγωγής (1989-1992)
5. Χρ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗΣ, της Γλωσσολογίας (1993-2000)
6. Μ.ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ, της Λαογραφίας (1993-2008)

Θ. ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ ΤΟΥ Π.Τ.Δ.Ε.

1. HansjosefBUCHKREMER, Καθηγητής του Τμήματος Θεραπευτικής και Κοινωνικής Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου της Κολωνίας, Τομέας - Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας [Ειδική Παιδαγωγική], 6 Οκτωβρίου 2004
2. Αναστάσιος Μ. ΤΑΜΗΣ, Καθηγητής Κοινωνιογλωσσολογίας και Ιστορίας της Ελληνικής Διασποράς – Διευθυντής του Εθνικού Κέντρου Ελληνικών Μελετών και Έρευνας του Πανεπιστημίου LaTrobe Μελβούρνης Αυστραλίας
Τομέας Ανθρωπιστικών Σπουδών [Νεότερη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Ιστορία], 23 Ιουνίου 2006
3. Γεράσιμος ΡΗΓΑΤΟΣ, Άμισθος Επίκουρος Καθηγητής Ιατρικής Πανεπιστημίου Αθηνών, Διευθυντής Α΄ Παθολογικής-Ογκολογικής Κλινικής και του Τομέα Παθολογίας του Νοσοκομείου «Άγιος Σάββας» - ειδικός στην ιστορία και στον πολιτισμό της Ιατρικής Τομέας Ανθρωπιστικών Σπουδών [Λαογραφία], 25 Οκτωβρίου 2006
4. Βαγγέλης ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, Μουσικοσυνθέτης, Τομέας Επιστημών της Αγωγής, 12 Μαΐου 2008
5. PeterMACKRIDGE, Καθηγητής Πανεπιστημίου Οξφόρδης, 26 Νοεμβρίου 2008
6. †Τάσος ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος Κυπριακής Δημοκρατίας, 15 Μαΐου 2009.
7. WolfgangDRESSLER, Ομότιμος Καθηγητής Θεωρητικής Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου της Βιέννης, 1 Ιουλίου 2010.

8. Λάκης ΚΟΥΡΕΤΖΗΣ, Παιδαγωγός-Σκηνοθέτης-Συγγραφέας, 1 Ιουλίου 2010.
9. Κώστας ΧΑΡΗΣ, Παιδαγωγός, Επίτιμος Σύμβουλος του Π.Ι, 6 Ιουνίου 2012.

IV. ΧΩΡΟΙ ΤΟΥ Π.Τ.Δ.Ε.

A. Γραφεία Μελών ΔΕΠ, Αίθουσες διδασκαλίας, Εργαστήρια, κ.ά.

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης στεγάζεται στα κτίρια:

1. *Ιπποκράτους 33*

1ος όροφος: Γραφεία μελών Δ.Ε.Π., αίθουσα διδασκαλίας, Γραμματεία Τομέα Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας.

Ημιώροφος: Αίθουσα Συνεδριάσεων, αίθουσα Συλλόγου Μεταπτυχιακών Φοιτητών «Αλέξανδρος Δελμούζος», Βιβλιοθήκη Μεταπτυχιακών.

2. *Ιπποκράτους 20*

Γραφεία μελών Δ.Ε.Π., Γραμματείες Τομέων Επιστημών της Αγωγής, Ανθρωπιστικών Σπουδών, Μαθηματικών και Πληροφορικής, Αίθουσα Μουσικοπαιδαγωγικών συστημάτων, Εργαστήριο Εικαστικής Αγωγής.

3. *Ηπείρου 24*

Εργαστήριο Βιοφυσικό Περιβάλλον: Νευροεπιστήμες και Μάθηση.

4. *Χαριλάου Τρικούπη 24, 3^{ος} όροφος*

Σπουδαστήριο, Βιβλιοθήκη Τμήματος (τηλ. 210-3602715).

5. *Νέο Χημείο, Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο, 1ος όροφος, 3ος όροφος*

Νέες αίθουσες διδασκαλίας, Γραμματεία, γραφεία μελών Δ.Ε.Π., Εργαστήρια Πληροφορικής.

4ος όροφος: Εργαστήριο Φυσικών Επιστημών και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Εργαστήριο Διδακτικής και Επιστημολογίας των Φυσικών Επιστημών και της Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας, Γραμματεία Τομέα Φυσικών Επιστημών Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος, γραφεία μελών Δ.Ε.Π.

6. *Ιπποκράτους 31*

Ισόγειο: εργαστήριο Η/Υ, 1^{ος} όροφος: Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής, Εργαστήριο Τέχνης και Λόγου, Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας και Διδακτικής της Νέας Ελληνικής Γλώσσας. 5^{ος} όροφος: Γραφείο Συνάντησης Αφουηρητησάντων μελών ΔΕΠ του Τμήματος.

7. *Δαμάρεως 68, Παγκράτι*

Εργαστήριο Λογοθεραπείας

8.Κλεομένους και Δεινοκράτους 27, Αθήνα
Κέντρο Μελέτης Ψυχοφυσιολογίας και Εκπαίδευσης,

9. Μαρασλειο Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης, Μαρασλή 4 (τηλ. 210-7212617)

Εργαστήριο Η/Υ, Εργαστήριο Μαθηματικών, Ιστορίας, Φιλοσοφίας και Διδακτικής των Μαθηματικών, Εργαστήριο Κοινωνικών Επιστημών. Μεταπτυχιακές Σπουδές, Ερευνητικά Προγράμματα Ινστιτούτου Συγκριτικής Παιδαγωγικής, Εργαστήριο Συγκριτικής Παιδαγωγικής, Διεθνούς Εκπαιδευτικής Πολιτικής και Επικοινωνίας

Β. Βιβλιοθήκη

Χαριλάου Τρικούπη 24, 3^{ος} όροφος (τηλ. 210-3602715).

**V. ΜΑΡΑΣΛΕΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ** (Μαρασλή 4, τηλ. 210-7212617)

Πρόεδρος

Καθηγητής Κ. Σκορδούλης

Αντιπρόεδροι

Αναπλ. Καθηγητής Κ. Μαλαφάντης

Αναπλ. Καθηγητής Χ. Μπαμπούνης

VI. ΟΙ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

A. Οργάνωση και Πρόγραμμα Σπουδών

Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος καταρτίζεται από τη Γ.Σ. του Τμήματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1268/82, άρθρα 24 και 25, του Ν. 2083/92, άρθρο 9 και του Ν. 2188/94 άρθρο 1 παράγραφος 5.

Τα παραπάνω άρθρα τροποποιημένα όπως ισχύουν σήμερα και σχετική απόφαση της Συγκλήτου παρατίθενται στη συνέχεια για την πληρέστερη ενημέρωση των φοιτητών.

Ν. 1268/82

α) Άρθρο 24 "Πρόγραμμα Σπουδών"

1. Το Πρόγραμμα Σπουδών περιέχει: τους τίτλους των υποχρεωτικών, των κατ' επιλογήν υποχρεωτικών και των προαιρετικών μαθημάτων, το περιεχόμενό τους, τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας τους, στις οποίες περιλαμβάνεται το κάθε μορφής επιτελούμενο διδακτικό έργο, και τη χρονική αλληλουχία ή αλληλεξάρτηση των μαθημάτων.

2. Το Πρόγραμμα Σπουδών προσαρμόζεται στον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου, ο οποίος καθορίζεται για κάθε πτυχίο με Π.Δ. που εκδίδεται μετά από τη γνώμη του Σ.Α.Π. και των Σχολών και δεν μπορεί να είναι μικρότερος από οκτώ.

3. Κάθε εξαμηνιαίο μάθημα περιλαμβάνει έναν αριθμό διδακτικών μονάδων (δ.μ.). Η δ.μ. αντιστοιχεί σε μια εβδομαδιαία ώρα διδασκαλίας επί ένα εξάμηνο προκειμένου περί αυτοτελούς διδασκαλίας μαθήματος και σε μία μέχρι τρεις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας ή άσκησης επί ένα εξάμηνο για το υπόλοιπο εκπαιδευτικό έργο, σύμφωνα με σχετική απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος. Στο Πρόγραμμα Σπουδών περιέχεται και ο ελάχιστος αριθμός δ.μ. που απαιτείται για τη λήψη του πτυχίου.

4. Η κατανομή των εξαμηνιαίων μαθημάτων σε εξάμηνα είναι ενδεικτική και όχι υποχρεωτική για τους φοιτητές. Ανταποκρίνεται πάντως σε συνθήκες κανονικής φοίτησης, προσαρμοσμένης στον ελάχιστο δυνατό αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου και στην αλληλουχία των προαπαιτούμενων και των εξαρτώμενων από προαπαιτούμενα μαθημάτων. Με τη διαδικασία κατάρτισης του προγράμματος σπουδών ορίζονται τα προαπαιτούμενα και τα εξαρτώμενα από προαπαιτούμενα μαθήματα. Ο φοιτητής υποβάλλει τη δήλωση προτίμησης στη Γραμματεία του Τμήματος στην αρχή κάθε εξαμήνου και σε ημερομηνίες που ορίζονται από τη Γενική Συνέλευση.

5. Τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα καλύπτουν τουλάχιστον το 1/4 του Προγράμματος Σπουδών.

6. Αρμόδια για την κατάρτιση του Προγράμματος Σπουδών είναι η Γ.Σ. του Τμήματος. Το Πρόγραμμα Σπουδών αναθεωρείται

κάθε Απρίλιο. Ο Πρόεδρος του Τμήματος συγκροτεί Επιτροπή Προγράμματος από μέλη της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος με ετήσια θητεία, η οποία υποβάλλει σχετική εισήγηση στη Γ.Σ. του Τμήματος, αφού προηγουμένως κωδικοποιήσει τις προτάσεις των Τομέων.

7. Η απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος για το Πρόγραμμα Σπουδών κοινοποιείται στον Κοσμήτορα και στην Ε.Α.Γ.Ε και δημοσιεύεται στον Οδηγό Σπουδών της Σχολής ή του Τμήματος.

8. Στα Προγράμματα Σπουδών ενός Τμήματος μπορούν να περιλαμβάνονται και μαθήματα που ανήκουν στο γνωστικό πεδίο Τομέα άλλων Τμημάτων της ίδιας ή άλλης Σχολής. Στην περίπτωση αυτή η ανάθεση διδακτικού έργου σε μέλη Δ.Ε.Π. του Τομέα αυτού γίνεται με απόφαση της Κοσμητείας ή του Πρυτανικού Συμβουλίου αντίστοιχα μετά από πρόταση των αντίστοιχων Τμημάτων ή Σχολών.

9. Σε περίπτωση αποτυχίας σε υποχρεωτικό μάθημα ο φοιτητής υποχρεούται να το επαναλάβει σε επόμενο εξάμηνο.

10. Για όλα τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών καθορίζεται ο Τομέας που έχει αρμοδιότητα για τη διδασκαλία τους. Τα μαθήματα αυτά μπορούν να διδάσκονται από όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. Τμήματος.

11. Σε περίπτωση μαθήματος που διδάσκεται σε μεγάλα ακροατήρια επιδιώκεται η διαίρεση της αντίστοιχης τάξης σε τμήματα με μικρό αριθμό φοιτητών και η ανάθεση διδασκαλίας του μαθήματος για κάθε τμήμα σε ένα μέλος Δ.Ε.Π. του αντίστοιχου τομέα. Τα μέλη Δ.Ε.Π. που παίρνουν τέτοια ανάθεση, συγκροτούν την Επιτροπή του μαθήματος με συντονιστή μέλος Δ.Ε.Π. που κατέχει την ανώτατη βαθμίδα. Η Επιτροπή του μαθήματος συντονίζει την ομοιομορφία διδασκαλίας ως προς το περιεχόμενο και την έκταση τόσο της διδασκτέας ύλης όσο και των ασκήσεων και των εξετάσεων.

12. α) Με απόφαση της Συγκλήτου είναι δυνατή η οργάνωση διασχολικών προγραμμάτων που οδηγούν σε ξεχωριστό πτυχίο. Η διδασκαλία κάθε διασχολικού προγράμματος ανατίθεται με μερική απασχόληση σε μέλη Δ.Ε.Π. δύο ή περισσότερων Τμημάτων του Α.Ε.Ι. ύστερα από προτάσεις των Δ.Σ. των Τμημάτων αυτών.

β) Με απόφαση της Συγκλήτου ορίζεται πενταμελής Διοικούσα Επιτροπή από μέλη Δ.Ε.Π. που συμμετέχουν στο διασχολικό πρόγραμμα, στην οποία συμμετέχει ως Πρόεδρος ο Κοσμήτορας της Σχολής, στην οποία ανήκει το Τμήμα που έχει τη μεγαλύτερη συμμετοχή στο πρόγραμμα.

γ) Η Διοικούσα Επιτροπή έχει τις αρμοδιότητες Δ.Σ. Τμήματος, ενώ η Σύγκλητος έχει τις αρμοδιότητες της Γ.Σ. Τμήματος σε ό,τι αφορά το Πρόγραμμα Σπουδών, τη διανομή του διδακτικού έργου και την τοποθέτηση και τον καθορισμό καθηκόντων Ε.Μ.Υ.

β) Άρθρο 25: "Κανονισμός Σπουδών"

1. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου και λήγει την 31η Αυγούστου του επομένου.

2. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται χρονικά σε δύο εξάμηνα.

3. Διακοπή του εκπαιδευτικού έργου αλλά και της εν γένει λειτουργίας ενός Α.Ε.Ι. πέρα από τα προβλεπόμενα στο νόμο αυτό είναι δυνατή με απόφαση της Συγκλήτου, και μόνο για εξαιρετικές περιπτώσεις.

4. Αν για οποιονδήποτε λόγο ο αριθμός των ωρών διδασκαλίας που πραγματοποιήθηκαν σε ένα μάθημα είναι μικρότερος από τα 4/5 του προβλεπόμενου στο Πρόγραμμα για τις εργάσιμες μέρες του αντίστοιχου εξαμήνου, το αντίστοιχο μάθημα θεωρείται ότι δεν διδάχτηκε.

5. Με τους εσωτερικούς κανονισμούς των Α.Ε.Ι. ορίζονται τα σχετικά με τη δυνατότητα οργάνωσης και λειτουργίας θερινών εξαμήνων για ταχύρυθμη διδασκαλία ή συμπλήρωσης ύλης εξαμήνου.

6. Σε περίπτωση αποτυχίας σε υποχρεωτικό μάθημα ο φοιτητής υποχρεούται να το επαναλάβει κατά το επόμενο εξάμηνο.

7. Σε περίπτωση αποτυχίας σε κατ' επιλογήν υποχρεωτικό μάθημα ο φοιτητής υποχρεούται ή να το επαναλάβει σε επόμενα εξάμηνα ή να το αντικαταστήσει με άλλο κατ' επιλογήν μάθημα.

8. Ο φοιτητής ολοκληρώνει τις σπουδές του και παίρνει πτυχίο, όταν επιτύχει στα προβλεπόμενα μαθήματα και συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό διδακτικών μονάδων.

9. Τα σχετικά με τον τύπο των προηγούμενων πτυχίων και με την κατομολόγηση των πτυχιούχων καθορίζονται στους εσωτερικούς κανονισμούς των Α.Ε.Ι.

* Ν. 2083/92

Άρθρο 9: "Ρύθμιση θεμάτων προπτυχιακών σπουδών"

«.....

5. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) πλήρεις εβδομάδες για διδασκαλία. Οι εξεταστικές περίοδοι είναι τρεις: του Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου, του Ιουνίου και του Σεπτεμβρίου. Η διάρκεια των εξετάσεων είναι τρεις (3) εβδομάδες για κάθε περίοδο.

6. Το πρώτο εξάμηνο αρχίζει το πρώτο δεκαπενθήμερο του Οκτωβρίου και το δεύτερο εξάμηνο λήγει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου. Οι ακριβείς ημερομηνίες καθορίζονται από τη Σύγκλητο. Σε εξαιρετικές όμως περιπτώσεις ο Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από πρόταση της Συγκλήτου, ρυθμίζει την έναρξη και τη λήξη των δύο εξαμήνων εκτός των ημερομηνιών αυτών, ώστε να συμπληρωθεί ο αριθμός των εβδομάδων της παρ. 5.

7. Ο φοιτητής δικαιούται να εξεταστεί κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου στα μαθήματα και των δύο (χειμερινού και εαρινού) εξαμήνων, ενώ κατά τις περιόδους Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου και Ιουνίου μόνο στα μαθήματα των αντίστοιχων εξαμήνων. Η βαθμολογία σε κάθε μάθημα καθορίζεται από το διδάσκοντα, ο οποίος υποχρεώνεται να οργανώσει κατά την κρίση του γραπτές ή και προφορικές εξετάσεις ή και να στηριχθεί σε θέματα ή εργαστηριακές ασκήσεις.

8. Αν φοιτητής αποτύχει τουλάχιστον τέσσερις (4) φορές σε εξετάσεις οποιουδήποτε μαθήματος, το Δ.Σ. Τμήματος μπορεί, ύστερα

από αίτησή του και λαμβάνοντας υπόψη τυχόν πρόσθετες προϋποθέσεις, που προβλέπονται στον εσωτερικό κανονισμό του Τμήματος, να ορίζει τριμελή επιτροπή επανεξέτασης, στην οποία συμμετέχει υποχρεωτικά και ο εξεταστής.

9. Μετά την πάροδο του χρονικού διαστήματος, που προβλέπεται ως ελάχιστη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών ενός Τμήματος προσαυξανόμενου κατά δύο (2) έτη δεν χορηγούνται οι προβλεπόμενες πάσης φύσεως παροχές προς τους φοιτητές, όπως ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, υποτροφίες επίδοσης και υποτροφίες και δάνεια ενίσχυσης, δωρεάν σίτιση, στέγαση και παροχή διδακτικών βιβλίων ή άλλων βοηθημάτων, διευκόλυνση για μετακινήσεις κ.ά.

10. Καταργούνται οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 4 του άρθρου 24, των παραγράφων 3, 6, 8, 9 και 11 του άρθρου 25 και η παράγραφος 9 του άρθρου 29 του ν. 1268/1982, όπως ήδη ισχύουν».

ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Αθηνών στις συνεδριάσεις της στις 16.1.84 και 19.1.84 αποφάσισε τα εξής, τα οποία και θεωρούνται ως μέρος του Εσωτερικού Κανονισμού του Πανεπιστημίου Αθηνών.

1. α) Το Πρόγραμμα Σπουδών που καταρτίζουν οι Γενικές Συνελεύσεις των Τμημάτων είναι ενδεικτικό και όχι υποχρεωτικό για τους φοιτητές.

β) Οι φοιτητές δηλώνουν τα μαθήματα, τα οποία θα διδαχθούν με βάση προσωπικές επιλογές για την κατάρτιση του ατομικού προγράμματος που θα τους οδηγήσει στη λήψη του πτυχίου. Τα μαθήματα αυτά μπορεί να είναι διαφορετικά από αυτά του ενδεικτικού προγράμματος. Εάν ο φοιτητής δεν δηλώσει, θα θεωρηθεί ότι αποδέχεται το ενδεικτικό πρόγραμμα. Εάν υπάρχει διάζευξη στο ενδεικτικό πρόγραμμα, ο φοιτητής πρέπει να δηλώσει προτίμηση.

γ) Ο αριθμός των μαθημάτων κατά εξάμηνο που θα προσφέρει το Τμήμα με βάση το ενδεικτικό πρόγραμμα (αριθμός ν) θα είναι κατά μέγιστο όριο 4 (τέσσερα) και σε εξαιρετικές περιπτώσεις 5 (πέντε).

δ) Ανώτατος αριθμός μαθημάτων που μπορεί να επιλέγει ο φοιτητής σε κάθε εξάμηνο είναι το ανώτατο όριο του ν που παρουσιάζεται στο εκάστοτε Πρόγραμμα Σπουδών τμήματος συν 3 (τρία).

2. α) Ο ορισμός στο Πρόγραμμα Σπουδών μαθημάτων ως προαπαιτούμενων δεν είναι υποχρεωτικός, εν πάση δε περιπτώσει, δεν είναι δυνατόν να ορισθούν ως προαπαιτούμενα μαθήματα περισσότερα από το 1/5 του συνόλου των μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου. Ένα μάθημα μπορεί να οριστεί ως προαπαιτούμενο μόνο για ένα εξαρτώμενο μάθημα και αντίστροφα.

β) Τα κατ' επιλογήν μαθήματα (άρθρο 24 παρ. 25) καλύπτουν τουλάχιστον το 1/4 του αριθμού των μαθημάτων που πρέπει

να διδαχθεί ο φοιτητής για να λάβει το πτυχίο του (και όχι απλώς το 1/4 του συνόλου των μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών).

γ) Κάθε Τμήμα πρέπει να προσφέρει σε κάθε εξάμηνο, κατά το δυνατό, οπωσδήποτε τα προαπαιτούμενα μαθήματα.

3. α) Μάθημα που διδάχθηκε επί 13 εβδομάδες θεωρείται ότι διδάχθηκε επαρκώς.

β) Μάθημα που διδάχθηκε σε λιγότερες από 9 εβδομάδες θεωρείται από τη Σύγκλητο ότι δεν διδάχθηκε επαρκώς (βλ. άρθρο 25. παρ. 5), οπότε με απόφαση της Συγκλήτου ή επαναλαμβάνεται το μάθημα ή παρατείνεται το εξάμηνο.

γ) Όταν το μάθημα διδάχθηκε 9 - 12 εβδομάδες, η Σύγκλητος θα κρίνει, μετά από γνώμη του αντίστοιχου Τμήματος, αν το μάθημα διδάχθηκε επαρκώς ή αν θα δοθεί παράταση εξαμήνου.

4. Η διδασκαλία είναι υποχρεωτική για τον διδάσκοντα, ανεξάρτητα από τον αριθμό των φοιτητών που θα δηλώσουν το μάθημα.

5. α) Οι τελικές εξετάσεις κάθε μαθήματος πραγματοποιούνται αμέσως μετά τη λήξη της διδασκαλίας μαθημάτων του αντίστοιχου εξαμήνου και διαρκούν 2-4 εβδομάδες. Εάν η τελική βαθμολογία του φοιτητή είναι μικρότερη του 5, τότε παρέχεται στο φοιτητή η δυνατότητα συμπληρωματικής εξέτασης μετά την ολοκλήρωση της οποίας και μόνο οριστικοποιείται η τελική βαθμολογία του και καταχωρείται στους καταλόγους της Γραμματείας.

β) Η συμπληρωματική εξέταση πρέπει να γίνεται τον Σεπτέμβριο για τα μαθήματα και των δύο εξαμήνων (χειμερινό-εαρινό) και να είναι διάρκειας 4 εβδομάδων.

Κάθε ακαδημαϊκό έτος χωρίζεται σε διδακτικές περιόδους που ονομάζονται εξάμηνα, το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο. Τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών διακρίνονται σε υποχρεωτικά και επιλεγόμενα και κατανέμονται σε οκτώ(8) εξάμηνα. Κατά τη διάρκεια του χειμερινού εξαμήνου διδάσκονται τα μαθήματα που υπάγονται στο 1ο, 3ο, 5ο, και 7ο εξάμηνο του ενδεικτικού Προγράμματος Σπουδών. Κατά τη διάρκεια του εαρινού εξαμήνου διδάσκονται τα μαθήματα που υπάγονται στο 2ο, 4ο, 6ο, 8ο εξάμηνο του ενδεικτικού Προγράμματος Σπουδών.

Η εκπαίδευση των φοιτητών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δ.Ε. γίνεται με τις παραδόσεις των μαθημάτων, τα φροντιστήρια, τις πρακτικές ασκήσεις σε Δημοτικά Σχολεία, που ορίζονται από το Τμήμα με απόφαση του ΥΠ.Ε.Π.Θ., και με άλλες νόμιμες παιδευτικές δραστηριότητες που κρίνει αναγκαίες και θα εγκρίνει η Γ.Σ. του Τμήματος.

1. Υποχρεωτικά μαθήματα

Ως υποχρεωτικά μαθήματα χαρακτηρίζονται τα μαθήματα, των οποίων η παρακολούθηση και η επιτυχής εξέταση θεωρείται απαραίτητη για το σύνολο των φοιτητών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δ.Ε.

Η παρακολούθηση των παραδόσεων και της θεωρίας των μαθημάτων αποτελεί ακαδημαϊκή μόνον υποχρέωση του φοιτητή, δηλαδή δεν είναι υποχρεωτική και δεν τηρείται σύστημα καταχώρησης απουσιών. Παρ' όλα αυτά, η συστηματική παρακολούθηση των παραδόσεων είναι απόλυτα ενδεδειγμένη για τη σωστή θεωρητική κατάρτιση του φοιτητή. Μόνο η άμεση επαφή με τον διδάσκοντα μπορεί να οδηγήσει στην πληρέστερη γνώση του αντικειμένου κάθε μαθήματος. Η παρακολούθηση των πρακτικών ασκήσεων των φοιτητών καθώς και η εβδομαδιαία πρακτική άσκησή τους στα Δημοτικά Σχολεία είναι υποχρεωτική.

Οι εξετάσεις γίνονται από τον διδάσκοντα (ή τους διδάσκοντες) στο τέλος του εξαμήνου σε καθορισμένη ύλη. Οι εξετάσεις μπορεί να είναι γραπτές ή προφορικές. Η βαθμολογία των μαθημάτων εκφράζεται με την κλίμακα μηδέν-δέκα (0-10), με βάση επιτυχίας το πέντε(5) και χωρίς τη χρήση κλασματικού μέρους. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο φοιτητής έχει τη δυνατότητα μιας συμπληρωματικής εξέτασης. Εάν ο φοιτητής αποτύχει και στη συμπληρωματική εξέταση, τότε θα πρέπει να επανεγγραφεί στο μάθημα και να το παρακολουθήσει σε επόμενο εξάμηνο.

Ο αριθμός των διδακτικών μονάδων που προσφέρει κάθε υποχρεωτικό μάθημα καθορίζεται από τη Γ.Σ. του Τμήματος με βάση την κείμενη νομοθεσία.

Τα υποχρεωτικά μαθήματα χωρίζονται σε δύο κατηγορίες. Στα αυστηρώς υποχρεωτικά και στα κυμαινόμενα. Από τα κυμαινόμενα μαθήματα κάθε φοιτητής υποχρεούται να πάρει έναν αριθμό μαθημάτων που καθορίζεται από τη Γ.Σ. του Τμήματος. Ο φοιτητής δεν μπορεί να αντικαταστήσει τα κυμαινόμενα μαθήματα που επέλεξε.

2. Επιλεγόμενα μαθήματα

Ως επιλεγόμενα μαθήματα (ή μαθήματα επιλογής) χαρακτηρίζονται τα μαθήματα, από τα οποία ο φοιτητής πρέπει να επιλέξει ορισμένα, ώστε να συμπληρώσει τον απαραίτητο αριθμό μαθημάτων και ελάχιστο αριθμό δ.μ., που απαιτούνται για την απόκτηση του πτυχίου. Ο φοιτητής είναι ελεύθερος να επιλέξει μαθήματα αυτού του τύπου, ανάλογα με τα προσωπικά του ενδιαφέροντα.

Αναφορικά με τις εξετάσεις, τη βαθμολογία και τον αριθμό δ.μ. κάθε μαθήματος επιλογής ισχύει ό,τι και στα υποχρεωτικά μαθήματα. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο φοιτητής μπορεί να επανεγγραφεί στο μάθημα και να το παρακολουθήσει σε επόμενο εξάμηνο ή να εγγραφεί σε άλλο επιλεγόμενο μάθημα.

B. Υποχρεώσεις φοιτητών για την απόκτηση πτυχίου

Ο φοιτητής, για να αποκτήσει το πτυχίο του Παιδαγωγικού Τμήματος Δ.Ε., πρέπει να ικανοποιήσει τις παρακάτω 6 προϋποθέσεις:

1. Να εγγραφεί, να παρακολουθήσει και να εξεταστεί με επιτυχία σε όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών και να ανταποκριθεί με επιτυχία στο πρόγραμμα πρακτικών

ασκήσεων (υποδειγματικές διδασκαλίες κ.ά.) σε Δημοτικά Σχολεία, όπως θα ορίσει η Γ.Σ. του Τμήματος και το αρμόδιο για τη διδασκαλία μέλος Δ.Ε.Π. Ο πλήρης κατάλογος των υποχρεωτικών μαθημάτων (με τις αντίστοιχες διδακτικές μονάδες) έχει οριστεί για όλα τα εξάμηνα από τη Γ.Σ. του Τμήματος (βλ. Πρόγραμμα Σπουδών).

2. Να εγγραφεί, να παρακολουθήσει και να εξεταστεί με επιτυχία σε έναν ορισμένο αριθμό επιλεγόμενων μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών. Ο πλήρης κατάλογος των επιλεγόμενων μαθημάτων (με τις αντίστοιχες διδακτικές μονάδες) έχει οριστεί από τη Γ.Σ. του Τμήματος (βλ. Πρόγραμμα Σπουδών).

3. Να εγγραφεί, να παρακολουθήσει και να εξεταστεί με επιτυχία σε έναν ορισμένο αριθμό κυμαινόμενων μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών. Ο πλήρης κατάλογος των κυμαινόμενων μαθημάτων (με τις αντίστοιχες διδακτικές μονάδες) έχει οριστεί από τη Γ.Σ. του Τμήματος (βλ. Πρόγραμμα Σπουδών).

4. Να διεξαγάγει αυτοδύναμη εβδομαδιαία διδασκαλία σε δημόσιο ή ιδιωτικό Δημοτικό Σχολείο.

5. Να συμπληρώσει το σύνολο των διδακτικών μονάδων, που έχει οριστεί από τη Γ.Σ. του Τμήματος.

6. Η Γ.Σ. του Τμήματος θα αποφασίσει για την εκπόνηση ή όχι διπλωματικής εργασίας.

7. Ο χρόνος σπουδών δεν μπορεί να είναι μικρότερος από 8 εξάμηνα. Κάθε φοιτητής έχει την υποχρέωση να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις εγγραφής στα μαθήματα που προτίθεται να παρακολουθήσει και να εξεταστεί σε κάθε εξάμηνο σπουδών (συμπλήρωση ειδικών εντύπων - δηλώσεων που παρέχει η Γραμματεία του Τμήματος), σύμφωνα με το πρόγραμμα του Τμήματος και μέσα στη συγκεκριμένη προθεσμία που ορίζεται από τη Γραμματεία. Σε περίπτωση που ένας φοιτητής δεν συμπληρώσει τη δήλωση μαθημάτων δεν μπορεί να προσέλθει στις εξετάσεις.

Γ. Τρόπος υπολογισμού του βαθμού πτυχίου

Ο τρόπος υπολογισμού του βαθμού πτυχίου είναι ενιαίος για όλα τα Α.Ε.Ι. της χώρας και καθορίζεται από την Υπουργική Απόφαση υπ. αριθ. Φ141/Β3/2166α/Ιούνιος 1987, όπως συμπεριλήφθηκε με τον Φ.141/Β3/2457/7-11-1998:

1. Για τον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου των φοιτητών που έχουν εισαχθεί στα Α.Ε.Ι. από το ακαδημαϊκό έτος 1983-84 και μετά, όπως επίσης και όσων φοιτητών θα εισαχθούν στο μέλλον, λαμβάνονται υπόψη οι βαθμοί όλων των μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου (άρθρο. 25 παρ. 12. Ν. 1268/1982) καθώς και βαθμός της διπλωματικής εργασίας όταν αυτή προβλέπεται από το Πρόγραμμα Σπουδών.

2. α) Για τον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου των φοιτητών που θα εισαχθούν στα Α.Ε.Ι. κατά το ακαδημαϊκό έτος 1987-88 και τα επόμενα πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος επί ένα συντελεστή, ο οποίος ονομάζεται συντελεστής βαρύτητας του

μαθήματος, και το άθροισμα των επί μέρους γινομένων διαιρείται με το άθροισμα των συντελεστών βαρύτητας όλων των μαθημάτων αυτών.

β) Οι συντελεστές βαρύτητας κυμαίνονται από 1,0 έως 2,0 και υπολογίζονται ως εξής:

- Μαθήματα με 1 ή 2 διδακτικές μονάδες έχουν συντελεστή βαρύτητας 1,0.
- Μαθήματα με 3 ή 4 διδακτικές μονάδες έχουν συντελεστή βαρύτητας 1,5.
- Μαθήματα με περισσότερες από 4 διδακτικές μονάδες καθώς και η διπλωματική εργασία έχουν συντελεστή βαρύτητας 2,0.

3. Εάν ένας φοιτητής έχει βαθμολογηθεί σε περισσότερα από τον απαιτούμενο για την λήψη του πτυχίου αριθμό μαθημάτων μπορεί αυτός να μην συνυπολογίσει για την εξαγωγή του βαθμού του πτυχίου του τους βαθμούς ενός αριθμού κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων, με την προϋπόθεση ότι ο αριθμός των διδακτικών μονάδων που αντιστοιχούν στα απομένοντα μαθήματα είναι ίσος με τον απαιτούμενο ελάχιστο αριθμό διδακτικών μονάδων για την λήψη του πτυχίου. Όταν ο αριθμός των διδακτικών μονάδων είναι μεγαλύτερος του απαιτούμενου ελάχιστου αριθμού διδακτικών μονάδων για την λήψη του πτυχίου, ο αριθμός όμως των μαθημάτων στα οποία αντιστοιχούν αυτές είναι ο ελάχιστος που απαιτείται για την λήψη του πτυχίου, στην περίπτωση αυτή θα υπολογιστούν οι βαθμοί όλων των μαθημάτων ανεξάρτητα από τον αριθμό των διδακτικών μονάδων.

Δ. Δηλώσεις μαθημάτων και διδακτικά συγγράμματα

Όσοι φοιτητές έχουν κάνει δήλωση μαθημάτων θα πρέπει υποχρεωτικά να πάρουν το αντίστοιχο σύγγραμμα ανεξαρτήτως αν παρακολουθήσουν ή εξεταστούν το μάθημα διότι δεν θα δικαιούνται να πάρουν το σύγγραμμα έστω και αν ξαναδηλώσουν το μάθημα σε επόμενη περίοδο.

Ε. Μονάδα Προσβασιμότητας Φοιτητών με Αναπηρία (ΦμεΑ)

Η Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία (ΜοΠροΦμεΑ) του Πανεπιστημίου Αθηνών επιδιώκει την ισότιμη πρόσβασης στις ακαδημαϊκές σπουδές των φοιτητών με διαφορετικές ικανότητες και απαιτήσεις, μέσω της παροχής προσαρμογών στο περιβάλλον, Υποστηρικτικών Τεχνολογιών Πληροφορικής και Υπηρεσιών Πρόσβασης.

Η Μονάδα Προσβασιμότητας προσφέρει:

- Υπηρεσία καταγραφής των συγκεκριμένων αναγκών κάθε ΦμεΑ.
- Τμήμα Προσβασιμότητας στο Δομημένο Χώρο του Πανεπιστημίου.
- Υπηρεσία Μεταφοράς των ΦμεΑ από την κατοικία τους στις Σχολές και αντιστρόφως.

- Υποστηρικτικές Τεχνολογίες Πληροφορικής.
- Δωρεάν Λογισμικό για ΦμεΑ.
- Προσβάσιμα Συγγράμματα.
- Προσβάσιμους Σταθμούς Εργασίας στις Βιβλιοθήκες.
- Υπηρεσία Διαμεταγωγής για την άμεση ζωντανή τηλεπικοινωνία των ΦμεΑ, μέσω διερμηνείας στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα, με τους συμφοιτητές, καθηγητές και υπαλλήλους του Πανεπιστημίου.
- Υπηρεσία εθελοντών συμφοιτητών υποστήριξης ΦμεΑ.
- Οδηγίες σχετικά με τους ενδεδειγμένους τρόπους εξέτασης των ΦμεΑ.
- Υπηρεσία Ψυχολογικής Συμβουλευτικής Υποστήριξης για ΦμεΑ.

Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των ΦμεΑ σε κάθε Τμήμα/Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών έχουν οριστεί:

- α) Σύμβουλος Καθηγητής ΦμεΑ και αναπληρωτής του και
- β) Αρμόδιος υπάλληλος της Γραμματείας και αναπληρωτής του για την εξυπηρέτηση ΦμεΑ

με τους οποίους οι ενδιαφερόμενοι μπορούν επιπλέον να επικοινωνούν τηλεφωνικά, με fax, με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή μέσω της Υπηρεσίας Διαμεταγωγής. Τα στοιχεία επικοινωνίας με τους αρμοδίους κάθε Τμήματος/Σχολής υπάρχουν στην ιστοσελίδα της ΜοΠροΦμεΑ.

Επικοινωνία και περισσότερες πληροφορίες:

Τηλέφωνα: 2107275130, 2107275687, 2107275183

Fax: 2107275193

Ηλ. ταχυδρομείο: access@uoa.gr

Ιστοθέση: <http://access.uoa.gr>

MSN ID: m.emmanouil@di.uoa.gr

ooVoo ID: m.emmanouil

Αποστολή SMS: 6958450861

VII. ΒΑΣΙΚΕΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΚΑΙ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

1) Χειμερινό εξάμηνο

- α) Έναρξη μαθημάτων: Τα μαθήματα θα αρχίσουν μετά το τέλος των εξετάσεων περιόδου Σεπτεμβρίου ακαδ. έτους 2012-13
- β) Περίοδος διδασκαλίας: Από Δευτέρα 23 Σεπτεμβρίου 2013 έως και Παρασκευή 10 Ιανουαρίου 2014
- γ) Περίοδος εξετάσεων: Από Δευτέρα 20 Ιανουαρίου 2014 έως και Δευτέρα 10 Φεβρουαρίου 2014
- δ) Επίσημες αργίες:
- Εθνική εορτή Δευτέρα 28 Οκτωβρίου 2013
  - Πολυτεχνείο Κυριακή 17 Νοεμβρίου 2013
  - Διακοπές Χριστουγέννων - Από Δευτέρα 23 Δεκεμβρίου 2013 έως και Δευτέρα 6 Ιανουαρίου 2014
  - Νέου έτους:
  - Πανεπιστημιακή εορτή Πέμπτη 30 Ιανουαρίου 2014
  - Τριών Ιεραρχών

2) Εαρινό Εξάμηνο

- α) Περίοδος διδασκαλίας: Από Δευτέρα 17 Φεβρουαρίου 2014 έως και Παρασκευή 6 Ιουνίου 2014
- β) Περίοδος εξετάσεων: Από Δευτέρα 16 Ιουνίου 2014 έως και Παρασκευή 4 Ιουλίου 2014
- γ) Επίσημες Αργίες
- Καθαρά Δευτέρα 3 Μαρτίου 2014
  - Εθνική Εορτή Τρίτη 25 Μαρτίου 2014
  - Διακοπές Πάσχα Από Δευτέρα 14 Απριλίου 2014 έως και Παρασκευή 25 Απριλίου 2014
  - Πρωτομαγιά Πέμπτη 1 Μαΐου 2014
  - Αγίου Πνεύματος Δευτέρα 9 Ιουνίου 2014
- δ) Διακοπή μαθημάτων: Την ημέρα των φοιτητικών εκλογών και την επόμενη

- 3) Εξεταστική περίοδος Σεπτεμβρίου: από Δευτέρα 1 Σεπτεμβρίου 2014 έως και Παρασκευή 19 Σεπτεμβρίου 2014.

VIII. ΕΓΓΡΑΦΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο. Κάθε φοιτητής έχει την υποχρέωση να εγγράφεται στην αρχή κάθε εξαμήνου στα μαθήματα που προτίθεται να παρακολουθήσει κατά το εξάμηνο αυτό και να εξεταστεί στο τέλος του εξαμήνου. Η εγγραφή γίνεται με ειδικά έντυπα που παρέχει η Γραμματεία του Τμήματος (Ναυαρίνου 13Α) μέσα σε καθορισμένες ημερομηνίες που ανακοινώνονται από τη Γραμματεία.

Φοιτητής, ο οποίος δεν έχει εγγραφεί μέσα στις προθεσμίες σε κάποιο μάθημα δεν γίνεται δεκτός στην εξέταση (και στη συμπληρωματική εξέταση). Η εγγραφή ισχύει μόνο για το συγκεκριμένο εξάμηνο, και δεν υπάρχει αυτόματη εγγραφή ή επανεγγραφή. Φοιτητές που δεν περατώνουν με επιτυχία την εξέταση μαθήματος, στο οποίο έχουν εγγραφεί, πρέπει να επανεγγραφούν σε μεταγενέστερο εξάμηνο προκειμένου να εξεταστούν πάλι στο μάθημα αυτό. Δηλαδή, με το παρόν σύστημα σπουδών, δεν αναγνωρίζεται κανενός είδους μεταφορά μαθήματος.

Οι φοιτητές έχουν το δικαίωμα να δηλώσουν το πολύ 9 μαθήματα κατά εξάμηνο, εκτός από τους φοιτητές των Εξαμήνων Ζ και Η οι οποίοι έχουν δικαίωμα να δηλώσουν 10 μαθήματα κατά εξάμηνο και εκτός από τους φοιτητές που γράφτηκαν μέχρι το ακαδ. έτος 1990-91, οι οποίοι έχουν δικαίωμα να δηλώσουν το πολύ 8 μαθήματα κατά εξάμηνο.

Στους φοιτητές συνιστάται να εγγράφονται στα μαθήματα κατά το δυνατόν σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών κυρίως ως προς τα υποχρεωτικά μαθήματα (με την ένδειξη Υ). Φοιτητές, οι οποίοι έχουν καθυστερήσει τις σπουδές τους σχετικά με το ενδεικτικό πρόγραμμα, ενδείκνυται να επιλέγουν μαθήματα που εμφανίζονται σε προηγούμενα εξάμηνα στο ενδεικτικό πρόγραμμα. Ο καλύτερος ρυθμός σπουδών επιτυγχάνεται με την εγγραφή σε πέντε ή το πολύ έξι μαθήματα κάθε εξάμηνο. Ο φοιτητής δεν μπορεί να αντικαταστήσει τα κυμαινόμενα μαθήματα που επέλεξε.

Σημείωση 1: Στα μαθήματα στα οποία προβλέπεται και κατάθεση γραπτής εργασίας, οι φοιτητές πρέπει να καταθέτουν την εργασία τους μέσα στην προθεσμία που ορίζεται από τον υπεύθυνο διδάσκοντα. Σε αντίθετη περίπτωση δεν κατατίθεται βαθμός στη Γραμματεία και οι φοιτητές πρέπει να ξαναδηλώσουν το μάθημα σε επόμενη περίοδο.

Σημείωση 2: Οι επί πτυχίω φοιτητές έχουν τη δυνατότητα επανεξέτασης σε τρία το πολύ υποχρεωτικά ή κυμαινόμενα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου κατά την εξεταστική περίοδο Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου με την προϋπόθεση ότι με τα τρία αυτά μαθήματα ολοκληρώνουν τον προβλεπόμενο αριθμό μαθημάτων για τη χορήγηση του πτυχίου τους. Το ίδιο ισχύει για τους προαναφερθέντες φοιτητές και για την εξεταστική περίοδο Ιουνίου. Την ύπαρξη της προϋπόθεσης αυτής θα δηλώνουν υπεύθυνα οι φοιτητές στο σχετικό έντυπο, ενώ σε περίπτωση ανακριβούς δήλωσης δεν θα λαμβάνεται υπόψη η βαθμολογία των μαθημάτων αυτών.

Σημείωση 3: Οι επί πτυχίω φοιτητές που έχουν ολοκληρώσει τη φοίτηση οκτώ (8) εξαμήνων έχουν το δικαίωμα να δηλώσουν ένα επιπλέον μάθημα, δηλαδή δέκα το πολύ μαθήματα κατά εξάμηνο (και όχι απεριόριστο αριθμό μαθημάτων).

Οι δηλώσεις των μαθημάτων θα γίνονται μέσω WEB.

ΙΧ. ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

- Οι φοιτητές έχουν πλήρη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, τους παρέχονται υποτροφίες, άτοκα δάνεια και οικονομικές ενισχύσεις, διευκολύνσεις στη σίτιση, μειωμένο (φοιτητικό) εισιτήριο, τα αναγκαία μέσα για την πολιτισμική τους καλλιέργεια και ψυχαγωγία και ειδική άδεια στους εργαζόμενους για τη συμμετοχή τους στις εξετάσεις. Δεν καταβάλλουν δίδακτρα (εκτός από τους αλλοδαπούς φοιτητές) και άλλα τέλη και τους χορηγούνται, επίσης δωρεάν, τα βιβλία και άλλα βοηθήματα που είναι απαραίτητα για τη συμπλήρωση του διδακτικού έργου.

- ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΩΓΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Το Ταμείο Αρωγής Φοιτητών ιδρύθηκε με το Ν.197/75 «περί δανείων εις φοιτητάς, Ταμείου Αρωγής Φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών και μετεγγραφής φοιτητών» ως ανεξάρτητη Υπηρεσία του Πανεπιστημίου.

Τα της λειτουργίας του Ταμείου ρυθμίζονται από Εσωτερικό Κανονισμό ο οποίος εγκρίθηκε από την Πανεπιστημιακή Σύγκλητο στη συνεδρία της 31-8-1976.

Το Ταμείο Αρωγής Φοιτητών διοικείται από Επταμελή Επιτροπή, αποτελούμενη από πέντε μέλη του Διδακτικού Προσωπικού του Πανεπιστημίου Αθηνών που ορίζονται με απόφαση της Πανεπιστημιακής Συγκλήτου με τριετή θητεία και δύο εκπροσώπους των φοιτητών που υποδεικνύονται από την Ε.Φ.Ε.Ε.

Διοικούσα Επιτροπή

ΠΡΟΕΔΡΟΣ	ΝΙΚΟΣ ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΙΔΗΣ Πρόεδρος του Τμήματος Χημείας
----------	---

ΜΕΛΗ	<p>ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΡΟΜΠΟΝΑΣ Καθηγητής του Τμήματος Φιλολογίας ΕΛΕΝΗ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ –ΧΡΙΣΤΙΝΑΚΗ Πρόεδρος του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΦΟΡΤΣΑΚΗΣ Αναπλ.Καθηγητής του Τμήματος Νομικής ΣΟΦΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ Αναπλ.Καθηγήτρια της Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΗΣ Ε.Φ.Ε.Ε. Δεν έχουν οριστεί ακόμη</p>
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ	<p>ΔΗΜΗΤΡΑ ΠΑΠΑΖΟΥΔΗ Προϊσταμένη της Επιμελητείας της Πανεπιστημιακής Λέσχης</p>

Σκοπός του Ταμείου είναι η ηθική και υλική σε είδος ή σε χρήμα ενίσχυση του φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών για την κάλυψη εκτάκτων αναγκών τους, που δεν μπορούν κατά την κρίση της Διοικούσας Επιτροπής, να αντιμετωπισθούν διαφορετικά, όπως:

Α) Η βοήθεια φοιτητών που πάσχουν από σοβαρές παθήσεις, καθώς και φοιτητών που βρίσκονται σε νοσοκομεία ή στο στάδιο της ανάρρωσης με την παροχή ειδικής διαίτας σε είδος ή καταβολή σε αυτούς χρηματικού βοηθήματος.

Β) Η χορήγηση οποιασδήποτε μορφής περίθαλψης πέραν απ' αυτή που προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία.

Γ) Η κάλυψη σε εξαιρετικές περιπτώσεις εν όλω ή εν μέρει εξόδων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στο εξωτερικό σε φοιτητές που πάσχουν από πολύ σοβαρό νόσημα, του οποίου η πλήρης διάγνωση ή η θεραπεία δεν μπορεί να γίνει στην Ελλάδα μετά από γνωμάτευση γι' αυτό ειδικού Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Δ) Η παροχή οικονομικού βοηθήματος εφ' άπαξ ή περιοδικά για ορισμένο χρόνο, σε απόρους φοιτητές, ιδιαίτερα σε φοιτητές που κατάγονται από επαρχία ή από την αλλοδαπή.

Ε) Η παροχή οικονομικού επιδόματος σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών των φοιτητών που βρίσκονται σε δυσχερή οικονομική θέση, έστω παροδικά, εξαιτίας οικογενειακών ή οικονομικών πληγμάτων, ιδιαίτερα εάν εξαιτίας αυτών τίθεται σε κίνδυνο η συνέχιση των σπουδών τους.

Στ) Η χορήγηση βοήθειας σε κάθε άλλη έκτακτη ανάγκη των φοιτητών πλην των περιπτώσεων που αναφέρονται παραπάνω.

Ζ) η συμπαράσταση του Πανεπιστημίου με κάθε τρόπο στους φοιτητές του που νοσηλεύονται σε Νοσοκομεία.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά για τη χορήγηση των βοηθημάτων.

Η ενίσχυση των φοιτητών και η χορήγηση σε αυτούς βοηθημάτων αφορά καταρχήν σε απόρους φοιτητές και κατά προτίμηση σε αυτούς που έχουν ανάγκη ιδιαίτερης υγειονομικής

περίθαλψης, πέραν από αυτή που προβλέπεται από την ισχύουσα Νομοθεσία κατά δεύτερο δε λόγο στις λοιπές περιπτώσεις.

Για τη χορήγηση βοηθήματος απαιτείται η υποβολή αίτησης από τους ενδιαφερομένους στο Ταμείο Αρωγής Φοιτητών, στην οποία θα αναγράφεται ο βαθμός απορίας και ο λόγος για τον οποίο ζητείται το βοήθημα.

Ειδικότερα με την αίτηση πρέπει να συνοποβάλλονται τα **παρακάτω δικαιολογητικά:**

1. Πιστοποιητικό σπουδών αναλυτικής βαθμολογίας της οικείας Σχολής, στο οποίο να φαίνεται η επίδοση του φοιτητή στα μαθήματα.

2. Πιστοποιητικό οικονομικής αδυναμίας της Νομαρχίας της μόνιμης κατοικίας του φοιτητή.

3. Γνωμάτευση - Πιστοποιητικό Ιατρού της Πανεπιστημιακής Λέσχης ή Δημοσίου Νοσοκομείου για περιπτώσεις φοιτητών που πάσχουν από σοβαρή ασθένεια ή βρίσκονται σε Νοσοκομείο ή στο στάδιο της ανάρρωσης ή γνωμάτευση ειδικού Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών για περιπτώσεις κάλυψης εξόδων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στο εξωτερικό.

4. Υπεύθυνη Δήλωση στην οποία να αναφέρονται τα συγκεκριμένα οικογενειακά ή οικονομικά πλήγματα συνεπεία των οποίων δημιουργήθηκε η έκτακτη ανάγκη και ιδιαίτερα εκείνων που θέτουν σε κίνδυνο τη συνέχιση των σπουδών τους.

5. Πιστοποιητικά-Βεβαιώσεις και κάθε στοιχείο που μπορεί να ενισχύσει την αίτηση για χορήγηση οικονομικού βοηθήματος.

Η αίτηση υποβάλλεται στη Γραμματεία του Ταμείου, που στεγάζεται στο κτήριο της Πανεπιστημιακής Λέσχης (οδός Ιπποκράτους, αριθμ.15, 3^{ος} όροφος, Γραφείο Επιμελητείας, τηλ.: 210-3688221, 3688240 και 3688256) στην οποία μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να απευθύνονται για περισσότερες πληροφορίες.

Η χορήγηση των βοηθημάτων και άλλων παροχών γίνεται μετά από απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του Ταμείου Αρωγής Φοιτητών, κατ' ελευθέραν αυτής κρίση, λαμβανομένων πάντως υπόψη του βαθμού απορίας του αιτούντος, των αναγκών αυτού, καθώς και της επίδοσής του στα μαθήματα.

Τα χρηματικά βοηθήματα μπορούν να καταβάλλονται στους ενδιαφερομένους φοιτητές είτε εφάπαξ είτε σε δόσεις.

Χ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Πρόγραμμα Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης

Το Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών στη συνεδρίαση της 3/7/2007 έχοντας υπόψη τα άρθρα 24 και 25 του Ν. 1268/82, κατάρτισε νέο Πρόγραμμα Σπουδών ως ακολούθως:

Τα υποχρεωτικά μαθήματα κατανέμονται στους Τομείς του Τμήματος ως εξής:

Α. Τομέας Επιστημών Αγωγής: 11 μαθήματα (7 υποχρεωτικά και 4 κυμαινόμενα)

Β. Τομέας Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας: 9 μαθήματα (5 υποχρεωτικά και 4 κυμαινόμενα)

Σημείωση: Από τα κυμαινόμενα μαθήματα των τομέων Α και Β οι φοιτητές επιλέγουν συνολικά 4 μαθήματα.

Γ. Τομέας Ανθρωπιστικών Σπουδών: 10 μαθήματα (9 υποχρεωτικά και 1 κυμαινόμενο)

Δ. Τομέας Μαθηματικών και Πληροφορικής: 6 μαθήματα (5 υποχρεωτικά και 1 κυμαινόμενο).

Ε. Τομέας Φυσικών Επιστημών Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος: 5 μαθήματα (4 υποχρεωτικά και 1 κυμαινόμενο).

Τα 12 μαθήματα επιλογής είναι ανεξάρτητα από τους Τομείς.

Οι φοιτητές στο τέλος του Η εξαμήνου υποχρεούνται να κάνουν διδασκαλίες για μία εβδομάδα σε σχολεία.

Οι φοιτητές, για να πάρουν πτυχίο, πρέπει να έχουν συμπληρώσει 188 διδακτικές μονάδες (δ.μ.), οι οποίες προέρχονται από τους Τομείς ως εξής:

- Από τον Τομέα Επιστημών της Αγωγής: 28 δ.μ.
- Από τον Τομέα Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας: 20 δ.μ.

Από τα κοινά κυμαινόμενα των δύο αυτών Τομέων: 16 δ.μ.

- Από τον Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών: 40 δ.μ. (36 από τα υποχρεωτικά και 4 από το κυμαινόμενο μάθημα).
- Από τον Τομέα Μαθηματικών και Πληροφορικής: 24 δ.μ. (20 από τα υποχρεωτικά μαθήματα και 4 από το κυμαινόμενο μάθημα)
- Από τον Τομέα Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος: 20 δ.μ. (16 από τα υποχρεωτικά και 4 από το κυμαινόμενο μάθημα).
- Από την εβδομαδιαία διδασκαλία στα σχολεία οι φοιτητές παίρνουν 4 δ.μ.

- Από τα 12 επιλεγόμενα μαθήματα 36 δ.μ. (καθένα από τα μαθήματα επιλογής παίρνει 3 δ.μ.)

Όσοι φοιτητές έχουν εξετασθεί επιτυχώς σε μαθήματα που διαφοροποιήθηκαν στον τίτλο τους ή και έχουν ενταχθεί σε άλλη κατηγορία (π.χ. από επιλογής σε κυμαινόμενα) κατοχυρώνουν το μάθημα στην κατηγορία που αυτό ανήκε και με τον τίτλο που αυτό είχε.

Πρακτική Άσκηση Φοιτητών

Οι δύο πρώτες φάσεις της Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών στα Δημοτικά Σχολεία συνδέονται με τα μαθήματα «Γενικές Αρχές και Στρατηγικές Διδασκαλίας και Πρακτική Άσκηση Ι» και «Διαχείριση της Σχολικής Τάξης και Πρακτική Άσκηση ΙΙ». Σκοπός της Πρακτικής Άσκησης είναι να φέρει σε άμεση επαφή τους φοιτητές με τη διδακτική πράξη ως προς την ανάλυση διδακτικών σχημάτων και προσεγγίσεων και ως προς την εφαρμογή τους. Η Πρακτική Άσκηση των φάσεων αυτών πραγματοποιείται κάθε Πέμπτη 8 π.μ. - 2 μ.μ., κατά το Ε΄ και ΣΤ΄ εξάμηνο φοίτησης, σε καθορισμένα Δημοτικά Σχολεία. Περιλαμβάνει:

- α) συστηματικές παρακολουθήσεις διδασκαλιών
- β) δοκιμαστικές διδασκαλίες και
- γ) συζήτηση επί των παρακολουθήσεων και των διδασκαλιών με ευθύνη έμπειρων εκπαιδευτικών.

Παράλληλα με τη γενική θεώρηση και εφαρμογή της διδασκαλίας, οι φοιτητές εκπονούν, ατομικά ή ανά ζεύγη ή σε ολιγομελείς ομάδες, ερευνητική μελέτη σε θέμα της διδακτικής πράξης, που διακρίνεται σε θεωρητικό μέρος (Ε΄ εξάμηνο) και ερευνητικό μέρος (ΣΤ΄ εξάμηνο).

Η τρίτη φάση της Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών πραγματοποιείται κατά το Ζ΄ και Η΄ εξάμηνο, με ευθύνη των καθηγητών των ειδικών γνωστικών αντικειμένων. Οι δύο πρώτες φάσεις Πρακτικής Άσκησης αποτελούν προαπαιτούμενο για την τρίτη και την τέταρτη.

Η τέταρτη φάση συνίσταται σε αυτοδύναμη εβδομαδιαία διδασκαλία των φοιτητών στα Δημοτικά Σχολεία και διεξάγεται στο τέλος του Η΄ εξαμήνου, με ευθύνη της Συντονιστικής Επιτροπής Πρακτικών Ασκήσεων του Τμήματος.

A. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΤΙΤΛΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Σύνολο μαθημάτων που λαμβάνει ο φοιτητής: 11
Διδακτικές Μονάδες:44

Υποχρεωτικά: 7, δ.μ. 28

1. Θεωρίες της Αγωγής
2. Εισαγωγή στην Παιδαγωγική
3. Κοινωνική Παιδαγωγική: Θεωρία και Πράξη
4. Συγκριτική Παιδαγωγική
5. Αναλυτικά Προγράμματα και Σχολικά Εγχειρίδια
6. Γενικές Αρχές και Στρατηγικές Διδασκαλίας & Πρακτική άσκηση I
7. Διαχείριση της Σχολικής Τάξης & Πρακτική άσκηση II

Κυμαινόμενα (επιλέγονται 4)*, δ.μ. 16
(κοινά με τα κυμαινόμενα του Τομέα Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας)

1. Φιλοσοφία της Παιδείας
2. Πολιτική Ιστορία της Ευρωπαϊκής Εκπαίδευσης
3. Ιστορία Νεοελληνικής Εκπαίδευσης
4. Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης
5. Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας
6. Προαγωγή της ψυχικής υγείας και της μάθησης
7. Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία
8. Ψυχικές διαταραχές και μαθησιακές δυσκολίες παιδιών και εφήβων
9. Κοινωνική Ψυχολογία
10. Νοητική υστέρηση
11. Αίτια, διάγνωση και ψυχολογική αντιμετώπιση της δυσλεξίας
12. Μαθησιακές δυσκολίες-Δυσλεξία: Αξιολόγηση και παιδαγωγική αντιμετώπιση
13. Ψυχολογία προσωπικότητας, ατομικών διαφορών και αποκλίσεων - Ψυχομετρία

---

*Σημείωση: Από τα παραπάνω 13 κυμαινόμενα μαθήματα, κοινά με του Τομέα Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, οι φοιτητές επιλέγουν συνολικά 4.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Υποχρεωτικά

1. Θεωρίες της Αγωγής

Το μάθημα θα έχει ως αφετηρία τα σύγχρονα προβλήματα και θέματα και θα αναζητεί λύσεις και προτάσεις που διατυπώθηκαν κατά καιρούς. Δεν είναι δηλαδή απλώς μια απαρίθμηση και περιγραφή των θεωριών της αγωγής που διατυπώθηκαν μέχρι τώρα αλλά προσπάθεια για αντιμετώπιση σύγχρονων προβλημάτων μέσω των θεωριών αυτών.

1. Σταθμοί στην Ιστορία των Θεωριών της Αγωγής: η συμβολή παιδαγωγικών ιδεών και προτάσεων που διατυπώθηκαν κατά καιρούς στην επίλυση σύγχρονων προβλημάτων.
2. Θεωρίες της Αγωγής και μοντέλα διδασκαλίας: επιδράσεις των θεωριών της αγωγής στον προσδιορισμό των σκοπών της εκπαίδευσης.
3. Μύθοι και στερεότυπα σχετικά με τον ρόλο και την αποστολή του εκπαιδευτικού και του σχολείου: σύγχρονοι προβληματισμοί και λανθασμένες επιλογές.
4. Η διαμόρφωση θεωριών της αγωγής μέσω του επιστημονικού έργου και της καθημερινής δράσης ‘μεγάλων παιδαγωγών’ στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
5. Πλατωνική Φιλοσοφία και Ηθικά Διλήμματα.
6. Σοφιστική και Μετανεωτερικότητα: από το ‘πάντων χρημάτων μέτρον άνθρωπος’ στην αμφισβήτηση.
7. Έρως και Διαλεκτική στους πλατωνικούς διαλόγους.
8. «Το διδακτόν της αρετής»: από τον Πλάτωνα στη σύγχρονη παιδαγωγική σκέψη.
9. Από τη γραφή στον υπολογιστή: οι πλατωνικές απόψεις στον «Φαίδρο» και η σύγχρονη πραγματικότητα των ΤΠΕ
10. Homoeducandus-Homoestomniatnihil: οάνθρωπος από το τίποτα στην τελείωση;-η παιδαγωγική παράδοση και οComenius.
11. Το πρόβλημα της Εκπαίδευσης Ενηλίκων: η Δια Βίου Μάθηση ως επιτακτική ανάγκη: omnesomniaomnino.
12. Κληρονομικότητα και περιβάλλον: Πλάτων versusRousseau;
13. Φύση, Κοινωνία και Αγωγή: οι απόψεις του Rousseauκαι η σύγχρονη παιδαγωγική σκέψη.
14. Η δύναμη της «φύσης» και η «καλά ρυθμισμένη ελευθερία».
15. Ελεύθερη βούληση και κοινωνικό συμβόλαιο.
16. Οι φυσιοκράτες οικτίζουν ή απολογούνται σήμερα;
17. Το Ολοήμερο Σχολείο και το Νέο Σχολείο: φιλοσοφία και αποστολή- προβλήματα και προτάσεις.

18. Το σχολείο του μέλλοντος: προβλέψεις και προοπτική.

2. Εισαγωγή στην Παιδαγωγική

1. Ιστορική ανασκόπηση και επιστημονική θεμελίωση, Ορολογία και αντικείμενο της Παιδαγωγικής Επιστήμης.
2. Θεωρίες και κατευθύνσεις της Παιδαγωγικής Επιστήμης: Ερμηνευτική-Νοησιαρχική – Εμπειρική – Κριτική Παιδαγωγική.
3. Επιστημολογική αφετηρία της παιδαγωγικής σκέψης.
4. Παιδεία–Αγωγή–Εκπαίδευση.
5. Μέθοδοι έρευνας της Παιδαγωγικής Επιστήμης.
6. Το έργο, ο ρόλος και η προσωπικότητα του εκπαιδευτικού.
7. Η εκπαίδευση και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.
8. Η σχέση εκπαιδευτικού – μαθητή στο σύγχρονο σχολείο.
9. Διδασκαλία: Φυσική και σχολική διδασκαλία – Σκοπός και στόχοι διδασκαλίας – Αποτελεσματική διδασκαλία.
10. Μάθηση: Φυσική και σχολική μάθηση – Θεωρίες μάθησης – Μαθησιακές δυσκολίες.
11. Κοινωνικοποίηση.
12. Ελευθερία και πειθαρχία.
13. Παρώθηση και κίνητρα μάθησης: Τρόποι καλλιέργειας εξωτερικής και εσωτερικής παρώθησης στους μαθητές.
14. Αμοιβές-ποινές, άμιλλα-συνεργασία, σχολική επιτυχία-αποτυχία, έπαινος-αποδοκιμασία, αγωνία-άγχος, επίπεδο φιλοδοξίας, ενδιαφέροντα, ενθάρρυνση μαθητή.
15. Ελεύθερος χρόνος και αγωγή.
16. Η προβληματική των σκοπών της αγωγής και οι ρόλοι του δασκάλου και του σχολείου από την οπτική των διαφορετικών κατευθύνσεων της Παιδαγωγικής.
17. Παράγοντες της αγωγής: Οικογένεια, Σχολείο, κοινωνικό περιβάλλον, Πολιτεία, Εκκλησία.
18. Σχολική ζωή και ο ρόλος του σύγχρονου σχολείου στην ανάπτυξη, στη γνώση, στην παιδεία και στο κοινωνικό γίνεσθαι.
19. Σχέση των θεωριών και των κατευθύνσεων της Παιδαγωγικής με την εκπαιδευτική πράξη και με τους ρόλους και τύπους δασκάλων.
20. Παιδαγωγική και σύγχρονα προβλήματα: Οικολογική-περιβαλλοντική κρίση, ρατσισμός, ναρκωτικά.
21. Διά βίου Παιδεία.
22. Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και αγωγή.
23. Οπτικοακουστικά μέσα διδασκαλίας: Η εικόνα ως μέσον διδασκαλίας και μάθησης.

3. Κοινωνική Παιδαγωγική: Θεωρία και Πράξη

Το μάθημα αυτό στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών με τις σύγχρονες αντιλήψεις της Κοινωνικής Παιδαγωγικής και συγκεκριμένα

στην ανάδειξη και στη βιωματική κατανόηση των θεωρητικών, επιστημολογικών και μεθοδολογικών διαστάσεων και δυνατοτήτων του πολυδύναμου διεπιστημονικού χώρου της Κοινωνικής Παιδαγωγικής.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

- Ιστορικό - κριτική προσέγγιση της παρουσίας και της πορείας της Κοινωνικής Παιδαγωγικής στο διεθνή χώρο και στα διαφορετικά κοινωνικά, πολιτισμικά, οικονομικά και πολιτικά πλαίσια, όπου δραστηριοποιείται και με τα οποία συνδιαμορφώνεται
- Η ευρύτητα, το πολυδιάστατο πεδίο εφαρμογής και η πολλαπλότητα των ρόλων της Κοινωνικής Παιδαγωγικής
- Θεμελιώδεις αξίες και αρχές και βασικές θέσεις, προτεραιότητες και θεωρήσεις της Κοινωνικής Παιδαγωγικής
- Η Κοινωνική Παιδαγωγική ως διεπιστημονικός χώρος. Ανάδειξη και δυνατότητες αξιοποίησης των διεπιστημονικών συνεργειών
- Επιστημολογική θεώρηση της Κοινωνικής Παιδαγωγικής και μεθοδολογικές προεκτάσεις
- Ζητήματα μεθοδολογίας της Κοινωνικής Παιδαγωγικής, που απορρέουν από την επιστημολογική της υπόσταση (όπως το συστημικό της υπόβαθρο, ο διεπιστημονικός της χαρακτήρας, η λειτουργική διασύνδεση θεωρίας και πράξης, ο προληπτικός και παρεμβατικός της ρόλος, η θεμελιώδης επιδίωξή της για βελτίωση και αλλαγή μέσα από την οργανωμένη συλλογική και συνεργατική δράση κ.ά.) και οι συνακόλουθες ερευνητικές της στρατηγικές.
- Διεξαγωγή, δυνατότητες και προοπτικές της κοινωνικοπαιδαγωγικής έρευνας
- Μεθοδολογικές πρακτικές και τεχνικές της Κοινωνικής Παιδαγωγικής
- Η κοινωνικοπαιδαγωγική λειτουργία του σχολείου
- Σημαντικά κοινωνικοπαιδαγωγικά προβλήματα
- Ο δάσκαλος ως κοινωνικός παιδαγωγός
- Ο ρόλος της Κοινωνικής Παιδαγωγικής στην παραγωγή κοινωνικής και εκπαιδευτικής πολιτικής
- Κοινωνικοπαιδαγωγικές διαστάσεις των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.)
- Η κοινωνικοπαιδαγωγική πραγματικότητα του ψηφιακού σχολείου
- Η ενεργοποίηση της επικοινωνίας σχολείου, οικογένειας και κοινότητας και οι συνακόλουθες δυνατότητες στις παρεμβάσεις της Κοινωνικής Παιδαγωγικής
- Κοινωνικοπαιδαγωγική προσέγγιση των κοινοτήτων μάθησης και των κοινωνικών δικτύων αλληλεπίδρασης

- Η Κοινωνική Παιδαγωγική ως «λειτουργικό ενδιαμέσο» μεταξύ ατόμου και κοινωνίας

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Παραδείγματα εφαρμοσμένης Κοινωνικής Παιδαγωγικής

- Κοινωνικοπαιδαγωγική αντιμετώπιση προβλημάτων με έμφαση αυτών που εκδηλώνονται στη σχολική τάξη και στο περιβάλλον του σχολείου
- Ερευνητικά παραδείγματα: εφαρμογή των κοινωνικοπαιδαγωγικών μεθοδολογικών πρακτικών και τεχνικών, με εστίαση στο σχολείο και στην οικογένεια
- Μελέτες περίπτωσης: Η έρευνα σε βασικά κοινωνικοπαιδαγωγικά ζητήματα και η αντιμετώπιση διαφορετικών κοινωνικοπαιδαγωγικών προβλημάτων από τον φοιτητή, ως αυριανό δάσκαλο.
- Κοινωνικοπαιδαγωγική προσέγγιση «ευπαθών» κοινωνικά ομάδων από το σχολείο και την κοινότητα με την οργάνωση και ανάπτυξη σχετικών δράσεων
- Η αξιοποίηση της δημιουργικότητας και της Τέχνης από την Κοινωνική Παιδαγωγική
- Ο εθελοντισμός στο πλαίσιο της κοινωνικοπαιδαγωγικής δράσης

Πρακτικές ασκήσεις

Ο ισχυρός προληπτικός και μαχητικά παρεμβατικός ρόλος της Κοινωνικής Παιδαγωγικής

- Σχεδιασμός, οργάνωση, υλοποίηση και αξιολόγηση κοινωνικοπαιδαγωγικών παρεμβάσεων τόσο σε σχολικά (τυπικά) και όσο και εξωσχολικά (άτυπα) εκπαιδευτικά συστήματα(σε συνεργασία με σχολεία και φορείς)
- Κοινωνικοπαιδαγωγική αντιμετώπιση προβλημάτων με έμφαση αυτών που εκδηλώνονται στη σχολική τάξη και στο περιβάλλον του σχολείου(σε συνεργασία με δημοτικά σχολεία)
- Ανάπτυξη γνωστικών, συναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων στο σχολικό χώρο, στο πλαίσιο των παρεμβάσεων της Κοινωνικής Παιδαγωγικής. Μελέτη περιπτώσεων από διεθνή κοινωνικοπαιδαγωγικά προγράμματα. Βιωματικά σεμινάρια (σε συνεργασία με φορείς και δημοτικά σχολεία)
- Μελέτη και κοινωνικοπαιδαγωγική αντιμετώπιση κρίσιμων προβλημάτων (π.χ. βία και θυματοποίηση στο χώρο του σχολείου και στο περιβάλλον της κοινότητας κ.λπ.). Δυνατότητες κοινωνικοπαιδαγωγικής παρέμβασης από διεθνή και ελληνικά κοινωνικοπαιδαγωγικά προγράμματα. Βιωματικά σεμινάρια (σε συνεργασία με φορείς)
- Συμμετοχή σε βιωματικά κοινωνικοπαιδαγωγικά προγράμματα που διεξάγονται στα σχολεία, όπως π.χ. πρόγραμμα με στόχο την ανάδειξη των κοινωνικοπαιδαγωγικών διαστάσεων (των πολλών μορφών) της ετερότητας, της μοναδικότητας και της

ταυτότητας κάθε ανθρώπου (σε συνεργασία με δημοτικά σχολεία)

4. Συγκριτική Παιδαγωγική

Σκοπός:

Το ενδιαφέρον για τα ξένα συστήματα εκπαίδευσης υπήρξε ανέκαθεν έντονο. Εκπαιδευτικοί φορείς και παραγωγοί πολιτικής ενδιαφέρθηκαν από την πρώτη στιγμή της ίδρυσης των δημόσιων συστημάτων εκπαίδευσης κατά το 19ο αιώνα να αντλήσουν χρήσιμα μαθήματα από ξένες χώρες και συχνά να αντιγράψουν πετυχημένους εκπαιδευτικούς θεσμούς. Μέσα από την άρνηση της πρακτικής αυτής, που γρήγορα ανέδειξε τις αδυναμίες της, γεννήθηκε η Συγκριτική Παιδαγωγική ως επιστημονικός κλάδος που βασικό σκοπό έχει να συμβάλλει στην κατανόηση και ερμηνεία του εκπαιδευτικού γίνεσθαι σε κάθε χώρα σε συνάρτηση με τις ιστορικές καταβολές της καθεμιάς, το κοινωνικό περιβάλλον και τις διεθνείς επιρροές. Πρωταρχικός στόχος της διδασκαλίας του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι προπτυχιακοί φοιτητές με τις γενικές αρχές της Συγκριτικής Παιδαγωγικής, τις θεμελιώδεις επιστημολογικές παραδοχές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις της και να γνωρίσουν τα κύρια ιδεολογικά και θεσμικά χαρακτηριστικά σημαντικών εκπαιδευτικών συστημάτων, ώστε να είναι σε θέση να μελετούν κριτικά και συγκριτικά θέσεις και απόψεις για σημαντικά εκπαιδευτικά προβλήματα που απασχολούν σήμερα την Ελλάδα και τον κόσμο.

Περιεχόμενο:

- Το ενδιαφέρον για τα ξένα συστήματα εκπαίδευσης. Παρεξηγήσεις και παρεκβάσεις
- Το συγκριτικό επιχείρημα και η εκπαιδευτική πολιτική
- Οι σκοποί της Συγκριτικής Παιδαγωγικής
- Μεθοδολογία της συγκριτικής σπουδής της εκπαίδευσης
  - Η ιστορική προσέγγιση
  - Η «επιστημονική» προσέγγιση
  - Η αμφισβήτηση των κυρίαρχων μεθοδολογικών προσεγγίσεων
- Η σημασία και οι δυσκολίες της σύγκρισης
- Προβλήματα και προοπτικές του κλάδου
  - Τα εκπαιδευτικά συστήματα στην Ευρώπη και τον κόσμο, ιδεολογικά και θεσμικά χαρακτηριστικά: Αγγλία, Γαλλία, Γερμανία, Ολλανδία, Δανία, Ιταλία, Σουηδία, Αυστραλία, Κίνα, ΗΠΑ
- Συγκριτική σπουδή θεμάτων της Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης στην εποχή της ύστερης νεωτερικότητας
  - Γέννηση και ανάπτυξη του πανεπιστημίου της νεωτερικότητας
  - Το πανεπιστήμιο απέναντι στις προκλήσεις της ύστερης νεωτερικότητας

- Προβλήματα και προοπτικές του ελληνικού πανεπιστημίου
- Το Αγγλικό πανεπιστήμιο στην εποχή της ύστερης νεωτερικότητας
- Αυτονομία και απόδοση λόγου στην αμερικάνικη ανώτατη εκπαίδευση: Μια επαναδιαπραγμάτευση των κεκτημένων
- Η επιβίωση των πιο ικανών: τα Ιαπωνικά πανεπιστήμια σε αποφασιστική καμπή.

5. Αναλυτικά Προγράμματα και Σχολικά Εγχειρίδια

- Θεσμική εξέλιξη και σύγχρονη προβληματική των Αναλυτικών Προγραμμάτων και των σχολικών εγχειριδίων.
- Σκοποί και στόχοι Αναλυτικών Προγραμμάτων και σχολικών εγχειριδίων.
- Θεωρία και έρευνα των Αναλυτικών Προγραμμάτων.
- Αναλυτικό Πρόγραμμα, εκπαιδευτική πολιτική και εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.
- Αναλυτικό Πρόγραμμα και ιδεολογία.
- Δομή και διάρθρωση των Αναλυτικών Προγραμμάτων.
- Αναλυτικό Πρόγραμμα και Curriculum.
- Πηγές σκοπών του Αναλυτικού Προγράμματος : ενδιαφέροντα και ανάγκες του μαθητή.
- Ταξινόμια στόχων διδασκαλίας και μάθησης. Η παιδαγωγική συζήτηση για τους στόχους διδασκαλίας και μάθησης.
- Αναλυτικό πρόγραμμα και το “βιβλίο για το δάσκαλο”.
- Αξιολόγηση και αναμόρφωση Αναλυτικού Προγράμματος.
- Η συμμετοχή και ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη σύνταξη Αναλυτικών Προγραμμάτων.
- Νέα περιεχόμενα διδασκαλίας και Αναλυτικό Πρόγραμμα.
- Η έρευνα του Αναλυτικού Προγράμματος σε διάφορες χώρες.
- Αναλυτικό Πρόγραμμα και εκπαιδευτική τεχνολογία.
- Αναλυτικό Πρόγραμμα και σχολικό εγχειρίδιο.
- Το σχολικό εγχειρίδιο ως αντικείμενο έρευνας.
- Το σχολικό εγχειρίδιο: ιστορική εξέλιξη και επιλογές της εκπαιδευτικής πολιτικής.
- Λειτουργίες και δομικά χαρακτηριστικά του σχολικού εγχειριδίου.
- Το σχολικό εγχειρίδιο ως μέσο διδασκαλίας και μάθησης: καλλιέργεια και ανάπτυξη της κριτικής και δημιουργικής σκέψης των μαθητών.
- Διαθεματική προσέγγιση και Ευέλικτη Ζώνη.
- Εικόνα και σχολικό εγχειρίδιο.
- Αποτελεσματικότητα της εικόνας κατά τη διδασκαλία.

- Μεθοδολογική προσέγγιση της εικόνας.
- Το πρόβλημα της ανάγνωσης μιας εικόνας.
- Τα έργα τέχνης στα σχολικά εγχειρίδια.
- Αξιολόγηση των σχολικών εγχειριδίων.
- Το πολλαπλό εγχειρίδιο: εμπειρικά δεδομένα.
- Το σχολικό βιβλίο στα εκπαιδευτικά συστήματα της Ελλάδος και των άλλων χωρών.
- Σχολικό εγχειρίδιο και ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση.
- Σχολικό εγχειρίδιο και παιδαγωγική της ειρήνης.

6. Γενικές Αρχές και Στρατηγικές Διδασκαλίας & Πρακτική άσκηση I

- Η Διδακτική Επιστήμη: Έννοια, περιεχόμενο, χαρακτηριστικά γνωρίσματα, σκοπός, διαφορά της προς την παλιά Διδακτική, σύνδεσή της με τις άλλες επιστήμες της Αγωγής. Η Διδακτική ως συνδυασμός θεωρίας και πράξης.
- Η Διδακτική Επιστήμη ανά τους αιώνες: Σταθμοί της Διδακτικής από την ελληνική αρχαιότητα μέχρι τον 20ο αιώνα. Προσωπικότητες που συνέβαλαν σημαντικά στην εξέλιξή της ως επιστήμης και επιστημολογικά παραδείγματα.
- Διδασκαλία και Μάθηση: Εννοιολογική οριοθέτηση των διαδικασιών, χαρακτηριστικά γνωρίσματά τους, σχέσεις και διαφοροποιήσεις τους, βασικές αρχές και θεωρίες της διδασκαλίας και της μάθησης.
- Σκοποθεσία και στοχοθεσία στην εκπαίδευση: Βασικοί παράγοντες διαμόρφωσης των σκοπών και των στόχων της εκπαίδευσης (πολιτισμός, παράδοση, αξίες, ατομικές και κοινωνικές ανάγκες, ιδεώδη, φιλοσοφικά ρεύματα, διακήρυξη Unesco). Σκοπός ελληνικής εκπαίδευσης (Ελληνισμός-Χριστιανισμός, τεχνική και τεχνολογία). Διδακτικοί στόχοι (διατύπωση, ταξινομίες, χρησιμότητα, επιφυλάξεις).
- Οργάνωση και διεξαγωγή της διδακτικής πράξης: Η μέθοδος διδασκαλίας και η σημασία της στην προσέγγιση των μορφωτικών αγαθών, σύγχρονες μεθοδολογικές αρχές και στρατηγικές, μορφές διδασκαλίας: επαγωγή, απαγωγή, μονόλογος και διάλογος, ερωτήσεις - απαντήσεις.
- Ο σχεδιασμός της διδασκαλίας: Σημασία και προϋποθέσεις του σχεδίου διδασκαλίας, τύποι σχεδίων διδασκαλίας, το σχέδιο διδασκαλίας της μιας διδακτικής ώρας.

Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση: Προσδιορισμός της αξιολόγησης της επίδοσης του μαθητή και διάκρισή της από τη μέτρηση των αποτελεσμάτων της μάθησης και τη βαθμολόγηση, τα αντικειμενικά και τα υποκειμενικά τεστ, διλήμματα των εκπαιδευτικών για τη βαθμολόγηση, η σημασία της αξιολόγησης της επίδοσης του μαθητή και η αναγκαιότητά της στη διδακτική διαδικασία.

7. Διαχείριση της Σχολικής Τάξης & Πρακτική άσκηση II

- Σύγχρονα μοντέλα διδασκαλίας (διδασκτικά μοντέλα ενεργητικής, παραληπτικής, εξατομικευμένης, συνεργατικής-συμμετοχικής μάθησης, διδασκτικά μοντέλα που αναπτύσσουν την κριτική και δημιουργική σκέψη των μαθητών, τις μεταγνωστικές δεξιότητές τους και τις δημοκρατικές διαδικασίες στην τάξη).
- Ομαδοκεντρική διδασκαλία: Έννοια, χαρακτηριστικά γνωρίσματα, σημασία της διδασκαλίας με ομάδες μαθητών, κριτήρια και προϋποθέσεις ομαδοποίησης, φάσεις ομαδικού έργου, ρόλος εκπαιδευτικού-μαθητών, συνέπεια και σπουδαιότητα της συλλογικής εργασίας.
- Η καλλιέργεια της κριτικής και δημιουργικής σκέψης: Έννοια, γνωρίσματα, σχέσεις και διαφοροποιήσεις τους, διδακτικές τεχνικές, αναγκαιότητα καλλιέργειάς τους στην τάξη και επιπτώσεις από την εφαρμογή τους στα πλαίσια των διδασκομένων μαθημάτων.
  - Οργάνωση και διεύθυνση της σχολικής τάξης: Το κοινωνικό και οργανωτικό περιβάλλον της τάξης, ο διδακτικός χρόνος, κανόνες εργασίας και συμπεριφοράς στην τάξη, πειθαρχία και αυτοπειθαρχία, απόψεις ψυχοπαιδαγωγικών σχολών για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της προβληματικής συμπεριφοράς των μαθητών.
  - Οι διαπροσωπικές σχέσεις στη σχολική τάξη και η διδασκαλία. Παράγοντες που προάγουν ή περιορίζουν αυτές τις σχέσεις, συμβολή και σημασία των σχέσεων στη διδασκαλία-μάθηση.
  - Τεχνολογία και διδακτική πράξη: Αναγκαιότητα και σημασία της τεχνολογίας στη διδακτική διαδικασία, επιλογή και χρήση εποπτικών μέσων διδασκαλίας, επιφυλάξεις.
  - Η ενσωμάτωση των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στις κανονικές σχολικές τάξεις: αιτιολογία, τύποι ειδικών παιδιών, ρόλος εκπαιδευτικού, διδακτικές προσεγγίσεις, συνέπειες και σημασία ενσωμάτωσης.
  - Ο σύγχρονος εκπαιδευτικός: Διδακτικός ρόλος και αποτελεσματικότητα.

Κυμαινόμενα

1. Φιλοσοφία της Παιδείας

Θα αναλαμβάνονται από τους φοιτητές προαιρετικώς εισηγήσεις-εργασίες, ενώ θα εφαρμόζονται ποικίλες εκπαιδευτικές τεχνικές για την προσέγγιση των θεμάτων του μαθήματος.

1. Η Κριτική Παιδαγωγική και η Παιδαγωγική των Μεγάλων Ψεμάτων: Peter McLaren και Donald Macedo.
2. Οι απαρχές της Κριτικής Παιδαγωγικής: Αρχαίος Ελληνικός Λόγος και Πολιτική Σκέψη. Από τους Προσωκρατικούς στον Σωκράτη.
3. Ιδεολογίες - Ιδεολογήματα για την Αγωγή και αρχαιοελληνική παράδοση.
4. Το πρόβλημα των αξιών στην ύστερη νεωτερικότητα και στην τεχνοκρατούμενη κοινωνία.
5. Το περιεχόμενο των αξιών και η διδασκαλία τους στο σχολείο.
6. Ο μύθος του Γύγη και «το δίκαιον του δυνατού» στην ‘Πολιτεία’.
7. Ο «μύθος του σπηλαίου» στον Πλάτωνα και η διαλεκτική μέθοδος.
8. Η αυθεντία του παιδαγωγού: ‘σωκρατική ειρωνεία’ στον Πλάτωνα και ‘κομπασμός’ στον P. Freire.
9. Κοινωνικός μετασχηματισμός και κοινωνική μεταρρύθμιση: από τον Σωκράτη στον Paulo Freire.
10. Αξίες και Διαφωτισμός. Από τον Πλάτωνα στον Pestalozzi .
11. Πλάτων και Pestalozzi: πλατωνικός έρωτας για την αρετή και παιδαγωγική αγάπη.
12. Παιδαγωγικοί πειραματισμοί και πειραματικά σχολεία: το σχολείο του Pestalozzi.
13. Ο Αδαμάντιος Κοραής ανάμεσα στην Παράδοση και στον Διαφωτισμό. Το αξίωμα της «μετακένωσης». Νόμος και Παιδεία. «Δράξασθε παιδείας».
14. Ξαναδιαβάζοντας τον Αδαμάντιο Κοραή: επικαιρότητα απόψεων, αξιοποίηση από το σχολείο σήμερα.
15. Η αμφισβήτηση του σχολείου και η κρίση στην εκπαίδευση.
16. Νεωτερική και Μεταμοντέρνα Παιδαγωγική.
17. Η Παιδαγωγική Σκέψη σήμερα: καταγραφή προτάσεων και απογραφή λύσεων (Henry Giroux).

2. Πολιτική Ιστορία της Ευρωπαϊκής Εκπαίδευσης

Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές την ιστορία της δημόσιας εκπαίδευσης στον ευρωπαϊκό χώρο καθώς και τους παράγοντες (πολιτικούς, πολιτειακούς, οικονομικούς, κοινωνικούς κ.ά)

που την επηρέασαν. Στο μάθημα δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στις επιδράσεις των ιδεολογικών ρευμάτων στη διαμόρφωση εκπαιδευτικών θεσμών – συστημάτων σε χώρες της Ευρώπης. Αναλυτικότερα:

Τα δημόσια εκπαιδευτικά συστήματα στην Ευρώπη θεσμοθετήθηκαν τον 19^ο αιώνα και εξελίχθηκαν στη συνέχεια κατά τον 20^ο αιώνα. Μέχρι τον 19^ο αιώνα στα περισσότερα ευρωπαϊκά κράτη η εκπαίδευση ήταν αποκλειστικότητα της Εκκλησίας, αλλά και της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα άρχισε σιγά-σιγά η ανάμειξη του κράτους στην εκπαίδευση και έτσι είχαμε και τα πρώτα θεσμοθετημένα δημόσια εκπαιδευτικά συστήματα (Πρωσία – Βαυαρία – Γαλλία – Ελλάδα κ.α.).

Σε κάθε οργανωμένο κράτος, αναπτυγμένο ή αναπτυσσόμενο, η εκπαιδευτική του πολιτική χαράζεται και υιοθετείται από τους φορείς που ασκούν εξουσία και νομοθετούν. Σ' αυτούς περιλαμβάνονται βεβαίως τα θεσμοθετημένα όργανα της κρατικής εξουσίας χωρίς εντούτοις να παραγνωρίζεται η πολύ σημαντική όσο και πολύπλευρη επιρροή που μπορούν να ασκήσουν ισχυρές κοινωνικές ομάδες που προασπίζονται η κάθε μία ιδιαίτερα συμφέροντα και επιδιώξεις. Ως εκ τούτου, τα εκπαιδευτικά συστήματα των κρατών επηρεάζονται από τις εκάστοτε πολιτικές, πολιτειακές, οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις, δεδομένου ότι ο τομέας της εκπαίδευσης είναι άμεσα συνδεδεμένος με την πολιτική στοχοθεσία της εκάστοτε εξουσίας και την ιδεολογία της. Επίσης, μεγάλα πολιτικά, ιστορικά και κοινωνικά γεγονότα είναι φυσικό να επηρεάζουν καταστάσεις και να διαμορφώνουν πολιτικές, τόσο στα πλαίσια των συνόρων μιας εθνικής συλλογικότητας, όσο και στα πλαίσια της διεθνούς και της παγκόσμιας κοινωνίας.

Στο μάθημα αναλύονται ειδικότερα:

- Τα ιστορικά γεγονότα της Γαλλικής και Βιομηχανικής επανάστασης και οι επιδράσεις τους στην εξελικτική πορεία της πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής ζωής των κρατών της Ευρώπης.
- Τα σημαντικότερα ιδεολογικά ρεύματα στον ευρωπαϊκό χώρο κατά τον 19^ο και 20^ο αιώνα (Συντηρητισμός – Φιλελευθερισμός – Μαρξισμός – Σοσιαλισμός).
- Τα κυριότερα εκπαιδευτικά συστήματα της Ευρώπης κατά τον 18^ο, 19^ο και 20^ο αιώνα (Ομόσπονδων κρατιδίων Γερμανίας – Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας Γερμανίας – Λαϊκής Δημοκρατίας Γερμανίας – Αγγλίας – Γαλλίας – Ελλάδας).
- Οι επιδράσεις των ιδεολογικών ρευμάτων στη διαμόρφωση εκπαιδευτικών θεσμών – συστημάτων.

Επίσης αναπτύσσονται:

- Η ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση (έννοια – αρχές κ.α.) και
- Οι νέες προοπτικές της.

3.Ιστορία Νεοελληνικής Εκπαίδευσης

Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι μελλοντικοί δάσκαλοι/λες τους σημαντικότερους σταθμούς στην Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης, την οργάνωση και εξέλιξη των εκπαιδευτικών θεσμών, το ρόλο της εκπαίδευσης, τις κοινωνικοεκπαιδευτικές και ιδεολογικές τάσεις. Η ύλη του μαθήματος χωρίζεται σε πέντε περιόδους, με βάση τα προβλήματα που κυριαρχούν σε κάθε περίοδο αλλά και τις σημειούμενες εξελίξεις στον ιστορικό, πολιτικό, κοινωνικό και εκπαιδευτικό χώρο.

Πρώτη περίοδος (1821-1862)

Οι προσπάθειες για τη θεμελίωση του εκπαιδευτικού συστήματος στα χρόνια του Αγώνα και του Καποδίστρια και η εκπαιδευτική πολιτική του τελευταίου. Η περίοδος των Βαυαρών και της θεσμοθέτησης του εκπαιδευτικού συστήματος. Ελληνικός μεγαλοϊδεατισμός στην πολιτιστική του διάσταση. Η εκπαίδευση κατά την Οθωνική περίοδο (τύποι σχολείων, ανάπτυξη σχολικού δικτύου, κ.λπ.). Το φοιτητικό κίνημα της περιόδου.

Δεύτερη περίοδος (1862-1910)

Εκπαιδευτικά μέτρα αμέσως μετά την έξωση του Όθωνα, προβληματισμοί κατά τη συζήτηση του συνταγματικού άρθρου για την εκπαίδευση (1864), η κατάσταση της εκπαίδευσης στις απαρχές της βασιλείας του Γεωργίου του Α΄ και οι πρώτες προσπάθειες των κυβερνήσεων Κουμουνδούρου για τη βελτίωσή της. Εκπαιδευτικά μέτρα των κυβερνήσεων του δικομματισμού Τρικούπη-Δηλιγιάννη, νομοσχέδια του 1889, εκπαιδευτική «μεταρρύθμιση» του 1895. Εκπαιδευτικές προσπάθειες των κυβερνήσεων Θεοτόκη (νομοσχέδια Ευταξία, Στάη) και των μεταβατικών κυβερνήσεων Κ. Μαυρομιχάλη και Στ. Δραγούμη (1909, 1910).

Τρίτη περίοδος (1910-1940)

Μεταρρυθμιστικά επεισόδια στην εκπαίδευση κατά την πρώτη και τη δεύτερη Βενιζελική περίοδο, γλωσσοεκπαιδευτική μεταρρύθμιση (1917-1927), μεταρρύθμιση του 1929, το γλωσσικό ζήτημα (Ευαγγελικά, Ορεσטיακά, Αθεικά, Μαρασλειακά, Διδασκαλειακά, η «δίκη των τόνων»), Εκπαιδευτικός Όμιλος (ίδρυση, δράση, διάσπαση), εκπαιδευτική πολιτική κατά την περίοδο της δικτατορίας Μεταξά (1936-1940).

Τέταρτη περίοδος (1940-1974)

Η εκπαίδευση κατά την περίοδο της Εθνικής Αντίστασης, μεταπολεμική περίοδος, κυβερνήσεις Καραμανλή (1955-1963), Επιτροπή Παιδείας του 1957, το κοινωνικοπολιτικό πεδίο της Γενιάς του 1-1-4, η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του Γ. Παπανδρέου (1964-1965), εκπαιδευτική πολιτική κατά την περίοδο της δικτατορίας (1967-1974).

Πέμπτη περίοδος (1975-2000)

Εκπαίδευση και εκπαιδευτική πολιτική κατά την πρώτη περίοδο της μεταπολίτευσης. Εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις 1976-1977, 1982-1985, 1997-1998. Γενική αξιολόγηση όλων των μεταρρυθμίσεων – Τελική ιστορικοπολιτική θεώρηση του Ελληνικού Εκπαιδευτικού Συστήματος.

4. Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης

- Εισαγωγή στη διοικητική σκέψη, οι εξελίξεις στη διοικητική σκέψη, η διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης, γνωρίσματα της αποτελεσματικής διοίκησης.
- Στρατηγική διοίκηση: έννοια, περιεχόμενο, χαρακτηριστικά. Διαδικασία της στρατηγικής διοίκησης, διαμόρφωση, εφαρμογή, αξιολόγηση της στρατηγικής στην εκπαίδευση.
- Οι λειτουργίες της διοίκησης:
- Η λειτουργία του σχεδιασμού - προγραμματισμού στην εκπαίδευση.
- Η λειτουργία της πολιτικής και λήψης αποφάσεων στην εκπαίδευση.
- Η λειτουργία της οργάνωσης (οργανωτική θεωρία, οργανωτικός σχεδιασμός, κ.ά.).
- Η οργάνωση στο πεδίο της εκπαίδευσης.
- Διεύθυνση και ηγεσία.
- Διαχείριση κρίσεων στο σχολείο.
- Η λειτουργία του ελέγχου (έννοια του ελέγχου, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος και έργου).
- Ο εκπαιδευτικός ως δημόσιος υπάλληλος (έννοια του δημοσίου υπαλλήλου, πρόσληψη εκπαιδευτικού προσωπικού, καθήκοντα, περιορισμοί, δικαιώματα, υπηρεσιακές μεταβολές).
- Διοικητική πρακτική μέσω casestudies.

5.Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας

Εισαγωγή: Οι μέθοδοι αναζήτησης της επιστημονικής αλήθειας

- *Ερμηνεία βασικών εννοιών της Μεθοδολογίας Επιστημονικής Έρευνας(M.E.E.)*
- *Βασικές έννοιες της Μ. Ε. Ε.*
  - Ο πληθυσμός (δειγματοληψία-δείγμα-υποκείμενα: N)
  - Οι μέθοδοι δειγματοληψίας (τυχαία, συστηματική, διαστρωματική-αναλογική)
  - Οι μεταβλητές (ανεξάρτητες, εξαρτημένες)
  - Οι υποθέσεις (πρωταρχικές, δευτερεύουσες)

- Οι τιμές (ποσοτικές, ποιοτικές, κατηγορικές)
- *Είδη επιστημονικών ερευνών*
  - Χαρακτηρολογία επιστημονικών ερευνών
  - Κατηγορίες φοιτητικών ερευνητικών εργασιών
  - Επιλογή θέματος εργασίας από το φοιτητή-ερευνητή
  - Πορεία ερευνητικής εργασίας (βήμα-βήμα)
- Ανασκόπηση της σχετικής με το θέμα βιβλιογραφίας*
- Οι μέθοδοι επισκόπησης της σχετικής βιβλιογραφίας*
- Οι μέθοδοι παραπομπών στις πηγές των πληροφοριών*
- Δεοντολογία-Ηθική επιστημονικής έρευνας*
- Τα κίνητρα του ερευνητή για την επιστημονική έρευνα*
  - *Οι Μέθοδοι Επιστημονικής Έρευνας*
- Η Βιβλιογραφική Μέθοδος Έρευνας
  - *Παράδειγμα Βιβλιογραφικής έρευνας*
- Η Μέθοδος της Παρατήρησης
  - *Παράδειγμα Έρευνας με παρατήρηση*
- Η Μέθοδος του Ερωτηματολογίου
- Η Μέθοδος της Συνέντευξης
  - *Παράδειγμα Έρευνας με ερωτηματολόγιο - συνέντευξη – παρατήρηση (Μεθοδολογική Τριγωνοποίηση)*
- Η Μέθοδος του Πειράματος
  - *Παράδειγμα Έρευνας με πείραμα*
- Η Μέθοδος του Κοινωνιογράμματος
  - *Παράδειγμα Έρευνας με κοινωνιόγραμμα*
- Η Μέθοδος των Τεστ (Νοημοσύνης, Γνώσεων και Δεξιοτήτων, Προσωπικότητας-Κοινωνικότητας)
  - *Παράδειγμα Έρευνας με τεστ γνώσεων και δεξιοτήτων*
  - *Παράδειγμα Έρευνας με τεστ κοινωνικότητας-προσωπικότητας*
- Η Μέθοδος της Ανάλυσης Περιεχομένου
  - *Παράδειγμα Έρευνας με την μέθοδο της ανάλυσης περιεχομένου*
- *Διεξαγωγή και Συγγραφή Επιστημονικής Εργασίας – Στάδια Πορείας*
  1. Πρόβλημα, Σκοπός και στόχοι
  2. Βιβλιογραφική ανασκόπηση
  3. Πηγές και συλλογή υλικού, άντληση πληροφοριών
  4. Ανάπτυξη κειμένου: Θεωρητικό πλαίσιο
  5. Διεξαγωγή εμπειρικής έρευνας: Εμπειρικό πλαίσιο
  6. Ευρήματα-κωδικοποίηση: πίνακες, δείκτες κεντρικής τάσης και διασποράς, συνάφεια, διαγράμματα και παραστάσεις
  7. Ανάλυση και ερμηνεία των ευρημάτων
  8. Η αποκάλυψη της έκπληξης - Το Νέο στοιχείο της έρευνας
  9. Θέσεις, συμπεράσματα και προτάσεις.
  10. Ανακοίνωση-Δημοσίευση

6. Προαγωγή της ψυχικής υγείας και της μάθησης

Στόχος του μαθήματος είναι να εκπαιδεύσει τους φοιτητές σε προγράμματα παρέμβασης που μπορεί ο εκπαιδευτικός να εφαρμόζει μέσα στη σχολική τάξη, για να προάγει την ψυχική υγεία και τη μάθηση των μαθητών του. Τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν τις ακόλουθες θεματικές:

- Δεξιότητες επικοινωνίας
- Αναγνώριση, έκφραση και διαχείριση συναισθημάτων
- Ενίσχυση της αυτοεκτίμησης
- Αντιμετώπιση αγχογόνων καταστάσεων
- Ενίσχυση της κοινωνικής επάρκειας και των κοινωνικών δεξιοτήτων
- Επίλυση συγκρούσεων
- Αναγνώριση και σεβασμός της διαφορετικότητας
- Δεξιότητες μελέτης
- Διαχείριση κρίσεων στη σχολική κοινότητα

Παρέχεται η δυνατότητα για απαλλακτική εργασία, η οποία βασίζεται στην εφαρμογή μέρους των παραπάνω προγραμμάτων σε μία σχολική τάξη.

7.Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία

Στόχος του μαθήματος είναι η κατάρτιση των φοιτητών σε βασικά ζητήματα αναπτυξιακής ψυχοπαθολογίας των παιδιών και εφήβων. Περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Μοντέλα αναπτυξιακής ψυχοπαθολογίας, ταξινομήσεις.
- Κίνδυνοι για την ανάπτυξη, προστατευτικοί παράγοντες, ψυχική ανθεκτικότητα, πολιτισμική ποικιλομορφία. Ο ρόλος του σχολείου.
- Επιμέρους μορφές αναπτυξιακής ψυχοπαθολογίας: περιγραφή και γνωρίσματά τους, εξελικτική πορεία, συχνότητα, αιτιολογία, αξιολόγηση, πρόληψη, θεραπευτική αντιμετώπιση. Εξετάζονται προβλήματα στην ανάπτυξη, όπως: διαταραχές δεσμού, διαταραχή της ταυτότητας φύλου, άγχος, φοβίες, κατάθλιψη, διαταρακτική συμπεριφορά, προβλήματα διαγωγής, αντικοινωνική συμπεριφορά, προβλήματα προσοχής και μάθησης.
- Μορφές τραύματος, όπως παραμέληση, κακοποίηση, διαζύγιο.
- Έμφαση δίνεται στην κατάρτιση για τον έγκαιρο και έγκυρο εντοπισμό από τον εκπαιδευτικό των αναπτυξιακών διαταραχών, καθώς και για την πρόληψη και αντιμετώπισή τους μέσα στο σχολικό πλαίσιο.
- Παρέχεται η δυνατότητα για απαλλακτική εργασία

8. Ψυχικές διαταραχές και μαθησιακές δυσκολίες παιδιών και εφήβων

Στο μάθημα εξετάζονται οι ψυχικοί, κοινωνικοί και ψυχολογικοί παράγοντες

οι οποίοι επιδρούν στη διαμόρφωση της ψυχικής υγείας του παιδιού.

- Θεωρίες ανάπτυξης του ατόμου
- Κριτήρια ψυχικής υγείας
- Επιδημιολογία και Συμπτώματα Ψυχικών Διαταραχών
- Αγχώδεις Διαταραχές

-Φοβίες - Διαταραχές φοβικού άγχους

-Επεισόδια πανικού

-Μετατραυματική διαταραχή στρες

-Ιδεοληπτική καταναγκαστική διαταραχή

- Διαταραχές Διαγωγής
- Διαταραχές Διάθεσης

-Επεισόδια μανίας

-Διαταραχές κατάθλιψης

-Δυσθυμική διαταραχή

- Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής - Υπερκινητικότητα
- Νοητική υστέρηση

Παράγοντες που επηρεάζουν τη σχολική επίδοση

• Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές (ΔΑΔ)

-Αυτισμός

-Διαταραχή Rett

-Παιδική αποδιοργανωτική διαταραχή

-Διαταραχή Asperger

-ΔΑΔ μη προσδιοριζόμενη αλλιώς

- Παιδική Σχιζοφρένεια
- Διαταραχές Βασικών Σωματικών Λειτουργιών
- Διαταραχές Ύπνου
- Διαταραχές Tik
- Ερωτική Συμπεριφορά
- Γλωσσική Λειτουργία
- Μαθησιακές Δυσκολίες
- Αναπτυξιακές Διαταραχές Μάθησης και Επικοινωνίας
- Δυσλεξία
- Μαθησιακές Δυσκολίες Παιδιών με Αισθητηριακές Μειονεξίες
- Μύθοι και Πραγματικότητα για τη Δυσλεξία
- Ομάδα Ψυχικής Υγιεινής
- Αντιμετώπιση Ψυχικών Διαταραχών

9. Κοινωνική ψυχολογία

Στο μάθημα εξετάζονται οι κοινωνικοί και ψυχολογικοί παράγοντες που επιδρούν στην ανθρώπινη συμπεριφορά. Πιο συγκεκριμένα αναπτύσσονται:

- Ιστορικά στοιχεία διαμόρφωσης της Κοινωνικής Ψυχολογίας
- Τομείς έρευνας και πεδία εφαρμογής των θεωριών της Κοινωνικής Ψυχολογίας
- Μεθοδολογικά ζητήματα και ερευνητική δεοντολογία
- Αναπτυξιακή κοινωνική ψυχολογία
- Προκοινωνική συμπεριφορά
- Διαπολιτισμική μεθοδολογία και εθολογικό πρότυπο ως εργαλεία της Κοινωνικής Ψυχολογίας - πολιτισμική διαφοροποίηση των αξιών
- Κοινωνική νόηση και κοινωνική σκέψη
- Θεωρίες των αιτιακών αποδόσεων και κοινωνική γνώση
- Διαμόρφωση και αλλαγή στάσεων, πειθώς
- Στερεοτυπικές αντιλήψεις για πρόσωπα και ομάδες
- Δομή ομάδας και σχέσεις μεταξύ ομάδων, εθνική και κοινωνική ταυτότητα, κουλτούρα, ατομικισμός/συλλογικότητα, πλειοψηφία, πολιτική ψυχολογία
- Θέματα δυναμικής της ομάδας: συμμόρφωση/υπακοή, κοινωνική διευκόλυνση, πόλωση, ομαδική σκέψη, προκατάληψη/ διακρίσεις, κοινωνική επιρροή, συνεργασία και ανταγωνισμός, συγκρούσεις, ηγεσία και λήψη αποφάσεων
- Στενές διαπροσωπικές σχέσεις (έλξη, δεσμός, οικειότητα, συναίσθημα, προσκόλληση, αγάπη, ρομαντικό, διατήρηση και διάλυση σχέσης)
- Επικοινωνία, διαπροσωπικές και οικείες σχέσεις (φιλική, συναδελφική, αδελφική, αμοιβαιότητα, αλτρουισμός)
- Δυαδική επικοινωνία, γλώσσα, συνομιλία και λόγος, λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία, επικοινωνία μέσω Η/Υ
- Θεωρίες επιθετικότητας και αντιμετώπιση
- Δυναμική διάρθρωση των σχέσεων αλληλεπίδρασης στην οικογένεια, στο σχολείο και στο εργασιακό περιβάλλον
- Συστημικές προσεγγίσεις των Σχολών:
  - α) του Palo Alto (G. Bateson, Don Jackson, J. Haley & J. Weakland),
  - β) της Σχολής της Συναλλακτικής Ανάλυσης (E. Berne) και
  - γ) της Σχολής του Νευρογλωσσικού Προγραμματισμού (R. Bandler & J. Grinder)
- Θεωρία πεδίου κατά Kurt Lewin
- Εφαρμογές των θεωριών της Κοινωνικής Ψυχολογίας: στους οργανισμούς, στο χώρο της υγείας, στην προστασία του περιβάλλοντος, στα ΜΜΕ, στην οικογένεια κ.ά.
- Αξιολόγηση κοινωνικοψυχολογικών παρεμβάσεων
- Επίδραση ψυχοκοινωνικών προβλημάτων (π.χ. οικονομική ένδεια, διαζύγιο, μετανάστευση, κατάχρηση διαδικτύου,

παραπτωματική συμπεριφορά κ.ά.) στην ψυχική υγεία παιδιών και εφήβων

- Ψυχικά ανθεκτικά παιδιά και έφηβοι και στρατηγικές διαχείρισης στρεσογόνων καταστάσεων
- Δεξιότητες ανάγνωσης, αξιοποίησης και συγγραφής επιστημονικού δοκιμίου και ερευνητικής μελέτης.

10.Νοητική υστέρηση

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται η θέση των νοητικά καθυστερημένων παιδιών και ενηλίκων στη σύγχρονη κοινωνία, τονίζεται η κοινωνική και ψυχολογική διάσταση του προβλήματος και δίνονται πρακτικές οδηγίες για την αντιμετώπισή τους από το δάσκαλο της Γενικής και Ειδικής Εκπαίδευσης.

Έμφαση δίνεται:

- στο σκοπό και στην οργάνωση των νοητικά καθυστερημένων μαθητών,
- στα χαρακτηριστικά και στις αρχές των προγραμμάτων, καθώς και στις βασικές προϋποθέσεις για το σχεδιασμό του Αναλυτικού Προγράμματος,
- στις μεθόδους και τεχνικές διδασκαλίας,
- στο σχεδιασμό εξατομικευμένων προγραμμάτων ανάπτυξης αναγνωστικών δεξιοτήτων,
- στην απόκτηση κοινωνικών δεξιοτήτων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των νοητικά υστερούντων,
- στην κοινοτική - κοινωνική πολιτική για την ένταξή τους στην παραγωγική διαδικασία και
- στην ειδική επαγγελματική εκπαίδευση - κατάρτιση που αποτελεί βασικό παράγοντα για την κοινωνική και οικονομική τους ενσωμάτωση.

11. Αίτια, διάγνωση και ψυχολογική αντιμετώπιση της δυσλεξίας

Στόχος του μαθήματος

Οι βασικοί στόχοι του μαθήματος είναι:

- Η σωστή και σε βάθος κατανόηση της σύγχρονης έννοιας και φύσης της δυσλεξίας
- Η έγκαιρη εντόπιση και αναγνώριση του προβλήματος
- Η εκπαιδευτική αξιολόγηση και ο σχεδιασμός εξατομικευμένων ψυχοπαιδαγωγικών προγραμμάτων για την αντιμετώπιση του δυσλεξικού μαθητή

Περιεχόμενο του μαθήματος. Βασικοί άξονες

Η σύγχρονη έννοια της δυσλεξίας

- Η εικόνα που προβάλλεται σήμερα για τα παιδιά με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες και ειδικότερα με δυσλεξία

- Η ψυχολογική και κοινωνική διάσταση του προβλήματος
- Φύση, εξέλιξη και βασικά χαρακτηριστικά
- Η ελληνική και διεθνής έρευνα για τη φύση και έννοια της δυσλεξίας
- Βασικά χαρακτηριστικά των δυσλεξικών παιδιών

Αιτιολογία

- Περιγραφή και αιτιολόγηση των επικρατέστερων αιτιολογικών θεωριών
- Τρόποι έγκαιρης αντιμετώπισης της δυσλεξίας
- Μέθοδοι διάγνωσης παιδιών με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες
- Αναγνώριση και εκτίμηση της δυσλεξίας: Ψυχομετρικές δοκιμασίες
- Αξιολόγηση του προβλήματος – διαγνωστικό υλικό
- Ανάπτυξη εξατομικευμένων προγραμμάτων – παραγωγή και χρήση διδακτικού υλικού (παρουσιάζονται και συζητούνται περιπτώσεις μελέτης για την αξιολόγηση και την ψυχοπαιδαγωγική αντιμετώπιση του προβλήματος)

Προβλήματα συμπεριφοράς σε δυσλεξικά παιδιά

- Αναγνώριση – διάγνωση
- Ψυχοπαιδαγωγική αντιμετώπιση

Μέθοδος διδασκαλίας:

Εισηγήσεις με προβολή διαφανειών, slides και ολιγόλεπτες βιντεοκασέτες. Διαλογική συζήτηση, ομάδες εργασίας και μελέτη περιπτώσεων με εργαστηριακή μορφή.

12. Μαθησιακές δυσκολίες-Δυσλεξία: Αξιολόγηση και παιδαγωγική αντιμετώπιση

ΜΕΡΟΣ Α΄

- Η Ειδική Παιδαγωγική ως Επιστήμη. Θεωρητικοί Προβληματισμοί.
- Κοινωνική Ένταξη – Μια Συνεχής Πρόκληση.
- Η Αναγκαιότητα για Λειτουργικές αλλαγές σχολείου για Δυσμαθείς.
- Πιθανές αντιδράσεις από μια επικείμενη «ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ».
- Ευνοϊκοί παράγοντες ενταξιακών προσπαθειών για μια Παιδαγωγική της Συμβίωσης και της Ενσωμάτωσης με πρόταξη τον Άνθρωπο, για τον Άνθρωπο και με σεβασμό στο κοινό σπίτι «ΓΗ».
- Η Αναγκαιότητα για ένα σχεδιασμό των προγραμμάτων Ένταξης.
- Η Πρόκληση για μια νέα Παιδαγωγική Αξιολόγηση (ΠΑΙ.ΔΙ.Α.).
- Κριτική θεώρηση του Παιδαγωγικού «Παραδείγματος» των Μαθησιακών Δυσκολιών.

- Απόπειρα εννοιολογικού προσδιορισμού της Αιτιολογίας και της Φαινομενολογίας των Μαθησιακών Δυσκολιών.
- Δομή και ιστορική εξέλιξη του εννοιολογικού προσδιορισμού των Μαθησιακών Δυσκολιών.
- Νέοι προσανατολισμοί για την έρευνα στην Ειδική Παιδαγωγική και Ψυχολογία
- Χαρακτηριστικά των Μαθησιακών Δυσκολιών.
- Εξηγητικά – ερμηνευτικά Πρότυπα (Μοντέλα).
- Κριτική θεώρηση του Παιδαγωγικού Παραδείγματος των προβλημάτων – Διαταραχών της Γλωσσικής κατανόησης.
- Παράγοντες που επηρεάζουν τη Γλωσσική κατανόηση.
- Παράγοντες που επηρεάζουν τη Γλωσσική κατανόηση – το λεξιλόγιο της πρότασης (Κειμένου).
- Η Μορφο-συντακτική (Γραμματική) δομή της πρότασης κειμένου.
- Το Συναμφοότερον («Συνύπαρξη») Αναγνωστικών Δεξιοτήτων και ακουστικής κατανόησης.
- Γνώση – Γνωσιακή συγκρότηση.
- Διαγνωστική και Διαγνωστικά εργαλεία – Αναζητήσεις και κριτική της υπάρχουσας ελληνικής και διεθνούς πραγματικότητας.
- Προβληματική του εννοιολογικού προσδιορισμού των Μαθησιακών Δυσκολιών.
- Αντικείμενο της Παιδαγωγικής Διαγνωστικής Αξιολόγησης.
- Μεθοδολογία της Παιδαγωγικής Διάγνωσης.
- Μέθοδοι εντοπισμού.
- Εξονυχιστικός έλεγχος και θεραπευτική εξέταση.
- Διεξαγωγή της Αξιολογικής Διάγνωσης.
- Εξέταση Γλωσσικών και μη Γλωσσικών Λειτουργιών και Επιδόσεων (Δεξιοτήτων).
- Εξέταση ακουστικών προσληπτικών λειτουργιών.
- Έλεγχος των λειτουργιών οπτικής αντίληψης.
- Τα υπάρχοντα Διαγνωστικά εργαλεία στην ελληνική πραγματικότητα.

ΜΕΡΟΣ Β΄

- Ιστορική εξέλιξη, έννοια, ορισμός και ορολογία της δυσλεξίας.
- Γραπτός λόγος και δυσλεξία.
  - Δυσλεξία και ανάγνωση.
  - Δυσλεξία και γραφή.
- Δυσλεξία και μαθηματικά.
- Δυσλεξία και ψυχοπαιδαγωγική αντιμετώπιση-παρέμβαση στο σχολικό περιβάλλον και γενικότερα στο περιβάλλον μάθησης.

13. Ψυχολογία προσωπικότητας, ατομικών διαφορών και αποκλίσεων - Ψυχομετρία

- Η προσωπικότητα ως έννοια και αντικείμενο μελέτης

- Έρευνα και θεωρία στη σύγχρονη ψυχολογία της προσωπικότητας
- Οι μείζονες κλασικές θεωρίες (Freud, Adler, Jung, Murray, Allport κ.ά.)
- Σύγχρονες θεωρίες προσωπικότητας (Fromm, Sullivan, Erikson, Cattell, Eysenck, Maslow, Rogers, Skinner, Mischel, Seligman, Bandura κ.ά.)
- Κοινωνικογνωστικές, φαινομενολογικές, νεοψυχαναλυτικές και υπαρξιακές θεωρίες
- Θεωρία επεξεργασίας πληροφοριών και θεωρία των 5 μειζόνων παραγόντων.
- Αξιολόγηση και κριτική των επιμέρους θεωριών
- Έννοια, χαρακτήρας και σημασία των ατομικών διαφορών
- Είδη ατομικών διαφορών (διατομικές, ενδοατομικές και διομαδικές)
- Έκταση και εύρος ατομικών διαφορών
- Προέλευση και διαμόρφωση ατομικών διαφορών (γενετικοί και άλλοι παράγοντες)
- Ενδοατομικό εύρος διαφοροποίησης κατά τα διάφορα στάδια ανάπτυξης του ανθρώπου
- Ατομικές διαφορές ως προς:
  - α) το νοητικό επίπεδο
  - β) τη δημιουργικότητα
  - γ) τα κίνητρα
  - δ) τη μάθηση
  - ε) τη σχολική επίδοση
- στ) τις γνωστικές ικανότητες
  - ζ) το επίπεδο ηθικής
  - η) τις ηγετικές ικανότητες
  - θ) τα επαγγελματικά ενδιαφέροντα και κλίσεις
  - ι) την προσωπικότητα (χαρακτήρες, διάθεση, ενδιαφέροντα, στάσεις, συναίσθημα, διαπροσωπικές σχέσεις κ.ά.)
- Οι διαφορές μεταξύ των δύο φύλων και μεταξύ διαφορετικών ηλικιακών ομάδων
- Οι ομάδες των νοητικά υστερούντων και εξαιρετικά ευφυών ατόμων
- Διαπολιτισμικές διαφορές
- Εφαρμογές της Ψυχολογίας των Ατομικών Διαφορών στην Αγωγή:
  - α) Ατομικές διαφορές στη σχολική τάξη
  - β) Εξατομικευμένη διδασκαλία και εκπαίδευση
  - γ) Χρήση της σύγχρονης εκπαιδευτικής τεχνολογίας κ.ά.
- Επιστημονική μελέτη και εκτίμηση ατομικών διαφορών
- (κριτήρια, μέθοδοι κ.ά.)
- Ψυχοτεχνικά μέσα (τεστ, ερωτηματολόγια) για την αξιολόγηση των ατομικών διαφορών
- Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των ψυχομετρικών τεστ

- Κλίμακες και σφάλματα μέτρησης
- Αξιοπιστία και εγκυρότητα ψυχομετρικών κλιμάκων
- Στάθμιση ψυχομετρικών κλιμάκων αξιολόγησης

ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΤΙΤΛΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Σύνολο μαθημάτων που λαμβάνει ο φοιτητής: 9
Διδακτικές μονάδες: 36

Υποχρεωτικά: 5, δ.μ. 20

1. Αναπτυξιακή Ψυχολογία
2. Παιδαγωγική Ψυχολογία
3. Ειδική Αγωγή
4. Διαταραχές του λόγου και της ομιλίας στη γλωσσική εξέλιξη του παιδιού
5. Νευροψυχολογία

Κυμαινόμενα (επιλέγονται 4)*, δ.μ. 16
(κοινά με τα κυμαινόμενα του Τομέα Επιστημών της Αγωγής)

1. Φιλοσοφία της Παιδείας
2. Πολιτική Ιστορία της Ευρωπαϊκής Εκπαίδευσης
3. Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης
4. Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης
5. Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας
6. Προαγωγή της ψυχικής υγείας και της μάθησης
7. Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία
8. Ψυχικές διαταραχές και μαθησιακές δυσκολίες παιδιών και εφήβων
9. Κοινωνική Ψυχολογία
10. Νοητική υστέρηση
11. Αίτια, διάγνωση και ψυχολογική αντιμετώπιση της δυσλεξίας
12. Μαθησιακές δυσκολίες-Δυσλεξία: Αξιολόγηση και παιδαγωγική αντιμετώπιση
13. Ψυχολογία προσωπικότητας, ατομικών διαφορών και αποκλίσεων - Ψυχομετρία

---

*Σημείωση: Από τα παραπάνω 13 κυμαινόμενα μαθήματα, κοινά με του Τομέα Επιστημών της Αγωγής, οι φοιτητές επιλέγουν συνολικά 4.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Υποχρεωτικά

1. Αναπτυξιακή Ψυχολογία

Εισαγωγή στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία: αντικείμενο, ιστορική αναδρομή, γενικές αρχές της ανάπτυξης, κληρονομικότητα και περιβάλλον, ιδιοσυγκρασία, κρίσιμες περίοδοι, σημασία των πρώτων εμπειριών, ευαλωτότητα και ανθεκτικότητα, ηθολογικές προσεγγίσεις, η οικολογία της ανθρώπινης ανάπτυξης, μέθοδοι έρευνας. Σωματική ανάπτυξη: προγεννητική ανάπτυξη, σωματική ανάπτυξη κατά τη νηπιακή και παιδική ηλικία, συνέπειες της ήβης, κίνδυνοι για τη σωματική ανάπτυξη.

Γνωστική και γλωσσική ανάπτυξη: οι πρώτες ικανότητες της βρεφικής ηλικίας, ανάπτυξη της αντίληψης, ανάπτυξη της μνήμης, μεταγνωστικές ικανότητες, μεταμνήμη, γλωσσική ανάπτυξη (στάδια εκμάθησης της γλώσσας, θεωρίες γλωσσικής ανάπτυξης, σχέση γλώσσας-σκέψης), στάδια γνωστικής ανάπτυξης-η θεωρία του Piaget, γνωστικός εγωκεντρισμός, θεωρία του Vygotsky, θεωρία του νου, επίλυση προβλημάτων, σχηματισμός νοητικών μοντέλων, εννοιολογική αλλαγή. Γνωστική ανάπτυξη μέσα σε πλαίσια (οικογένεια, σχολείο). Σχολική εκπαίδευση και ανάπτυξη (ανάγνωση, γραφή, αριθμητική). Διαπολιτισμικές διαφορές.

Ηθική ανάπτυξη: εκμάθηση κοινωνικών κανόνων, ανάπτυξη ενσυναίσθησης και αλτρουϊσμού. Η θεωρία του Piaget, η θεωρία του Kohlberg. Ο ρόλος του παισίου.

Κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη: προσκόλληση (δεσμός), άλλες σχέσεις μέσα στην οικογένεια, παιχνίδι, ένταξη στην ομάδα των συνομηλίκων, κοινωνική αποδοχή, φιλίες, κοινωνική επάρκεια, κοινωνική σύγκριση, κίνητρο για επίδοση, συναισθηματική ανάπτυξη στα πλαίσια των διαπροσωπικών και κοινωνικών σχέσεων, γνώση για τα συναισθήματα, συναισθηματική ρύθμιση, διαμόρφωση της έννοιας και του ρόλου του φύλου, διαμόρφωση της ταυτότητας του εγώ, έννοια του εαυτού, αυτοεκτίμηση, αντίληψη των προσώπων. Ψυχαναλυτικές ερμηνείες της κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης (π.χ. Freud, Erikson, Bowlby). Διαπολιτισμικές διαφορές.

Παρέχεται η δυνατότητα για πριμοδοτική εργασία.

2. Παιδαγωγική Ψυχολογία

Στόχος του μαθήματος είναι να καταρτίσει τους φοιτητές στις εφαρμογές της ψυχολογίας στη μελέτη της μάθησης, των κινήτρων, της διδασκαλίας, της αξιολόγησης, της διαχείρισης της τάξης και άλλων σημαντικών θεμάτων της εκπαίδευσης. Το μάθημα περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες:

- Παιδαγωγική Ψυχολογία: ορισμός, έννοιες-κλειδιά, μέθοδοι έρευνας.
- Θεωρίες μάθησης και πρακτικές εφαρμογές: κλασική εξαρτημένη μάθηση, συντελεστική εξαρτημένη μάθηση, κοινωνική γνωστική μάθηση.
- Γνωστική ψυχολογία και οικοδόμηση της γνώσης: βιολογική βάση της μάθησης, θεωρία σχημάτων, θεωρία επεξεργασίας πληροφοριών, ουσιαστική μάθηση, ανακαλυπτική μάθηση, κονστρουκτιβισμός. Αντίληψη, προσοχή, αναπαράσταση, μνήμη, μεταμνήμη, μεταγνώση.
- Δεξιότητες σκέψης και στρατηγικές επίλυσης προβλημάτων.
- Κίνητρα: θεωρίες κινήτρων, τρόποι ενίσχυσης κινήτρων.
- Στρατηγικές αποτελεσματικής διδασκαλίας και σχεδιασμός διδασκαλίας.
- Αξιολόγηση της μάθησης.
- Διαχείριση της σχολικής τάξης, διαμόρφωση αποτελεσματικού μαθησιακού περιβάλλοντος.
- Η βία και ο εκφοβισμός μεταξύ των μαθητών στο σχολείο: Πρόληψη, αντιμετώπιση.
Παρέχεται η δυνατότητα για πριμοδοτική εργασία.

3. Ειδική Αγωγή

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των φοιτητών πάνω στα σύγχρονα θέματα και προβλήματα της Ειδικής Αγωγής και ειδικότερα, η παρουσίαση της σύγχρονης γνώσης και έρευνας για την παροχή ειδικών υποστηρικτικών υπηρεσιών και την αντιμετώπιση παιδιών με ειδικές ανάγκες μέσα στο σχολείο της Γενικής ή της Ειδικής Εκπαίδευσης.

Η σπουδαιότητα του ρόλου του δασκάλου στη διάγνωση και εκπαίδευση παιδιών με ειδικές ανάγκες και δυνατότητες, τονίζεται ιδιαίτερα σ' αυτό το μάθημα, μέσα στα πλαίσια της ανάλυσης του θεσμού της σχολικής και κοινωνικής ένταξης.

Στο πρώτο μέρος του μαθήματος έμφαση δίνεται στα εξής θέματα:

- Ειδική Αγωγή : Φιλοσοφία, σκοπός και επιδιώξεις - ιστορικο - κοινωνική εξέλιξη.
- Έκταση και κατηγοριοποίηση των ειδικών αναγκών, διαγνωστική έρευνα, προγράμματα πρόληψης και έγκαιρης παρέμβασης.
- Σύγχρονες τάσεις εκπαίδευσης, σχολική ενσωμάτωση.
- Η κατάσταση της Ειδικής Αγωγής στην Ελλάδα.

Στο δεύτερο και μεγαλύτερο μέρος του μαθήματος συζητούνται οι παρακάτω κατηγορίες ειδικών αναγκών με ιδιαίτερη έμφαση στο πρόβλημα της νοητικής καθυστέρησης.

- Νοητική καθυστέρηση:
  - Η πολύπλοκη έννοια της νοημοσύνης
  - Τα μειονεκτήματα των κριτηρίων μέτρησης της νοημοσύνης
  - Φύση και έννοια της νοητικής καθυστέρησης
  - Αιτιολογία και ταξινόμηση
  - Χαρακτηριστικά παιδιών με Ν. Κ., έγκαιρη εντόπιση και αναγνώριση
  - Η κοινωνική διάσταση του προβλήματος
  - Η σχέση μεταξύ νοητικής καθυστέρησης και κοινωνικοπολιτισμικών παραγόντων
  - Σχολική ενσωμάτωση παιδιών με Ν. Κ.

- Σωματικές αναπηρίες

- Προβλήματα μάθησης και συμπεριφοράς

Συζητούνται τα μαθησιακά και ψυχολογικά χαρακτηριστικά παιδιών με τις παραπάνω δυσκολίες και δυνατότητες, οι επιπτώσεις τους στο σχολικό πρόγραμμα και οι αρχές της ψυχοπαιδαγωγικής προσέγγισης και αντιμετώπισής τους από το δάσκαλο της Γενικής Εκπαίδευσης και της Ειδικής Αγωγής.

Πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές επισκέψεις σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής του νομού Αττικής.

4. Διαταραχές του λόγου και της ομιλίας στη γλωσσική εξέλιξη του παιδιού

ΜΕΡΟΣ Α΄

- Συνοπτική παρουσίαση της εξέλιξης της γλώσσας.
- Παιδοψυχολογικές προσεγγίσεις και προωθητικά μέτρα και μέσα παρέμβασης στη γλωσσική εξέλιξη.
- Γλωσσική ανάπτυξη - Γλωσσική εξέλιξη.
- Προσδιορισμός των γλωσσικών προβλημάτων - δυσλειτουργιών - διαταραχών.
- Στόχοι-Περιεχόμενο της Θεραπευτικής Παιδαγωγικής και διαταραχών του λόγου και της ομιλίας.
- Η διεπιστημονική προσέγγιση των προβλημάτων - δυσλειτουργιών - διαταραχών του λόγου και της ομιλίας.
- Επιβράδυνση της γλωσσικής εξέλιξης.
- Αντίληψη και γλώσσα.
- Η Παιδαγωγική των διαταραχών του Λόγου και της Ομιλίας κάτω από το πρίσμα των θεωριών της Μάθησης.
- Η μάθηση ως θεμελιώδης παράγοντας της Λογοπαιδαγωγικής και της Λογοθεραπευτικής προσέγγισης.
- Μεθοδολογικές προϋποθέσεις για το σχεδιασμό διδακτικής προσέγγισης των προβλημάτων - δυσλειτουργιών του Λόγου και της Ομιλίας.

- Μέτρα Μεθοδολογίας και Διδακτικής.
- Διδακτικά και Μεθοδολογικά μέτρα για την αποκατάσταση των παιδιών με προβλήματα Λόγου και Ομιλίας, κατά τον Werner Orthmann.
- Κατευθυντήριες γραμμές για το δάσκαλο: Η αγωγή των παιδιών με προβλήματα Λόγου και Ομιλίας, κατά την Lynn S. Bliss.
- Η προσφορά της Μαρίας Μοντεσσόρι στη Θεραπευτική Παιδαγωγική και η αξιοποίηση των παιδαγωγικών της αρχών από την Παιδαγωγική των διαταραχών του Λόγου και της Ομιλίας.
- Διαγνωστική Εργασία και Θεραπεία.

ΜΕΡΟΣ Β΄

- Δυσλαλία.
- Δυσγραμματισμός.
- Τραυλισμός.
- Ταχυλαλία.
- Γλωσσικός Αρνητισμός.
- Ακουστική Αλαλία - Ακουστική Αγνώσια - Λεκτική Απραξία.
- Δυσαρθρία.
- Δυσγλωσσίες.
- Δυσφωνίες.
- Αφασίες.
- Ψυχοκινητική και συμπεριφορά του παιδιού.
- Η ικανότητα της αντίληψης – διαταραχές / παρέμβαση.
- Η Ψυχοκινητική διάγνωση με στόχο την ανάπτυξη και εκπαίδευση των μαθητών.
- Η Ψυχοκινητική Αγωγή ως παιδαγωγικό και θεραπευτικό μέσο αποκατάστασης των προβλημάτων λόγου και ομιλίας.

5. Νευροψυχολογία

Εξετάζονται οι βασικές αρχές λειτουργίας του νευρικού συστήματος και του εγκεφάλου καθώς και οι μηχανισμοί μνήμης και συμπεριφοράς. Επίσης, μελετάται η ψυχοφυσιολογία του συναίσθηματος, οι επιδράσεις των κινήτρων και των ψυχολογικών αναγκών, καθώς επίσης και τα ψυχοφυσιολογικά αίτια των μαθησιακών δυσκολιών.

- Εισαγωγικές έννοιες Ψυχοφυσιολογίας
- Βασικές αρχές λειτουργίας του Νευρικού συστήματος
- Νευροφυσιολογική βάση της συμπεριφοράς
- Ψυχοφυσιολογική λειτουργία της όρασης και ακοής
- Εξέλιξη και εγκέφαλος – Εγκεφαλική μηχανισμοί μνήμης και συμπεριφοράς
- Το Νευρικό σύστημα και η λειτουργία του
- Επικοινωνία και επεξεργασία μηνυμάτων
- Αισθητικότητα – Κινητικότητα – Βιολογικοί ρυθμοί εγρήγορσης και ύπνου
- Ψυχοφυσιολογικοί μηχανισμοί μάθησης

- Συνείδηση και συμπεριφορά – Κίνητρα ανθρώπινης συμπεριφοράς
- Ψυχολογικές ανάγκες – Κοινωνικές δυνάμεις ενεργοποίησης
- Γλωσσική Λειτουργία
- Μαθησιακές δυσκολίες – Ψυχοφυσιολογικά αίτια μαθησιακών δυσκολιών
- Δυσλεξία

Παράλληλα διεξάγονται δίωρες εβδομαδιαίες εργαστηριακές ασκήσεις υποχρεωτικού χαρακτήρα.

Κυμαινόμενα

Τα κυμαινόμενα μαθήματα του τομέα *Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας* είναι όμοια με του τομέα *Επιστημών της Αγωγής*. Για τα περιεχόμενά τους βλέπε σελ. 38-50.

ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΙΤΛΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Σύνολο μαθημάτων που λαμβάνει ο φοιτητής: 10
Διδακτικές Μονάδες: 40

Υποχρεωτικά: 9, δ.μ. 36

1. Νεοελληνική Γλώσσα. Το λεξιλόγιο
2. Νεοελληνική Λογοτεχνία: Ποίηση και Πεζογραφία (19^{ος} -20^{ος} αι.)
3. Λογοτεχνία για παιδιά και νέους
4. Εικαστική Αγωγή I
5. Νεότερη Ελληνική Ιστορία (10^{ος} αι. – 1830)
6. Θεατρική Παιδεία
7. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία
8. Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης
9. Διδακτική γλώσσας: Διδασκαλία πρώτης ανάγνωσης και γραφής

Κυμαινόμενα (επιλέγεται 1), δ.μ. 4

1. Διδακτική της Λογοτεχνίας
  2. Λαϊκός πολιτισμός και εκπαίδευση
  3. Νεοελληνική Γλώσσα. Γραμματική και Σύνταξη
  4. Σύγχρονες γλωσσολογικές έννοιες και διδακτικές εφαρμογές
  5. Θέατρο για παιδιά και νέους. Από το κείμενο στην παράσταση
  6. Νεότερη Ελληνική Ιστορία (19^{ος} – 20^{ος} αι.)
-

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Υποχρεωτικά

1. Νεοελληνική Γλώσσα. Το λεξιλόγιο.

Γενικές αρχές σημασιολογίας. Διαχρονική σημασιολογία. Συγχρονική σημασιολογική περιγραφή της νέας ελληνικής: λεξιλογικά πεδία, σημασιολογικές σχέσεις (πολυσημία, συνωνυμία, αντίθεση, υπωνυμία, υπερωνυμία κ.ά.). Πραγματολογία. Ποικιλίες της γλώσσας, επίπεδα ύφους. Δομή και χρήση του λεξιλογίου της ελληνικής: Ζεύγη λόγιων και λαϊκών λέξεων. Παραθετικά σύνθετα και δημοσιογραφικός λόγος. Δανεισμός. Διδακτικές εφαρμογές. Παρουσίαση ασκήσεων λεξιλογίου από τα βιβλία γλωσσικής διδασκαλίας του Δημοτικού Σχολείου.

2. Νεοελληνική Λογοτεχνία:Ποίηση και Πεζογραφία(19^{ος} – 20^{ος} αι.)

Στο μάθημα αυτό παρουσιάζεται και αναλύεται η εξελικτική πορεία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας από τη λεγόμενη γενιά του 1880 έως και εκείνη του 1930. Συγκεκριμένα, προσεγγίζονται γενεαλογικά, ιδεολογικά και τεχνοτροπικά ζητήματα και μελετάται το έργο αντιπροσωπευτικών ποιητών και πεζογράφων, ενώ παράλληλα γίνονται αναφορές σε λογοτεχνικές γενιές, ρεύματα και κινήματα, αλλά και στις κοινωνικές, πολιτισμικές και ιστορικές συνθήκες μέσα στις οποίες αυτά αναπτύχθηκαν.

Σχεδιάγραμμα παραδόσεων

- 1^ο μάθημα: Στοιχεία Ιστορίας της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας: Όροι, ορισμοί, περίοδοι.
- 2^ο μάθημα: Αισθητικά ρεύματα (ρομαντισμός, ρεαλισμός, υπερρεαλισμός) και λογοτεχνικά είδη.
- 3^ο μάθημα:Παρουσίαση των εργαλείων του νεοελληνιστή (βασικά εγχειρίδια, βιβλιογραφίες, ηλεκτρονικές πηγές κ.ά.) και μέθοδοι προσέγγισης των κειμένων.
- 4^ο μάθημα: Η παράδοση της ρομαντικής αφήγησης και η υπονόμευσή της (Εμμ. Ροΐδης, Δημ. Βικέλας).
- 5^ο μάθημα: Ο Κ. Παλαμάς και η γενιά του 1880.
- 6^ο μάθημα: Ο Ψυχάρης και το γλωσσικό ζήτημα.
- 7^ο μάθημα: Το ηθογραφικό διήγημα: θέματα, μοτίβα και αφηγηματικοί τρόποι (Αλ. Παπαδιαμάντης, Γ. Βιζυηνός, Ανδ. Καρκαβίτσας).
- 8^ο μάθημα: Κ.Π. Καβάφης.
- 9^ο μάθημα: Η γενιά του 1920: ποίηση και πεζογραφία.
- 10^ο μάθημα: Η γενιά του 1930: η ρήξη με το παρελθόν και η έκφραση της νεότερικότητας.

11^ο μάθημα: Γ. Σεφέρης.

12^ο μάθημα: Ανανέωση και πρωτοπορία στην ποίηση (Ανδ. Εμπειρικός, Οδ. Ελύτης, Γ. Ρίτσος κ.ά.).

13^ο μάθημα: Ανανέωση και πρωτοπορία στην πεζογραφία (Γ. Θεοτοκάς, Κ. Πολίτης, Αγγ. Τερζάκης κ.ά.).

3.Λογοτεχνία για παιδιά και νέους

Εισαγωγή στην ελληνική και ξένη Λογοτεχνία για Παιδιά και Νέους (19^ο_ς-20^ο_ς αι.). Ιστορικά και κοινωνικά πλαίσια μέσα στα οποία δημιουργήθηκε η ελληνική Λογοτεχνία για Παιδιά και Νέους. Σταθμοί στην εξέλιξη της ποίησης για παιδιά και νέους. Κύρια χαρακτηριστικά και θεματογραφία της ελληνικής παιδικής πεζογραφίας του 20^ο αι. Ανάλυση αντιπροσωπευτικών κειμένων της παιδικής ποίησης και της πεζογραφίας.

Πρακτική άσκηση: 2 διδασκαλίες λογοτεχνικών κειμένων για παιδιά και νέους (ποίηση-πεζογραφία) και 2 παρακολουθήσεις διδασκαλιών (στις ώρες της Φιλαναγνωσίας ή της Ευέλικτης Ζώνης).

Σχεδιάγραμμα παραδόσεων

1^ο μάθημα: Εισαγωγή. Θεωρητικά και ειδολογικά ζητήματα. Αναπαραστάσεις/κατασκευές της παιδικής ηλικίας και της νεότητας στη Λογοτεχνία για Παιδιά και Νέους.

2^ο μάθημα: Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Λογοτεχνίας για Παιδιά και Νέους. Ιστορικό, κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο.

3^ο μάθημα: Τρόποι κριτικής προσέγγισης και μέθοδοι ερμηνευτικής ανάλυσης λογοτεχνικών κειμένων.

4^ο μάθημα: Η ρητορική της εικόνας και οι αναγνώσεις της.

5^ο μάθημα: Το ζήτημα των μεταφράσεων και των διασκευών. Τα παιδικά περιοδικά έντυπα.

6^ο μάθημα: Ο διδακτισμός στον 19^ο αιώνα και οι σύγχρονες αναβιώσεις του.

7^ο μάθημα: Η ποίηση για παιδιά και νέους (19^ο_ς-20^{ός} αι.). Αισθητικά ρεύματα και χαρακτηριστικά έργα.

8^ο μάθημα: Η Πην. Δέλτα και το ιστορικό μυθιστόρημα.

9^ο μάθημα: Ιστορικός λόγος και αυτοβιογραφική καταγραφή: Ά. Ζέη, Ζ. Σαρή.

10^ο μάθημα: Οι σύγχρονες μορφές αφήγησης και η θεματική ανανέωση στα έργα για παιδιά και νέους (Μ. Κοντολέων, Β. Μάστορη, Τ. Τίγκα κ.ά.).

11^ο μάθημα: Νεότερη γραφή και μεταμυθοπλασία (Τζ. Ροντάρι, Ευγ. Τριβιζάς, Χρ. Μπουλώτης κ.ά.).

12^ο μάθημα: Τα κοινωνικά στερεότυπα και οι εικόνες του Άλλου. Η διαμόρφωση των έμφυλων ταυτοτήτων.

13^ο μάθημα: Πραγματικός και μυθοπλαστικός κόσμος: Εθνική ταυτότητα και πολιτισμικές αλλαγές.

4. Εικαστική Αγωγή I

Με το μάθημα αυτό, όπως και με τα μαθήματα «Εικαστική Αγωγή II» και «Αισθητική Αγωγή: Εικαστικές Τέχνες και σύνδεσή τους με την τέχνη του σήμερα», οι φοιτητές/τριες εισάγονται στο νόημα της Αισθητικής Αγωγής και στα Εικαστικά. Επιδιώκεται η σύνδεση της θεωρίας της Ζωγραφικής, Γλυπτικής, Χαρακτικής κ.λπ. με την πράξη. Οι φοιτητές/τριες εκφράζονται δημιουργώντας με ποικίλα υλικά και τεχνικές. Εκπαιδεύονται ώστε να μπορούν να εφαρμόσουν την εικαστική αγωγή στη διδακτική πράξη, με στόχο την καλλιέργεια της δημιουργικής σκέψης και έκφρασης των παιδιών.

Το μάθημα αποτελείται από δύο μέρη : θεωρητικό και πρακτικό.

Θεωρητικό:

- Τι είναι Τέχνη
- Αισθητική Αγωγή
- Εισαγωγή στις Εικαστικές Τέχνες
- Εισαγωγή στην Εικαστική Αγωγή
- Υλικά και οργάνωση εργαστηρίου στο Δημοτικό Σχολείο
- Παιδική Ζωγραφική-Εικαστικά στάδια του παιδιού
- Το χρώμα στη ζωγραφική των παιδιών
- Η ζωγραφική και τα στοιχεία της: Σχέδιο, τόνος, χρώμα, συμβολισμοί χρωμάτων, σημείο, γραμμή, σχήμα, επίπεδο, σύνθεση κ.ά.
- Μάσκες και θέατρο μασκέ

Πρακτικό:

Διερεύνηση πολλαπλών υλικών και μέσων και η αξιοποίησή τους στις Εικαστικές Τέχνες.

Υλικά και Τεχνικές: μαρκαδόροι, παστέλ, δακτυλομπογιές, κολάζ, κατασκευή μάσκας, χριστουγεννιάτικες διακοσμήσεις κ.ά.

5. Νεότερη Ελληνική Ιστορία (10^{ος} αι. – 1830)

Γενικοί χαρακτήρες της ελληνικής ιστορίας

Η γένεση του Νέου Ελληνισμού

Ιστοριογραφία του Νέου Ελληνισμού

A. Δυτικές ευρωπαϊκές κυριαρχίες στον ελληνικό χώρο (1204-1864).

- Η άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Δυτικούς. Λατινική διείδυση και κατάκτηση της Ανατολής.

- Κοινωνική και οικονομική ιστορία των υπό Δυτικές ευρωπαϊκές κυριαρχίες ελληνικών περιοχών (1204-1797). Θέματα της Επτανήσου κατά την περίοδο 1700-1864 περίπου.

B. Από την Οθωμανική περίοδο στην Ελληνική Επανάσταση.

- Η οικονομία και η κοινωνία. Διοίκηση και θεσμοί. Η εκπαίδευση και η παιδεία, Τοπική Αυτοδιοίκηση και ελληνικές κοινότητες. Δομές και λειτουργία του εκκλησιαστικού καθεστώτος.

- Το κίνημα του νεοελληνικού Διαφωτισμού, οι φορείς και η ταυτότητά του.

- Εξεγέρσεις και επαναστατικά κινήματα στον ελληνικό χώρο. Ιδεολογία και επαναστατικό φαινόμενο. Η προετοιμασία, η δυναμική και η εξέλιξη του Αγώνα της Ελληνικής Ανεξαρτησίας. Πόλεμος, Πολιτική και Διπλωματία. Πολιτειακή οργάνωση και τα Συντάγματα του Αγώνα. Η «Ελληνική Πολιτεία».

Γ. Η Ελληνική Διασπορά και η ιστορική της πορεία.

6. Θεατρική Παιδεία

Το μάθημα αποτελεί μια γενική κατατοπιστική εισαγωγή στο Θέατρο και τις Θεατρικές Σπουδές. Περιλαμβάνει ένα θεωρητικό μέρος, στο οποίο παρουσιάζονται και αναλύονται γενικές έννοιες, όπως: θεατρικό και λογοτεχνικό κείμενο, διαδικασίες σκηνικής μεταγραφής του δραματικού κειμένου, κώδικες της παράστασης, θεατρική επικοινωνία, είδη και μορφές δράματος και θεάτρου. Περιλαμβάνει, επίσης, ένα ιστορικό μέρος, στο οποίο παρουσιάζεται η εμφάνιση και η ανάπτυξη του θεάτρου στην αρχαία Ελλάδα καθώς και στοιχεία της Ιστορίας του Νεοελληνικού Θεάτρου. Παρουσιάζονται, επιπρόσθετα, ενότητες σχετικά με το Θέατρο για παιδιά και νέους και με το Θέατρο στην Εκπαίδευση, προσφέροντας στους φοιτητές μια πλήρη εικόνα για τους τρόπους αξιοποίησης του δράματος και του θεάτρου στην Εκπαίδευση.

Το μάθημα πλαισιώνεται και με εργαστήρια εφαρμογής, στα οποία οι φοιτητές εξοικειώνονται με την ανάλυση του δραματικού λόγου (εργαστήρια γραφής), αλλά και σωματικής έκφρασης και εξοικείωσης με τους κώδικες του θεάτρου (θεατρικό παιχνίδι, δραματοποίηση).

Παρέχεται, επίσης, η δυνατότητα εκπόνησης εργασίας (η οποία ενισχύει τον βαθμό κατά την αξιολόγηση), που συνίσταται στην παρακολούθηση μιας θεατρικής παράστασης και τη σύνταξη μιας σύντομης, επιστημονικά τεκμηριωμένης, αποτίμησης των στοιχείων που συναπαρτίζουν τη συγκεκριμένη παράσταση (η δραματολογική ανάλυση, η παράσταση και οι συντελεστές τους, η πρόσληψη και η κριτική).

7. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία

Το μάθημα καλύπτει τους ενότητες: Κοινωνιολογία: έννοια, σκοπός, διακρίσεις και κλάδοι, αξία και προβλήματα στη σύγχρονη εποχή, οι τους κοινωνικές επιστήμες. Η κοινωνιολογική μέθοδος. Κοινωνία και Κοινωνικό σύστημα. Κοινωνική δομή και κοινωνικοί θεσμοί. Κοινωνικές σχέσεις, κοινωνικός ρόλος και κοινωνική θέση. Κοινωνικοποίηση και προσωπικότητα: ορισμοί, φορείς, θεωρητικές προσεγγίσεις. Ο ρόλος των μέσων ενημέρωσης. Κοινωνικοί τύποι. Κοινότητα και κοινωνία, τάξη και κοινωνικές ομαδοποιήσεις, Κοινωνία και κουλτούρα. Τα σύμβολα και η γλώσσα. Όψεις του πολιτισμού. Πολιτιστική διαφοροποίηση, καθολικές πολιτισμικές έννοιες, υποκουλτούρες. Νέοι και υποκουλτούρα. Εκβιομηχάνιση και κοινωνία:

οργάνωση εργασίας, κοινωνία και ο ρόλος της τεχνολογίας. Βιομηχανικές, τεχνολογικές και οργανωτικές επαναστάσεις. Νέα τεχνολογία, εργασία και κοινωνία. Σύγχρονες τάσεις: το μεταβιομηχανικό πλαίσιο και οι πολιτισμικές αντιφάσεις. Η σύγκρουση ως κοινωνική διαδικασία, έννοια και είδη τους. Έννοια, θεωρίες και παράγοντες της κοινωνικής αλλαγής. Κοινωνική διαστρωμάτωση, σύγκρουση και τεχνολογία στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης. Παγκοσμιοποίηση, καταμερισμός εργασίας και κοινωνικές ανισότητες. Η φτώχεια στο σύγχρονο κόσμο.

Παρουσίαση Εργασιών φοιτητών και φοιτητριών.

Το μάθημα πέραν των παραδόσεων περιλαμβάνει προαιρετικά:

Α)πρακτική, εργαστήρια, ασκήσεις και μία εργασία (πριμοδοτική/ενισχύει τον βαθμό κατά την αξιολόγηση), τα οποία εφόσον δηλωθούν γίνονται υποχρεωτικά.

Β)επικουρική/βοηθητική διδασκαλία (φροντιστήρια).

8. Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης

Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης. Κοινωνιολογία και κοινωνιολογία της εκπαίδευσης. Βασικά ζητήματα της εκπαίδευσης από μακρο-, μέσο- και μικρο-επίπεδο.

Κοινωνία και εκπαίδευση. Εκπαιδευτικά συστήματα, οργάνωση και μεταβολή. Βασικές λειτουργίες της εκπαίδευσης. Σχολείο, κοινωνικοποίηση και πολιτική κοινωνικοποίηση. Ανισότητα και διακρίσεις στην εκπαίδευση. Ο ρόλος και η λειτουργία του σχολείου. Ο ρόλος και η λειτουργία του εκπαιδευτικού. Το επίσημο /τυπικό αναλυτικό πρόγραμμα και το άτυπο /κρυφό (hiddencurriculum). Ζητήματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

Οι κοινωνιολογικές θεωρίες για την εκπαίδευση.Μακροκοινωνιολογικέςδομο – λειτουργι(στι)κέςθεωρίες: Durkheim, TalcottParsons, Merton, R. Davis, κ.λ.π. Μικροκοινωνιολογικές – ερμηνευτικέςθεωρίες: Dilthey, M. WeberκαιΝεοβεμπεριανοί, ηφαινομενολογίατωνHusserlκαιSchutz, BergerκαιLuckmann, Dale, Freeman, Ritzer, Blumer, Mead (ΣυμβολικήΑλληλόδραση), Garfinkel (Εθνομεθοδολογία), θεωρίεςτουςετικέταςThomas, Lemert, Becker, Payne, D. Hargreaves, P. Woods. Μαρξιστικέςκαισυγκρουσιακέςθεωρίες. K. MarxκαιFr. Engels, Lukacs, Gramsci, Althusser, N. Poulantzas, R. Miliband, R. Dahrendorf. Η θεωρία του «Μορφωτικού Κεφαλαίου» των BourdieκαιPasseron. Οι Ριζοσπάστες: S. Bowles και H. Gintis. ΘεωρίεςτουςΑντίστασης: Willis,Giroux, Freire. Η Κριτική Σχετικιστική Προσέγγιση του MichaelApple. Οι θεωρίες των A. Giddens, J. Habermas, Bernstein, Wittgenstein.

Η σχέση κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης με την παιδαγωγική. Ψυχοκοινωνικές διαστάσεις της εκπαίδευσης. Οι κοινωνικές διαστάσεις των εκπαιδευτικών κινήτρων. Οι κοινωνι(ολογι)κές συνιστώσες της σχολικής διαρροής και τηςμαθητικής αδιαφορίας. Οι κοινωνικές λειτουργίες της αξιολόγησης των μαθητικών επιδόσεων.

Το σύγχρονο σχολείο και η ανθρωπιστική παιδεία. Εκπαίδευση και νέες τεχνολογίες. Από τα εθνικά συστήματα εκπαίδευσης στην εκπαίδευση στα πλαίσια του σύγχρονου διεθνούς οικονομικο-πολιτικού περιβάλλοντος.

Παρουσίαση Εργασιών φοιτητών και φοιτητριών.

Το μάθημα πέραν των παραδόσεων περιλαμβάνει προαιρετικά:

α) πρακτική, εργαστήρια, ασκήσεις και μία εργασία (πριμοδοτική/ενισχύει τον βαθμό κατά την αξιολόγηση), τα οποία εφόσον δηλωθούν γίνονται υποχρεωτικά.

Β) επικουρική/βοηθητική διδασκαλία (φροντιστήρια).

9. Διδακτική γλώσσας. Διδασκαλία πρώτης ανάγνωσης και γραφής

Το μάθημα αυτό στοχεύει στην απόκτηση απαραίτητων γνώσεων για τη διδασκαλία γλωσσικών φαινομένων σε τους τούς τάξεις του Δημοτικού σχολείου και, ειδικότερα, για τη διδασκαλία τους ανάγνωσης και τους γραφής τους πρώτες τάξεις, με βάση τους νεότερες επιστημονικές αντιλήψεις και τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών.

Συγκεκριμένα, διδάσκονται τα παρακάτω θέματα: –Αναδυόμενος γραμματισμός. –Δομικά στοιχεία προφορικού και γραπτού λόγου τους ελληνικής γλώσσας. Στοιχεία Φωνητικής και Φωνολογίας. Προφορά και τονισμός. Επιτονισμός. Συλλαβισμός και διδακτική αξιοποίηση τους ρίμας. Γραφικό σύστημα και γραφοφωνηματικές αντιστοιχίες τους ελληνικής. –Διδακτική προσέγγιση του λεξιλογίου. –Η φωνολογική επίγνωση και ο ρόλος τους στην κατάκτηση των δεξιοτήτων ανάγνωσης και γραφής. –Σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας ανάγνωσης και γραφής.

Παράλληλα, γίνεται εφαρμογή στα βιβλία του Δημοτικού και υποχρεωτικές πρακτικές ασκήσεις σε Δημοτικά σχολεία.

Κυμαινόμενα

6. Διδακτική τους Λογοτεχνίας

Α. α) Η έννοια τους λογοτεχνίας. Η απόλαυση τους ανάγνωσης. Λογοτεχνία και Φιλαναγνωσία. Παρουσίαση βιβλιοπαιχνιδιών και δραστηριοτήτων για την καλλιέργεια τους φιλαναγνωσίας.

Β) Προϋποθέσεις και χαρακτηριστικά τους ανάγνωσης του λογοτεχνικού κειμένου. Λογοτεχνία και δημιουργική έκφραση. Παιγνιώδεις δραστηριότητες δημιουργικής γραφής.

Β. Η έννοια του αναγνώστη στη σύγχρονη θεωρία τους λογοτεχνίας. Συνοπτική παρουσίαση θεωριών «αναγνωστικής ανταπόκρισης». Ο μαθητής ως αναγνώστης. Η τάξη ως «ερμηνευτική κοινότητα».

Γ. Πεζογραφία (μυθιστόρημα και σύντομος αφηγηματικός λόγος) και ποίηση (παραδοσιακή και νεότερη). Τα βασικά τους χαρακτηριστικά και η διδασκαλία τους στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Διδακτικές προσεγγίσεις κειμένων νεοελληνικής και παιδικής λογοτεχνίας. Η αξιοποίηση των Τεχνών (Ζωγραφικής – Μουσικής) στη διδασκαλία του λογοτεχνικού κειμένου.

Πρακτική άσκηση: 2 διδασκαλίες λογοτεχνικών κειμένων (ποίηση-πεζογραφία) και 1 ή 2 παρακολουθήσεις (τους ώρες τους Φιλαναγνωσίας ή τους Ευέλικτης Ζώνης).

Λέξεις-Κλειδιά: Λογοτεχνία και φιλαναγνωσία, δημιουργική γραφή, αναγνωστικές θεωρίες, διδακτική προσέγγιση λογοτεχνικών κειμένων.

2.Λαϊκός πολιτισμός και εκπαίδευση

Το μάθημα στοχεύει να εισαγάγει τους/ τους φοιτητές/ τριες στο ερευνητικό πεδίο του λαϊκού πολιτισμού, έτσι τους προσεγγίζεται από τη σύγχρονη λαογραφία στη δυναμική και εξελισσόμενη διάστασή του από το νεοελληνικό παραδοσιακό στο σύγχρονο λαϊκό πολιτισμό. Ειδικότερα δίνεται έμφαση στην ανάλυση όψεων του λαϊκού πολιτισμού (κοινωνική συγκρότηση, ήθη και έθιμα, λαϊκή λογοτεχνία, λαϊκή τέχνη) που εμπεριέχονται σε πολλά αντικείμενα που διδάσκονται στην προσχολική και πρωτοβάθμια εκπαίδευση μέσα από τα μαθήματα του Αναλυτικού Προγράμματος (γλώσσα, ιστορία, περιβαλλοντική εκπαίδευση, μουσική, εικαστικά, θεατρική αγωγή, γυμναστική) και αποτελούν τη βάση σχολικών γιορτών, πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων στα πλαίσια τους Ευέλικτης Ζώνης.

- Η έννοια του λαϊκού πολιτισμού. Παράδοση και νεοτερικότητα στο λαϊκό πολιτισμό. Ορισμός και περιεχόμενο τους Λαογραφίας. Σύντομη αναδρομή στην ιστορία τους Λαογραφίας.
- Λαογραφία και δάσκαλος: Η συγκρότηση των λαογραφικών αρχείων και η ερευνητική συμβολή των εκπαιδευτικών.
- Θεματική διάρθρωση και ανάλυση όψεων του λαϊκού πολιτισμού:
  - α) Κοινωνική συγκρότηση: Κοινότητα. Συγγένεια. Οικογένεια.
  - β) Ήθη και έθιμα: Ανάλυση όρων. Η επιβίωση και η αναβίωση εθίμων στη σύγχρονη εποχή. Φολκλορισμός. Διαβατήριες τελετουργίες του κύκλου τους ζωής (γέννηση- γάμος- θάνατος). Ευετηριακά έθιμα του Εορτολογίου.
  - γ) Λαϊκή τέχνη. Ορισμός. Οι τεχνικές και τα είδη τους λαϊκής χειροτεχνίας
  - δ) Λαϊκή λογοτεχνία: παροιμία, αίνιγμα, παραμύθι, παράδοση, επωδή, τραγούδι, ευτράπελες διηγήσεις, παραλογοτεχνία
- Η παρουσία του λαϊκού πολιτισμού στα σχολικά εγχειρίδια του δημοτικού σχολείου.
- Πρόγραμμα διδασκαλίας του Λαϊκού Πολιτισμού στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.
- Ο λαϊκός πολιτισμός ως πεδίο διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.
- Λαϊκός πολιτισμός και θεατρική αγωγή.

- Λαϊκός πολιτισμός και σχολικές γιορτές.
- Η αξιοποίηση του παραμυθιού στη σχολική εκπαίδευση.
- Εκπαιδευτικά προγράμματα λαογραφικών μουσείων και σχολείο. Λαϊκή παράδοση και σχολικό μουσείο.
- Σχέδια διδασκαλίας του λαϊκού πολιτισμού στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

3.Νεοελληνική Γλώσσα. Γραμματική και Σύνταξη

Βασικές έννοιες τους σύγχρονης Γλωσσολογίας. Η γλώσσα ως σύστημα επικοινωνίας. Γραμματική δομή τουςτους ελληνικής γλώσσας και μονάδες ανάλυσης. Μορφολογία (μορφήματα-λέξεις), Σύνταξη (λεξικές και φραστικές κατηγορίες, λειτουργίες). Η επανάληψη στη γλώσσα, σχήματα λεξικής και φραστικής επανάληψης. Εφαρμογή των νέων γλωσσολογικών θεωριών στη διδασκαλία τους νεοελληνικής γλώσσας. Τα σχολικά βιβλία για τη γλώσσα. Παραδοσιακή γραμματική και σύγχρονες τάσεις στη διδασκαλία τους νεοελληνικής γραμματικής. Συνδυασμός τους δομολειτουργικής και επικοινωνιακής προσέγγισης στη διδασκαλία τους γλώσσας. Δραστηριότητες. Ασκήσεις.

4.Σύγχρονες γλωσσολογικές έννοιες και διδακτικές εφαρμογές

Στο μάθημα αυτό γίνεται εισαγωγή στη σύγχρονη γλωσσολογία και αναλύονται βασικές γλωσσολογικές έννοιες και όροι που απαντούν τους νεότερες επιστημονικές και σχολικές γραμματικές, τα σχολικά εγχειρίδια, τους γλωσσικές περιγραφές.

Συστηματικότερα εξετάζονται τα παρακάτω θέματα:

Μορφολογικό επίπεδο: Ανάλυση των λέξεων σε δομικά νοηματικά/λειτουργικά στοιχεία (μορφήματα). Κλίση, παραγωγή και σύνθεση λέξεων.

Φωνολογικό επίπεδο: Φθόγγοι και φωνήματα, προφορά και γραφή, τόνος και επιτονισμός, Συλλαβή. Βασικά φωνολογικά φαινόμενα.

Λεξιλογικό επίπεδο: Λέξεις, σημασίες και έννοιες. Σημασιολογικές σχέσεις. Ομοηχία.

Η θεωρητική παρουσίαση ακολουθείται από τους παρακάτω διδακτικές – παιδαγωγικές εφαρμογές:

Νέες μέθοδοι για τη διδασκαλία τους γραμματικής, τους ορθογραφίας και για την καλλιέργεια του λεξιλογίου.

Σχεδιασμός Πρωτότυπου Υλικού για τη διδασκαλία τους γλώσσας.

Δραστηριότητες Φωνολογική και Μορφολογικής Επίγνωσης.

7. Θέατρο για παιδιά και νέους. Από το κείμενο στην παράσταση

Το μάθημα αφορά στην ιδιαίτερη κατηγορία Θεάτρου, που απευθύνεται σε κοινό ανηλίκων θεατών. Παρουσιάζει τα βασικά ειδολογικά χαρακτηριστικά του και προβαίνει σε δραματουργική ανάλυση των

κειμένων ως τους τα θέματα, την ιδεολογία, την αισθητική και την παιδαγωγική του σκοπιμότητα.

Στη συνέχεια αναπτύσσει τους μηχανισμούς μεταγραφής του κειμένου σε σκηνική δράση και αναλύει τους ειδικούς κώδικες που χαρακτηρίζουν το συγκεκριμένο είδος.

Οι παραδόσεις συμπληρώνονται και με εργαστήρια πρακτικής εφαρμογής και σωματικής άσκησης των φοιτητών.

6. Νεότερη Ελληνική Ιστορία (19^{ος} – 20^{ος} αι.)

-Η έννοια του λαού στη νεοελληνική ιστοριογραφία. Διάρκειες και τομές.

- Η ίδρυση του ελληνικού κράτους και η πορεία του προς την εθνική ολοκλήρωση. Οι προσδοκίες των Ελλήνων και το ζήτημα των συνόρων. Το πολίτευμα.

-Η επικράτηση του κινήματος της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843 και το Σύνταγμα του 1844. Το ζήτημα των αυτοχθόνων και ετεροχθόνων.

- Το ελληνικό κράτος ως εθνικό κέντρο. Το ιδεολόγημα της Μεγάλης Ιδέας.

-Πολιτικές δυνάμεις και συνταγματικοί θεσμοί.

- Ελληνική εξωτερική πολιτική και απελευθερωτικές προσπάθειες. Το Κρητικό Ζήτημα, η ένωση της Επτανήσου, το Σύνταγμα του 1864, η κρίση του 1875-1878, η αρχή της δεδηλωμένης, η προσάρτηση της Θεσσαλίας και οι κοινωνικοοικονομικές της συνέπειες. Ο ρόλος του κράτους.

- Η άνοδος των νέων πολιτικών δυνάμεων, νέοι προσανατολισμοί και αντιθέσεις: τα γεγονότα του 1897, το κίνημα του 1909, η άφιξη και η πολιτική του Βενιζέλου, οι βαλκανικοί πόλεμοι, ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος, ο Εθνικός Διχασμός.

- Η Μεγάλη Ελλάδα: η χάρτα των ελληνικών διεκδικήσεων, οι Έλληνες στη Μικρά Ασία και η συνθήκη των Σεβρών.

- Μικρασιατικός πόλεμος: οι διεθνείς ανταγωνισμοί, το τουρκικό απελευθερωτικό κίνημα, η Μικρασιατική Καταστροφή και η συνθήκη της Λωζάνης.

- Μεσοπόλεμος: η Ελλάδα του μεσοπολέμου και η διεθνής πραγματικότητα, το ομοιογενές κράτος και η πολιτική κρίση. Η εγκαθίδρυση της Αβασίλευτης Δημοκρατίας και η «εκ των ένδον» υπονόμευσή της. Η ελληνική εθνική ιδεολογία – όψεις διαμόρφωσης στη δίνη της διεθνούς κρίσης (1933-1939).

- Από την Εθνική Αντίσταση στον Εμφύλιο Πόλεμο: Η νέα βαλκανική πραγματικότητα.

- Τα μεταπολεμικά προβλήματα του ελλήνισμού.

- Ελληνική Διασπορά και σύγχρονες πληθυσμιακές μετακινήσεις.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Θέματα της περιόδου της οθωμανικής κυριαρχίας στα Βαλκάνια και οι ελληνοτουρκικές σχέσεις κατά τους 19^ο και 20^ο αι.

Βασικοί άξονες:

- Από την Βυζαντινή κοινοπολιτεία των Βαλκανίων στην οθωμανική κυριαρχία (επισκόπηση βαλκανικής ιστορίας 14^{ος} -αρχές 20ού αι.)
- Επισκόπηση της ιστορίας της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (αρχές 19ου -αρχές 20ού αιώνα) και η πορεία προς την ελληνική αυτονομία και ανεξαρτησία.Ελληνοτουρκικές σχέσεις (19ος και 20ός αι).

ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΤΙΤΛΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Σύνολο μαθημάτων που λαμβάνει ο φοιτητής: 6

Διδακτικές μονάδες: 24

Υποχρεωτικά: 5, δ.μ. 20

1. Μαθηματικά I
2. Μαθηματικά II
3. Διδακτική των Μαθηματικών I
4. Διδακτική των Μαθηματικών II
5. Οι τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση

Κυμαινόμενα(επιλέγεται 1), δ.μ. 4

1. Εξέλιξη της Μαθηματικής Επιστήμης (Ιστορικές ρίζες των στοιχειωδών Μαθηματικών I)
  2. Εξέλιξη της Μαθηματικής Επιστήμης (Ιστορικές ρίζες των στοιχειωδών Μαθηματικών II)
  3. Θεωρία Αριθμών
-

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Υποχρεωτικά

1. Μαθηματικά I

Αξιοματική Θεμελίωση μιας Μαθηματικής Θεωρίας

Στοιχεία λογικής

Μέθοδοι απόδειξης

Στοιχεία Θεωρίας συνόλων και πράξεις συνόλων

Συστήματα αρίθμησης θέσης

Η έννοια του ποσού ή του μεγέθους

Πράξεις ποσών με μέτρα φυσικούς αριθμούς(πρόσθεση, αφαίρεση, πολλαπλασιασμός και διαίρεση)

Μέγιστος Κοινός Διαιρέτης – Ελάχιστο Κοινό Πολλαπλάσιο

Μεθοδολογία επίλυσης προβλημάτων

Ρητοί –Άρρητοι αριθμοί

Αναλογίες,ποσά ανάλογακαι αντιστρόφως ανάλογα,ποσοστά.

2. Μαθηματικά II

Βασικά στοιχεία συναρτήσεων

Πράξεις σε σύνολα (εσωτερικές - εξωτερικές) και ιδιότητες των πράξεων. Αλγεβρικές δομές (ομάδες, δακτύλιοι, σώματα)

Βασικές έννοιες της Γεωμετρίας: αξιωματικά συστήματα, στοιχεία τριγώνου, τετράπλευρου, πολυγώνου και κύκλου

Εμβαδά

3. Διδακτική των Μαθηματικών I

Οι φοιτητές προβληματίζονται και επανεξετάζουν τα 'πιστεύω' που έχουν για τη μάθηση, τη διδασκαλία και τα μαθηματικά. Διερευνούν και μαθαίνουν να χαρακτηρίζουν τους τρόπους με τους οποίους οι μαθητές σκέφτονται στα μαθηματικά. Κατανοούν το ρόλο που έχουν οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και η επικοινωνία στην τάξη για τη μάθηση των μαθητών. Εξετάζουν τι σημαίνει διδασκαλία των μαθηματικών στην οποία η σκέψη των μαθητών βρίσκεται στο επίκεντρο λήψης διδακτικών αποφάσεων. Όλα αυτά επιτυγχάνονται μέσα από την ενασχόληση των φοιτητών με τη λύση μαθηματικών προβλημάτων, τη συμμετοχή τους σε συζητήσεις επιλεγμένων άρθρων, τις εμπειρίες τους από τις πρακτικές ασκήσεις, καθώς και την ανάλυση βιντεοσκοπημένων αποσπασμάτων από συνεντεύξεις μαθητών και διδασκαλίες.

4. Διδακτική των Μαθηματικών II

Για καθεμιά από τις διαφορετικές μαθηματικές ενότητες που περιλαμβάνει το αναλυτικό πρόγραμμα μαθηματικών του δημοτικού σχολείου (φυσικοί αριθμοί, πράξεις, λόγοι-αναλογίες, κλάσματα, δεκαδικοί, ποσοστά, γεωμετρία, στατιστική και πιθανότητες) οι φοιτητές προσεγγίζουν τη λογική ακολουθιών από δραστηριότητες που έχουν δοκιμαστεί σε πειραματικές τάξεις. Αναπτύσσουν κριτήρια για την αξιολόγηση των διδακτικών βιβλίων των μαθηματικών και μαθαίνουν να τα προσαρμόζουν στις ανάγκες των μαθητών. Οργανώνουν και πραγματοποιούν διδασκαλίες των μαθηματικών σε σχολικές τάξεις. Η εμπλοκή των φοιτητών σε ειδικά σχεδιασμένες δραστηριότητες, η συμμετοχή τους σε συζητήσεις επιλεγμένων άρθρων και η παρατήρηση βιντεοσκοπημένων επεισοδίων από συνεντεύξεις μαθητών και διδασκαλίες αποτελούν τα μέσα στήριξης για την επίτευξη των στόχων του μαθήματος.

5. Οι τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση

Στο μάθημα αυτό διδάσκονται:

- Η Μετα-βιομηχανική εποχή και η συμβολή των Νέων Τεχνολογιών στις σύγχρονες εξελίξεις. Πολιτιστικές προεκτάσεις και το κοινωνικό νόημα της Νέας Τεχνολογίας.
- Οι ιδιαιτερότητες του υπολογιστή ως νέας επαναστατικής μηχανής και οι εκπαιδευτικές του λειτουργίες. Σύγκριση του υπολογιστή με άλλα μέσα της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Ο υπολογιστής ως γνωστικό εργαλείο- Παραδείγματα αξιοποίησης λογισμικού για τη γνωστική ανάπτυξη των μαθητών στη γλώσσα και τα μαθηματικά.
- Βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις της μάθησης και διδασκαλίας και αξιοποίηση των εκπαιδευτικών δυνατοτήτων των Νέων Τεχνολογιών: Αντικειμενισμός, Δομητισμός και, Κριτική Προσέγγιση σε ένα σύγχρονο διδακτικό πλαίσιο. Επιθυμητές αλλαγές στο ρόλο του σχολείου, του δασκάλου και του μαθητή.
- Λογισμικό επεξεργασίας κειμένου, διαχείρισης δεδομένων, μικρόκοσμοι, προσομοιώσεις, μοντελοποίηση, γλώσσες προγραμματισμού για μαθητές, ηλεκτρονικά παιχνίδια, δίκτυα, υπερ-μέσα, πολυ-μέσα, εικονική πραγματικότητα κτλ στην Εκπαίδευση: Ένα νέο, ευνοϊκό για την υλοποίηση σημαντικών παιδαγωγικών αρχών, περιβάλλον. Ιδιαίτερα παιδαγωγικά οφέλη από τη χρήση του Διαδικτύου (Internet). Αλληλεπιδραστική, διαθεματική, συνεργατική, «οικουμενική», αυτόνομη, διερευνητική και βιωματική μάθηση και δια βίου εκπαίδευση με την παιδαγωγική αξιοποίηση και ανάπτυξη κατάλληλου εκπαιδευτικού λογισμικού. Οπτική εκπαίδευση και αισθητική αγωγή. Μαθησιακές δυσκολίες και νέες προοπτικές με τη συμβολή των Ν.Τ.
- Παιδαγωγικά κριτήρια κατηγοριοποίησης, αξιολόγησης και επιλογής του εκπαιδευτικού λογισμικού.
- Η ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα και το ζήτημα της κατάλληλης εισαγωγής των Ν.Τ. στην Εκπαίδευση, ιδιαίτερα στην Πρωτοβάθμια. Προτεραιότητες και σχετικές προτάσεις. Δυνατότητες ανάληψης εποικοδομητικής δράσης και πρωτοβουλιών για τη δημιουργική ανάπτυξη της νεοελληνικής ταυτότητας στο σύγχρονο ευρωπαϊκό και οικουμενικό περιβάλλον.

Κυμαινόμενα

1. Εξέλιξη της Μαθηματικής Επιστήμης. (Ιστορικές ρίζες των στοιχειωδών Μαθηματικών Ι)

- Τα Μαθηματικά στην Προελληνική περίοδο (Αιγύπτιοι-Βαβυλώνιοι.)

- Η ανάπτυξη των Μαθηματικών από 600 π.Χ. μέχρι 250 μ.Χ. - Ελληνική περίοδος.
- Τα Μαθηματικά στο Μεσαίωνα.
- Ανάπτυξη των Μαθηματικών από την Αναγέννηση μέχρι το τέλος του 18ου αιώνα.

2. Εξέλιξη της Μαθηματικής Επιστήμης (Ιστορικές ρίζες των στοιχειωδών Μαθηματικών II)

Τα Μαθηματικά των Ινδών και των Κινέζων.

Η εξέλιξη των βασικών μαθηματικών εννοιών Άλγεβρας και Γεωμετρίας. Ενδεικτικά παραδείγματα προβλημάτων από διάφορες περιόδους. Αφηρημένα Μαθηματικά - Σύγχρονη εποχή.

3. Θεωρία Αριθμών

Ευκλείδεια διαίρεση

Διαιρετότητα

Μ.Κ.Δ., Ε.Κ.Π. και οι ιδιότητές τους

Πρώτοι Αριθμοί

Γραμμικές Διοφαντικές Εξισώσεις

Γραμμικές Ισοτιμίες

Άλγεβρικά Συστήματα Γραμμικών Εξισώσεων

ΤΟΜΕΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΙΤΛΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Σύνολο μαθημάτων που λαμβάνει ο φοιτητής: 5
Διδακτικές μονάδες: 20

Υποχρεωτικά: 4, δ.μ. 16

1. Φυσική Ι
2. Φυσική ΙΙ
3. Επιστημολογία των Φυσικών Επιστημών
4. Διδακτική των Φυσικών Επιστημών

Κυμαινόμενα (επιλέγεται 1), δ.μ. 4

1. Περιβαλλοντικές Επιστήμες (Εργαστήριο)
  2. Ο Κόσμος μας: Η Διδασκαλία βασικών εννοιών Αστρονομίας και Επιστημών της Γης
  3. Βιολογία
-

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Υποχρεωτικά

1. Φυσική Ι

Οι Φυσικές Επιστήμες, η Φυσική, η Επιστημονική Μεθοδολογία, η Επιστημονική Έρευνα, οι Επιστημονικές Θεωρίες – Η Εκπαίδευση – Ο Φυσικός Κόσμος, η Ενέργεια Μάζα / η Δημιουργία, οι Κλίμακες του Άβιου Κόσμου, ο Έμβιος Κόσμος, το Τέλος (;) – Τα Φυσικά Μεγέθη, οι Μετρήσεις – Οι Φυσικές Θεωρίες, η Ειδική Θεωρία Σχετικότητας, η Κβαντική Θεωρία, τα Πρότυπα των Κινήσεων και των Πεδίων Δυνάμεων, τα Πυρηνικά Πεδία / το Καθιερωμένο Πρότυπο, το ΗλεκτροΜαγνητικό Πεδίο / η ΗλεκτροΜαγνητική Θεωρία, το Βαρυτικό Πεδίο / οι Θεωρίες Βαρύτητας, τα Πρότυπα των Κυμάτων, τα Θερμοδυναμικά Πρότυπα, οι Θεωρίες / Υποθέσεις Ενοποίησης.
Εργαστηριακές Ασκήσεις – Εφαρμογές των Εκπαιδευτικών Τεχνολογιών.

2. Φυσική II

Τα Φυσικά Φαινόμενα, οι Ενεργειακές Μετατροπές – Τα Πυρηνικά Φαινόμενα – Τα ΗλεκτροΜαγνητικά Επαγωγικά Φαινόμενα, τα ΗλεκτροΜαγνητικά Κυματικά Φαινόμενα / τα Οπτικά Φαινόμενα – Τα Θερμικά / Θερμοδυναμικά Φαινόμενα – Τα Φυσικο-Χημικά Φαινόμενα – Τα Μηχανικά Ιδιοφαινόμενα / οι Ιδιότητες των Σωμάτων, τα Μηχανικά Κυματικά Φαινόμενα / τα Ηχητικά Φαινόμενα – Τα Δυναμικά και Κινητικά Φαινόμενα των Σωμάτων – Τα Βαρυτικά / τα Γεωβαρυτικά Φαινόμενα, τα Γεωφυσικά και Ατμοσφαιρικά Φαινόμενα, τα Βιο-Φυσικά Φαινόμενα, τα Κοσμικά Φαινόμενα.

Εργαστηριακές Ασκήσεις – Εφαρμογές των Εκπαιδευτικών Τεχνολογιών.

Τα μαθήματα ΦΥΣΙΚΗ I και ΦΥΣΙΚΗ II συνεπικουρούνται από φροντιστήρια, τα οποία έχουν ως σκοπό να εμπεδώνουν οι φοιτητές τη θεωρία, καθώς επίσης και να αποκτούν την ικανότητα να λύνουν προβλήματα. Επίσης στα μαθήματα ΦΥΣΙΚΗ I και ΦΥΣΙΚΗ II ανήκουν τα ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΦΥΣΙΚΗΣ (ένα δίωρο ανά εβδομάδα στη διάρκεια δύο εξαμήνων). Αυτά έχουν σκοπό να εξοικειώσουν τους φοιτητές / φοιτήτριες με το πείραμα και να τους κάνουν ικανούς να χρησιμοποιούν τα όργανα και τις συσκευές της Φυσικής.

3. Επιστημολογία των Φυσικών Επιστημών

Το μάθημα έχει ως στόχο το να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι:

- τις βασικές θεωρίες για τη γνώση και τη φύση της επιστημονικής γνώσης
- τις βασικές θεωρίες για τη μέθοδο και τις αρχές της επιστημονικής μεθόδου
- τη φύση της επιστήμης (“nature of science” – NoS), δεδομένου ότι το θέμα αυτό αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα όλων των σύγχρονων προγραμμάτων σπουδών των φυσικών επιστημών διεθνώς
- τη σπουδαιότητα της ιστορίας και της φιλοσοφίας των επιστημών στη διδασκαλία των φυσικών επιστημών

Το μάθημα συνεπικουρείται από 3-ωρο φροντιστήριο στη διάρκεια του οποίου συζητούνται και αναπτύσσονται επιπλέον συγκεκριμένες ενότητες. Στους φοιτητές που παρακολουθούν το φροντιστήριο δίνεται η δυνατότητα εκπόνησης εργασιών.

Η παρακολούθηση του μαθήματος διευκολύνεται αν προηγουμένως οι εκπαιδευόμενοι έχουν παρακολουθήσει το Επιλεγόμενο Μάθημα «Ιστορία των Επιστημών». Το μάθημα αξιολογείται με γραπτές εξετάσεις. Για τους φοιτητές που έχουν εκπονήσει εργασία στο πλαίσιο του φροντιστηρίου, αυτή συνυπολογίζεται έως 30% στον τελικό βαθμό.

Οι ενότητες που αναπτύσσονται στο μάθημα:

Μέρος Α' : Η Επιστημονική Γνώση

1. Εισαγωγή: το οντολογικό και το επιστημολογικό ερώτημα. Τι είναι Γνώση. Πηγές της Γνώσης. Είδη Γνώσης.
2. Πεποίθηση. Αλήθεια. Δικαιολόγηση. Σκεπτικισμός: είναι εφικτή η γνώση;
3. Η Επιστημονική Γνώση. Η Συζήτηση για την Αντικειμενικότητα.
4. Το κοινωνικό πλαίσιο της Επιστημονικής Γνώσης. Η Επιστημολογία του Κοινωνικού Κονστρουκτιβισμού. Η Κριτική στον Κοινωνικό Κονστρουκτιβισμό.
5. Κριτικές και Πολιτισμικές Προσεγγίσεις της Επιστημονικής Γνώσης. Η Κριτική Εκπαίδευση στις Φυσικές Επιστήμες.

Μέρος Β' : Η Επιστημονική Μέθοδος

6. Επαγωγική και Παραγωγική Μέθοδος. Το Πρόβλημα της Επαγωγής.
7. Η Φιλοσοφία της Επιστήμης του Λογικού Εμπειρισμού. Το κριτήριο επαλήθευσης. Η Επιστημονική Αντίληψη του Κόσμου και ο Κύκλος της Βιέννης.
8. Η κριτική του K. Popper: Διαψευσιοκρατία. P. Feyerabend: Εναντία στη Μέθοδο
9. Το Πείραμα: Η Φιλοσοφία του Πειράματος. Η Εξάρτηση της Παρατήρησης από τη Θεωρία.

Μέρος Γ' : Η «Φύση της Επιστήμης»

10. Η Αλλαγή των Επιστημονικών Θεωριών. Οι Επιστημονικές Επαναστάσεις / T. Kuhn. Οι Επιστημονικές Επαναστάσεις στη Φυσική.
11. Οι Επιστημονικές Διαμάχες. Παραδείγματα: Η Διαμάχη Newton – Leibnitz για τη φύση του χώρου και του χρόνου. Η διαμάχη για την ερμηνεία της Κβαντομηχανικής. Η διαμάχη για τη διδασκαλία των Θεωριών της Εξέλιξης και του Ευφυούς Σχεδιασμού.
12. Οι αντιλήψεις των μαθητών και των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για τη «φύση της επιστήμης» και την επιστημονική γνώση. Η «Φύση της Επιστήμης» στα Προγράμματα Σπουδών.
13. Η Συμβολή της Ιστορίας και της Φιλοσοφίας των Επιστημών στη Διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών.

4. Διδακτική των Φυσικών Επιστημών

A) Διδακτικές ενότητες:

1. Επιστημονικός γραμματισμός (Τι σημαίνει ο όρος επιστημονικός γραμματισμός; Από ποιους παράγοντες επηρεάζεται το περιεχόμενό του; Γιατί είναι βασικό και ουσιαστικό στοιχείο της εκπαίδευσης των πολιτών; Ποιες είναι οι διαστάσεις που μπορεί να έχει; Ποια είναι τα επίπεδά του και πότε ένας πολίτης μπορεί να θεωρηθεί επιστημονικά εγγράμματος;)
2. Θεωρίες μάθησης στις φυσικές επιστήμες (Ποιες είναι οι βασικές θεωρίες μάθησης στις φυσικές επιστήμες; Ποιες είναι οι ομοιότητες και ποιες οι διαφορές τους; Ποιες είναι οι βασικές σχολές σκέψης από τις οποίες περισσότερο επηρεάζονται;). Συγκεκριμένα αναπτύσσονται:

- α. Οι γνωσιακές προσεγγίσεις – Η εννοιολογική αλλαγή στο μάθημα των φυσικών επιστημών (Τι σημαίνει ο όρος; Ποια είναι τα θεωρητικά της θεμέλια; Ποιοι παράγοντες την προκαλούν; Ποιες συνθήκες την ευνοούν; Ποιο είναι το διδακτικό μοντέλο της εννοιολογικής αλλαγής που βασίζεται στον ατομικό κονστρουκτιβισμό; Ποια είναι τα δυνατά και ποια τα αδύνατα σημεία της;)
- β. Οι κοινωνικο-πολιτισμικές προσεγγίσεις στο μάθημα των φυσικών επιστημών (Τι σημαίνει ο όρος; Ποια είναι τα θεωρητικά τους θεμέλια; Ποια είναι τα χαρακτηριστικά τους; Ποιες διδακτικές στρατηγικές προτείνουν; Ποια είναι τα δυνατά και ποια τα αδύνατα σημεία τους;)
- γ. Ο κοινωνικός κονστρουκτιβισμός (Τι σημαίνει ο όρος; Ποια είναι τα θεωρητικά του θεμέλια; Πώς μετασχηματίζεται σε διδακτική πρόταση στο μάθημα των φυσικών επιστημών;)
3. Οι ιδέες μαθητών για έννοιες και φαινόμενα του φυσικού κόσμου (Γιατί είναι σημαντικό να γνωρίζουμε τις ιδέες των μαθητών για έννοιες και φαινόμενα του φυσικού κόσμου; Γιατί οι μαθητές έχουν εναλλακτικές ιδέες; Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά των εναλλακτικών ιδεών; Πώς επιτυγχάνεται ο μετασχηματισμός των εναλλακτικών ιδεών των μαθητών σε ιδέες συμβατές με την επιστημονική γνώση σύμφωνα με το μοντέλο της εννοιολογικής αλλαγής; Τι πρέπει να γνωρίζει ο εκπαιδευτικός σε σχέση με τις εναλλακτικές ιδέες των μαθητών του ώστε να μπορεί να τις αντιμετωπίσει;)
4. Τα μοντέλα διδασκαλίας στα μαθήματα των φυσικών επιστημών: α) Το παραδοσιακό μοντέλο μεταφοράς της γνώσης, β) Το μοντέλο της ανακαλυπτικής μάθησης, και γ) το μοντέλο της κονστρουκτιβιστικής μάθησης (Ποιες είναι οι θεωρητικές αρχές που τα διέπουν και ποιες οι φάσεις διδασκαλίας τους;).
5. Η διερευνητική μάθηση – Η μάθηση μέσω μικρών ερευνών στο μάθημα των φυσικών επιστημών: Οι επιστημονικές διαδικασίες (Πώς επιτυγχάνεται η άσκηση των μαθητών στην παρατήρηση, στην ταξινόμηση, στην επιλογή ερωτήματος προς διερεύνηση, στον προσδιορισμό των μεταβλητών, στον έλεγχο των μεταβλητών, στις προβλέψεις, στην επιλογή του κατάλληλου εξοπλισμού, στην συλλογή των δεδομένων, στην καταγραφή των δεδομένων, στην «ανάγνωση» και ερμηνεία των δεδομένων, στην εξαγωγή συμπερασμάτων και στην αξιολόγηση;)
6. Τα διδακτικά εργαλεία στο μάθημα των φυσικών επιστημών (Τι είναι και πώς χρησιμοποιούνται οι αναλογίες, οι μεταφορές και οι εννοιολογικοί χάρτες στο μάθημα των φυσικών επιστημών;)
7. Άτυπες πηγές μάθησης στις φυσικές επιστήμες (Τι είναι οι άτυπες και τι οι μη τυπικές πηγές μάθησης; Ποια είναι τα μέσα και οι μορφές στις οποίες απαντώνται; Πώς μπορούμε να τις ταξινομήσουμε ανάλογα είτε με το χώρο και τις συνθήκες στις οποίες υλοποιείται η μάθηση, είτε με τον τρόπο σύνταξης του «κειμένου» τους; Με ποιον τρόπο μπορούν να αξιοποιηθούν οι άτυπες πηγές μάθησης από την τυπική εκπαίδευση; Πώς μπορούν

- οι εκπαιδευτικοί να σχεδιάσουν εκπαιδευτικό υλικό που να ενσωματώνει άτυπες πηγές μάθησης;)
8. Σχέδια μαθήματος: Οδηγός κατάστρωσης σχεδίου μαθήματος στο πλαίσιο του μαθήματος φυσικών επιστημών (Πώς μπορεί να σχεδιασθεί και να καταστρωθεί ένα σχέδιο μαθήματος; Τι πρέπει να περιλαμβάνει;)
  9. Μηχανική (Κίνηση και δύναμη): α) Αναφορά στις σχετικές έννοιες, β) Ιστορική αναδρομή, γ) Ιδέες των μαθητών/τριών για τη δύναμη και την κίνηση, δ) Προτάσεις για τη διδασκαλία ορισμένων βασικών εννοιών (για τον 1^ο Νόμο του Νεύτωνα και την Ελεύθερη πτώση των σωμάτων).
  10. Θερμότητα : α) Αναφορά στις σχετικές έννοιες, β) Ιστορική αναδρομή, γ) Ιδέες των μαθητών/τριών για τη θερμότητα, τη θερμοκρασία και τους καλούς και κακούς αγωγούς των σωμάτων, δ) Προτάσεις για τη διδασκαλία ορισμένων βασικών εννοιών (για τη Θερμική αγωγιμότητα και τη Μετάδοση της θερμότητας με αγωγή).
  11. Ηλεκτρισμός (Το συνεχές ηλεκτρικό ρεύμα σε ένα ηλεκτρικό κύκλωμα): α) Αναφορά στις σχετικές έννοιες, β) Ιστορική αναδρομή, γ) Ιδέες των μαθητών/τριών για το ηλεκτρικό ρεύμα και το ηλεκτρικό κύκλωμα (σε σειρά και σε παράλληλο κύκλωμα), δ) Προτάσεις για τη διδασκαλία ορισμένων βασικών εννοιών (για το απλό ηλεκτρικό κύκλωμα συνεχούς ρεύματος και για το ηλεκτρικό ρεύμα σε ένα ηλεκτρικό κύκλωμα).
  12. Οπτική (Φύση του φωτός, Διάδοση του φωτός, Όραση): α) Αναφορά στις σχετικές έννοιες, β) Ιστορική αναδρομή, γ) Ιδέες των μαθητών/τριών για το φως και το πώς βλέπουμε τα αντικείμενα, για τη φύση του φωτός και για τον τρόπο που καθίστανται ορατά τα αντικείμενα, δ) Προτάσεις για τη διδασκαλία ορισμένων βασικών εννοιών (για το πώς γίνονται ορατά τα αντικείμενα: Η πορεία των φωτεινών ακτίνων μεταξύ φωτεινής πηγής, αντικειμένου και ματιού).
  13. Βιολογία (Φωτοσύνθεση): α) Αναφορά στις σχετικές έννοιες, β) Ιστορική αναδρομή, γ) Ιδέες των μαθητών/τριών για την έννοια του φυτού και για την «τροφή» των φυτών, δ) Προτάσεις για τη διδασκαλία ορισμένων βασικών εννοιών (για το πώς εξασφαλίζουν τα φυτά την «τροφή» τους (το άμυλο), για το ποιοι παράγοντες επηρεάζουν τη σύνθεση της «τροφής» των φυτών και για το ποιες είναι οι «πρώτες ύλες» για τη σύνθεση του αμύλου (τη διαδικασία της φωτοσύνθεσης) και πού τις βρίσκει το φυτό).

B) Κατανομή ωρών στο μάθημα

Το μάθημα της «Διδακτικής Φυσικών Επιστημών» έχει διάρκεια 7 ώρες την εβδομάδα. Οι ώρες αυτές κατανομούνται ως εξής: α. τρεις (3) ώρες η εισήγηση (παρουσίαση και συζήτηση των παραπάνω θεματικών εννοιών), β. δύο (2) ώρες το Εργαστήριο (υποχρεωτικό), στο οποίο οι φοιτητές πραγματοποιούν μικροδιδασκαλίες (προσομοιώσεις διδακτικής πρακτικής) σε συγκεκριμένα θέματα φυσικών επιστημών από το αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου σύμφωνα με τα διδακτικά

μοντέλα που παρουσιάζονται στο μάθημα, και γ. μία (1) ώρα η πρακτική άσκηση στα σχολεία (υποχρεωτική).

Σημείωση:

1. Το μάθημα «Η Διδακτική των Φυσικών Επιστημών» προσφέρεται τόσο στο Χειμερινό όσο και στο Εαρινό εξάμηνο σπουδών. Σε κάθε ένα από τα εξάμηνα αυτά, το μάθημα δηλώνουν οι μισοί φοιτητές/τριες του τετάρτου (4ου) έτους σπουδών. Δικαίωμα δήλωσης του μαθήματος στο Χειμερινό εξάμηνο έχουν μόνο εκείνοι οι τεταρτοετείς φοιτητές/τριες των οποίων το τελευταίο γράμμα του αριθμού μητρώου τους θα έχει εκλεγεί με τυχαίο τρόπο. Οι συγκεκριμένοι φοιτητές/τριες θα εγγράφονται στα εργαστήρια και στις πρακτικές ασκήσεις. Οι υπόλοιποι τεταρτοετείς φοιτητές/τριες δηλώνουν το μάθημα το Εαρινό εξάμηνο και εγγράφονται αντίστοιχα στα εργαστήρια και τις πρακτικές ασκήσεις του μαθήματος.

2. Βασική προϋπόθεση για την εγγραφή στα εργαστήρια και τις πρακτικές ασκήσεις του μαθήματος Διδακτική Φυσικών Επιστημών, καθώς και για τη δήλωση του αντιστοίχου μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να έχουν ολοκληρώσει τις πρακτικές ασκήσεις στα σχολεία που υλοποιούνται στα πλαίσια των μαθημάτων: «Διδακτική Μεθοδολογία Ι» και «Διδακτική Μεθοδολογία ΙΙ».

3. Όσοι από τους φοιτητές/τριες δηλώνουν το μάθημα (για πρώτη φορά) στο χειμερινό εξάμηνο σπουδών και αποτυγχάνουν στην αντίστοιχη εξεταστική περίοδο έχουν το δικαίωμα να επανεξεταστούν σε αυτό κατά την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου. Εξαίρεση αποτελούν οι επί πτυχίω φοιτητές.

4. Τα εργαστήρια και οι Πρακτικές Ασκήσεις στα Σχολεία είναι υποχρεωτικά για όλους τους φοιτητές/τριες.

Κυμαινόμενα

1. Περιβαλλοντικές Επιστήμες (Εργαστήριο)

Το μάθημα είναι εργαστηριακό. Το περιεχόμενο έχει σχεδιαστεί αφενός με βάση τις ανάγκες των φοιτητών που πρόκειται στο μέλλον να διδάξουν στην Α/θμια Εκπαίδευση και αφετέρου με βάση την κατανόηση των αιτιών των τοπικών και παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων και της «Κλιματικής Αλλαγής» γενικότερα. Γίνονται 2 τρίωρες εισαγωγικές διαλέξεις κατά τις οποίες αναπτύσσεται το γνωστικό αντικείμενο και η μεθοδολογία της Περιβαλλοντικής Επιστήμης καθώς επίσης και ο τρόπος λειτουργίας του επιστημονικού εργαστηρίου. Κατόπιν οι φοιτητές χωρίζονται σε ομάδες και αναλαμβάνουν την εκπόνηση πειραματικών εργασιών. Ως διδακτική μεθοδολογία έχει υιοθετηθεί η καθοδηγούμενη διερεύνηση (guided inquiry) σε περιβάλλον συνεργατικής μάθησης. Οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να διερευνήσουν το κάθε θέμα με την καθοδήγηση κατάλληλου φύλλου εργασίας.

Η δομή και οι διδακτικοί στόχοι των εργαστηριακών ασκήσεων είναι:

1. Ενότητα: Μετρήσεις με αναλογικά όργανα μέτρησης

- Εξοικείωση με τα φυσικά μεγέθη που μετρώνται στις Περιβαλλοντικές Επιστήμες, τις μονάδες τους και τις κλίμακες μέτρησής τους.
- Γνωριμία με διάφορα αναλογικά όργανα μέτρησης (μετροταινία, ογκομετρικός κύλινδρος, πολύμετρο, θερμόμετρο, πεχαμετρικό χαρτί, ηχώμετρο κ.λπ.).
- Εξάσκηση στην ακρίβεια των μετρήσεων για την αποφυγή σφαλμάτων.

2. Ενότητα: Μετρήσεις με ψηφιακά όργανα μέτρησης

- Εξοικείωση στη χρήση αισθητήρων (θερμοκρασίας, διοξειδίου του άνθρακα, πολυαισθητήρα καιρού, ψηφιακού πεχάμετρου κλπ)
- Εξοικείωση στη χρήση οργάνων ψηφιακής συλλογής δεδομένων
- Εξάσκηση στη δημιουργία και ερμηνεία διαγραμμάτων

3. Ενότητα: αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών στη Μελέτη του Περιβάλλοντος

- Εξοικείωση με το διαδίκτυο και τον τρόπο αναζήτησης πληροφοριών
- Γνωριμία με αντιπροσωπευτικές ιστοσελίδες περιβαλλοντικού περιεχομένου
- Κατανόηση κριτηρίων αξιολόγησης της ποιότητας και της εγκυρότητας ηλεκτρονικών πηγών
- Μελέτες περίπτωσης (αναζήτηση συγκεκριμένων περιβαλλοντικών πληροφοριών)

4. Ενότητα: οικοσυστήματα και πολυπλοκότητα

- Χρήση του υπολογιστικού περιβάλλοντος μοντελοποίησης, προσομοίωσης και προγραμματισμού της NetLogo για τη μελέτη της πολυπλοκότητας των οικοσυστημάτων
- Εξάσκηση σε μελέτη περίπτωσης – μοντέλο της NetLogo «Φωτιά σε Δάσος» (για την κατανόηση των εννοιών «κρίσιμη συμπεριφορά» και «κρίσιμη κατάσταση»)
- Εξάσκηση σε μελέτη περίπτωσης – μοντέλο της NetLogo «Μυρμήγκια και τροφή» (για την κατανόηση των εννοιών «αυτο-οργάνωση» και «ανάδυση»)
- Εξάσκηση σε μελέτη περίπτωσης – μοντέλο της NetLogo «Λύκοι και πρόβατα» (για την κατανόηση των εννοιών «βρόχοι ανάδρασης», «ευστάθεια και αστάθεια»)

5. Ενότητα: Φωτοσύνθεση

- Πειραματική μελέτη της παραγωγής οξυγόνου κατά τη διαδικασία της φωτοσύνθεσης από ένα υδρόβιο φυτό
- Ερμηνεία των γραφικών παραστάσεων συγκέντρωσης διαλυμένου οξυγόνου ως συνάρτηση του χρόνου και κάτω από διαφορετικές συνθήκες (παρουσία ή έλλειψη CO₂, με ανάδευση ή χωρίς, παρουσία ή απουσία φωτός, με αύξηση ή μείωση της θερμοκρασίας)
- Συζήτηση για τους παράγοντες που επηρεάζουν την απόδοση της φωτοσύνθεσης
- Διάκριση της φωτοσύνθεσης από την αναπνοή

6. Ενότητα: μελέτη του φαινομένου του θερμοκηπίου
- Μέτρηση διοξειδίου του άνθρακα
  - Πείραμα για τη διαπίστωση της επίδρασης του διοξειδίου του άνθρακα στη μεταβολή της θερμοκρασίας
  - Χρήση λογισμικού πολλαπλών αναπαραστάσεων για την κατανόηση του φαινομένου του θερμοκηπίου
  - Διάκριση της φυσιολογικής από την ενισχυμένη λειτουργία του φαινομένου
  - Υπολογισμοί εκπομπών θερμοκηπικών αερίων
7. Ενότητα: καταστροφή του στρατοσφαιρικού όζοντος
- Χρήση διαδραστικού λογισμικού ενσωματωμένων διαδραστικών εφαρμογών για την κατανόηση του φαινομένου της μείωσης του στρατοσφαιρικού όζοντος (αιτίες, μηχανισμός, παράγοντες επίδρασης κλπ)
  - Μελέτη του δείκτη επικινδυνότητας της UV ακτινοβολίας ετησίως και ημερησίως και των προτεινόμενων μέτρων προστασίας
  - Διάκριση των λειτουργιών του όζοντος στην τροπόσφαιρα και στη στρατόσφαιρα
  - Μέτρηση τροποσφαιρικού όζοντος με ειδικά στικ
8. Ενότητα: Μετεωρολογία - άνεμος - ατμοσφαιρική ρύπανση
- Πείραμα προσομοίωσης του τρόπου δημιουργίας του ανέμου
  - Γνωριμία με τους ατμοσφαιρικούς ρύπους και τις πηγές τους
  - Εξοικείωση με όργανα μετεωρολογικών μετρήσεων και εξάσκηση στη δεξιότητα προσανατολισμού
  - Εντοπισμός ημερήσιου δελτίου τιμών ατμοσφαιρικής ρύπανσης
  - Μελέτη «τριαντάφυλλων ρύπανσης» - συσχετισμός διεύθυνσης του ανέμου και τοπογραφίας στην αύξηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης
9. Ενότητα: μελέτη του φαινομένου της όξινης βροχής
- Μέτρηση οξύτητας διαφόρων διαλυμάτων και εξοικείωση με την κλίμακα pH
  - Πειραματική μελέτη της επίδρασης των οξέων σε κομμάτια κιμωλίας, γύψου, μαρμάρου και της αλλαγής χρώματος ενός δείκτη από την καύση θείου σε κλειστό δοχείο με νερό
  - Χρήση εκπαιδευτικού λογισμικού για την κατανόηση των μηχανισμών δημιουργίας της όξινης βροχής και των επιπτώσεών της
  - Εξοικείωση με χημικά σύμβολα και ειδικούς όρους, μαθηματικοί υπολογισμοί, παρατήρηση χαρτών
  - Συζήτηση και προτάσεις για τις επιπτώσεις της όξινης βροχής στην υποβάθμιση των δασών, στην καταστροφή των υδάτινων οικοσυστημάτων και στη διάβρωση των μνημείων
10. Ενότητα: μεταφορά θερμότητας-βιοκλιματική αρχιτεκτονική
- Πείραμα προσομοίωσης της λειτουργίας των θερμοκηπίων με τη χρήση ενός σπιτιού-μοντέλου (ιδιοκατασκευή)
- Πειραματική μελέτη της επίδρασης του υλικού κατασκευής και του χρώματος στην εκπομπή και απορρόφηση ακτινοβολίας

Μέτρηση του συντελεστή θερμικής αγωγιμότητας διαφόρων υλικών (γυαλί, ξύλο, γύψος)

Γνωριμία με τους τρόπους εξοικονόμησης ενέργειας σε ένα οίκημα και με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο

Έννοια του θερμικού ισοζυγίου - αρχές οικολογικού σχεδιασμού ενός σπιτιού - παραδοσιακή αρχιτεκτονική

11. Ενότητα: ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

- Πειραματική μελέτη των παραγόντων που συμβάλλουν στη μέγιστη απόδοση των φωτοβολταϊκών
- Συζήτηση για το βέλτιστο προσανατολισμό των φωτοβολταϊκών στην Ελλάδα
- Ηλεκτρόλυση νερού με τη χρήση της κυψελίδας υδρογόνου
- Κίνηση αυτοκινήτου υδρογόνου με τη χρήση της κυψελίδας
- Οφέλη και προβλήματα του υδρογόνου ως καυσίμου
- Χρήση λογισμικού προσομοιώσεων για τη μελέτη των ανανεώσιμων μορφών και πηγών ενέργειας

Η αξιολόγηση του μαθήματος γίνεται με βάση τα εβδομαδιαία φύλλα εργασίας που συμπληρώνουν οι φοιτητές.

2. Ο Κόσμος μας: Η διδασκαλία βασικών εννοιών Αστρονομίας και Επιστημών της Γης

Διδακτικές ενότητες:

1.1 Οι ιδέες μαθητών/τριών για το μέγακοσμο – Αιτίες σχηματισμού εναλλακτικών ιδεών για τον μέγακοσμο.

1.2 Ιστορική αναδρομή: Η Συμβολή της Ιστορίας της Επιστήμης στη διδασκαλία εννοιών της Αστρονομίας

- Ερωτήσεις και απαντήσεις,
- Προτεινόμενες δραστηριότητες

2.1 Το σχήμα της Γης

- Ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με το σχήμα της Γης
- Οι ιδέες των μαθητών/τριών για το σχήμα της Γης
- Προτεινόμενες δραστηριότητες

2.2 Το ηλιακό σύστημα:

- Ερωτήσεις και απαντήσεις για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με το ηλιακό σύστημα,
- Οι ιδέες των μαθητών/τριών για έννοιες και φαινόμενα του ηλιακού συστήματος,
- Προτεινόμενες δραστηριότητες

3. Ο Ήλιος

- Ερωτήσεις και απαντήσεις για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τον Ήλιο,
- Οι ιδέες των μαθητών/τριών έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τον Ήλιο,
- Προτεινόμενες δραστηριότητες

4.1 Οι πλανήτες

- Ερωτήσεις και απαντήσεις για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τους πλανήτες,
  - Οι ιδέες των μαθητών/τριών για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τους πλανήτες,
  - Προτεινόμενες δραστηριότητες
- 4.2 Τα άλλα σώματα του ηλιακού συστήματος (κομήτες, αστεροειδείς, μετεωρίτες)
- Ερωτήσεις και απαντήσεις για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τους κομήτες, αστεροειδείς, μετεωρίτες,
  - Οι ιδέες των μαθητών/τριών για τους κομήτες, αστεροειδείς, μετεωρίτες,
  - Προτεινόμενες δραστηριότητες
5. Η Σελήνη
- Ερωτήσεις και απαντήσεις για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τη Σελήνη,
  - Οι ιδέες των μαθητών/τριών για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τη Σελήνη,
  - Προτεινόμενες δραστηριότητες
6. Οι εκλείψεις του Ηλίου και της Σελήνης
- Ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με τις εκλείψεις του Ηλίου και της Σελήνης,
  - Οι ιδέες των μαθητών για τις εκλείψεις του Ηλίου και της Σελήνης,
  - Προτεινόμενες δραστηριότητες
7. Οι επιδράσεις του Ήλιου στη Γη (Τα φαινόμενα της μέρας – νύχτας, των εποχών, κλπ.)
- Ερωτήσεις και απαντήσεις για το φαινόμενο της μέρας-νύχτας, των εποχών, και άλλων φαινομένων που έχουν να κάνουν με τις επιδράσεις του Ήλιου στη Γη,
  - Οι ιδέες των μαθητών/τριών για το φαινόμενο της μέρας-νύχτας, των εποχών, κ.λπ.
  - Προτεινόμενες δραστηριότητες
8. Το σύμπαν: η δημιουργία και η εξέλιξη των άστρων (κόκκινοι γίγαντες, λευκοί νάνοι, άστρα νετρονίων, μαύρες τρύπες), οι γαλαξίες, τα νεφελώματα, ο σχηματισμός του σύμπαντος, κλπ.
- Ερωτήσεις και απαντήσεις για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με το Σύμπαν,
  - Οι ιδέες των μαθητών/τριών για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με το Σύμπαν
  - Προτεινόμενες δραστηριότητες
- 9.1 Η ηλικία της Γης: Με ποιες μεθόδους προσδιορίζεται
- 9.2 Ο σχηματισμός της γήινης ατμόσφαιρας: Από ποιες φάσεις πέρασε και πώς τροποποιήθηκε η γήινη ατμόσφαιρα από τότε που σχηματίστηκε ο πλανήτης μας έως σήμερα.
10. Η δομή της Γης: Με ποιες μεθόδους μελετάμε το εσωτερικό της Γης, Ποια είναι τα βασικά τμήματα στα οποία δομείται το εσωτερικό της Γης και ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους.

11. Η μετατόπιση των ηπείρων – Η τεκτονική των πλακών: Ιστορικά πώς εξελίχθηκε η γνώση μας για τη δυναμική της Γης, Η θεωρία του Wegener για τη μετατόπιση των ηπείρων και τη δημιουργία του αναγλύφου της Γης, Η θεωρία της τεκτονικής των πλακών, Οι κινήσεις των λιθοσφαιρικών πλακών.
12. Οι σεισμοί: Τι είναι σεισμός, Τι είναι ρήγμα, Πού συμβαίνουν οι σεισμοί, Πώς καταγράφονται και εντοπίζεται το επίκεντρό τους, Πώς μετράμε το μέγεθος ενός σεισμού (κλίμακες μέτρησης).
13. Τα ηφαίστεια: Τι είναι τα ηφαίστεια, Ποιος είναι ο μηχανισμός λειτουργίας τους, Ποια είναι τα χαρακτηριστικά τους, Τα είδη των ηφαιστείων, Ποιες περιοχές του πλανήτη έχουν ηφαιστειακή δράση.

3. Βιολογία

- Ιδιότητες της ζωής και χημική της βάση – Εξέλιξη
- Κυτταρική δομή και λειτουργία
- Μεταβολισμός
- Βιοσύνθεση DNA, RNA και πρωτεϊνών
- Βασικές έννοιες γενετικής
- Φυτικό βασίλειο: ιδιαίτερα γνωρίσματα και λειτουργίες των φυτικών οργανισμών και χαρακτηριστικοί αντιπρόσωποι.
- Ζωικό βασίλειο: ιδιαίτερα γνωρίσματα και λειτουργίες των ζωικών οργανισμών και χαρακτηριστικοί αντιπρόσωποι.

B. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

(Επιλέγονται συνολικά 12 μαθήματα, 36 δ.μ.)

ΤΙΤΛΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

1. Εκπαίδευση και περιφερειακή ανάπτυξη: Ευρωπαϊκές πολιτικές και η ελληνική εμπειρία
2. Σχολική Παιδαγωγική & καινοτόμες δράσεις
3. Εκπαίδευση εκπαιδευτικών: Μικροδιδασκαλία
4. Ιστορία εκπαίδευσης εκπαιδευτικών
5. Οργάνωση και λειτουργία των σχολικών μονάδων
6. Εκπαιδευτικά Προβλήματα και Εκπαιδευτική πολιτική
7. Παιδαγωγική της Λογοτεχνίας
8. Η Παιδαγωγική του Νεοελληνικού Διαφωτισμού
9. Το παραμύθι και ο μύθος στην εκπαίδευση
10. Ανάπτυξη και Διαχείριση του ανθρωπίνου δυναμικού της εκπαίδευσης
11. Το παιδικό σχέδιο και η παιδαγωγική του αξιοποίηση
12. Δημιουργικότητα στην Εκπαίδευση
13. Επικοινωνία Σχολείου, Οικογένειας και Κοινότητας
14. Μετεκπαίδευση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών: Ιστορική διάσταση και σύγχρονος προβληματισμός
15. Η Γυναικεία Εκπαίδευση στην Ελλάδα (19^{ος} - 20^{ος} αιώνας)
16. Ψυχοκοινωνιολογία της Σχολικής Τάξης

ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

1. Ψυχανάλυση και Παιδαγωγική
2. Αγωγή του λόγου και της ομιλίας
3. Οργανωσιακή ψυχολογία και συμπεριφορά στην εκπαίδευση
4. Ειδική Παιδαγωγική για χαρισματικά παιδιά
5. Ψυχολογία ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. Η Γλώσσα στα Κείμενα (Κειμενογλωσσολογία – Υφολογία – Ρητορική)

2. Η διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης - ξένης γλώσσας
3. Λογοτεχνία και Εκπαίδευση
4. Ρεαλισμός και Μυθοπλασία
5. Το βιβλίο στην Εκπαίδευση
6. Φωνητική και φωνολογία της ελληνικής γλώσσας: θεωρία και ασκήσεις
7. Αφηγήσεις ζωής, Λαογραφία και Εκπαίδευση
8. Εικαστική Αγωγή II
9. Αισθητική Αγωγή: Εικαστικές Τέχνες και σύνδεσή τους με την Τέχνη του σήμερα
10. Η Ιστορία και η διδακτική της
11. Ιστορία της τοπικής αυτοδιοίκησης στο ελληνικό κράτος
12. Γενική-τοπική ιστορία, οι πηγές και η μελέτη τους
13. Σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας με την αξιοποίηση του δράματος και του θεάτρου
14. Διδακτική και Παιδαγωγική του Θεάτρου
15. Νεοελληνικό Θέατρο και Κοινωνία
16. Κοινωνιολογία της Παιδικής Ηλικίας και τα Δικαιώματα του Παιδιού
17. Νέα Τεχνολογία, Εργασία και Εκπαίδευση
18. Πολιτισμός, Θρησκεία και Εκπαίδευση στην Εποχή της Παγκοσμιοποίησης
19. Μουσικοπαιδαγωγικά συστήματα
20. Η νεοελληνική πεζογραφία στον 20^ο αιώνα. Η νοσταλγία της Εφηβείας
21. Σύγχρονη πεζογραφία: Τάσεις και προσανατολισμοί
22. Παιδαγωγική Λαογραφία
23. Εισαγωγή στην Ψυχολογία: Προεκτάσεις για τη Διδακτική της Γλώσσας
24. Λαογραφία: Ήθη και έθιμα
25. Συγκριτική Θεατρολογία: νεοελληνική και παγκόσμια δραματολογία
26. Σχολική Θρησκευτική Αγωγή

ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

1. Η παιδαγωγική αξιοποίηση του Διαδικτύου ως μαθησιακού εργαλείου και εκπαίδευσης από απόσταση
2. Μαθηματικά III
3. Περιγραφική Στατιστική I
4. Περιγραφική Στατιστική II
5. Ειδικά θέματα Διδακτικής Μαθηματικών I
6. Ειδικά θέματα Διδακτικής Μαθηματικών II
7. Διοίκηση κινδύνου στην εκπαίδευση I
8. Διοίκηση κινδύνου στην εκπαίδευση II
9. Σχεδιασμός-Ανάπτυξη και αξιολόγηση εκπαιδευτικού Λογισμικού
10. Μαθηματικά Θέματα
11. Στατιστική και θεωρία πιθανοτήτων

12. Βασικές έννοιες της Γεωμετρίας

ΤΟΜΕΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

1. Ειδικά Θέματα Βιολογίας. Ανατομία και Φυσιολογία Ανθρώπου
2. Αγωγή Υγείας Ι
3. Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες
4. Περιβαλλοντική Εκπαίδευση
5. Διδασκαλία Φυσικών Επιστημών με Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών
6. Ιστορία των Επιστημών
7. Φυσική Γεωγραφία
8. Ανθρωπογεωγραφία
9. Διδασκαλία της Γεωγραφίας με Ψηφιακές Τεχνολογίες (Εργαστήριο)
10. Διδακτική της Γεωγραφίας

ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

1. Εκπαίδευση και περιφερειακή ανάπτυξη: Ευρωπαϊκές πολιτικές και η ελληνική εμπειρία

- Ο πολυδιάστατος χαρακτήρας της περιφερειακής ανάπτυξης: οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική διάσταση.
- Η εκπαίδευση στην υπηρεσία της ανάπτυξης της περιφέρειας. Η Ευρωπαϊκή εμπειρία.
- Ο έλληνας δάσκαλος στις μικρές επαρχιακές κοινωνίες. Μια ιστορική αναδρομή στο ρόλο και τη συμβολή του στην περιφερειακή ανάπτυξη.
- Ευρωπαϊκές πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης.
- Ο αναπτυξιακός ρόλος του σχολείου και του εκπαιδευτικού στην ελληνική περιφέρεια. Οι προτεραιότητες της επιχειρηματικότητας, της διαμόρφωσης πολιτών και της διατήρησης/ανανέωσης της τοπικής πολιτιστικής ταυτότητας.

2. Σχολική Παιδαγωγική & καινοτόμες δράσεις

Κοινωνικοποίηση του παιδιού: Μια ψυχοκοινωνιολογική προσέγγιση προσχολικής και σχολικής κοινωνικοποίησης

- Εισαγωγικές έννοιες και απόψεις
  - Η επικαιρότητα του προβλήματος
  - Φορείς και φάσεις της κοινωνικοποίησης
- 1. Προσχολική Κοινωνικοποίηση του παιδιού*
- Οικογένεια - Μορφές: Σύθεση και συνθήκες οικογενειακής ζωής
  - Οι σχέσεις μάνας - παιδιού κατά την πρώιμη παιδική ηλικία (0-2 ετών): Μια γενική θεώρηση
  - Η μητρική αποστέρηση – Ο Ιδρυματισμός
  - Δυαδικές σχέσεις μάνας-παιδιού: Οι πρώτες έρευνες
  - Ο δεσμός μάνας-παιδιού: Νεότερες έρευνες
  - Μητρική αποστέρηση - αυτονόμηση του παιδιού
  - Η κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού ηλικίας 3-6 ετών
  - Οι βασικές κρίσεις του παιδιού: το πείσμα του τρίτου έτουςκαι το οιδιπόδειο σύμπλεγμα
  - Οι σχέσεις μεταξύ των μικρών παιδιών (νηπίων)και η κοινωνικοποίηση τους (3-6 ετών)
- 2. Kibbutz και China: Δυο ιδιαίτερα κοινωνικά μοντέλα κοινωνικοποίησης του παιδιού*
- Η προ - και σχολική κοινωνικοποίηση του παιδιού στο Kibbutz
  - Η προ - και σχολική κοινωνικοποίηση του παιδιού στην China
  - Ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των μοντέλων κοινωνικοποίησης στο Kibbutz και την China

3. Κοινωνικοποίηση του παιδιού στην Ελλάδα

- Η κοινωνικοποίηση του παιδιού στην αρχαία Ελλάδα
- Η κοινωνικοποίηση του παιδιού στη νεότερη Ελλάδα
- Η κοινωνικοποίηση του παιδιού στη σύγχρονη Ελλάδα
- Το κοινωνικό στρώμα των γονιών, βασικός παράγοντας κοινωνικοποίησης του παιδιού

4. Σχολική Κοινωνικοποίηση του παιδιού

α) Ψυχολογικές θεωρίες κοινωνικοποίησης

- Οι θεωρίες της συμπεριφοράς
- Οι θεωρίες της ψυχανάλυσης
- Οι θεωρίες της ανάπτυξης του ατόμου
- Οι θεωρίες της ψυχο-οικολογίας

β) Κοινωνιολογικές θεωρίες κοινωνικοποίησης

- Η θεωρία της συμβολικής αλληλεπίδρασης κοινωνικοποίησης του ατόμου
- Η συστημική θεωρία κοινωνικοποίησης
- Η κοινωνικο-δομική θεωρία κοινωνικοποίησης

γ) Μοντέλα Σχολικής Κοινωνικοποίησης

- Το συστημικό μοντέλο κοινωνικοποίησης
- Το κοινωνικό μοντέλο κοινωνικοποίησης
- Το ψυχαναλυτικό μοντέλο κοινωνικοποίησης
- Το συνθετικό μοντέλο κοινωνικοποίησης

5. Κοινωνικοποίηση και Υγεία του παιδιού

- Παράγοντες που επηρεάζουν την κοινωνικοποίηση και υγεία του παιδιού
- Ασθένειες που επηρεάζουν την κοινωνικοποίηση και υγεία του παιδιού
- Η κοινωνική συμπεριφορά και η ψυχοσωματική υγεία του παιδιού
- Βασικές πηγές επικινδυνότητας της υγείας και κοινωνικοποίησης του παιδιού

6. Η Συμβουλευτική της Οικογένειας και του Σχολείου

α) Η Συμβουλευτική της Οικογένειας

Οι λειτουργίες της οικογένειας και η αναγκαιότητα της συμβουλευτικής

β) Η Συμβουλευτική του Σχολείου

Διάγνωση και θεραπεία μιας μαθησιακής ή κοινωνικής αδυναμίας – απόκλισης του μαθητή.

3. Εκπαίδευση εκπαιδευτικών: Μικροδιδασκαλία

Σκοπός του μαθήματος είναι η ενημέρωση των υποψήφιων εκπαιδευτικών σχετικά με συγκεκριμένες μορφές συμπεριφοράς κατά τη διδασκαλία και η άσκηση διδακτικών δεξιοτήτων, οι οποίες θεωρούνται σημαντικές για την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας (η σχετική άσκηση στηρίζεται στη βιντεολήψη - βιντεοσκόπηση της διδασκαλίας)

I. Θεωρητικό μέρος

- Ο εκπαιδευτικός και το έργο του από τη σκοπιά της σύγχρονης Παιδαγωγικής.

- Ο εκπαιδευτικός ως βασικός παράγοντας της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- Μύθοι και στερεότυπα σχετικά με την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών: Ο προικισμένος δάσκαλος.
- Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες.
- Ο αποτελεσματικός εκπαιδευτικός: Ερευνητικά δεδομένα.
- Προσωπικότητα του εκπαιδευτικού και εκπαίδευση των εκπαιδευτικών.
- Η επίδραση της προσωπικότητας του εκπαιδευτικού στην επαγγελματική του αποτελεσματικότητα.
- Παρατήρηση και ανάλυση της συμπεριφοράς του εκπαιδευτικού.
- Τεχνικές άσκησης των υποψήφιων εκπαιδευτικών: μοντέλα.
- Εκπαίδευση εκπαιδευτικών και εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.
- Μοντέλα μικροδιδασκαλίας. Σχεδιασμός και οργάνωση της μικροδιδασκαλίας.
- Αποτελεσματικότητα της μικροδιδασκαλίας: Ερευνητικά δεδομένα.

II. Πρακτικό μέρος

Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών ως πεδίο έρευνας: ερευνητική προσέγγιση θεμάτων και προβλημάτων της εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών. Παρατήρηση διδασκαλίας με Φύλλα Παρατήρησης και Αξιολόγησης.

Διδακτικές δεξιότητες :

- “Μη λεκτική συμπεριφορά : Η γλώσσα του σώματος του εκπαιδευτικού”.
- “Θέση ερωτήσεων”,
- “Ενίσχυση του μαθητή”,
- “Πρόκληση του ενδιαφέροντος και της προσοχής του μαθητή”,
- “Αντιμετώπιση προβλημάτων πειθαρχίας” κ.λπ.

4. Ιστορία εκπαίδευσης εκπαιδευτικών

Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι μελλοντικοί δάσκαλοι/λες την ιστορία, τις πηγές και τις βασικές πολιτικές που ακολουθήθηκαν στο χώρο της εκπαίδευσης των ελλήνων εκπαιδευτικών και ιδιαίτερα αυτών της πρώτης εκπαιδευτικής βαθμίδας, από την περίοδο του νεοελληνικού διαφωτισμού μέχρι σήμερα. Εισαγωγικά εξετάζονται ο ρόλος και η προσωπικότητα του δασκάλου, κατά την προεπαναστατική περίοδο καθώς και οι πρώτες προσπάθειες για κατάρτιση δασκάλων σε θεσμοθετημένα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Η κύρια ύλη του μαθήματος χωρίζεται σε τρεις μεγάλες περιόδους, ως εξής:

I. Η περίοδος των Διδασκαλείων (1834-1934)

Εξετάζεται η οργάνωση, η λειτουργία και η εξέλιξη του θεσμού των Διδασκαλείων, από το πρώτο, το Βασιλικό Διδασκαλείο, το Μαράσλειο και τα επαρχιακά Διδασκαλεία Αρρένων και Θηλέων μέχρι το θεσμό των Υποδιδασκαλείων και Ιεροδιδασκαλείων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη δράση των Δελμούζου-Γληνού-Τριανταφυλλίδη καθώς και των

συνεχιστών του έργου τους Μίλτου Κουντουρά και Ευάγγελου Παπανούτσου για τη διαμόρφωση ενός τύπου δασκάλου που να εμπνέεται από το νέο παιδαγωγικό πνεύμα και τις ιδέες του εκπαιδευτικού δημοτικισμού.

II. Η περίοδος των Παιδαγωγικών Ακαδημιών (1934-1984)

Κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο κατά την περίοδο της μετάβασης από τα Διδασκαλεία στις Π.Α. Ιδεολογικές συγκρούσεις και γερμανική επίδραση. Η περίοδος της πρώτης λειτουργίας των Π.Α., οι θεσμικές παρεμβάσεις του καθεστώτος Μεταξά, τα Παιδαγωγικά Φροντιστήρια της ελεύθερης Ελλάδας (Ρόζα Ιμβριώτη, Μιχ. Παπαμαύρος, Κ. Σωτηρίου). Εκπαιδευτική πολιτική στο χώρο της εκπαίδευσης των δασκάλων κατά την περίοδο 1964-1974. Οι σημαντικότεροι σταθμοί στην κατάρτιση των Νηπιαγωγών και των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ίδρυση, εξέλιξη και κατάργηση του Διδασκαλείου Μέσης Εκπαίδευσης.

III. Η περίοδος των Πανεπιστημιακών Παιδαγωγικών Τμημάτων (1984-σήμερα)

Προσπάθειες για θεσμοθέτηση της πανεπιστημιακής μόρφωσης των δασκάλων και νηπιαγωγών (θέσεις και αντιθέσεις, νομοσχέδια και προτάσεις). Προβληματισμοί σχετικά με την οργάνωση, την επιστημονική ταυτότητα και την αποστολή τους. Η ίδρυση και η έναρξη της λειτουργίας τους, οι πρώτες αποτιμήσεις του έργου και της πορείας τους. Σύγχρονες τάσεις και προκλήσεις, νέοι προβληματισμοί και προοπτικές στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών.

5. Οργάνωση και λειτουργία των σχολικών μονάδων

- Εισαγωγικές έννοιες (οργάνωση, διοίκηση, σχολείο).
- Μελέτη του εκπαιδευτικού μας συστήματος (δομή, διοικητική διάρθρωση).
- Τα διοικητικά όργανα του σχολείου και το έργο τους (διευθυντής, υποδιευθυντής και σύλλογος διδασκόντων).
- Οι εκπαιδευτικοί και το έργο τους.
- Οργάνωση των σχολικών μονάδων (ίδρυση, κατάργηση κ.λπ. σχολικών μονάδων, οργάνωση του χρόνου εργασίας στα σχολεία, οργάνωση της σχολικής ζωής, οργάνωση του διδακτικού έργου).
- Η λειτουργία των σχολικών μονάδων (εγγραφές και μετεγγραφές μαθητών, αξιολόγηση των μαθητών, ασφάλεια μαθητών, λειτουργία συστεγαζόμενων σχολείων, σχολικό αρχείο και σχολική βιβλιοθήκη κ.ά.).
- Η σχολική μονάδα και το εξωτερικό περιβάλλον (συνεργασία σχολείου - οικογένειας κ.ά.).
- Στοιχεία διοίκησης του διδακτικού προσωπικού (καθήκοντα, δικαιώματα των δασκάλων).

- Διαχείριση των υλικών πόρων του σχολείου (Σχολική Επιτροπή, εξοπλισμός κ.ά. του σχολείου, σχολική περιουσία, υγιεινή και ασφάλεια στο σχολείο κ.ά.)
- Μελέτη περιπτώσεων (case studies).

6. Εκπαιδευτικά προβλήματα και Εκπαιδευτική πολιτική

Στο μάθημα αναλύονται οι δομές, οι λειτουργίες και οι μηχανισμοί των πολιτικών συστημάτων και διερευνώνται οι εκπαιδευτικές τους πολιτικές. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στα σύγχρονα προβλήματα της εκπαιδευτικής πολιτικής του ελληνικού και του ευρωπαϊκού χώρου. Αναλυτικότερα:

- Κράτος, κοινωνία και εκπαίδευση.
- Το πολιτικό σύστημα και η εκπαιδευτική πολιτική: Δομές, λειτουργίες, μηχανισμοί.
- Νέες ορίζουσες και ορισμοί του εκπαιδευτικού έργου στην εποχή της ύστερης νεωτερικότητας – η προβληματική της εκπαιδευτικής πολιτικής σε αναψηλάφηση.
- Αρχική κατάρτιση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών: Αξιολόγηση αναγκών και προτεραιοτήτων ατενίζοντας τον 21^ο αιώνα.
- Η διοίκηση του ελληνικού πανεπιστημίου στο κατώφλι του 21^{ου} αιώνα. Κριτική ιστορική θεώρηση.
- Προβλήματα και πολιτικές στο χώρο του Πανεπιστημίου διεθνώς.
- Προβλήματα και πολιτικές στα πανεπιστήμια 3 χωρών του ευρωπαϊκού νότου
  - Το Ελληνικό Πανεπιστήμιο απέναντι στις προκλήσεις της ύστερης νεωτερικότητας
  - Τα ισπανικά πανεπιστημιακά στην εποχή της ύστερης νεωτερικότητας
  - Ατραποί και αντιφάσεις του Πορτογαλικού Πανεπιστημίου.

7. Παιδαγωγική της λογοτεχνίας

- A. 1. Σχέση Παιδαγωγικής και λογοτεχνίας.
 2. Οι δύο εκδοχές περί Τέχνης:
 α. Η Τέχνη για την Τέχνη.
 β. Ο κοινωνικός προορισμός της Τέχνης.
 3. Η λογοτεχνική μορφή ως έκφραση πνευματικής και ηθικής πειθαρχίας.
- B. 1. Αρχαϊκή Ποίηση, Δημοτική Ποίηση (η συλλογικότητα της δημιουργίας, εξωκαλλιτεχνική λειτουργικότητά τους: λατρεία, κοινωνική ζωή).
 2. Η διδακτική Ποίηση (ο Αισώπειος Μύθος, ο Μύθος γενικά, έντεχνες μορφές του Μύθου κτλ.).

3. Η στρατευμένη λογοτεχνία (εκκλησιαστική, κοινωνική, πολιτική κτλ.).
4. Η παιδική και η άλλη λογοτεχνία.
  - α. Γενικά.
  - β. Η «Ιστορία της παιδαγωγίας» ως κλάδος της φιλολογίας.
  - γ. Η Παιδαγωγική της λογοτεχνίας: Ένας νέος κλάδος της Παιδαγωγικής Επιστήμης.
  - δ. Τα πρόσωπα και τα πράγματα (Κοραής, Παλαμάς, Ξενόπουλος, Παπαδιαμάντης, Παπαντωνίου, Παπανούτσος, Δελμούζος, Γληνός, Τριανταφυλλίδης, Παπαμαύρος, Κοτζιούλας, Βρεττάκος, Τροπαιάτης, Ιωαννίδης, Δελώνης, Τριβιζάς).
  - ε. Η νεοελληνική λογοτεχνία ως πηγή της ιστοριογραφίας της εκπαίδευσης.
- Γ. Το παιδί και η ανάγνωση: Στάσεις, προτιμήσεις, συνήθειες.
  - α. Ορισμός, σπουδαιότητα και συναισθηματικές πλευρές της ανάγνωσης.
  - β. Χαρακτηριστικά του αναγνώστη σχολικής ηλικίας.
  - γ. Αναγνωστικές τάσεις και αναγνωστικό κίνητρο.
  - δ. Αναγνωστικό ενδιαφέρον και αναγνωστική προτίμηση.
  - ε. Παιδαγωγικές πρακτικές για την προαγωγή της φιλαναγνωσίας των παιδιών.
  - στ. Προτιμήσεις των παιδιών και των εφήβων για την ποίηση: Παιδαγωγικές προεκτάσεις.

8. Η Παιδαγωγική του Νεοελληνικού Διαφωτισμού

Το αντικείμενο και η γραμματεία του Διαφωτισμού

1. Ο Ευρωπαϊκός Διαφωτισμός και η Παιδαγωγική.
2. Ο Νεοελληνικός Διαφωτισμός (περίπου 1730-1830) και η Παιδαγωγική.
3. Η δράση του Κοραή και του κύκλου του.
4. «Αυτοσχέδιοι Στοχασμοί περί της Ελληνικής Παιδείας και Γλώσσας».
5. Ο Αδαμάντιος Κοραής ως Παιδαγωγός.
6. Ο Αδαμάντιος Κοραής και η δυτική Παιδεία.
7. Απόψεις του Αδαμάντιου Κοραή για τη διδασκαλία της γλώσσας.
8. Η Συλλογή αναγνώσεων του Αδ. Κοραή: Μια τερπνή και ωφέλιμη ανθολογία για νέους και ενηλίκους.
9. Διασταύρωση της αρχαίας κληρονομιάς και των νεωτερικών ιδεών της Δύσης.
10. «Μετακένωσις», «Ανάμνησις», «Εκλεκτισμός».
11. Η αισθητική του «ωφέλιμου».
12. Τα λογοτεχνικά είδη («χρηστοθήθειες», επαναστατική φιλολογία και «Ανώνυμοι», μυθιστόρημα κ.λπ. Μεταφράσεις).
13. Το «Παιδαγωγικό μυθιστόρημα» («Bildungsroman»).
14. Μυθογραφία και παιδαγωγία στη λογοτεχνία του Νεοελληνικού Διαφωτισμού.

15. Το γλωσσικό ζήτημα κατά το Νεοελληνικό Διαφωτισμό.
16. Ο δάσκαλος κατά το Νεοελληνικό Διαφωτισμό: Σκέψεις, προτάσεις και οραματισμοί για το έργο και την αποστολή του.
17. Ο Διαφωτισμός και το παιδί.
18. Η πρόσληψη του J. H. Pestalozzi στον ελληνικό χώρο.
19. J. H. Pestalozzi, *Λεονάρδος και Γερτρούδη*: Ένα παιδαγωγικό μυθιστόρημα.
20. Η πολλαπλή συμβολή του Διαφωτισμού στη διαμόρφωση της Νεοελληνικής Παιδείας.

9. Το παραμύθι και ο μύθος στην εκπαίδευση

1. Το λαϊκό παραμύθι και η μελέτη του
2. Το παραμύθι και ο μύθος στη σύγχρονη εποχή
3. Το παραμύθι και ο μύθος στην εκπαίδευση
 Η παιδαγωγική και το παραμύθι στο ελληνικό Σχολείο (19ος-21ος αιώνας)
 Το παραμύθι στο Δ.Ε.Π.Π.Σ. και τα νέα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών της Προσχολικής Αγωγής και του Δημοτικού Σχολείου
4. Η ψυχοπαιδαγωγική διάσταση και αξιοποίηση του παραμυθιού και του μύθου
 Το παραμύθι από την πλευρά της Ψυχολογίας και της Ψυχανάλυσης
 Η «μαγική στάση» και το παραμύθι
 Ο φανταστικός κόσμος και η φυγή από την πραγματικότητα
 Οι ψυχικές ανάγκες του παιδιού και το παραμύθι
 Απόψεις της Ψυχανάλυσης για το παραμύθι
 Οι απόψεις του Sigmund Freud
 Οι απόψεις του Bruno Bettelheim
 Το Εγώ ενάντια στο Εκείνο μέσα στο παραμύθι
 Οιδιπόδειες συγκρούσεις και λύσεις στο παραμύθι
 Ανάγκη για ανεξαρτητοποίηση και επιβεβαίωση του Εγώ στο παραμύθι
 Το «οικογενειακό μυθιστόρημα»
 Η φαντασίωση της μοχθηρής μητριάς
 Η μετάβαση στην παιδική ηλικία με τη βοήθεια του παραμυθιού
 Η παιδαγωγική σημασία και η διδασκαλία του παραμυθιού
 Το παραμύθι ως μέσο αγωγής
 Η διδασκαλία του παραμυθιού
 Παιδαγωγική και διδακτική αξιοποίηση του παραμυθιού
 Η εκλογή των διδακτικά και παιδαγωγικά κατάλληλων παραμυθιών
 Κριτήρια επιλογής παραμυθιών
 Σχέση του παραμυθιού με τα σχολικά μαθήματα
 Τέχνη και τεχνική της αφήγησης στο Σχολείο

10. Ανάπτυξη και Διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού της εκπαίδευσης

- Η σπουδαιότητα της ανάπτυξης και διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού της εκπαίδευσης (εκπαιδευτικό και υποστηρικτικό προσωπικό, μαθητικό δυναμικό, γονείς).
- Οι λειτουργίες που συνθέτουν τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού στους εκπαιδευτικούς οργανισμούς και η ανάπτυξη του τρόπου εφαρμογής των λειτουργιών αυτών.
- Συστήματα πρόσληψης του εκπαιδευτικού προσωπικού και διαδικασίες στελέχωσης των σχολικών μονάδων.
- Ζητήματα υπηρεσιακής κατάστασης των εκπαιδευτικών.
- Μηχανισμοί στήριξης του εκπαιδευτικού δυναμικού κατά το στάδιο της υποδοχής και ένταξης στην σχολική μονάδα. Η ελληνική πραγματικότητα.

- Διαδικασίες ανάπτυξης και διαχείρισης των ομάδων.
- Ανάπτυξη και αποτελεσματική διαχείριση του σχολικού κλίματος. Ο ρόλος των εκπαιδευτικών στελεχών.
- Συμβουλευτική υποστήριξη και παρακίνηση του εκπαιδευτικού προσωπικού.
- Οι συγκρούσεις και η αποτελεσματική διαχείρισή τους στις σχολικές μονάδες.
- Η σημασία, τα είδη και οι τρόποι της επικοινωνίας στον εκπαιδευτικό οργανισμό.
- Η βελτίωση της διαπροσωπικής επικοινωνίας και η ανάπτυξη των ανθρώπινων σχέσεων στον εκπαιδευτικό οργανισμό. Η βελτίωση της οργανωτικής επικοινωνίας και του επικοινωνιακού κλίματος.
- Διοίκηση ποιότητας, υγείας και σχολικής ασφάλειας.

11. Το παιδικό σχέδιο και η παιδαγωγική του αξιοποίηση

Το μάθημα αυτό στοχεύει στην ανάδειξη α) της πολλαπλής αξιοποίησης των σχεδίων των παιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, β) του παιδικού σχεδίου ως προνομιακού επικοινωνιακού μέσου στο χώρο του σχολείου και στο πεδίο των σχέσεων σχολείου και οικογένειας.

Θεωρητικό Μέρος

- Η εξέλιξη της σχεδιαστικής διαδικασίας – Θεωρήσεις διαφορετικών μελετητών.
- Η σχεδιαστική ανάπτυξη των παιδιών από την προνηπιακή έως την εφηβική ηλικία
- Χαρακτηριστικά του παιδικού σχεδίου
- Έρευνες για τα παιδικά σχέδια: ιστορικο-κριτική προσέγγιση – Μελέτες περιπτώσεων

- Βασικά θέματα στα σχέδια των παιδιών, μέσα από σχετικές έρευνες. Μελέτες περιπτώσεων
- Η έρευνα στην Ελλάδα για διαφορετικές προσεγγίσεις των παιδικών σχεδίων. Μελέτες περιπτώσεων.
- Η οικογένεια στα σχέδια των παιδιών – Τυπολογία και ιστορικο-κριτική προσέγγιση
- Το «δυναμικό» σχέδιο της οικογένειας
- Συγκριτικές έρευνες στην Ελλάδα για διαφορετικές θεωρήσεις του παιδικού σχεδίου της οικογένειας
- Το παιδικό σχέδιο ως επικοινωνιακό μέσο
- Παιδικό σχέδιο και δημιουργικότητα
- Η αξιοποίηση του παιδικού σχεδίου στα πλαίσια της επικοινωνίας σχολείου και οικογένειας
- Η μεθοδολογία μιας επιστημονικής εργασίας σχετικής με τα παιδικά σχέδια

Ερμηνευτικές προσεγγίσεις

- Οι προσπάθειες για ερμηνεία των παιδικών σχεδίων μέσα από διαφορετικές «σχολές» σκέψης - Δυνατότητες και περιορισμοί
- Παιδικό σχέδιο και κοινωνικο- πολιτισμικές διαφορές και επικαθορισμοί
- Δυνατότητες ερμηνείας των παιδικών σχεδίων, μέσα από την ποιοτική και την ποσοτική προσέγγιση
- Οι διαφορετικές προσεγγίσεις στα σχέδια της οικογένειας
- Η οικογενειακή δυναμική μέσα από το «δυναμικό» σχέδιο της οικογένειας
- Παιδικό σχέδιο και παιδική συμπεριφορά: θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις

Παιδαγωγική αξιοποίηση

- Το παιδικό σχέδιο ως μέσο επικοινωνίας παιδιών και ενηλίκων
- Η πολλαπλή παιδαγωγική αξιοποίηση των παιδικών σχεδίων από τον εκπαιδευτικό: Δυνατότητες και προοπτικές, επιφυλάξεις και περιορισμοί
- Μέθοδοι ενεργοποίησης και ενίσχυσης της δημιουργικότητας των μαθητών, με την αξιοποίηση των παιδικών σχεδίων
- Το παιδικό σχέδιο ως υποστηρικτικό μέσο συγκεκριμένων διδακτικών τεχνικών
- Παιδικό σχέδιο, παιχνίδι και δημιουργικές δραστηριότητες
- Η δημιουργική αξιοποίηση των σκέψεων των παιδιών για τα σχέδια τα δικά τους και των άλλων
- Η «τέχνη» των παιδιών ως έμπνευση για την Τέχνη των «μεγάλων» - Συσχετισμοί και παιδαγωγικές – επικοινωνιακές προεκτάσεις
- Συσχέτιση του σχεδίου του παιδιού με τη συμπεριφορά του στο σχολικό χώρο
- Η εφαρμογή, η αξιοποίηση, οι δυνατότητες, οι περιορισμοί και οι προοπτικές του «δυναμικού» σχεδίου της οικογένειας από τον

εκπαιδευτικό, στα πλαίσια μιας επικοινωνιακής διαδικασίας με την οικογένεια του παιδιού

- Ο ρόλος του παιδικού σχεδίου στη δημιουργική διασύνδεση και την αποτελεσματική επικοινωνία του σχολείου και της οικογένειας
- Εκπόνηση ερευνητικής-επιστημονικής εργασίας σχετικής με την παιδαγωγική αξιοποίηση του παιδικού σχεδίου

12. Η Δημιουργικότητα στην Εκπαίδευση

Το μάθημα αυτό στοχεύει στην ανάδειξη της δημιουργικής σκέψης μαθητών και εκπαιδευτικών και στην αξιοποίησή της στη διδακτική πράξη.

- Η έννοια της δημιουργικότητας - θεωρητικές προσεγγίσεις
- Τα στάδια και τα χαρακτηριστικά της δημιουργικότητας
- Τα προϊόντα της δημιουργικότητας
- Έρευνες για τη δημιουργική σκέψη: ιστορικο-κριτική προσέγγιση – Μελέτες περίπτωσης.
- Δημιουργικότητα και μάθηση
- Δημιουργικότητα, εκπαίδευση, οικογένεια και κοινωνία
- Δημιουργικότητα και πολιτισμικό περιβάλλον
- Ενίσχυση της δημιουργικότητας στο σχολικό και το οικογενειακό περιβάλλον
- Η σημασία της δημιουργικότητας στη θέση και στην επίλυση προβλημάτων
- Μέθοδοι, τακτικές και τεχνικές για την παραγωγή ιδεών
- Βιωματικές δράσεις για την ενεργοποίηση και την ενίσχυση της δημιουργικότητας
- Μελέτες περίπτωσης: Καινοτόμες δράσεις και δημιουργική διακινδύνευση στην εκπαίδευση
- Μελέτες περίπτωσης και βιωματικές δραστηριότητες: Η αξιοποίηση της δημιουργικότητας και της Τέχνης στις διδακτικές πρακτικές
- Μελέτες περίπτωσης: Δημιουργικές δράσεις για την αντιμετώπιση κοινωνικοπαιδαγωγικών ζητημάτων στο χώρο του σχολείου
- Δημιουργικές προσεγγίσεις στην ευαισθητοποίηση - εκπαίδευση μεγάλων ομάδων πληθυσμού (παιδιών και ενηλίκων): αξιοποίηση των θεωριών του Κοινωνικού Μάρκετινγκ
- Δημιουργικότητα και ευ – επιχειρείν στο πλαίσιο της εκπαίδευσης

13. Επικοινωνία Σχολείου, Οικογένειας και Κοινότητας

Το μάθημα αυτό στοχεύει αρχικά στη μελέτη των σύγχρονων θεωρητικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων που συγκροτούν την ευρύτερη προβληματική των σχέσεων ανάμεσα στο σχολείο, την οικογένεια και την κοινότητα και στη συνέχεια στη μελέτη πρακτικών εφαρμογών, μέσα από σχετικές έρευνες, εφαρμοσμένα προγράμματα και βιωματικά σεμινάρια. Επιπλέον, επιδιώκει ακόμη περισσότερο τη διαλεκτική σχέση μεταξύ θεωρίας και πράξης, μέσα από το σχεδιασμό – προγραμματισμό και την υλοποίηση προτάσεων που θα ενισχύουν το ρόλο του σχολείου, της οικογένειας και της κοινότητας και κυρίως θα προωθούν τη δημιουργική διασύνδεσή τους και τη συνεργασία τους.

Θεωρητικό Μέρος

- Εισαγωγή στην επικοινωνία
- Μοντέλα επικοινωνίας: θεωρητικές προσεγγίσεις
- Εκπαίδευση και Κοινωνία
- Η ανάπτυξη του παιδιού στο πλαίσιο της οικογένειας
- Ο ρόλος του σχολείου
- Ο ρόλος της κοινότητας
- Ο ρόλος της οικογένειας
- Μορφές και δυναμική της οικογένειας
- Τυπολογία γονεϊκής συμπεριφοράς
- Η κοινωνικοποίηση του παιδιού στο σχολείο και στην οικογένεια
- Η ανάγκη για την επικοινωνία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας
- Επικοινωνία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας: Βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις και σύγχρονα μοντέλα
- Οικοσυστημική αντιμετώπιση των σχέσεων ανάμεσα στο σχολείο την οικογένεια και την κοινότητα
- Τυπολογία οικογενειών σε σχέση με την επικοινωνία με το σχολείο
- Λειτουργίες της οικογενειακής ζωής που επηρεάζουν τη σχολική ζωή
- Συμμετοχή των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία
- Το σχολικό σύστημα και ο ρόλος της οικογένειας σ' αυτό. Τυπολογία σχολείων σε σχέση με την επικοινωνία τους με την οικογένεια και την κοινότητα
- Σχέσεις εκπαιδευτικών – μαθητών – γονέων: Προβλήματα, δυνατότητες και προοπτικές
- Η αλληλεπίδραση και η συνεργασία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας για την αντιμετώπιση κοινωνικοπαιδαγωγικών προβλημάτων, όπως π.χ. της περιθωριοποίησης και του αποκλεισμού παιδιών μέσα και έξω από το σχολείο, της βίας και της θυματοποίησης στο χώρο του σχολείου και στο περιβάλλον της κοινότητας, της σχολικής διαρροής κ.λπ.

- Ο ρόλος του κοινωνικού κεφαλαίου στην ενίσχυση της αλληλεπιδραστικής σχέσης σχολείου, οικογένειας και κοινότητας
- Ο ρόλος και η λειτουργικότητα των Σχολών Γονέων σε σχέση με την αποτελεσματική επικοινωνία σχολείου και οικογένειας
- Συνεργασία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας: Δυνατότητες και προοπτικές - Συστημική προσέγγιση
- Συνεκπαίδευση μαθητών, γονέων, εκπαιδευτικών, προσώπων από την κοινότητα: Θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο
- Η αξιοποίηση της συσχέτισης του Σωκρατικού διαλόγου και της επιστημονικής μεθόδου στη διαχείριση προβλημάτων επικοινωνίας σχολείου, οικογένειας και κοινότητας
- Η αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στην επικοινωνία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας

Πρακτικό Μέρος

- Μοντέλα επικοινωνίας: πρακτικές εφαρμογές
- Μορφές και δυνατότητες επικοινωνίας σχολείου, οικογένειας και κοινότητας
- Συνεργασία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας: Παραδείγματα εφαρμογών Έρευνες / Προγράμματα
- Μέθοδοι, τακτικές και τεχνικές για τη βελτίωση της επικοινωνίας σχολείου, οικογένειας και κοινότητας
- Προβλήματα και περιορισμοί στην επικοινωνία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας, δυνατότητες αντιμετώπισής τους τρόποι υπέρβασης εμποδίων
- Σχεδιασμός – προγραμματισμός δράσεων για τη δημιουργική διασύνδεση του σχολείου με την οικογένεια και την κοινότητα, μέσα από διαφορετικά υποθετικά σενάρια
- Προβλήματα που σχετίζονται με την ανύπαρκτη ή ελλιπή επικοινωνία μεταξύ σχολείου, οικογένειας και κοινότητας
- Πρακτικές και διαδικασίες μέσα στη σχολική τάξη που ενισχύουν την επικοινωνία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας
- Συνεργατικές ομάδες δράσης (παιδιών, γονέων, εκπαιδευτικών, ατόμων υπεύθυνων και την παραγωγή πολιτικής)
- Παραδείγματα συνεκπαιδευτικών προγραμμάτων με τη συμμετοχή μαθητών, γονέων, εκπαιδευτικών και προσώπων από την κοινότητα
- Οργάνωση και λειτουργία δυναμικών κοινοτήτων μάθησης
- Μελέτες περίπτωσης, μέσα από βιωματικές πρακτικές: Η αντιμετώπιση προβλημάτων και η ενίσχυση της επικοινωνίας σχολείου, οικογένειας και κοινότητας με πρωτοβουλία και οργάνωση του σχολείου και των δασκάλων
- Επισκέψεις εργασίας σε φορείς που παρέχουν υποστήριξη σε παιδιά και τις οικογένειές τους

14. Μετεκπαίδευση και Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών: Ιστορική διάσταση και σύγχρονος προβληματισμός

- Εννοιολογική προσέγγιση των όρων επιμόρφωση, μετεκπαίδευση, επανεκπαίδευση, Διά βίου επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών
- Ιστορική προσέγγιση της επιμόρφωσης και μετεκπαίδευσης των εκπαιδευτικών από το 1880, που προβλέπεται η πρώτη οργανωμένη μορφή επιμόρφωσης των δασκάλων-διδασκαλισσών στο νεοελληνικό κράτος, μέχρι σήμερα
- Πολιτικές επιμόρφωσης-μετεκπαίδευσης στην Ελλάδα κατά το 19^ο και 20^ο αιώνα: ιδεολογικές παραδοχές, προτεραιότητες, θεσμοί.
- Προβληματισμοί και προοπτικές για την επιμόρφωση, τη μετεκπαίδευση και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών στον 21^ο αιώνα.

15.Η Γυναικεία Εκπαίδευση στην Ελλάδα (19^{ος} – 20^{ος} αιώνας)

Α.Ελληνικοί Προβληματισμοί σχετικά με την εκπαίδευση και την αγωγή των κοριτσιών (19ος αιώνας)

-Τα πρώτα αλληλοδιδασκτικά σχολεία για μαθήτριες στα χρόνια του Αγώνα και την εποχή του Καποδίστρια. Η φιλεκπαιδευτική Εταιρεία. Τα Ιδιωτικά Παρθεναγωγεία κ. ά.

-Τα γυναικεία περιοδικά του 19^{ου} αιώνα (Κυψέλη, Θάλεια, Ευρυδίκη, Εφημερίς των Κυριών, κ. ά.) και η συμβολή τους στην εκπαίδευση του γυναικείου φύλου

-Οι πρώτες λόγιες γυναίκες και παιδαγωγοί: Ευανθία Καΐρη (1799-1866), Σαπφώ Λεοντιάς (1832-1900), Καλλιόπη Κεχαγιά (1839-1905), Αικατερίνη Λασκαρίδου (1842-1916), Καλλιρρόη Παρέν (1861-1940), κ.ά.

Β.Ηγυναικεία εκπαίδευση στην καμπή του 19^{ου} και τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα

-Το αίτημα για ισότιμη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αγοριών και κοριτσιών. Γνώμες διανοούμενων, θέσεις παιδαγωγών. Μεταρρυθμιστικές απόπειρες, Α. Αυγερινού (1880), Γ. Θεοτόκη (1889), Ευταξία (1899), Σ. Στάη (1908)

-Θέσεις και προβληματισμοί για τη «γυναικεία αγωγή» στο Πρώτο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Συνέδριο (1904)

-Το Ανώτερο Παρθεναγωγείο του Βόλου(1908-1911)

-Το Υπόμνημα του Εκπαιδευτικού Ομίλου προς το Κεντρικό Εποπτικό Συμβούλιο Δημοτικής Εκπαιδύσεως για τη «γυναικεία παιδεία» (1912)

-Ιστορική εξέλιξη και προβληματική του θεσμού της συνεκπαίδευσης των δύο φύλων στα ελληνικά σχολεία (1834-1985).

Γ.Το αίτημα για ανώτατη εκπαίδευση των κοριτσιών και οι πρώτες φοιτήτριες στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας

-Επαγγελματικές προσδοκίες και προοπτικές των πρώτων πτυχιούχων γυναικών και η παρουσία τους στην πνευματική και κοινωνική ζωή του τόπου

-Σεβαστή Καλλισπέρη, Η πρώτη «ελληνίς διδάκτωρ» και Επιθεωρήτρια των Δημοτικών Σχολείων

-Η εξέλιξη της ανώτατης εκπαίδευσης των γυναικών στην Ελλάδα

Δ. Η εκπαίδευση των γυναικών στις ελληνικές κοινότητες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα, που γίνονται οι πρώτες προσπάθειες για μετάβαση από την κατ' οίκον εκπαίδευση στη συγκρότηση σχολείων θηλέων, μέχρι το 1922 που διαφοροποιείται το καθεστώς λειτουργίας των παραπάνω σχολείων. Ιδιαίτερα σκιαγραφείται η φυσιογνωμία των Ανώτερων Παρθεναγωγείων στον εν λόγω χώρο ενώ εξετάζονται διεξοδικά η παιδαγωγική, ηθική, κοινωνική και εθνική διάσταση της γυναικείας εκπαίδευσης, κατά την προαναφερθείσα περίοδο.

16. Ψυχοκοινωνιολογία της Σχολικής Τάξης

Εισαγωγή

I. Ψυχοκοινωνιολογία:

Ερμηνεία και προσδιορισμός των βασικών εννοιών, έργο και σκοπός

II. Ψυχοκοινωνιολογία της Σχολικής Τάξης:

- Ερμηνεία βασικών εννοιών.
- Το Πρόβλημα και ο στόχος: Οι εκπαιδευτικές διαδικασίες μάθησης και κοινωνικοποίησης του παιδιού στη σχολική τάξη, ως κοινωνικού όντος, κάτω από το φως της ψυχοκοινωνιολογικής θεωρίας και έρευνας.
- 1. *Κοινωνική επικοινωνία και αλληλεπίδραση:* Το φαινόμενο της κοινωνικής επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης, τα συστήματα, τα είδη και οι μορφές.
- 2. *Ομάδα:* Η σχολική τάξη ως ομάδα, η διάρθρωσή της, τα δίκτυα επικοινωνίας των μελών της ομάδας - φόρμες επικοινωνίας και η δυναμική των αλληλεπιδράσεων της.
- Το απλό και ακτινικό κοινωνιόγραμμα της σχολικής τάξης: Εμπειρικό παράδειγμα
- Τα μοντέλα των ακτινικών κοινωνιογραμμάτων στην πρακτική των αλληλεπιδράσεων μιας διδακτικής ώρας (45') : Εμπειρικό παράδειγμα.
- Τα περιεχόμενα των αλληλεπιδράσεων στη σχολική τάξη
- Βασικές λειτουργίες της σχολικής τάξης ως ομάδας
- Ανάπτυξη κινήτρων μάθησης και επίδοσης
- Ο σχηματισμός της αυτό-εικόνας του μαθητή
- Τα πειράματα AschundMilgram: Η "κρίση" του ατόμου κάτω από την πίεση της ομάδας και η υποταγή του στην "αυθεντία"
- 3. *Δάσκαλοι και μαθητές facetoface -πρόσωπο με πρόσωπο:*
- Οι ρόλοι και η λειτουργία τους στη σχολική τάξη
- Παράγοντες που επηρεάζουν την αλληλεπίδραση δασκάλου – μαθητή
- Προσδοκίες και ανταποκρίσεις μεταξύ δασκάλου –μαθητών
- Η αλληλοαντίληψη και αλληλοκατανόηση μεταξύ μαθητών και

- μαθητών-δασκάλου, αδυναμίες και προβλήματα
- Ο σχηματισμός των πρώτων εντυπώσεων και η παιδαγωγική τους σημασία
  - Το φαινόμενο έλξης-απόθησης (κριτήρια επιλογής φίλων)
  - Οι στερεότυπες αντιλήψεις (ο ρατσισμός)
  - Η θεωρία της νοημοσύνης και η επιρροή της στην αλληλεπίδραση
  - Ο δάσκαλος και οι μαθητές σε αλληλεπίδραση ή σε αντιπαράθεση μέσα στη σχολική τάξη ;
  - Ο δάσκαλος στην ηγεσία της σχολικής τάξης
  - Αλληλεπίδραση συμμαθητών, περιθωριοποιημένος μαθητής μέσα στη σχολική τάξη
  - Αλληλεπίδραση μεταξύ δασκάλων και Δασκάλων Προϊσταμένων
  - Σημασία κοινωνικής επικοινωνίας του ατόμου με άλλα άτομα και το περιβάλλον
4. *Συμπεριφορά του δασκάλου στη σχολική τάξη, η επιρροή της στους μαθητές και οι δυνατότητες αλληλεπίδρασης :*
Μια πρωτοποριακή ψυχοκοινωνιολογική έρευνα, τα παιδαγωγικά της συμπεράσματα και η συνέχεια της.
- Η κατάσταση στην Ελλάδα. Το εκπαιδευτικό στυλ του Έλληνα δασκάλου
  - Δυνατότητες πραγματοποίησης του δημοκρατικού στυλ διδασκαλίας
  - Αυτο-επιμόρφωση και αυτο-καλυτέρευση του δασκάλου.
5. *Συμπεριφορά του μαθητή στη σχολική τάξη και η κοινωνική πρόκληση στην απόκλιση της και την εγκληματικότητα.*
- Επίλυση συγκρούσεων, αγχογόνων καταστάσεων στη σχολική τάξη.

ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

1. Ψυχανάλυση και Παιδαγωγική

Στόχος του μαθήματος είναι να ευαισθητοποιήσει τους φοιτητές στην ψυχαναλυτική θεώρηση και ερμηνεία της παιδαγωγικής διαδικασίας και των συμμετεχόντων σε αυτή. Η ψυχανάλυση, ως μια ιδιαίτερη θεώρηση του ανθρώπου και των σχέσεών του, προερχόμενη από το χώρο της ψυχολογίας και της ψυχιατρικής, συναντάται με την παιδαγωγική επιστήμη, για να προσφέρει κατανόηση και ερμηνεία των βαθύτερων, ασυνείδητων διεργασιών που λαμβάνουν χώρα κατά την εκπαίδευση του παιδιού. Είναι μια «άλλη» θεώρηση, «κάτω από την επιφάνεια των πραγμάτων» και μακριά από «εύκολες» ερμηνείες.

Το περιεχόμενο του μαθήματος διαρθρώνεται σε δύο ενότητες:

Ενότητα Α

Παρέχεται στους φοιτητές συστηματική πληροφόρηση για το πώς οι κλασικές και οι νεότερες ψυχαναλυτικές θεωρίες (π.χ. S. Freud, A. Freud, D. W. Winnicott, M. Klein, E. Erikson, J. Bowlby, J. Lacan κ.ά.) ερμηνεύουν τα ακόλουθα:

- την ψυχική ανάπτυξη του παιδιού (π.χ. αντικειμενότητες σχέσεις, μηχανισμοί άμυνας, φαντασιώσεις)
- τη σχέση του μαθητή με τη γνώση (π.χ. κίνητρο, ιδεώδη)
- τη σχέση του σχολείου με τη δημιουργία
- τη σχέση εκπαιδευτικού-μαθητή (π.χ. μεταβίβαση-αντιμεταβίβαση, ταύτιση, αυθεντία, προσδοκίες, εξιδανίκευση, διαχείριση της τάξης)
- τη σχέση μεταξύ των μαθητών (π.χ. παιχνίδι, φιλία, ομάδες, ανταγωνισμός)
- τις εκπαιδευτικές διαδικασίες (π.χ. εξετάσεις)
- τις δυσκολίες μάθησης και τη σχολική αποτυχία
- τα προβλήματα συμπεριφοράς
- το ρόλο του εκπαιδευτικού στην εκδήλωση των δυσκολιών και των προβλημάτων
- την ειδική αγωγή
- τη διαφορετικότητα
- τη σχέση σχολείου-οικογένειας.

Ενότητα Β

Πάλι με βάση τις κλασικές και τις νεότερες ψυχαναλυτικές θεωρίες και μέσω της συζήτησης και των βιωματικών ασκήσεων, ευαισθητοποιούνται οι φοιτητές σε θέματα αυτογνωσίας και προσωπικής τους ανάπτυξης, όπως τα ακόλουθα:

- οι λόγοι επιλογής του επαγγέλματος αυτού (ασυνείδητο, επιθυμία, σεξουαλικότητα, ναρκισσισμός)
- το εκπαιδευτικό παρελθόν του μελλοντικού εκπαιδευτικού

- η στάση του μελλοντικού εκπαιδευτικού απέναντι στο επάγγελμα αυτό
- οι προσωπικές δυσκολίες του μελλοντικού εκπαιδευτικού κατά την άσκηση του ρόλου του (π.χ. άγχος)
- οι μηχανισμοί άμυνας του μελλοντικού εκπαιδευτικού.
- Παρέχεται η δυνατότητα για απαλλακτική εργασία.

2. Αγωγή του λόγου και της ομιλίας

ΜΕΡΟΣ Α΄

- Η Παιδαγωγική (Αγωγή) του λόγου και της ομιλίας ως επιστήμη.
- Η Ειδική Παιδαγωγική (Αγωγή) του λόγου και της ομιλίας και οι σχέσεις με άλλους επιστημονικούς κλάδους (Ψυχολογία Γλώσσας-Γλωσσολογία-Παθολογία του Λόγου-Ψυχανάλυση κτλ.).
- Γενετικοί και ψυχοκοινωνιολογικοί παράγοντες της γλωσσικής επικοινωνίας.
- Οι λειτουργίες της γλώσσας
- Διαδικασία εξέλιξης της γλώσσας.
- Η κατάκτηση ορισμένου γλωσσικού επιπέδου μέσα από την αντίληψη και την κίνηση (προϋποθέσεις για τη μαθησιακή διαδικασία).
- Το παιδί κέντρο κάθε παιδαγωγικής ενασχόλησης. Η έννοια της αλληλεπίδρασης στην πορεία της αγωγής, διδασκαλίας και άσκησης.
- Βασικές παιδαγωγικές αρχές και μεθοδολογικά και διδακτικά μέτρα και μέσα για την παιδαγωγική διαδικασία (Αγωγή - Διδασκαλία - Άσκηση).
- Η γλωσσική εξέλιξη ως παιδαγωγικό πρόβλημα.
- Ενδεικτικές παιδαγωγικές στρατηγικές παρέμβασης για την αγωγή του λόγου και της ομιλίας.
- Ενδεικτικές ασκήσεις ενίσχυσης της γλωσσικής επικοινωνίας.

ΜΕΡΟΣ Β΄

- Η διαδικασία μάθησης στη γλωσσική διδασκαλία.
- Γραφή και ανάγνωση με τη χρήση του γραπτού λόγου.
- Οικοδόμηση του γραπτού λόγου.
- Μορφές παραγωγής γραπτού λόγου.
- Μεθοδολογία παραγωγής γραπτού λόγου.
- Διδακτικές δεξιότητες παραγωγής γραπτού λόγου.

3. Οργανωσιακή Ψυχολογία και Συμπεριφορά στην Εκπαίδευση

- Εργασιακή υγεία και ευημερία: εργασιακό στρες και επαγγελματική εξουθένωση/ οργανωσιακή εμπλοκή

- Διαχείριση συναισθημάτων στο εκπαιδευτικό περιβάλλον
- Οργανωσιακή κουλτούρα και κλίμα, δημιουργικότητα και καινοτομίες
- Επικοινωνία και συγκρούσεις στα πλαίσια των επαγγελματικών ομάδων στο χώρο της εκπαίδευσης
- Αποτελεσματικό έργο σε ομάδες και δυναμική των ομάδων
- Σχεδιασμός εργασιακού περιβάλλοντος και ανάλυση εργασίας
- Προσαρμογή εκπαιδευτικού προσωπικού στις νέες τεχνολογίες
- Αξιολόγηση απόδοσης και ανάπτυξη σταδιοδρομίας
- Προβλήματα επαγγελματικών μειονοτικών ομάδων
- Ηλεκτρονική καθοδήγηση και παρακολούθηση
- Επαγγελματική ικανοποίηση/δυσαρέσκεια και οργανωσιακή δέσμευση
- Ο διαρκώς μεταβαλλόμενος χαρακτήρας του σύγχρονου εργασιακού περιβάλλοντος
- Ο ρόλος των ατομικών διαφορών και της προσωπικότητας στην προσαρμογή στο εκπαιδευτικό περιβάλλον
- Οι διαστάσεις της οργανωσιακής ηθικής και δικαιοσύνης-εταιρική κοινωνική ευθύνη
- Τύποι ηγεσίας και διοίκησης, εκπαιδευτική ηγεσία, ζητήματα επιρροής και ισχύος
- Ηγετικές φυσιογνωμίες και συναισθηματική νοημοσύνη
- Οργανωσιακή διαχείριση διαπολιτισμικότητας και διαφορετικότητας στο εκπαιδευτικό περιβάλλον
- Εκπαίδευση προσωπικού και οργανωσιακή μάθηση
- Εργασιακή βία, ηθική παρενόχληση, εκφοβισμός και παρενόχληση στο χώρο εργασίας
- Ζητήματα υγιεινής και ασφάλειας στο εκπαιδευτικό περιβάλλον
- Διαδικασίες λήψης αποφάσεων και εργασιακά κίνητρα
- Θέματα επιλογής και αξιολόγησης προσωπικού
- Οργανωσιακή ανάπτυξη και αλλαγή

4. Ειδική Παιδαγωγική για χαρισματικά παιδιά

Η εκπαίδευση των χαρισματικών μαθητών υψηλών ικανοτήτων εντάσσεται στο πεδίο της Ειδικής Αγωγής. Το γνωστικό αντικείμενο αφορά στην εκπαίδευση, διδακτική και ψυχοπαιδαγωγική ανάπτυξη των χαρισματικών μαθητών, όπως προκύπτει από τη μελέτη των διαδικασιών μάθησής τους. Επικεντρώνεται στην εκπαίδευση των χαρισματικών μαθητών ως ιδιαίτερης ομάδας που χρήζει ειδικής εκπαιδευτικής μεταχείρισης, καθώς αυτοί διαφέρουν στους τρόπους που μαθαίνουν. Πιο συγκεκριμένα, το γνωστικό αντικείμενο εξετάζει ένα καίριο σημείο της μαθησιακής διαδικασίας, που είναι αυτό της κατάλληλης χρήσης των γνωστικών στρατηγικών και γενικά της στρατηγικής ικανότητας.

Η ανάπτυξη των ικανοτήτων τους σε υψηλό επίπεδο μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω της κατάλληλης τους εκπαίδευσης, η οποία

βασίζεται στους τρόπους γνωστικής τους ανάπτυξης. Η ωφέλεια αυτού του γνωστικού αντικειμένου προκύπτει από τα αποτελέσματα της διαφοροποιημένης εκπαίδευσης στους χαρισματικούς μαθητές.

5. Ψυχολογία ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

- Ψυχολογική, φιλοσοφική και κοινωνιολογική προσέγγιση των ενταξιακών διαδικασιών των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
- Δυσλεξία (κλινική εικόνα, αιτιολογία, αντιμετώπιση)
- Διαταραχές ομιλίας-λόγου
- Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής - Υπερκινητικότητα (διαγνωστικά κριτήρια, σχολική μάθηση, κοινωνικές δεξιότητες, συννοσηρότητα κ.ά.)
- Νοητική υστέρηση (επιδημιολογία, αιτιολογία, αξιολόγηση, παρέμβαση)
- Αυτισμός (διαταραχή Asperger και Rett)
- Παιδικές νευρώσεις, κοινωνική και σχολική φοβία, κρίση πανικού, ψυχογενής ανορεξία και βουλιμία
- Παιδικές ψυχώσεις (αποδιοργανωτική ψύχωση, σχιζοφρένεια, ψυχώσεις οφειλόμενες σε εγκεφαλική βλάβη κ.ά.)
- Παραπρωματική συμπεριφορά, επιθετικότητα, εκφοβισμός
- Χρόνιες ασθένειες (νευρολογικές παθήσεις, επιληψία, δρεπανοκυτταρική αναιμία, κυστική ίνωση, βρογχικό άσθμα κ.ά.)
- Κινητικές αναπηρίες και πολλαπλές αναπηρίες
- Αισθητηριακές ανεπάρκειες όρασης και ακοής
- Μαθησιακές Δυσκολίες
- Στάδια τυπικής κατάκτησης ανάγνωσης και γραφής
- Προγράμματα παρέμβασης για τις δυσκολίες ανάγνωσης (αποκωδικοποίηση και ευχέρεια) -Κατανόηση και γραφή (ορθογραφία και γραπτός λόγος)
- Φωνολογική επίγνωση, γνωστικές και μεταγνωστικές δεξιότητες
- Αξιολόγηση μέσω σταθμισμένων τεστ και μέσω Η/Υ
- Αξιολόγηση γνωστικών λειτουργιών, στρατηγικών μάθησης, δεξιοτήτων μελέτης και κοινωνικών δεξιοτήτων
- Ιδιαίτερες νοητικές ικανότητες και ταλέντα
- Θεωρίες χαρισματικότητας
- Γνωρίσματα και προβλήματα χαρισματικών παιδιών
- Αξιολόγηση/μέτρηση χαρισματικότητας
- Διαφοροποιημένη εκπαίδευση και υποστήριξη χαρισματικών παιδιών
- Ψυχοπαιδαγωγική και γνωστική ανάπτυξη (γνωστικές στρατηγικές)
- Θέματα δεοντολογίας για την εκπαίδευση και κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. Η Γλώσσα στα Κείμενα (Κειμενογλωσσολογία – Υφολογία – Ρητορική)

Λειτουργίες της γλώσσας. Ποιητική γραμματική. Νεολογισμοί. Σχήματα λόγου. Υφολογία. Ανάλυση του ύφους νεοελληνικών λογοτεχνικών έργων (ποίησης, πεζογραφίας, δοκιμίου κ.λπ.). Γλωσσοϋφολογικές παρατηρήσεις σε κείμενα μη λογοτεχνικά (διαφήμιση, τύπος κ.λπ.). Μεταφρασεολογία (διαγλωσσική και ενδογλωσσική μετάφραση).

2. Η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης – ξένης γλώσσας

- Οι μέθοδοι διδασκαλίας της ξένης γλώσσας (η παραδοσιακή, η δομιστική, η επικοινωνιακή)
- Η προφορά: βασικοί κανόνες προφοράς και διόρθωση της λανθασμένης προφοράς
- Η διδασκαλία του λεξιλογίου (συνώνυμα, αντώνυμα, υπώνυμα) και τρόποι εμπλουτισμού του
- Τα πρώτα μαθήματα σε αρχάριους
- Το ουσιαστικό: το γένος, ο αριθμός, η κλίση, παραγωγή, σύνθεση, φραστικά ουσιαστικά
- Το ρήμα: διάκριση χρόνου-ρηματικής όψης (ποιού ενεργείας). Ο χρόνος ως δεικτική κατηγορία. Η μετοχή. Τα απρόσωπα ρήματα και η σύνταξή τους. Η παθητική φωνή.
- Οι γλωσσικές πράξεις, ο ρόλος τους στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας.
- Ο εξαρτημένος λόγος: πλάγιος λόγος, δευτερεύουσες προτάσεις (με έμφαση στους υποθετικούς λόγους και στις αναφορικές προτάσεις). Η χρήση των ότι / πως, να, που.
- Οριστικό, αόριστο, μηδενικό άρθρο.
- Επίθετο-επίρρημα
- Τρόποι διδασκαλίας: η χρήση οπτικο-ακουστικού υλικού, η ορθογραφία, η διδασκαλία λογοτεχνικού κειμένου στους ξένους.
- Πρακτική άσκηση σε δημοτικά σχολεία ή στο Διδασκαλείο της Νέας Ελληνικής.

3. Λογοτεχνία και Εκπαίδευση

Σχέσεις Εκπαίδευσης και Λογοτεχνίας. Η παρουσία της λογοτεχνίας στα Α.Π. και στα σχολικά βιβλία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η σχέση της λογοτεχνίας με τις Άλλες Τέχνες και τη Μουσική. Η διάχυση (integration) των Τεχνών στη διδασκαλία της λογοτεχνίας. Σύγχρονες διδακτικές/μαθησιακές μέθοδοι και τεχνικές στη διδασκαλία της λογοτεχνίας: τεχνικές λογοτεχνικής ανάγνωσης, διαφοροποιημένης και

δημιουργικής διδασκαλίας, κ.ά. Διδακτικές προσεγγίσεις - Δραστηριότητες. Σχεδιασμός διδακτικής ενότητας – σχέδιο διδακτικής προσέγγισης λογοτεχνικού κειμένου.

Ζητήματα Κριτικής Παιδαγωγικής και Λογοτεχνίας – Σύγχρονες Κριτικές Θεωρίες, παρουσίασή τους και ο ρόλος τους στη διδασκαλία του λογοτεχνικού κειμένου – Παραδείγματα.

Λέξεις-κλειδιά: Λογοτεχνία, Εκπαίδευση, διάχυση Τεχνών, λογοτεχνική ανάγνωση, Κριτική Παιδαγωγική, Κριτική Θεωρία.

4. Ρεαλισμός και Μυθοπλασία

Τα μαθήματα επιδιώκουν μια συστηματική προσέγγιση της «αναφορικότητας» της λογοτεχνίας και παρακολουθούν μέσα από την αναίρεση της ανθεκτικής νεοελληνικής ηθογραφίας την οργάνωση ενός αφηγηματικού λόγου περισσότερο κριτικού, παρά περιγραφικού. Με αφορμή το έργο των βασικών εκπροσώπων του ρεαλισμού στην πεζογραφία ανιχνεύεται η χρήση της ιστορίας, οι διαμεσολαβημένες απεικονίσεις του πραγματικού, η παρουσία του χρόνου και του δραματοποιημένου χώρου, καθώς και τα στοιχεία της γραφής που πιστοποιούν την ιδιαιτερότητα του λογοτεχνικού αυτού ρεύματος ή φαινομένου.

5. Το Βιβλίο στην Εκπαίδευση

Α) Εισαγωγή στην έννοια του Λογοτεχνικού Γένους και Είδους.

Β) Η διδασκαλία του ολόκληρου βιβλίου. Μελέτη και διδακτική προσέγγιση ολόκληρου μυθιστορήματος.

Γ) Η ποιητική του εικονοβιβλίου και η διδακτική αξιοποίησή του στο Σχολείο. Κώδικες, τεχνικές και αισθητικά ρεύματα στην εικονογράφηση του παιδικού βιβλίου.

Δ) Η αμφίδρομη σχέση λογοτεχνίας και γνωστικών αντικειμένων. Μορφές βιβλίων και η αξιοποίησή τους στην εκπαίδευση: λογοτεχνικό και βιβλίο γνώσεων, έντυπο και ηλεκτρονικό βιβλίο, κ.ά. Διαθεματικές διδακτικές προσεγγίσεις του λογοτεχνικού βιβλίου και του βιβλίου γνώσεων για παιδιά.

Λέξεις-κλειδιά: Βιβλίο, διδασκαλία του ολόκληρου λογοτεχνικού έργου, εικονοβιβλίο, βιβλίο γνώσεων, διαθεματικότητα.

6. Φωνητική και φωνολογία της ελληνικής γλώσσας: θεωρία και ασκήσεις

Αρθρωτική φωνητική της νέας ελληνικής, τόνος και επιτονισμός. Φωνητικά φαινόμενα. Διδασκαλία της προφοράς. Φωνητική μεταγραφή, Διεθνές Φωνητικό Αλφάβητο (IPA). Εφαρμογές φωνητικής μεταγραφής στον παιδικό λόγο, στις διαλέκτους, στη λεξικογραφία. Φωνολογικό σύστημα της νέας ελληνικής, φωνοτακτικοί κανόνες,

συλλαβική δομή. Φωνολογική μεταγραφή. Εξέλιξη της προφοράς και της γραφής από τα αρχαία ως τα νέα ελληνικά. Ανάλυση, ερμηνεία και μέθοδοι διδασκαλίας της ιστορικής ορθογραφίας.

Ορθοφωνία-Αγωγή του λόγου: Εργαστήριο με τη συνεργασία του κ. Τάκη Τζαμαργιά.

7. Αφηγήσεις ζωής, Λαογραφία και Εκπαίδευση

Το μάθημα έχει εργαστηριακό, ερευνητικό χαρακτήρα και στοχεύει στην ενημέρωση των φοιτητών/τριών σχετικά με τη θεωρητικές, ερευνητικές και εκπαιδευτικές εφαρμογές της βιογραφικής προσέγγισης. Οι φοιτητές εκπαιδεύονται πρακτικά στις τεχνικές συνεντεύξεων και εκπονούν εργασία βιογραφικής συνέντευξης.

A. ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

- Βιογραφική μέθοδος και κοινωνικές επιστήμες στο διεθνή χώρο και την Ελλάδα (κοινωνιολογία, προφορική ιστορία, κοινωνική ανθρωπολογία, λαογραφία, κοινωνική ψυχολογία, πολιτισμικές σπουδές, ψυχανάλυση).
- Αφηγήσεις ζωής και Λαογραφία: 1) Οι αφηγήσεις ζωής ως είδος της λαϊκής λογοτεχνίας. 2) Οι αφηγήσεις ζωής ως μέθοδος έρευνας των σύγχρονων πολιτισμικών φαινομένων.

B. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

- *Αρχείο Αφηγήσεων Ζωής* του Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστημίου Αθηνών: Σκοποί ίδρυσής του: α) εκπαιδευτικοί, β) ερευνητικοί.
- Συνεντεύξεις αφηγήσεων ζωής:
  - 1) Οι τεχνικές: α) ελεύθερη, β) ημικατευθυνόμενη, γ) κατευθυνόμενη
  - 2) Η προεργασία για τη διεξαγωγή της βιογραφικής αφηγηματικής συνέντευξης.
  - 3) Η διαδικασία και τα τεχνολογικά μέσα υλοποίησης της συνέντευξης.
  - 4) Η στάση του ερευνητή κατά τη διενέργεια της συνέντευξης: Βασικές αρχές.
  - 5) Η διαδικασία της μεταγραφής.
  - 6) Σύνταξη έκθεσης σχετικά με τη διαδικασία της συνέντευξης.
  - 7) Ερμηνευτική ανάλυση της συνέντευξης με βάση το δίπολο παράδοση-νεότερικότητα.
  - 8) Αναστοχαστική ανάλυση

Γ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ

- Η βιογραφική προσέγγιση ως μέθοδος βιωματικής κατανόησης των πολιτισμικών ταυτοτήτων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Εκπαιδευτικά προγράμματα βιογραφικής διερεύνησης της οικογενειακής ιστορίας των μαθητών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αντικείμενο, στόχοι, μεθοδολογία, εφαρμογή, αποτελέσματα.

8. Εικαστική Αγωγή II

Το μάθημα αποτελείται από δύο μέρη: θεωρητικό και πρακτικό.

1. Θεωρητικό:

Η γλώσσα της εικόνας και τα χαρακτηριστικά της. Στοιχεία Ιστορίας της Τέχνης: α. Αρχαίοι πολιτισμοί και η ζωγραφική τους, β. Σύγχρονη Τέχνη: Κινήματα του 20ου αιώνα, Στοιχεία Αισθητικής και Φιλοσοφίας της Τέχνης, Γλυπτική, Πλαστική, Κεραμική, Πηλός, Χαρακτική, ο Gaudí και η Αρχιτεκτονική, το διακοσμητικό σχέδιο, ελληνικά λαϊκά μοτίβα, τα παιχνίδια και οι κούκλες, χαρτοπολτός.

Η Διδακτική της Τέχνης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

2. Πρακτικό:

Πηλοπλαστική, χάραγμα-τύπωμα με απλά υλικά, κατασκευή παιχνιδιών και κούκλας με απλά υλικά, χαλκοπλαστική, πασχαλιάτικες και άλλες διακοσμήσεις, διακοσμητικά σχέδια, ζωγραφική – μεικτή τεχνική, χαρτοπολτός, κούκλες κουκλοθέατρου, μάσκες κ.ά.

9. Αισθητική Αγωγή: Εικαστικές Τέχνες και σύνδεσή τους με την Τέχνη του σήμερα

Το μάθημα αποτελείται από δύο μέρη: θεωρητικό και πρακτικό.

1. Θεωρητικό:

- Διδακτική των Εικαστικών Τεχνών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση
- Υλικά και τεχνικές. Μέθοδοι διδασκαλίας, διδακτικοί στόχοι. Αναλυτικά προγράμματα
- Η διδασκαλία με τη βοήθεια οπτικοακουστικών μέσων και ηλεκτρονικού υπολογιστή
- Εικαστικές Τέχνες και οι σχέσεις τους με τις άλλες Τέχνες
- Ανάγνωση και ερμηνεία του έργου Τέχνης: Η Τέχνη στο σύγχρονο κόσμο. Ερμηνευτική και κριτική προσέγγιση σύγχρονων έργων Τέχνης
- Οι Εικαστικές Τέχνες μέσα από εκθέσεις σύγχρονων καλλιτεχνών.
- Επισκέψεις σε εκθέσεις Τέχνης, συνάντηση με τους καλλιτέχνες, ανάλυση έργων, συζήτηση.
- Οργάνωση καλλιτεχνικών εκθέσεων με έργα μαθητών στο σχολείο.
- Το ανάγλυφο. Τρισδιάστατες κατασκευές. Χαρακτική και τύπωμα με λινόλεουμ.

2. Πρακτικό:

- Καλλιέργεια αισθήσεων και δεξιοτήτων.
- Έκφραση ιδεών, εμπειριών και συναισθημάτων μέσα από την ελεύθερη καλλιτεχνική δημιουργία με ποικίλα υλικά και τεχνικές.
- Το ανάγλυφο. Τρισδιάστατες απεικονίσεις. Χαρακτική και τύπωμα με λινόλεουμ.
- Ζωγραφική με πινέλα, ομαδικές εργασίες.

10. Η Ιστορία και η διδακτική της

- Η ιδιαιτερότητα της ιστορίας ως κοινωνικής επιστήμης, ως μέσου παιδείας και αντικειμένου διδασκαλίας.
- Τα Προγράμματα Σπουδών στην ιστορία και η κριτική τους παρουσίαση.
- Η ανάπτυξη της σκέψης και η κατανόηση της ιστορίας.
- Κριτική θεώρηση των διδακτικών τρόπων και μεθόδων της διδασκαλίας της ιστορίας.
- Μέσα προσφοράς της διδακτέας ιστορικής ύλης και διδακτική αξιοποίηση της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Η «Νέα Ιστορία».
- Ενσυναίσθηση και διδασκαλία της ιστορίας.
- Γλώσσα, λογοτεχνία και διδασκαλία της ιστορίας.
- Ιστορία και τέχνη.
- Ιστορία και περιβαλλοντική εκπαίδευση. Η έρευνα και η διδασκαλία της ιστορίας μέσω της σπουδής του περιβάλλοντος.
- Διδακτική της τοπικής ιστορίας. Μεθοδολογία του project.
- Ταυτότητες και διδακτική της γενικής και της τοπικής ιστορίας.
- Πολυπολιτισμικότητα, Ελληνική Διασπορά και Διδακτική της Ιστορίας.
- Διδασκαλία του μαθήματος της ιστορίας και αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου.
- Διδακτική προσέγγιση ενοτήτων γενικής και τοπικής ιστορίας.

11. Ιστορία της τοπικής αυτοδιοίκησης στο ελληνικό κράτος

- Θεμελιώδεις έννοιες. Συγκεντρωτικό και αποκεντρωτικό σύστημα.
- Το ιστορικό υπόβαθρο και πλαίσιο του θεσμού. Συνιστώσες συγκρότησης των ελληνικών κοινοτήτων κατά την Οθωμανική κυριαρχία. Εξουσία - Εκκλησία και κοινοτική αυτοδιοίκηση, η συγκυρία. Διοικητική οργάνωση και εκπαιδευτική πραγματικότητα. Οι ελληνικές κοινότητες της Διασποράς.
- Η μορφή των τοπικών διοικητικών αρχών κατά την περίοδο της Επανάστασης του 1821. Καταστατικές προβλέψεις στα Τοπικά και Γενικά πολιτεύματα του Αγώνα.
- Η δομή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης κατά την καποδιστριακή και οθωνική περίοδο: Διοίκηση και Αυτοδιοίκηση, περιφερειακή οργάνωση, πρόσωπα και θέματα, δικαιοδοσίες, οι χρηματοοικονομικές δυνατότητες και η κοινωνική πραγματικότητα. Τοπική Αυτοδιοίκηση και λειτουργία της εκπαίδευσης.
- Η διαμόρφωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο σκεπτικό της πολιτικής του Χ. Τρικούπη και του Θ. Δηλιγιάννη. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση και το ζήτημα της διοικητικής χειραφέτησης.
- Η θέση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον 20^ο αι.: συνταγματικές και νομοθετικές ρυθμίσεις, τα οργανωτικά σχήματα και η ιστορική τους

εξέλιξη. Οι σχέσεις Κεντρικής Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αναπτυξιακά, πολιτιστικά και εκπαιδευτικά ζητήματα.

- Ο θεσμός της περιφέρειας (ν. 2503/1997). Ο νόμος 2539/97 για τη «Συγκρότηση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης» - νόμος «Καποδίστριας». Το «Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ν. 3852/2010).

12. Γενική – Τοπική ιστορία, οι πηγές και η μελέτη τους

- Επιστημολογικά ζητήματα και γενικές έννοιες της ιστορίας.
- Οι ιστορικές Σχολές. Εννοιολογικά και μεθοδολογικά εργαλεία.
- Το «γεγονός» και η ανασυγκρότηση του παρελθόντος, αφήγηση και ερμηνεία. Το πρόβλημα της αντικειμενικότητας και αλήθειας στην ιστορία.
- Τα όρια και τα είδη των ιστορικών πηγών, το περιεχόμενό τους. Προφορική ιστορία.
- Η μέθοδος προσέγγισης και η κριτική των πηγών. Παραδοσιακές μέθοδοι καταγραφής και διάσωσης τους, σύγχρονες δυνατότητες και προοπτικές.
- Η ιστορική έρευνα και η βιβλιογραφία.
- Η διεπιστημονική προσέγγιση - προαπαιτούμενο της ιστορικής έρευνας.
- Η συγκέντρωση, επιλογή και οργάνωση του ιστορικού υλικού, η τεκμηρίωση των θέσεων και απόψεων. Σχεδιασμός της ερευνητικής ιστορικής εργασίας.
- Μεθοδολογία της σχολικής ιστορικής έρευνας. Δειγματική εκπόνηση εργασίας.

13. Σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας με την αξιοποίηση του δράματος και του θεάτρου

- Ο ρόλος του Θεάτρου στην Εκπαίδευση
- Αισθητική και παιδαγωγική ανάλυση
- Όψεις και μορφές του Θεάτρου στην Εκπαίδευση (θεατρικό παιχνίδι, δραματοποίηση, θεατρικό δρώμενο, σκετς, παράσταση)
- Ειδικές μορφές και κατηγορίες (Θέατρο Σκιών, Κουκλοθέατρο, Μαριονέτες)
- Διαδικασίες Σχολικής Παράστασης
- Θέατρο και Αισθητική Αγωγή στο σχολείο
- Διδακτική του Θεάτρου
- Προβλήματα μεθόδου και αξιολόγησης
- Σχολικό Θέατρο και Κοινωνία
- Το Θέατρο ως διδακτική μεθοδολογία
- Θέατρο και πολιτιστικές εκδηλώσεις στο σχολείο.
- Εργαστήρια εφαρμογής.

14. Διδακτική και Παιδαγωγική του Θεάτρου

- Το μάθημα προσεγγίζει και αναλύει το Θέατρο ως καλλιτεχνικό αλλά και πολιτιστικό αγαθό, ως αισθητικό προϊόν αλλά και μέσο αγωγής και παιδείας. Αναπτύσσονται τρόποι διδασκαλίας του στην εκπαίδευση (ως ειδική διδακτική) και επισημαίνεται η συμβολή του στη διαπαιδαγώγηση των μαθητών μέσα και έξω από την αίθουσα διδασκαλίας.
- Παρουσιάζονται οι πολλαπλές όψεις με τις οποίες μπορεί να υπάρχει το Θέατρο στην εκπαίδευση (θεατρικό παιχνίδι, δραματοποίηση, αναλόγιο, χάπενινγκ, θέατρο σκιών, κουκλοθέατρο, θεατρική παράσταση, πολυθέαμα) και η άμεση διασύνδεση του με τις άλλες μορφές Τέχνης, στη δημιουργία μιας ολικής αντιμετώπισης του Πολιτισμού στο Σχολείο. Στοχεύει ακόμα, μέσα από προτάσεις εφαρμογής, να δώσει παραδείγματα αξιοποίησης του Θεάτρου στις ποικίλες (εθνικές, θρησκευτικές, κοινωνικές) σχολικές γιορτές και εκδηλώσεις.
- Οι παραδόσεις πλαισιώνονται από υποδειγματικές διδασκαλίες.

15. Νεοελληνικό Θέατρο και Κοινωνία

Ο χαρακτήρας του μαθήματος είναι ιστορικός. Μέσα από την ανάπτυξη της δραματουργίας αλλά και της σκηνικής πράξης, από την εποχή της Κρητικής Αναγέννησης (16ος αι.) μέχρι σήμερα, επισημαίνεται η εξέλιξη της ελληνικής κοινωνίας. Παρουσιάζονται βασικοί σταθμοί στην πορεία του Θεάτρου, της Λογοτεχνίας και του Πολιτισμού και επισημαίνεται η άρρηκτη σχέση μεταξύ Θεάτρου και Κοινωνίας στη νεότερη Ελλάδα.

16. Κοινωνιολογία της Παιδικής Ηλικίας και τα Δικαιώματα του Παιδιού

Η παιδική ηλικία και η κοινωνιολογία της παιδικής ηλικίας. Η παιδική ηλικία ως μέσο αποκλεισμού. Ιστορικές και θεωρητικές προσεγγίσεις. Η εξέλιξη της παιδικής ηλικίας στην ελληνική κοινωνία. Παιδική ηλικία και κοινωνικός έλεγχος. Τα «παιδιά του δρόμου» στην Ελλάδα της σύγκλισης. Η δημιουργία της εθνικής πολιτισμικής ταυτότητας. Απομόνωση και αφομοίωση των μειονοτήτων. Ιδεολογικοί μηχανισμοί και πολιτικές αντιμετώπισης. Ιστορική εξέλιξη της παιδικής εργασίας από την βιομηχανική επανάσταση μέχρι σήμερα. Έννοια και μορφές κοινωνικών διακρίσεων. Διαστάσεις του προβλήματος στην παιδική ηλικία. Μορφές ανισότητας. Οι κοινωνικές μειονότητες. Εμπειρικές έρευνες. Σύγχρονες ευρωπαϊκές πολιτικές σχετικές με την ανισότητα των μειονοτήτων και την ανισότητα των φύλων. Κοινωνικός αποκλεισμός: κοινωνιολογική θεώρηση της έννοιας, κυρίαρχη κουλτούρα και υποκουλτούρες. Δημιουργία κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων: θεωρητικές προσεγγίσεις. Το πρόβλημα της φτώχειας και οι διαστάσεις του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα.

Χαρακτηριστικά των ειδικών πληθυσμιακών ομάδων των κοινωνικά αποκλεισμένων. Η οικονομική μετανάστευση και το πρόβλημα του κοινωνικού αποκλεισμού στην παιδική ηλικία. Στάσεις και συμπεριφορές απέναντι στους κοινωνικά αποκλεισμένους, προοπτικές. Η παιδική εργασία σήμερα: εικόνα του προβλήματος στην Ελλάδα και διεθνώς, έκταση, μορφές, τομείς απασχόλησης. Βαθύτερη κατανόηση του προβλήματος. Ο ρόλος της στο πλαίσιο των τοπικών, εθνικών και διεθνών αγορών και των αγορών εργασίας. Η γκρίζα οικονομία και οι ελλειμματικές πολιτικές αγοράς εργασίας. Παιδική φτώχεια και κοινωνικά αποκλεισμένα παιδιά. Παιδική εργασία, υπανάπτυξη και παγκοσμιοποίηση. Ο ρόλος της οικογένειας, της κινητικότητας, της εκπαίδευσης και της κοινωνικής προστασίας. Η προστασία της παιδικής ηλικίας. Διαχρονική εξέλιξη. Σύγχρονη προβληματική. Η "Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού" και άλλα Θεμελιώδη Διεθνή και Ευρωπαϊκά Θεσμικά Κείμενα για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Παρουσίαση Εργασιών φοιτητών και φοιτητριών.

Εργασία Υποχρεωτική (απαλλακτική)

17. Νέα Τεχνολογία, Εργασία και Εκπαίδευση

Ιστορική εξέλιξη, οριοθέτηση του γνωστικού αντικειμένου και θεωρητικές καταβολές της κοινωνιολογίας της εργασίας. Τρόποι παραγωγής και μορφές οργάνωσης της εργασίας. Τεϋλορισμός, φορντισμός, θεωρία των ανθρωπίνων σχέσεων. Τάσεις της βιομηχανικής κοινωνιολογίας μετά τον β' παγκόσμιο πόλεμο: οι προσεγγίσεις των βιομηχανικών σχέσεων, η νέα σχολή των ανθρωπίνων σχέσεων και η οργανωτική θεωρία. Η νέα τεχνολογική επανάσταση. Εφαρμογές των νέων τεχνολογιών, οργάνωση της εργασίας και της παραγωγής, θεωρητικές προσεγγίσεις της τεχνολογίας. Κοινωνικές επιπτώσεις των νέων τεχνολογιών: έκταση και ποιότητα της απασχόλησης, επαγγελματικά προσόντα, ειδικότητες, περιεχόμενο, έλεγχος και συνθήκες της εργασίας, σύνθεση του εργατικού δυναμικού, φύση της εργασίας, των τάξεων και της βιομηχανικής κοινωνίας. Νεότερες θεωρίες για την εργασιακή διαδικασία. Νέες τεχνολογίες και εναλλακτικές μορφές οργάνωσης της εργασίας. Μαζική παραγωγή, πλήρης απασχόληση και κοινωνικό κράτος. Η κρίση του φορντισμού και η μετάβαση στο μεταφορντισμό. Ευέλικτη βιομηχανική παραγωγή, ευέλικτη αυτοματοποίηση, ευέλικτα συστήματα μαζικής και διαφοροποιημένης παραγωγής. Η μεταβιομηχανική κοινωνία και το μέλλον της εργασίας. Από την γραφειοκρατική στην μεταγραφειοκρατική οργάνωση. Δυνητική οργάνωση: έννοια, μορφές και χαρακτηριστικά. Νέα τεχνολογία και δυνητικοποίηση των οργανώσεων. Η διάσταση του χώρου και του χρόνου. Ο ρόλος της επικοινωνίας και της εμπιστοσύνης. Ο ρόλος της κουλτούρας. Δυνητική οργάνωση και παγκοσμιοποίηση. Δυνητική οργάνωση, οργανωτική θεωρία και εφαρμογές. Η δυνητικοποίηση της εργασίας και της εκπαίδευσης. Τηλεεργασία: έννοια, χαρακτηριστικά, εφαρμογές και

επιπτώσεις. Νέες τεχνολογίες και εκπαίδευση: εφαρμογές και επιπτώσεις.

Παρουσίαση Εργασιών φοιτητών και φοιτητριών.

Εργασία Υποχρεωτική (απαλλακτική)

18. Πολιτισμός, Θρησκεία και Εκπαίδευση στην Εποχή της Παγκοσμιοποίησης

Το μάθημα εξετάζει τον πολιτισμό ως σύστημα ερμηνείας της σύγχρονης πραγματικότητας, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί στον παγκόσμιο χάρτη, καθώς και τον τρόπο συγκρότησης των πολιτισμικών, αλλά και των θρησκευτικών ταυτοτήτων σε ένα πολυπολιτισμικό κοινωνικό πλαίσιο. Επιπλέον, μελετώνται εκείνες οι συνιστώσες της εκπαίδευσης, οι οποίες συμβάλλουν στη διαχείριση του πολιτισμού και της θρησκείας στο πλαίσιο μίας παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας. Παρουσίαση Εργασιών των φοιτητών και φοιτητριών.

Παρουσίαση Εργασιών των φοιτητών και φοιτητριών.

Εργασία Υποχρεωτική (απαλλακτική)

19. Μουσικοπαιδαγωγικά συστήματα

Το μάθημα έχει ως στόχο να προσφέρει στους υποψήφιους εκπαιδευτικούς μια γνωριμία με τα εργαλεία και τις μεθόδους της διδασκαλίας της Μουσικής. Βασικές έννοιες και δεξιότητες του γνωστικού αντικείμενου αναλύονται, και περιγράφονται τα μέσα καθώς και οι μέθοδοι που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι μελλοντικοί δάσκαλοι της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στις διδακτικές τους προσεγγίσεις της μουσικής. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην διαθεματική/διεπιστημονική προσέγγιση του μαθήματος της Μουσικής με τα άλλα γνωστικά αντικείμενα του αναλυτικού προγράμματος όλων των τάξεων του δημοτικού σχολείου.

20. Η νεοελληνική πεζογραφία στον 20^ο αιώνα. Η νοσταλγία της Εφηβείας

Το μάθημα αναφέρεται συνοπτικά στις τάσεις της νεοελληνικής πεζογραφίας των αρχών του 20^{ου} αιώνα· ειδικότερα επισημαίνεται η παρουσία των εφήβων ως αφηγηματικών προσώπων, η σχέση τους με την πλοκή, τα θεματικά μοτίβα και τους χωρο-χρονικούς προσδιορισμούς της δράσης και αναλύονται συγκεκριμένα παραδείγματα (Κ. Πολίτης – *Eroica*, Γ. Θεοτοκάς – *Λεωνής*, Μ. Λυμπεράκη *Ψάθινα καπέλα*, Α. Ζέη – *Η μωβ ομπρέλα*, Ζ. Σαρή – *Νινέτ*).

21. Σύγχρονη πεζογραφία. Τάσεις και προσανατολισμοί

α) Εισαγωγή στη μεταπολεμική πεζογραφία. Κοινωνικές και αισθητικές συνιστώσες. Μεθοδολογία ερμηνείας του νεοελληνικού πεζογραφήματος.

β) Γνωριμία με το έργο σύγχρονων νεοελλήνων πεζογράφων: Α. Φραγκιά, Δ. Χατζή, Στ.Τσίρκα, Β. Βασιλικού, Μ. Δούκα.γ) Προσέγγιση αντιπροσωπευτικών κειμένων

22. Παιδαγωγική Λαογραφία

Το μάθημα στοχεύει στην κατανόηση της ζωής των παιδιών στα πλαίσια της ελληνικής παραδοσιακής οικογένειας και συζητά τις διαφοροποιήσεις στη θέση των παιδιών που επέφεραν οι κοινωνικοί και πολιτισμικοί μετασχηματισμοί της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας. Αναλύονται οι παραδοσιακές οικογενειακές δομές, οι ενδοοικογενειακές σχέσεις, οι προσδοκίες των ενηλίκων, η ανατροφή και η έμφυλη διαπαιδαγώγηση των παιδιών, η παιδική εργασία, το παιχνίδι και η φιλία, η σχολική εμπειρία και γίνονται συγκρίσεις με τις σύγχρονες παιδικές εμπειρίες διαφόρων κοινωνικών ομάδων. Η ανάλυση βασίζεται στη διεπιστημονική προσέγγιση της παιδικής ηλικίας στην ελληνική παραδοσιακή και σύγχρονη κοινωνία μέσα από το διάλογο της λαογραφίας με την κοινωνιολογία, την ιστορία και την κοινωνική ψυχολογία.

- Παιδαγωγική Λαογραφία: Ορισμός και περιεχόμενο της έννοιας.
- Παράδοση και νεοτερικότητα στο λαϊκό πολιτισμό: Κοινωνικοϊστορική ανάλυση.
- Παιδική ηλικία και Λαογραφία: οπτικές και προοπτικές
- Η κοινωνική, βιολογική και συμβολική γέννηση των παιδιών.
- Το φύλο και οι ενδοοικογενειακές προσδοκίες και σχέσεις.
- Το σαράντισμα, τα γενέθλια, η ονοματοδοσία, η βάπτιση.
- Η έμφυλη διαπαιδαγώγηση των παιδιών στην ελληνική παραδοσιακή κοινωνία: η υπερφυσική, η μαγικοαποτρεπτική, η κοινωνική, η ψυχαγωγική.
- Τα νανουρίσματα και τα ταχταρίσματα.
- Το παιχνίδι.
- Η σχολική ζωή.
- Η συμμετοχή και ο ρόλος των παιδιών στις κοινοτικές γιορτές και στις διαβατήριες και ευετηριακές επιτελέσεις.
- Σύγχρονες διαστάσεις της εμπειρίας της παιδικής ηλικίας.

23. Εισαγωγή στην Ψυχολογία: Προεκτάσεις για τη Διδακτική της Γλώσσας

- Η αμφίδρομη σχέση Ψυχολογίας και Γλωσσολογίας με βάση τις νεότερες θεωρίες της Γνωσιακής Γλωσσολογίας, οι οποίες μας αποκαλύπτουν τις διεργασίες που προηγούνται / έπονται

της παραγωγής / πρόσληψης του λόγου κατά την γλωσσική επικοινωνία.

- Οι βασικές αρχές της Γλωσσικής Κατάκτησης και Ανάλυσης Παιδικού Λόγου, καθώς και η σπουδαιότητα των ευρημάτων προς επίρρωση / αναίρεση των επικρατούσων στους δύο αυτούς κλάδους γλωσσολογικών θεωριών.
- Η αναλυτική παρουσίαση της έρευνας στον κλάδο της Γλωσσικής Κατάκτησης (L1), με αναφορά σε όλες τις νεότερες σημαντικές εξελίξεις, καθώς και τις πρακτικές που εφαρμόζονται τόσο στην πειραματική (experimental) όσο και στη μακροχρόνια (longitudinal) μέθοδο συλλογής υλικού. Ειδικό βάρος θα δοθεί στην πρόοδο που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια σε ό,τι αφορά την κατάκτηση της Ελληνικής, με συγκεκριμένες αναφορές στη φωνολογία, τη μορφολογία, τη σύνταξη, το λεξιλόγιο κλπ. Επιπλέον, θα εξαχθούν συμπεράσματα για τη διδακτική πρακτική, όπως για παράδειγμα η κατηγοριοποίηση / διδασκαλία της κλίσης των ουσιαστικών κατά γένη. Στο ίδιο πλαίσιο, θα γίνουν και κάποιες ασκήσεις μεταγραφής και κωδικοποίησης μαγνητοφωνημένου παιδικού λόγου προς εξοικείωση των φοιτητών.
- Τέλος, θα γίνει αναφορά και στην Κατάκτηση της Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας (L2) προκειμένου να αναδειχθούν οι εν πολλοίς κοινές αρχές που διέπουν τους δύο υπο-κλάδους (L1 και L2) της Γλωσσικής Κατάκτησης.

24. Λαογραφία: Ήθη και έθιμα

- Ήθη και έθιμα: εννοιολογική προσέγγιση. Επιβίωση και αναβίωση εθίμων. Αίτια της σύγχρονης απουσίας εθίμων. Φολκλορισμός και Ρετρό την εποχή της παγκοσμιοποίησης. Τοπικοί, εθνοτοπικοί, εθνοπολιτισμικοί, φολκλοριστικοί σύλλογοι και η διαχείριση της παράδοσης στη σύγχρονη εποχή. Μυθοποίηση του παρελθόντος και σύγχρονες νοηματοδοτήσεις του. Η επινόηση της παράδοσης.
- Ο κύκλος της ζωής. Διαβατήρια έθιμα: γέννηση – (ενηλικίωση) - γάμος – θάνατος.
- Ελληνικές γιορτές και έθιμα της λαϊκής λατρείας. Πολιτισμικές συνέχειες και μετασχηματισμοί λαϊκών πρακτικών του αγροτικού χώρου. Τα ευετηριακά δρώμενα. Οι γιορτές του χρόνου στην νεοελληνική παραδοσιακή και τη σύγχρονη κοινωνία με έμφαση στη περίοδο του Δωδεκαημέρου, της Αποκριάς και του Πάσχα. Αγροτικά έθιμα: Α΄ του θερισμού. Β΄ του αλωνισμού. Γ΄ του τρυγητού
- Βιβλιογραφικός οδηγός.
- Φροντιστηριακό σεμινάριο (με προαιρετική εργασία): Ερμηνευτική και αναστοχαστική ανάλυση αφηγήσεων ζωής από τον ελληνικό αγροτικό χώρο με βάση το δίπολο παράδοση – νεωτερικότητα και έμφαση στα ήθη (νοοτροπίες, αντιλήψεις, συμπεριφορές,

πρακτικές) και τα έθιμα (τελετουργίες) (συνεντεύξεις από το *Αρχείο Αφηγήσεων Ζωής* του Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών του Π.Τ.Δ.Ε.).

25. Συγκριτική Θεατρολογία:νεοελληνική και παγκόσμια δραματουργία

Το μάθημα περιλαμβάνει τους βασικούς σταθμούς στην εξέλιξη του Νεοελληνικού και Παγκόσμιου Θεάτρου. Αναλύονται εμβληματικά κείμενα ως προς τις αξίες, τα μηνύματα, την αισθητική και την ιστορική τους διάσταση. Επισημαίνονται οι σχέσεις του Νεοελληνικού με το Παγκόσμιο Θέατρο και τον Πολιτισμό μέσα στα πλαίσια μιας Συγκριτικής Θεατρολογικής προσέγγισης (πρότυπα, επιδράσεις, διακείμενα από το Αρχαίο Δράμα μέχρι σήμερα). Το μάθημα πλαισιώνεται από εργαστήρια δραματουργικής επεξεργασίας του δραματικού λόγου και προβολές (powerpointpresentation) με οπτικοακουστικό υλικό, όπως απαγγελίες, μονολόγους, αποσπάσματα παραστάσεων, συνεντεύξεις με καλλιτέχνες του θεάτρου κ.ά.

26. Σχολική Θρησκευτική Αγωγή

- Εισαγωγή στη Θρησκείολογία. Η Θρησκείολογία ως επιστήμη. Ιστορική εξέλιξη και σχέσεις της προς άλλες επιστήμες.
- Θρησκεία: Προσπάθειες ορισμού και ετυμολογήσεως του όρου. Θεωρίες για την προέλευση της Θρησκείας.
- Θρησκειακή Φαινομενολογία: Το Θείον, Πανδυναμισμός, Ανιμισμός, Ταμπούισμός, Τοτεμισμός, Φετιχισμός, Συγκρητισμός, Μαγεία, Μαντεία, Λατρεία (Προσευχή, θυσία, εορτές, θρησκευτικοί χοροί). Εσχατολογία. Ο θρησκευτικός χαρακτήρας της πρωτογόνου μυθολογίας.
- Η πρόπουσα στάση των χριστιανών σήμερα έναντι των άλλων θρησκευμάτων και το πρόβλημα της Ιεραποστολής. Ιστορία Θρησκευμάτων:Ιουδαϊσμός, Χριστιανισμός (με εκτεταμένη αναφορά στην Ορθόδοξο Καθολική Εκκλησία), Ισλάμ.

ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

1. Η παιδαγωγική αξιοποίηση του Διαδικτύου ως μαθησιακού εργαλείου και εκπαίδευσης από απόσταση

Οι φοιτητές αρχικά εισάγονται με βιωματικό τρόπο σε βασικές έννοιες και λειτουργίες που αφορούν τα υπολογιστικά δίκτυα, το Διαδίκτυο, τις κατηγορίες υπηρεσιών και χρήσεων του (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, χώροι συζήτησης, γραπτής επικοινωνίας, τηλεδιάσκεψης, παγκόσμιος ιστός έρευνας πληροφοριών και μηχανές αναζήτησης, εκπαιδευτικές

πύλες, πλατφόρμες εξ αποστάσεως επικοινωνίας, συνεργασίας και εκπαίδευσης κ.α, καθώς και τα συστήματα της εξ'αποστάσεως εκπαίδευσης, τηλεδιδασκαλίας και τηλεσυνεργασίας, ενώ παράλληλα επισημαίνονται οι κίνδυνοι και η δεοντολογία της χρήσης αυτής της μορφής επικοινωνίας. Μετά από μία κριτική ανάλυση των κοινωνικών και πολιτιστικών διαστάσεων των νέων αυτών μορφών μάθησης και επικοινωνίας, δίνεται στους φοιτητές η δυνατότητα να εξοικειωθούν με το Διαδίκτυο, να γνωρίσουν τρόπους αναζήτησης αναγκαίας πληροφορίας και να ασκηθούν στη διαδικασία αξιολόγησης της πληροφορίας και των δικτυακών τόπων με βάση ορισμένα κριτήρια τόσο εκπαιδευτικού, όσο και γενικότερου ενδιαφέροντος στα πλαίσια της διερεύνησης θεμάτων που σχετίζονται με διάφορα γνωστικά αντικείμενα και διαθεματικές δραστηριότητες. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις συνεργατικές και συλλογικές μεθόδους και στις μορφές κοινοτήτων μάθησης και πρακτικής, τόσο για τους μαθητές, όσο και για τους εκπαιδευτικούς. Οι φοιτητές μελετούν ποικίλα διδακτικά μοντέλα και, εργαζόμενοι σε ομάδες, προτείνουν απλά σχέδια μαθημάτων με τη χρήση διαφόρων ειδών σύγχρονης και ασύγχρονης πολλαπλής αλληλεπίδρασης, συνεργασίας, καθώς και παραγωγής και προβολής έργου με ακαδημαϊκούς, κοινωνικούς και αναπτυξιακούς στόχους στο πλαίσιο της εποικοδομιστικής, διερευνητικής, αποκαλυπτικής και χειραφετικής/αναστοχαστικής προσέγγισης της μάθησης στο σχολείο. Εξοικειώνονται επίσης με διάφορες διαστάσεις και επίπεδα της εκπαιδευτικής καινοτομίας, η οποία αποτελεί έναν από τους στόχους του διδακτικού τους σχεδιασμού.

Αξιολόγηση: Το έργο των φοιτητών αξιολογείται εξελικτικά τόσο σε ατομικό, όσο και σε ομαδικό πλαίσιο, κατά τη διάρκεια της σταδιακής ανάπτυξης και της τελικής παρουσίασης και υποστήριξης των εργασιών και των σχεδίων μαθήματος που κατασκευάζουν.

2. Μαθηματικά ΙΙΙ

- Συναρτήσεις μίας ή περισσότερων μεταβλητών
- Μέγιστα και Ελάχιστα Συναρτήσεων
- Απλά και Πολλαπλά Ολοκληρώματα
- Μιγαδική Ανάλυση και Διαφορικές Εξισώσεις
- Συναρτησιακές Εξισώσεις και Διαφορική Γεωμετρία

3. Περιγραφική Στατιστική Ι

Η Στατιστική ως εφαρμοσμένη Επιστήμη. Στατιστικοί Πληθυσμοί. Κατηγορικές, Ποιοτικές, Ποσοτικές Μεταβλητές

4. Περιγραφική Στατιστική II

Πιθανότητα μετάβασης. Διαδοχικές επιτυχίες Bernoulli. Υποδείγματα πληθυσμού. Χρόνοι πρώτης διέλευσης. Αλυσίδα Markov πρώτης τάξης. Υποδείγματα πληθυσμών. Ακολουθίες μεταβλητών δύο καταστάσεων. Στοχαστική διαδικασία. Συνάρτηση συνδιακύμανσης. Σύνολο δεικτών. Συνάρτηση μέσης τιμής. Τυχαίο άθροισμα. Συνάρτηση συσχέτισης. Απόλυτη κατανομή. Διαδικασία Poisson.

5. Ειδικά θέματα Διδακτικής Μαθηματικών I

Πολιτισμικοί και κοινωνικοί παράγοντες στη διδασκαλία των Μαθηματικών, Θέματα ισότητας, Γλώσσα και Συμβολισμός στα Μαθηματικά, Διδακτικές αναπαραστάσεις, Ρόλος των δύο φύλων, κ.λπ.

6. Ειδικά θέματα Διδακτικής Μαθηματικών II

Οργάνωση και πραγματοποίηση διδασκαλιών στο δημοτικό σχολείο.

7. Διοίκηση κινδύνου στην εκπαίδευση I

Έννοια του κινδύνου - Αίτιο, μέγεθος και συχνότητα κινδύνου - Συνθήκη κινδύνου - Σύντομη Ιστορία του κινδύνου - Ταξινόμηση κινδύνων - Λειτουργίες Ασφαλείας - Έννοια της Διοίκησης κινδύνου - Ανακάλυψη, Μέτρηση, Ανάλυση, Εκτίμηση και Αντιμετώπιση κινδύνου - Σύνδρομο φυγής και Συμπλοκής - Ανάλυση κινδύνων - Παράγοντες Διαμόρφωσης της Αντίδρασης στον Κίνδυνο - Στόχοι της Διοίκησης κινδύνου - Πρόγραμμα Διοίκησης κινδύνου - Ταξινόμηση Κινδύνων Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων - Τεχνικές Ανακάλυψης, Μέτρησης, Ανάλυσης, Εκτίμησης, Αντιμετώπισης κινδύνων Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων, Εφαρμογές της Διοίκησης κινδύνου στην εκπαίδευση.

8. Διοίκηση Κινδύνου στην Εκπαίδευση II

Έννοια του Συστήματος - Αξίες, Σκοποί, Κανόνες Συστήματος, Βάση Δεδομένων, Βάση πληροφοριών και Βάση Γνώσεων Συστήματος - Περιβάλλον, Εισροές, Εκροές - Καθοδηγητικός Μηχανισμός, Διαδικασία Μετασχηματισμού, Ανάδραση συστήματος - Η εκπαίδευση ως Σύστημα - Χαρακτηριστικά Εκπαιδευτικού Συστήματος και Έννοιες Κινδύνου - Διοίκηση Κινδύνου στο Εκπαιδευτικό Σύστημα - Ανάπτυξη προγραμμάτων Διοίκησης Κινδύνων Εκπαιδευτικών Συστημάτων.

9. Σχεδιασμός – Ανάπτυξη και Αξιολόγηση Εκπαιδευτικού Λογισμικού

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με θέματα που σχετίζονται με την αξιοποίηση του εκπαιδευτικού λογισμικού στη διδακτική πράξη. Αντιμετωπίζονται σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο ζητήματα που αφορούν στο σχεδιασμό και στην ανάπτυξη πολυμεσικών και υπερμεσικών εφαρμογών και προτείνονται τεχνικές, τακτικές και μέθοδοι για την αξιολόγηση τους.

A. Θεωρητικό μέρος

- Βασικά στοιχεία για τη διδασκαλία με τη χρήση υπολογιστών.
- Οι κυριότερες θεωρητικές προσεγγίσεις για τη μάθηση και οι εφαρμογές τους στο σχεδιασμό εκπαιδευτικού λογισμικού.
- Εκπαιδευτικό λογισμικό – Πολυμέσα – Υπερμέσα (γενικά ιστορικά στοιχεία, η λογική των εταιρειών παραγωγής, έρευνα της αγοράς).
- Είδη και κατηγορίες εκπαιδευτικού λογισμικού, κριτήρια ταξινόμησής του.
- Σύνδεση των εφαρμογών της πληροφορικής με τις σύγχρονες αντιλήψεις των νευροεπιστημών και της συστημικής σκέψης.
- Η λογική της συστημικής προσέγγισης για το σχεδιασμό πολυμεσικών / υπερμεσικών εφαρμογών.

B. Πρακτικό μέρος

- Μεθοδολογία για το σχεδιασμό εφαρμογών πολυμέσων.
- Ανάπτυξη εκπαιδευτικού λογισμικού με παιδαγωγικά κριτήρια.
- Παραδείγματα πρωτότυπου και επιτυχημένου εκπαιδευτικού λογισμικού.
- Πρακτικές ασκήσεις για την χρήση και την αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού (τεχνικές, τακτικές, μέθοδοι).
- Εργαλεία ανάπτυξης εκπαιδευτικού λογισμικού από το δάσκαλο και τους μαθητές του.
- Το πρόγραμμα MEDIATOR (παρουσίαση – εξοικείωση)
- Ο σχεδιασμός, η ανάπτυξη και η αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού ως προνομιακός χώρος για την εφαρμογή διεπιστημονικών προσεγγίσεων και για την εξέλιξη της συνέργειας των επιστημών.

Η μέθοδος διδασκαλίας

- Εισηγήσεις με τη χρήση πολυμέσων.
- Επισκέψεις «εργασίας» σε καταστήματα, εταιρείες, εκπαιδευτικά ιδρύματα.
- Εργασία σε συνεργατικές ερευνητικές ομάδες για το σχεδιασμό και την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού.
- Χρήση του διαδικτύου για την αναζήτηση πρόσθετων πληροφοριών και την καταγραφή της κατάστασης που επικρατεί στην αγορά του εκπαιδευτικού λογισμικού.
- Φύλλα για την ενδιάμεση διαμορφωτική και τη συνολική αξιολόγηση των λογισμικών.

10. Μαθηματικά Θέματα

Ακολουθίες Fibonacci. Μέθοδοι Κρυπτογραφίας. Αναλογίες. Ιστορικά στοιχεία και διδακτικές προσεγγίσεις. Λογικά διαγράμματα. Λογικές ισοδυναμίες. Συνδυαστική ανάλυση.

11. Στατιστική και Θεωρία Πιθανοτήτων

- Στοιχεία Συνδυαστικής Ανάλυσης.
- Κλασική Πιθανότητα.
- Δεσμευμένη Πιθανότητα.
- Κατανομή Gauss.
- Προχωρημένα Αόριστα Ολοκληρώματα.
- Ακολουθίες και σειρές.

12. Βασικές έννοιες της Γεωμετρίας

Ιστορική αναδρομή (Οι απαρχές της Γεωμετρίας, η Γεωμετρία στην αρχαία Ελλάδα, η Γεωμετρία μετά τους αρχαίους Έλληνες)

Το Ευκλείδειο επίπεδο

Τα στοιχεία του τριγώνου – το αξίωμα των παραλλήλων

Πολύγωνα

Κύκλος

Μετασχηματισμοί

Γεωμετρικές κατασκευές

Εμβαδά

Ο Ευκλείδειος γεωμετρικός χώρος

Στερεά σχήματα (πολύεδρα, παραλληλεπίπεδο, κύβος, πρίσμα, πυραμίδα, κύλινδρος, κώνος, σφαίρα)

ΤΟΜΕΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

1. Ειδικά Θέματα Βιολογίας: Ανατομία και Φυσιολογία Ανθρώπου

Από το κύτταρο στον οργανισμό. Δομή, λειτουργία και ρόλος των συστημάτων του ανθρώπινου οργανισμού: νευρικό, αισθητηρίων οργάνων, αναπνευστικό, κυκλοφορικό, πεπτικό, ουροποιητικό, γεννητικό, ερειστικό, μυϊκό, ενδοκρινών αδένων.

2. Αγωγή Υγείας I

Εννοιολογικός προσδιορισμός, στόχοι και μέθοδοι της Αγωγής Υγείας – Τα «σχολεία που προάγουν την Υγεία» και ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη σχολική Αγωγή Υγείας – Θεωρητική προσέγγιση και διδακτικές εφαρμογές [επιλογή, εφαρμογή και αξιολόγηση σχεδίων εργασίας (*project*) - παιχνίδια ρόλων - δημόσιες αντιπαραθέσεις (*debate*) κ.ά.] στις θεματικές ενότητες: αυτοεκτίμηση, αυτοπεποίθηση, διατροφή, σωματική άσκηση, χρήση και κατάχρηση ουσιών, σεξουαλική αγωγή, αγωγή στοματικής υγείας, άγχος.

3. Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες

Εργαστηριακό μάθημα (εαρινού εξαμήνου) το οποίο υποστηρίζει τη γνώση αλλά και την εκπαιδευτική εφαρμογή / αξιοποίηση όλων των σύγχρονων ψηφιακών τεχνολογιών (παραγωγή, συλλογή, ψηφιοποίηση, επεξεργασία, αποθήκευση, διακίνηση, αξιοποίηση και παρουσίαση της πληροφορίας) σε όλες τις εκφάνσεις της εκπαιδευτικής διαδικασίας (θεωρητική διδασκαλία και εργαστηριακή πρακτική) των Φυσικών Επιστημών.

Οι Τεχνολογίες Πληροφόρησης, εκτός της αναζήτησης της πληροφορίας μέσω του διαδικτύου, αξιοποιούνται για τη δημιουργία εκπαιδευτικών βάσεων δεδομένων και εκπαιδευτικών πληροφοριών κάθε μορφής (κειμένων, γραφημάτων, στατικών και κινούμενων εικόνων, ήχων, ...).

Οι Τεχνολογίες Επικοινωνιών, εκτός των συνήθων -κυρίως- διαδικτυακών εφαρμογών τους, αξιοποιούνται για τη δημιουργία και βέλτιστη χρήση δικτύων μεταξύ εκπαιδευτικών φορέων, ιδρυμάτων, σχολείων, εργαστηριακών διατάξεων και -εκτός του εργαστηρίου- μετρητικών συσκευών.

Οι Τεχνολογίες Προγραμματισμού και Λογισμού χρησιμοποιούνται για τον προγραμματισμό, την επίλυση μαθηματικών συναρτήσεων και την εφαρμογή αλγορίθμων και εκπαιδευτικών προτύπων.

Οι Τεχνολογίες Πειραματισμού και Αυτοματισμού, με τη χρήση αισθητήρων και απτήρων, οι οποίοι διασυνδέουν τις πειραματικές διατάξεις με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή, αξιοποιούνται στη λειτουργία, έλεγχο και λήψη μετρήσεων στο σημερινό και μελλοντικό εκπαιδευτικό εργαστήριο.

Οι Τεχνολογίες Προσομοίωσης και Οπτικοποίησης αξιοποιούνται στην αναπαράσταση των στοχαστικών διαδικασιών του μικροκόσμου, με χρήση τυχαίων αριθμών και εφαρμογή των τεχνικών MonteCarlo.

Τέλος, οι Τεχνολογίες Επεξεργασίας / Απεικόνισης της (οπτικής, ηχητικής) Πληροφορίας και των Δυναμικών / Αναδραστικών Αναπαραστάσεων του Φυσικού (μικρο-, μακρο-, mega-, βιο-) Κόσμου αξιοποιούνται στη χρήση Εκπαιδευτικών Παρουσιάσεων τόσο στις φυσικές επιστήμες όσο και στα άλλα γνωστικά αντικείμενα.

4. Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Οι βασικές Θεωρίες της Περιβαλλοντικής Ηθικής: Ανθρωποκεντρισμός, Βιοκεντρική - Φυσιοκεντρική Αντίληψη, Οικοκεντρισμός. Η Μετάβαση από τον Ανθρωποκεντρισμό στο Βιοκεντρισμό. Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και η Διαμάχη για τον Ανθρωποκεντρισμό. Το Πρόβλημα της Αντικειμενικότητας των Αξιών. Η Φιλοσοφία της Βαθιάς Οικολογίας. Κοινωνική Οικολογία – Οικοφемινισμός – Οικοσοσιαλισμός.

Θεωρητικές Προσεγγίσεις της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης: Βασικές Αρχές και Στόχοι της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Τα βασικά χαρακτηριστικά της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Η Ιστορία της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Πρόδρομες εκπαιδευτικές κινήσεις. Περιβαλλοντικό κίνημα. Διεθνείς Διασκέψεις. Σημαντικά κείμενα. Η έννοια του Περιβάλλοντος. Το ανθρώπινο Περιβάλλον. Περιβαλλοντικά Προβλήματα. Η έννοια της αειφορίας.

Διδακτικές Προσεγγίσεις: Προγράμματα και Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Θεσμικοί φορείς στην Ελλάδα. Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Προγράμματα Σπουδών. Διαθεματικότητα. Σχέση Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Διδασκαλίας Φυσικών Επιστημών. Σχέδια Περιβαλλοντικών Δραστηριοτήτων. Εκπαιδευτικό υλικό. Περιβαλλοντική πληροφορία στο διαδίκτυο.

Μεθοδολογία της Μεθοδολογία της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης: Μέθοδος project. Μέθοδος επίλυσης προβλήματος. Επιμέρους στρατηγικές. Συστημική προσέγγιση. Κριτική προσέγγιση. Στρατηγικές ενσωμάτωσης στο εκπαιδευτικό σύστημα.

5. Διδασκαλία Φυσικών Επιστημών με Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών

Το μάθημα έχει εργαστηριακό χαρακτήρα. Παράλληλα με τις διαλέξεις και την εργαστηριακή άσκηση οι φοιτητές ασκούνται σε εφαρμοσμένο διδακτικό σχεδιασμό με αξιοποίηση των ΤΠΕ και εκπονούν ατομική ή ομαδική εργασία.

Διδακτικά πεδία:

Οι τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών και η εκπαιδευτική αξιοποίησή τους.

ΤΠΕ και θεωρίες μάθησης. Εξέλιξη και ταξινομήσεις εκπαιδευτικού λογισμικού με έμφαση και πεδίο εφαρμογών στις Φυσικές και Περιβαλλοντικές Επιστήμες. Σημασία των ΤΠΕ για τη διδασκαλία και μάθηση των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών.

Αρχές και μέθοδοι διδασκαλίας των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών. Σχεδιασμός και οργάνωση της διδασκαλίας στο μάθημα των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών.

Αλλαγές στη σχολική πρακτική από τη χρήση των ΤΠΕ. Ο ρόλος του δασκάλου των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών σε σχέση με

την εκπαιδευτική χρήση των ΤΠΕ. Ο εκπαιδευτικός ως δημιουργός εκπαιδευτικού υλικού.

Αρχές σχεδιασμού και ανάπτυξης εκπαιδευτικού λογισμικού. Αξιολόγηση εκπαιδευτικών περιβαλλόντων υποστηριζόμενων από ΤΠΕ. Σύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης στηριζόμενα στις ΤΠΕ για τη διδασκαλία των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών.

Εκπαιδευτική αξιοποίηση λογισμικού γενικής χρήσης. Εκπαιδευτική αξιοποίηση λογισμικού εννοιολογικής χαρτογράφησης. Εκπαιδευτικό λογισμικό πολυμέσων, υπερμέσων.

Αναζήτηση, αξιολόγηση και επιλογή εκπαιδευτικού υλικού από το διαδίκτυο για τη διδασκαλία των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών.

Οι ιστοεξερευνήσεις (webquests) ως διδακτική πρακτική. Οι εφαρμογές web2.0 (ιστολόγια, wikis, εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης ...) ως εργαλεία διδασκαλίας για τις Φυσικές Επιστήμες

Κοινότητες μάθησης και πρακτικής, συστήματα εκπαίδευσης από απόσταση, ψηφιακά αποθετήρια (repositories) εκπαιδευτικού υλικού για τις Φυσικές Επιστήμες.

Οπτικοποιήσεις, προσομοιώσεις και μοντελοποιήσεις από το χώρο των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών.

Χαρτογραφικές εφαρμογές και Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών. Εκπαιδευτική αξιοποίηση δορυφορικών εικόνων και υλικού τηλεπισκόπησης.

Εικονική τοπιογραφία και περιβάλλοντα εικονικής πραγματικότητας.

Εικονικά Εργαστήρια Φυσικής και Χημείας.

Αλλαγές στην εργαστηριακή πρακτική. Εργαστήριο υποστηριζόμενο από μικροϋπολογιστές.

6. Ιστορία των Επιστημών

1. Η επιστήμη και οι πηγές της (τι είναι επιστήμη, ορολογία, ιστοριογραφία της επιστήμης. Προϊστορικές αντιλήψεις για τη φύση, απαρχές της επιστήμης στην Αίγυπτο και τη Μεσοποταμία).

2. Οι αρχαίοι Έλληνες, ο κόσμος και η φύση (Η ποιητική παράδοση, Μιλήσιοι και Ελεάτες φυσικοί φιλόσοφοι: ερωτήματα έσχατης πραγματικότητας, μεταβολής, γνώσης. Πλάτων και κοσμολογία. Τα επιτεύγματα της πρώιμης ελληνικής επιστήμης).

3. Η φυσική φιλοσοφία του Αριστοτέλη (Φύση και μεταβολή, κοσμολογία, κίνηση, βιολογία, γνωσιολογία, ο ρόλος του Αριστοτέλη στην ιστορία των επιστημών).

4. Η ελληνιστική φυσική φιλοσοφία (Σχολές και εκπαίδευση, Επικούρειοι και Στωικοί).

5. Ελληνιστική αστρονομία. Το γεωκεντρικό σύστημα του Πτολεμαίου (Η πρώιμη αστρονομία, ελληνιστική πλανητική αστρονομία, αστρονομία και αστρολογία).

6. Αρχαία και ελληνιστική ιατρική (πρώιμη ελληνική ιατρική, Ιπποκράτης και ιπποκρατική συλλογή, ελληνιστική ανατομία και φυσιολογία, Γαληνός και το αποκορύφωμα της ελληνιστικής ιατρικής).

7. Χριστιανισμός και επιστήμες (Χριστιανική θεολογία και αρχαία επιστημονική παράδοση, οσμώσεις και διαμάχες).
8. Βυζαντινή φυσική φιλοσοφία (Αντιλήψεις των Βυζαντινών για τη φύση, λόγιοι και έργα, σχολές και επιδράσεις).
9. Αλχημεία (το πρόβλημα της ύλης, τεχνικές και αρχές).
10. Οι επιστήμες στη μεσαιωνική Δύση (Η διαμόρφωση του μεσαιωνικού κοσμοειδώλου, σημεία τριβής και διαμάχης, ο ακραίος αριστοτελισμός, σχολές και εκπαίδευση).
12. Η Επιστημονική Επανάσταση: το ηλιοκεντρικό σύστημα του Κοπέρνικου, ο Γαλιλαίος και το νέο κοσμοείδωλο (διαμάχες, καταδίκες και νέα επιστήμη).
13. Ο Νεύτωνας: Η ζωή του, οι Μαθηματικές Αρχές Φυσικής Φιλοσοφίας και οι νόμοι της Μηχανικής, η Οπτική. Η ολοκλήρωση της Επιστημονικής Επανάστασης.

7.Φυσική Γεωγραφία

Η ενότητα της Φυσικής Γεωγραφίας εξετάζει τη γεωλογία, γεωμορφολογία και το έμβιο φυσικό περιβάλλον. Το περιεχόμενο του μαθήματος παρέχει το απαραίτητο γνωστικό υπόβαθρο προκειμένου οι απόφοιτοι του τμήματος να είναι ικανοί να διδάξουν θέματα που αφορούν τη φυσική γεωγραφία στο σχολείο. Το μάθημα χωρίζεται στις ακόλουθες ενότητες.

- Ο πλανήτης Γη: Συστήματα και διεργασίες στον πλανήτη Γη (σε αδρές γραμμές ώστε να μην υπάρχει επικάλυψη με το μάθημα “Κόσμος”). Η δομή, η ηλικία και η σύσταση της γης. Λιθοσφαιρικές πλάκες - Ηπειρωτικές μάζες και ωκεάνιες λεκάνες.
- Ατμόσφαιρα: Σύνθεση της ατμόσφαιρας, θερμοκρασία, άνεμοι, υετοί, κλίμα. Γεωγραφική κατανομή των κλιματικών τύπων.
- Υδρόσφαιρα: Υδρολογικός κύκλος. Κατανομή του νερού στη φύση. Επιφανειακά και υπόγεια νερά. Γεωμορφολογική δράση του επιφανειακού νερού. Ποτάμια συστήματα. Ποτάμιες αποθέσεις. Σχηματισμοί: Κοιλάδες, φαράγγια, δέλτα ποταμών. Λίμνες. Παγετώνες, δημιουργία των παγετώνων, τύποι παγετώνων. Θάλασσες και ωκεανοί
- Λιθόσφαιρα: Ο γεωμορφολογικός κύκλος. Ενδογενείς και εξωγενείς γεωμορφολογικές διεργασίες. Ηπειρογένεση – ορογένεση. Ηφαιστειότητα, ηφαίστεια, ηφαιστειογενείς γεωμορφές. Παραμόρφωση του στερεού φλοιού, πτυχές και ρήγματα. Σεισμοί. Μηχανική και χημική αποσάθρωση και διάβρωση.
- Παράκτιες διεργασίες και τοπία. Κύματα και παλίρροιες. Γεωμορφές παράκτιας διάβρωσης. Παράκτιες αποθέσεις. Αιολικές γεωμορφές.
- Βιόσφαιρα: Κατανομή ειδών και βιοκοινοτήτων (Μεγαδιαπλάσεις, γεωγραφικές ζώνες)
- Η φυσική γεωγραφία των ηπείρων.

8.Ανθρωπογεωγραφία

Η ενότητα της ανθρωπογεωγραφίας εξετάζει τα χαρακτηριστικά του χώρου και τους κοινωνικοοικονομικούς μετασχηματισμούς, δίνοντας έμφαση στα φαινόμενα όσο και στις δυναμικές που αναπτύσσονται σε αυτόν. Το μάθημα θα ασχοληθεί με τα επιστημονικά υποπεδία της Ανθρωπογεωγραφίας, μέσα από μελέτες περιπτώσεων. Θεματολογία:

- Εισαγωγή στην Ανθρωπογεωγραφία – εννοιολογικό υπόβαθρο, Θεωρητικά ζητήματα και σχολές σκέψης στην σύγχρονη ανθρωπογεωγραφία – κριτική παρουσίαση, επιστημονικοί όροι.
- Οι ανθρώπινοι πληθυσμοί και οι μεταβολές τους στο χρόνο και στον χώρο. Ανάλυση και ερμηνεία των χωρικών διαφοροποιήσεων των ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών των ανθρώπινων πληθυσμών. Η κατανομή των ανθρώπων στη Γη.
- Δημογραφία. Οι βασικές δημογραφικές συνιστώσες: γεννητικότητα, γονιμότητα, θνησιμότητα και μετανάστευση και η ερμηνεία των τάσεων στην Ελλάδα, στην Ευρώπη και σε άλλες περιοχές του πλανήτη. Οι πυραμίδες των ηλικιών και η ερμηνεία τους.
- Η γεωγραφία των πόλεων. Το μέγεθος και η σημασία του οικισμού. Καθορισμός των ορίων στο χώρο (διοικητικά όρια, αρμοδιότητες, ακτίνες επιρροής). Ιεράρχηση οικισμών. Ανάλυση της σχέσης: πόλη – ενδοχώρα. Η αναζήτηση της κεντρικότητας - Μοντέλα πόλεων. Μεγαπόλεις. Δημογραφικές εξελίξεις, μετανάστευση και γεωγραφική κινητικότητα του πληθυσμού. Αστικοποίηση, αστική ανάπτυξη και πολιτική.
- Περιφέρειες: Κατάτμηση του χώρου σε περιφέρειες βάσει κριτηρίων. Περιφέρειες στην Ελλάδα, στην Ευρώπη και στον Κόσμο. Μεγαπεριφέρειες. Περιφερειακές ανισότητες, περιφερειακή ανάπτυξη και πολιτική.
- Παραγωγικές δραστηριότητες, πόροι, διαθέσιμα, περιβάλλον, χωροθετήσεις και ροές στον χώρο. Τα δίκτυα.
- Γεωγραφικές προσεγγίσεις της πολιτισμικής ταυτότητας. Κουλτούρα, πολιτισμός, πολιτισμικό σύστημα και χώρος - Παγκόσμιος χάρτης του πολιτισμού. Ιδεολογία και κουλτούρα. Παράδοση και εκσυγχρονισμός. Λαϊκός πολιτισμός. Η πολιτισμική ανάγνωση του τοπίου.
- Η πολιτική οργάνωση των σύγχρονων κοινωνιών: κράτος, έθνος και εθνικό κράτος, τύποι κρατών. Όρια και σύνορα, επικράτεια, διοικητική κατάτμηση. Πολιτική γεωγραφία των υδάτων και της θάλασσας. Ο ρόλος της εντοπιότητας, της θρησκείας, της γλώσσας στις στρατηγικές του κράτους και των ομάδων. Γεωπολιτική, Πόλεμοι, Πολυεθνικές Επιχειρήσεις, Παγκοσμιοποίηση, Τρομοκρατία.
- Η ανθρωπογεωγραφία των ηπείρων.

9. Διδασκαλία της Γεωγραφίας με Ψηφιακές Τεχνολογίες (Εργαστήριο)

Πρόκειται για εργαστηριακό μάθημα που προσεγγίζει τον τρόπο με τον οποίο οι ψηφιακές τεχνολογίες εμπλέκονται στη διδακτική του μαθήματος. Θεματολογία:

- Εκπαιδευτική πολιτική για τις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας – Ιστορικό και Κοινωνικό Πλαίσιο. Πρότυπα ένταξης και ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία. Διδακτικές και μαθησιακές δυνατότητες των Τ.Π.Ε. Οι γνώσεις και ο νέος ρόλος των εκπαιδευτικών στη κοινωνία της πληροφορίας.
- Ψηφιοποίηση και απόδοση της γεωγραφικών πληροφοριών μέσα από ελεύθερα λογισμικά. GIS και εφαρμογές τους στην Α/θμια Εκπ/ση.
- Δορυφορικές εικόνες και η αξιοποίησή τους στο μάθημα της γεωγραφίας
- Θεματική χαρτογραφία – δημιουργώντας θεματικούς χάρτες. Απόδοση συμβόλων – Παραγωγή θεματικών χαρτών.
- Εκπαιδευτικό λογισμικό: Είδη, ταξινόμηση και μέθοδοι αξιολόγησης. Βαθμός διάδρασης. Λογισμικά διαθέσιμα στο εμπόριο και εφαρμογές στο διαδίκτυο.
- Google-earth και διδασκαλία της Γεωγραφίας
- Χρήση των tablets και smartphones στην καταγραφή και αποτύπωση του χώρου.
- Ψηφιακή οπτικοποίηση: ο τρισδιάστατος χώρος, η εικονική πραγματικότητα και η τρισδιάστατη και διαδραστική πλοήγηση.
- Χρήση των GPS με χάρτη και ψηφιακή ή συμβατική πυξίδα
- Ο διαδραστικός πίνακας στη γεωγραφία.
- Απόδοση δημογραφικών και αριθμητικών δεδομένων στη γεωγραφία.
- Παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού – Διδακτικά σενάρια και μοντέλα δραστηριοτήτων με τη χρήση των νέων τεχνολογιών.
- Η αξιολόγηση με χρήση νέων τεχνολογιών.

Το μάθημα δέχεται έως 20 φοιτητές/-τριες με κριτήριο τη σειρά προτεραιότητας και η παρακολούθησή του είναι υποχρεωτική. Με την ολοκλήρωση κάθε ενότητας οι φοιτητές θα πρέπει να παραδίδουν μικρή εργασία-παρατήρηση, η οποία συμπληρώνεται κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

10. Διδακτική της Γεωγραφίας

Το μάθημα στοχεύει να καλλιεργήσει συμπάθεια για τη Γεωγραφία προτείνοντας παιδαγωγικά εργαλεία χρήσιμα στη διδασκαλία του μαθήματος και να ενδυναμώσει τους φοιτητές/τριες ώστε να μπορούν αυτοδύναμα να σχεδιάζουν τις διδασκαλίες τους και το σχετικό εκπαιδευτικό υλικό ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών/μαθητριών τους. Θεματολογία:

- Η επιστήμη της Γεωγραφίας μέσα στο χρόνο, θεωρίες, ρεύματα, φάσεις μεταβολών και αναδόμησης. Από τη γεωγραφική επιστήμη στη σχολική επιστήμη: Διδακτική της Γεωγραφίας. Ιστορική αναδρομή της διδασκαλίας της Γεωγραφίας στο ελληνικό σχολείο. Το μάθημα της Γεωγραφίας στο ελληνικό σχολείο – Προγράμματα Σπουδών
- Υποκειμενική οπτικοποίηση – Νοητικοί χάρτες: υποκειμενική, πρωτογενής, αντανακλαστική καταγραφή της πραγματικότητας,
- Υδρόγειος. Από το γεωειδές στους χάρτες ανάγλυφου – Η ταυτότητα του χάρτη - Ο ρόλος των γεωγραφικών συντεταγμένων, Ωριαίες άτρακτοι – Χαρτογραφικές προβολές,
- Η χρήση του χάρτη: Η ανάκριση του χάρτη, Η έννοια της κλίμακας, του προσανατολισμού του χάρτη στο χώρο και των ατόμων στο χάρτη, Απόλυτη και σχετική θέση.
- Θεματική χαρτογραφία: Μέθοδοι συλλογής, αποθήκευσης και διαχείρισης θεματικών πληροφοριών για χαρτογραφική απεικόνιση. Σύνθεση και παραγωγή θεματικών χαρτών, αρχές σύνθεσης, σύνταξης και εκτύπωσης – έκδοσης.
- Φυσική Γεωγραφία – Ανθρωπογεωγραφία: θεματολογία – διδακτικές προσεγγίσεις.
- Υλικοτεχνική υποδομή, εκπαιδευτικό υλικό - Οι νέες τεχνολογίες στην υπηρεσία της σχολικής γεωγραφίας
- Η αξιολόγηση στο μάθημα της Γεωγραφίας
- Διδακτικές προσεγγίσεις, εργαλεία των διδακτικών προσεγγίσεων – Μελέτες περίπτωσης - Παραδείγματα διδασκαλιών.
- Επιλογή, εφαρμογή και παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού).

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Σύμφωνα με απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος της 2ας Μαΐου 1996 οι φοιτητές που προέρχονται από κατατακτήριες εξετάσεις και μετεγγραφές οφείλουν να υποβάλουν **μία και μόνον αίτηση** για αναγνώριση μαθημάτων, όχι αργότερα από τις 30 Απριλίου του ακαδημαϊκού έτους που έγινε η εγγραφή τους στο Τμήμα και το σύνολο των αναγνωριζόμενων μαθημάτων δεν πρέπει να υπερβαίνει τον αριθμό των δεκαπέντε (15).

**ΧΙ. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ
ΜΟΝΑΔΩΝ (ΠΜ) ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

Η Γ.Σ. του Τμήματος στις συνεδριάσεις της 8-3-2012 και της 11-10-2012, αποφάσισε σχετικά με την εφαρμογή του συστήματος μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων (ΠΜ) για τα προγράμματα προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών του, τα εξής:

Α. ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Διάρκεια: 4 έτη (8 εξάμηνα)

Μέγιστο Σύνολο Πιστωτικών μονάδων (ΠΜ): 240

Απαιτούμενα για τη λήψη του Πτυχίου: 49 μαθήματα
(Υ= Υποχρεωτικά, Κ=Κυμαινόμενα, Ε=Επιλεγόμενα.
ΠΜ=Πιστωτικές μονάδες)

Κατανομή Πιστωτικών μονάδων

1) Υποχρεωτικά και Κυμαινόμενα Μαθήματα

$(30 Y + 7 K) \times 5 \text{ ΠΜ} = 185 \text{ ΠΜ}$

2) Επιλεγόμενα Μαθήματα

$12 E \times 4 \text{ ΠΜ} = 48 \text{ ΠΜ}$

Σύνολο: 233 ΠΜ

3) Τα Υποχρεωτικά μαθήματα που έχουν Πρακτική Άσκηση και Εργαστήρια λαμβάνουν επιπλέον ΠΜ ως εξής:

3.1 Μαθήματα που έχουν πρακτική άσκηση μίας ημέρας (5 ώρες) + την εβδομαδιαία πρακτική άσκηση (4^ο έτος):

- Διδακτική Μεθοδολογία και Πράξη I: 2 ΠΜ

- Διδακτική Μεθοδολογία και Πράξη II: 2 ΠΜ

3.2 Μαθήματα που έχουν Πρακτική Άσκηση λίγων ωρών (2 ώρες):

- Διδακτική Γλώσσας: Διδασκαλία Πρώτης Ανάγνωσης και Γραφής: 1 ΠΜ

- Διδακτική Μαθηματικών I: 1 ΠΜ

- Διδακτική Μαθηματικών II: 1 ΠΜ

- Διδακτική Φυσικών Επιστημών: 1 ΠΜ

3.3 Μαθηματικά που έχουν υποχρεωτικά Εργαστήρια (εκτός των ωρών του μαθήματος):

- Φυσική I: 1 ΠΜ

- Φυσική II: 1 ΠΜ

Γενικό Σύνολο = 243 ΠΜ

Β. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Διάρκεια: 2 έτη (4 εξάμηνα)

Μέγιστο σύνολο Πιστωτικών μονάδων (ΠΜ): 120

Απαιτούμενα για τη λήψη του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης:

1. Σύνολο μαθημάτων: 11

2. Διπλωματική Εργασία: 1

Κατανομή Πιστωτικών μονάδων

1. Μαθήματα: $11 \times 9 \text{ ΠΜ} = 99 \text{ ΠΜ}$

2. Διπλωματική εργασία: $1 \times 21 \text{ ΠΜ} = 21 \text{ ΠΜ}$

Σύνολο: 120 ΠΜ

**Γ.ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΕ
ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΜΕ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΤΕΙ
ΠΕΙΡΑΙΑ**

Διάρκεια: 2 έτη (4 εξάμηνα)

Μέγιστο σύνολο πιστωτικών μονάδων (ΠΜ): 120

Απαιτούμενα για τη λήψη του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης:

1. Σύνολο μαθημάτων: 12

2. Διπλωματική Εργασία: 1

Κατανομή πιστωτικών μονάδων

1. Μαθήματα: $12 \times 8 \text{ ΠΜ} = 96 \text{ ΠΜ}$

2. Διπλωματική εργασία: $1 \times 24 \text{ ΠΜ} = 24 \text{ ΠΜ}$

Σύνολο: 120 ΠΜ

**ΧΙΙ.ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΑΝ/ΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2013-2014**

Α' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	160	Θεωρίες της Αγωγής	3	4	5	Ι. Βρεττός
2.	311	Μαθηματικά Ι	6	4	5	Γ.Μπαραλής
3.	B012	Νεοελληνική Λογοτεχνία:Ποίηση και Πεζογραφία (19 ^{ος} -20 ^{ος} αι.)	4	4	5	Β.Πάτσιου/ Γ. Καλογήρου
4.	332	Νεοελληνική Γλώσσα. Το λεξιλόγιο	3	4	5	Α.Νάκας/ Ε.Μαγουλά
5.	B030	Εικαστική Αγωγή Ι	3	4	5	Λ.Κακίση

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα κυμαινόμενα μαθήματα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα επιλεγόμενα μαθήματα

Β' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	(Κ.Μ)	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	B014	Θεατρική Παιδεία	3	4	5	Μ. Δημάκη – Ζώρα/ Τ.Τζαμαργιάς
2.	321	Μαθηματικά ΙΙ	6	4	5	Γ.Μπαραλής
3.	Γ003	Οι τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση	1+3	4	5	Γ.Καλκάνης
4.	B003	Νεότερη Ελληνική Ιστορία (10 ^{ος} αιώνας - 1830)	3	4	5	Χ.Μπαμπούνης
5.	A003	Εισαγωγή στην Παιδαγωγική	3	4	5	Κ.Δ.Μαλαφάντης
6.	A020	Αναλυτικά προγράμματα και Σχολικά Εγχειρίδια	3	4	5	Ι.Βρεττός

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα κυμαινόμενα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Δύο (2) από τα επιλεγόμενα

Γ' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	Κ.Μ	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	330	Φυσική Ι	4+2	4	6	Γ. Καλκάνης

2.	130	Αναπτυξιακή Ψυχολογία	3+1	4	5	Ε. Γαλανάκη
3.	152	Συγκριτική Παιδαγωγική	4	4	5	Ε. Φυριπτής

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα κυμαινόμενα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα επιλεγόμενα

Δ' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	131	Παιδαγωγική Ψυχολογία	3+1	4	5	Γ. Δράκος Ε. Γαλανάκη
2.	360	Φυσική ΙΙ	4+2	4	6	Γ. Καλκάνης
3.	A015	Νευροψυχολογία	3	4	5	Α.Σ. Αντωνίου

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα κυμαινόμενα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Δύο (2) από τα επιλεγόμενα

Ε' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	250	Γενικές Αρχές & Στρατηγικές διδ/λίας & Πρακτική άσκηση Ι	3+5	4	7	Ι. Βρεττός/ Θ.Μπαμπάλης
2.	140	Κοινωνική Παιδαγωγική: Θεωρία & Πράξη	4	4	5	Η.Μυλωνάκου-Κεκέ
3.	B022	Λογοτεχνία για παιδιά και νέους.	6+1	4	5	Β.Πάτσιου/ Γ.Καλογήρου
4	B026	Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία	3	4	5	Δ.Δασκαλάκης

ii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα επιλεγόμενα

ΣΤ' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	260	Διαχείριση της Σχολικής Τάξης & Πρακτική άσκηση ΙΙ	3+5	4	7	Θ. Μπαμπάλης / Ι.Βρεττός
2.	Γ018	Επιστημολογία των Φυσικών Επιστημών	4+2	4	5	Κ. Σκορδούλης
3.	A012	Ειδική Αγωγή	3	4	5	Σ. Πολυχρονοπούλου
4.	B024	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης	3	4	5	Δ. Δασκαλάκης

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα κυμαινόμενα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Δύο (2) από τα επιλεγόμενα

Z' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	270	Διδακτική Μαθηματικών Ι	3+3	4	6	Α.Μπούφη
2.	271	Διδακτική των Φυσικών Επιστημών (επαναλαμβάνεται)	3+3	4	6	Κ. Χαλκιά
3.	B028	Διδακτική Γλώσσας. Διδασκαλία πρώτης ανάγνωσης και γραφής	3+3	4	6	Α. Νάκας/ Ε.Μαγουλά

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα επιλεγόμενα

H' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	281	Διδακτική Μαθηματικών II	3+3	4	6	Α. Μπούφη
2.	271	Διδακτική των Φυσικών Επιστημών (επαναλαμβάνεται)	3+3	4	6	Κ. Χαλκιά
3.	A022	Διαταραχές του λόγου και της ομιλίας στη γλωσσική εξέλιξη του παιδιού	3	4	5	Γ.Δράκος

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα κυμαινόμενα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Δύο (2) από τα επιλεγόμενα

ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

A' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	B013	Διδακτική της Λογοτεχνίας	3+1	4	5	Γ. Καλογήρου
2.	Γ008	Εξέλιξη της Μαθηματικής Επιστήμης (Ιστορικές ρίζες των στοιχειωδών Μαθηματικών Ι)	3	4	5	Γ.Μπαραλής

3.	A030	Αίτια, διάγνωση και ψυχολογική αντιμετώπιση της δυσλεξίας	3	4	5	Σ.Πολυχρονοπούλου / Μ. Παπαδάτου-Παστού
4.	B031	Λαϊκός πολιτισμός και εκπαίδευση	3	4	5	Ρ.Κακάμπουρα

Β' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	A031	Προαγωγή της ψυχικής υγείας και της μάθησης	3	4	5	Ε. Γαλανάκη
2.	Γ009	Εξέλιξη της Μαθηματικής Επιστήμης. Ιστορικές ρίζες των στοιχειωδών Μαθηματικών ΙΙ	3	4	5	Γ.Μπαραλής
3.	146	Φιλοσοφία της Παιδείας	3	4	5	Ι. Βρεττός
4.	A124	Πολιτική Ιστορία της Ευρωπαϊκής Εκπαίδευσης	3	4	5	Ε. Φυριπτής

Γ' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	A033	Νοητική υστέρηση	3	4	5	Σ.Πολυχρονοπούλου / Μ. Παπαδάτου-Παστού
2.	136	Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης	3	4	5	Κ.Φασούλης
3.	A010	Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας	3	4	5	Θ.Μπαμπάλης
4.	345	Νεοελληνική γλώσσα. Γραμματική και σύνταξη	3	4	5	Α.Νάκας
5.	Γ124	Βιολογία	3	4	5	Ε.Μαυρικάκη
6.	Γ019	Περιβαλλοντικές Επιστήμες – Εργαστήριο	4	4	5	Κ. Σκορδούλης

Δ' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	136	Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης (επαναλαμβάνεται)	3	4	5	Κ.Φασούλης
2.	A013	Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης	4	4	5	Λ.Σκούρα
3.	317	Θεωρία Αριθμών	3+1	4	5	Γ. Μπαραλής
4.	Γ006	Ο Κόσμος μας: διδασκαλία βασικών εννοιών Αστρονομίας & Επιστημών της Γης	3+1	4	5	Κ. Χαλκιά/ Α.Γαλάνη
5.	B027	Σύγχρονες γλωσσολογικές έννοιες και διδακτικές εφαρμογές	3+3	4	5	Ε.Μαγουλά

6.	A035	Ψυχολογία προσωπικότητας, ατομικών διαφορών και αποκλίσεων - Ψυχομετρία	3	4	5	A.Σ. Αντωνίου
----	------	--	---	---	---	---------------

Ε' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	B139	Θέατρο για παιδιά και νέους. Από το κείμενο στην παράσταση.	3+1	4	5	M. Δημάκη-Ζώρα T.Τζαμαργιάς
2.	A037	Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία	3	4	5	E. Γαλανάκη
3.	147	Κοινωνική Ψυχολογία	3	4	5	A.Σ. Αντωνίου

ΣΤ' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	137	Μαθησιακές δυσκολίες-Δυσλεξία: Αξιολόγηση και παιδαγωγική αντιμετώπιση	3	4	5	Γ. Δράκος
2.	A156	Οργανωσιακή Ψυχολογία και Συμπεριφορά στην Εκπαίδευση	3	4	5	A.Σ.Αντωνίου

Ζ' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ	Διδάσκοντες
1.	B008	Νεότερη Ελληνική Ιστορία (19 ^{ος} -20 ^{ος} αι)	3	4	5	X.Μπαμπούνης
2.	A032	Ψυχικές διαταραχές και μαθησιακές δυσκολίες παιδιών και εφήβων.	3	4	5	A.Σ. Αντωνίου

ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ**Α' Εξάμηνο**

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	B144	Παιδαγωγική Λαογραφία	3	3	4	Ρ.Κακάμπουρα
2.	A113	Η ιστορία της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών	3	3	4	Λ. Σκούρα
3.	Γ110	Διοίκηση κινδύνου στην εκπαίδευση Ι	3	3	4	Α. Βουδούρη
4.	B132	Σύγχρονη Πεζογραφία: Τάσεις & Προσανατολισμοί	3	3	4	Β.Πάτσιου
5.	A133	Ανάπτυξη και Διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού της Εκπαίδευσης	3	3	4	Κ. Φασούλης
6.	A140	Επικοινωνία Σχολείου, Οικογένειας και Κοινότητας	3	3	4	Η.Μυλωνάκου-Κεκέ
7.	A153	Το παραμύθι και ο μύθος στην Εκπαίδευση	3	3	4	Κ.Μαλαφάντης
8.	A145	Οργάνωση και Λειτουργία σχολικών μονάδων	3	3	4	Κ. Φασούλης
9.	A110	Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών: Μικροδιδασκαλία	3	3	4	Ι. Βρεττός

Β' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	482	Λαογραφία: Ήθη και Έθιμα	3	3	4	Ρ.Κακάμπουρα
2.	B171	Εικαστική Αγωγή ΙΙ	3	3	4	Λ. Κακίση
3.	Γ114	Διοίκηση κινδύνου στην εκπαίδευση ΙΙ	3	3	4	Α.Βουδούρη
4.	A133	Ανάπτυξη και Διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού της Εκπαίδευσης	3	3	4	Κ. Φασούλης
5.	A142	Το παιδικό σχέδιο και η παιδαγωγική του αξιοποίηση	3	3	4	Η. Μυλωνάκου – Κεκέ
6.	B166	Μουσικοπαιδαγωγικά συστήματα	3	3	4	Σ.Χρυσοστόμου
7.	B175	Αφηγήσεις ζωής, Λαογραφία και Εκπαίδευση	3	3	4	Ρ.Κακάμπουρα
8.	Γ146	Ανθρωπογεωγραφία	3	3	4	Α.Γαλάνη

Γ' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	436	Περιγραφική Στατιστική Ι	3	3	4	Α.Βουδούρη
2.	444	Μαθηματικά ΙΙΙ	3	3	4	Γ. Μπαραλής
3.	B137	Συγκριτική Θεατρολογία, Νεοελληνική και Παγκόσμια Δραματοουργία	3	3	4	Μ. Δημάκη-Ζώρα
4.	B127	Ιστορία και η Διδακτική της	3	3	4	Χ.Μπαμπούνης
5.	A143	Η γυναικεία εκπαίδευση στην Ελλάδα (19 ^{ος} -20 ^{ος} αι)	3	3	4	Λ. Σκούρα
6.	B163	Σχολική Θρησκευτική Αγωγή	3	3	4	Ε.Περσελής
7.	A105	Σχολική Παιδαγωγική & Καινοτόμες δράσεις	3	3	4	Θ.Μπαμπάλης
8.	B187	Νεοελληνική Πεζογραφία στον 20 αι. Η νοσταλγία της εφηβείας	3	3	4	Β. Πάτσιου
9.	Γ143	Φυσική Γεωγραφία	3	3	4	Α.Γαλάνη

Δ' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1	Γ102	Περιγραφική Στατιστική ΙΙ	3	3	4	Α. Βουδούρη
2	486	Η Γλώσσα στα Κείμενα (Κειμενογλωσσολογία – Υφολογία – Ρητορική)	3	3	4	Α. Νάκας
3	B120	Γενική-τοπική Ιστορία, οι πηγές και η μελέτη τους	3	3	4	Χ.Μπαμπούνης
4	B185	Πολιτισμός, Θρησκεία και Εκπαίδευση στην Εποχή της Παγκοσμιοποίησης	3	3	4	Δ. Δασκαλάκης
5	A144	Μετεκπαίδευση και επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών: Ιστορική διάσταση & σύγχρονος προβληματισμός	3	3	4	Λ. Σκούρα
6	A146	Ψυχοκοινωνιολογία της Σχολικής Τάξης:	3	4	4	Θ.Μπαμπάλης
7	Γ120	Ειδικά θέματα Βιολογίας: Ανατομία και Φυσιολογία ανθρώπου	3	3	4	Ε. Μαυρικάκη

8	Γ126	Διδασκαλία Φυσικών Επιστημών με Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών	3	3	4	Κ. Σκορδούλης
9	B186	Νεοελληνικό Θέατρο και κοινωνία	3	3	4	Μ. Δημάκη-Ζώρα

Ε' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	A138	Ψυχανάλυση και Παιδαγωγική	3	3	4	Ε. Γαλανάκη
2.	A119	Παιδαγωγική της λογοτεχνίας	3	3	4	Κ. Μαλαφάντης
3.	B180	Αισθητική Αγωγή : Εικαστικές Τέχνες και σύνδεσή τους με την Τέχνη του σήμερα	3	3	4	Λ. Κακίση
4.	B119	Ιστορία της τοπικής αυτοδιοίκησης στο ελληνικό κράτος	3	3	4	Χ. Μπαμπούνης
5.	139	Εκπαιδευτικά Προβλήματα & Εκπαιδευτική Πολιτική	3	3	4	Ε.Φυριπτής
6.	B170	Νέα Τεχνολογία Εργασία & Εκπαίδευση	3	3	4	Δ.Δασκαλάκης
7.	447	Αγωγή Υγείας Ι	3	3	4	Ε. Μαυρικάκη
8.	B118	Η διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης ή ως δεύτερης γλώσσας	3	3	4	Ε.Μαγουλά

ΣΤ' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	B135	Το βιβλίο στην Εκπαίδευση	3	3	4	Γ. Καλογήρου
2.	A127	Η Παιδαγωγική του Νεοελληνικού Διαφωτισμού	3	3	4	Κ. Μαλαφάντης
3.	B136	Ρεαλισμός και Μυθοπλασία	3	3	4	Β.Πάτσιου
4.	A135	Δημιουργικότητα στην εκπαίδευση	3	3	4	Η.Μυλωνάκου-Κεκέ
5.	457	Λογοτεχνία και Εκπαίδευση	3	3	4	Γ.Καλογήρου

6.	B168	Κειμενικός γραμματισμός στα νέα σχολικά εγχειρίδια της γλώσσας. Δομή και είδη λόγου	3	3	4	Α. Νάκας
7.	Γ145	Διδασκαλία της Γεωγραφίας με Ψηφιακές Τεχνολογίες	3	3	4	Α. Γαλάνη

Ζ' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	479	Αγωγή του λόγου και της ομιλίας	3	3	4	Μ. Παπαδάτου – Παστού / Μ. Μαργαρίτου
2.	457	Λογοτεχνία και Εκπαίδευση	3	3	4	Γ. Καλογήρου
3.	Γ103	Η παιδαγωγική αξιοποίηση του Διαδικτύου ως μαθησιακού εργαλείου και Εκπαίδευση από απόσταση	3	3	4	Α. Βουδούρη
4.	Γ109	Ειδικά θέματα Διδακτικής Μαθηματικών Ι	3	3	4	Α. Μπούφη
5.	Γ118	Στατιστική και Θεωρία Πιθανοτήτων	3	3	4	Α. Βουδούρη
6.	A160	Ψυχολογία Ατόμων με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες	3	3	4	Α. Σ. Αντωνίου
7.	B153	Εισαγωγή στην Ψυχολογία. Προεκτάσεις για τη Διδακτική της Γλώσσας	3	3	4	Ε.Μαγουλιά
8.	Γ111	Σχεδιασμός-Ανάπτυξη και Αξιολόγηση Εκπαιδευτικού Λογισμικού	3	3	4	Α. Βουδούρη
9.	B141	Σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας με την αξιοποίηση του δράματος και του θεάτρου	3	3	4	Τ. Τζαμαργιάς
10.	A154	Εκπαίδευση και περιφερειακή ανάπτυξη:Ευρωπαϊκές πολιτικές και η ελληνική εμπειρία	3	3	4	Κ. Φασούλης
11.	Γ123	Ιστορία των Επιστημών	3	3	4	Κ. Σκορδούλης
12.	Γ144	Διδακτική της Γεωγραφίας	3	3	4	Α. Γαλάνη

Η' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	Γ113	Ειδικά θέματα Διδακτικής Μαθηματικών ΙΙ	3	3	4	Α. Μπούφη

2.	Γ130	Περιβαλλοντική εκπαίδευση	3	3	4	Κ.Σκορδούλης
3.	B155	Διδακτική και Παιδαγωγική του Θεάτρου	3	3	4	Τ. Τζαμαργιάς
4.	B160	Κοινωνιολογία της παιδικής ηλικίας & Δικαιώματα του Παιδιού	3	3	4	Δ. Δασκαλάκης
5.	Γ129	Μαθηματικά θέματα	3	3	4	Γ. Μπαραλής
6.	Γ139	Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες	3	3	4	Γ. Καλκάνης
7.	B165	Φωνητική και φωνολογία της ελληνικής γλώσσας: θεωρία και ασκήσεις	3	3	4	Ε.Μαγουλά
8.	422	Βασικές έννοιες της Γεωμετρίας	3	3	4	Γ. Μπαραλής
9.	A159	Ειδική Παιδαγωγική για χαρισματικά παιδιά	3	3	4	Σ. Πολυχρονοπούλου

**ΧΙΙΙ. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ**

Σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι η κατάρτιση πτυχιούχων των παιδαγωγικών τμημάτων και άλλων τμημάτων των Α.Ε.Ι. της χώρας ή της αλλοδαπής, σχετικών με τα γνωστικά αντικείμενα του Προγράμματος, σε εξειδικευμένα γνωστικά πεδία και στην έρευνα, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται τόσο η ειδίκευση όσο και η συμβολή τους στην καλλιέργεια και ανάπτυξη της πρωτογενούς επιστημονικής έρευνας αλλά και στη διαμόρφωση και προαγωγή της επιστημονικής σκέψης.

Αντικείμενα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Π.Τ.Δ.Ε. είναι τα επιμέρους επιστημονικά πεδία που συνθέτουν την κατάρτιση που παρέχεται στα παιδαγωγικά τμήματα και έχουν ως κύριο χαρακτηριστικό την έρευνα και την επιστημονική μελέτη των αντίστοιχων πεδίων.

Τα γνωστικά αντικείμενα του Π.Μ.Σ. διακρίνονται στους εξής τομείς με τις ακόλουθες κατευθύνσεις ανά τομέα:

Α. Τομέας Επιστημών της Αγωγής:

- «Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική» (Διδακτική - Προγράμματα Σπουδών, Εκπαίδευση ενηλίκων - Συνεχιζόμενη εκπαίδευση και δια βίου μάθηση).
- «Συγκριτική Παιδαγωγική» με ειδίκευση σε ζητήματα ποιότητας της εκπαίδευσης.
- «Κοινωνιοβιολογία, Νευροεπιστήμες και Εκπαίδευση»

Β. Τομέας Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας:

- «Ειδική Αγωγή, Λογοθεραπεία - Συμβουλευτική».

Γ. Τομέας Ανθρωπιστικών Σπουδών:

- «Διδακτική της Γλώσσας - Λογοτεχνία - Θέατρο και Εκπαίδευση».
- «Ιστορία και διδακτική της ιστορίας. Λαογραφία και πολιτισμός»
- «Κοινωνιολογία της Εργασίας: Πολιτικές Αγοράς Εργασίας-Μειονότητες-Παιδική Ηλικία»

Δ. Τομέας Μαθηματικών και Πληροφορικής:

- «Μαθηματικά στην Εκπαίδευση (Ιστορία, Φιλοσοφία και Διδακτική των Μαθηματικών)»
- «Πληροφορική στην Εκπαίδευση»

Ε. Τομέας Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος:

- «Φυσικές Επιστήμες στην Εκπαίδευση»

A. ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

I. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική (Διδακτική – Προγράμματα Σπουδών, Εκπαίδευση ενηλίκων-Συνεχιζόμενη εκπαίδευση και διά βίου μάθηση).

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (5)

	Εξάμηνο
1. Εφαρμογές Η/Υ στην Εκπαίδευση	α΄
2. Μεθοδολογία Έρευνας και Στατιστική	α΄
3. Επιστημολογία και Γνωσιοθεωρία	α΄
4. Σύγχρονες παιδαγωγικές κατευθύνσεις	β΄
5. Σύγχρονες διδακτικές κατευθύνσεις	γ΄

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (6)

Επιλέγονται 6 μαθήματα από τα παρακάτω:

1. Curricula και σχολικά εγχειρίδια
2. Ψυχοκοινωνιολογία της σχολικής τάξης
3. Κοινωνιολογία του νεοελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος
4. Η διδασκαλία ως θεωρία και πράξη
5. Διδακτική μαθημάτων του δημοτικού σχολείου
6. Διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας με έμφαση στην πρώτη γραφή και ανάγνωση στο δημοτικό σχολείο
7. Διαπολιτισμική Παιδαγωγική - Διδακτική
8. Παρώθηση του μαθητή και διδασκαλία
9. Σχεδιασμός και αξιολόγηση προγραμμάτων διδασκαλίας
10. Εκπαίδευση εκπαιδευτικών
11. Θέματα Ιστορίας της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης
12. Θεωρίες και μεθοδολογία εκπαίδευσης ενηλίκων
13. Παιδαγωγική των ανθρώπινων σχέσεων
14. Συνεχιζόμενη ή διαβίου εκπαίδευση
15. Σχολές γονέων και κοινωνία
16. Πολυπολιτισμική εκπαίδευση και κοινωνία
17. Λαϊκή επιμόρφωση - Αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου
18. Εκπαίδευση ενηλίκων και λειτουργία επιμορφωτικών κέντρων
19. Βασικές αρχές της ανοιχτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης
20. Ενήλικοι με ειδικές ανάγκες και διαβίου μάθηση
21. Φιλοσοφία της εκπαίδευσης ενηλίκων

II. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Συγκριτική Παιδαγωγική

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (5)

	Εξάμηνο
1. Εφαρμογές Η/Υ στην εκπαίδευση	α΄
2. Μεθοδολογία έρευνας και Στατιστική	α΄
3. Επιστημολογία και Γνωσιοθεωρία	α΄
4. Η εκπαίδευση στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και της κοινωνίας της γνώσης: Θέματα μεθοδολογίας και προτεραιοτήτων στη συγκριτική σπουδή των εκπαιδευτικών προβλημάτων	β΄
5. Εκπαιδευτική πολιτική και διαχείριση των εκ-	

ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (6)

Επιλέγονται 6 μαθήματα από τα παρακάτω:

1. Ιστορία της ευρωπαϊκής και διεθνούς Εκπαίδευσης
2. Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και Εκπαίδευση
3. Εκπαίδευση και ανάπτυξη στα Βαλκάνια και τη Νοτιοανατολική Μεσόγειο
4. Η πανεπιστημιακή εκπαίδευση στην εποχή του διαδικτύου
5. Πολιτικές διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στην Ευρώπη και τον κόσμο
6. Ανάπτυξη, διεθνείς οργανισμοί και Εκπαίδευση
7. Ειδικά θέματα εκπαιδευτικής πολιτικής στην Ευρώπη
8. Πολιτισμική ταυτότητα και ετερότητα στην Ενωμένη Ευρώπη
9. Κατάρτιση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών. Συγκριτική σπουδή του ιδεολογικού και θεσμικού πλαισίου στις ευρωπαϊκές χώρες
10. Θεωρία και πράξη της διά βίου εκπαίδευσης στις χώρες - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης
11. Οικονομική της Εκπαίδευσης
12. Εκπαιδευτικό management και διαχείριση ανθρώπινων πόρων στην Εκπαίδευση
13. Το περιεχόμενο της Εκπαίδευσης στην παγκόσμια κοινωνία της γνώσης
14. Εκπαιδευτικός σχεδιασμός και λήψη αποφάσεων στην Εκπαίδευση
15. Δυναμική των ομάδων στον εκπαιδευτικό χώρο και πολιτικές διαχείρισης των κρίσεων στο σχολικό περιβάλλον στην Ευρώπη και τον κόσμο
16. Σχολική αποτελεσματικότητα και αγορά. Προβληματισμοί και πολιτικές στο διεθνές περιβάλλον
17. Διαχείριση ευρωπαϊκών προγραμμάτων και έρευνας
18. Συστήματα εξ αποστάσεως διαχείρισης της γνώσης στην Ευρώπη και τον κόσμο
19. Διοίκηση και οργάνωση εκπαιδευτικών μονάδων και οργανισμών
20. Ανάπτυξη, αξιολόγηση και πιστοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων
21. Αξιολόγηση και διασφάλιση ποιότητας στην Εκπαίδευση
22. Επικοινωνιακές στρατηγικές εκπαιδευτικών οργανισμών

III. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Κοινωνιοβιολογία, Νευροεπιστήμες και Εκπαίδευση

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Εξάμηνο

1. Εφαρμογές Η/Υ στην **α'**

2.	Εκπαίδευση Μεθοδολογία Έρευνας και Στατιστική - Ποιοτική Έρευνα στις Κοινωνικές Επιστήμες	α΄
3.	Επιστημολογία – Γνωσιοθεωρία	α΄
4.	Εισαγωγή στις Νευροεπιστήμες	β΄
5.	Κοινωνιοβιολογία	γ΄

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
Επιλέγονται έξι από τα παρακάτω

1. Εισαγωγή στη Νευροβιολογία
2. Γλώσσα (NLP – Νευρογλωσσολογία)
3. Βιολογική Πληροφορική
4. Βιολογικοί μηχανισμοί και Βιοηθική
5. Κοινωνική Ανθρωπολογία
6. Κοινωνική Ψυχολογία
7. Μαθηματική σκέψη και Φιλοσοφία
8. Συστημική σκέψη και Κυβερνητική
9. Διεπιστημονική Επικοινωνία
10. Βιοφυσικό Περιβάλλον και Μάθηση
11. Αγωγή της Φύσης και ανθρώπινη πραγμάτωση
12. Φιλοσοφία του ανθρώπου
13. Φιλοσοφία Παιδείας
14. Κοινωνική Παιδαγωγική
15. Κοινωνιολογία Παιδείας
16. Δημιουργικότητα και ευ-επιχειρείν
17. Επικοινωνία – Διαχείριση ανθρωπίνου κεφαλαίου
18. Εφαρμογές του Κοινωνικού Marketing στην Εκπαίδευση
19. Διοίκηση Ολικής ποιότητας
20. Δυναμική των ομάδων
21. Συνεργατικές δράσεις στο σχολείο και στην οικογένεια
22. Αξιοποίηση του διαλόγου στην Αγωγή και Εκπαίδευση
23. Τέχνη ενηλίκων και παιδιών (εκπαιδευτικές προεκτάσεις)
24. Πολιτισμική Αγωγή
25. Αισθητική και δημιουργία στη Φύση και την Τέχνη
26. Πολιτική Αγωγή
27. Σχεδιασμός και στρατηγικές Μάθησης
28. Μορφές εξουσίας και Εκπαιδευτικά Συστήματα
29. Διαχείριση αβεβαιοτήτων

B. ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ:
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Ειδική Αγωγή, Λογοθεραπεία - Συμβουλευτική

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (5)	Εξάμηνο
1. Εφαρμογές Η/Υ στην Εκπαίδευση	α΄
2. Μεθοδολογία Έρευνας και Στατιστική	α΄
3. Επιστημολογία και Γνωσιοθεωρία	α΄

4. Θέματα Ειδικής Αγωγής - Ψυχολογία Μάθησης και ΑΜΕΑ	β´
5. Αγωγή Λόγου - Λογοθεραπεία (Αναπτυξιακές γλωσσικές διαταραχές - Φωνολογική ανάπτυξη και διαταραχές - Ψυχολογία Γλώσσας –Αναπτυξιακή Ψυχολογία ΑΜΕΑ)	γ´

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (6)

Επιλέγονται 6 μαθήματα από τα παρακάτω:

1. Κοινωνιολογία ΑΜΕΑ
2. Ψυχοκοινωνικά και συναισθηματικά προβλήματα
3. Ψυχοδιαγνωστική - Αξιολόγηση ΑΜΕΑ - Πρακτική άσκηση Ι
4. Νοητική καθυστέρηση
5. Συμβουλευτική ΑΜΕΑ - Επαγγελματικός προσανατολισμός
6. Μαθησιακές δυσκολίες (Γενικές και ειδικές)
7. Ψυχοπαιδαγωγική αντιμετώπιση των προβλημάτων λόγου και ομιλίας.
8. Εφαρμογές υποστηρικτικών - διδακτικοθεραπευτικών προγραμμάτων - Πρακτική άσκηση ΙΙ.
9. Οργάνωση και διοίκηση εκπαιδευτικών μονάδων Ειδικής Αγωγής.
10. Αισθητηριακά προβλήματα - Ανεπάρκειες - Κινητικά προβλήματα
11. Αυτισμός
12. Εφαρμογή λογισμικού για ΑΜΕΑ
13. Σχεδιασμός Αναλυτικών Προγραμμάτων και διδασκαλίας για ΑΜΕΑ
14. Αντιμετώπιση ψυχικών και νοητικών διαταραχών παιδιών και εφήβων και Παιδοψυχιατρική - Ψυχοπαθολογία του παιδιού
15. Νευροφυσιολογία και Ανατομία των φωνοπλαστικών οργάνων και των οργάνων της ακοής.
16. Γλωσσολογία (Κοινωνιογλωσσολογία, Ψυχογλωσσολογία και Παθολογολογία)
17. Πρόσληψη και παραγωγή ομιλίας - Φωνητική (Πορεία εξέλιξης της γλώσσας)
18. Ακοολογία (μέθοδοι διάγνωσης - Συμβουλευτική στις επικοινωνιακές διαταραχές) - Αποκαταστατική Ακοολογία και ανάπτυξη του λόγου σε παιδιά με προβλήματα ακοής
19. Ψυχοδιαγνωστική (Διαγνωστικές μέθοδοι και εργαλεία προσέγγισης των προβλημάτων του λόγου και της ομιλίας - τεστ νοημοσύνης, γλωσσικής εξέλιξης, κινητικότητας, οπτικοαντιληπτικής δυνατότητας κ.ά.)
20. Αφασία και συναφείς διαταραχές (παιδική αφασία - δυσφασία, αφασίες ενηλίκων και επιπτώσεις στο λόγο)
21. Μαθησιακά προβλήματα (Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες).
22. Συμβουλευτική και Επαγγελματικός προσανατολισμός (με την αντίστοιχη πρακτική άσκηση)

23. Πρακτική άσκηση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων - δυσλειτουργιών - διαταραχών της γλώσσας με έμφαση στη γλωσσική εξέλιξη του παιδιού και του εφήβου
24. Ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση και αντιμετώπιση του τραυλισμού και της ταχυλαλίας
25. Αντιμετώπιση ψυχικών και νοητικών διαταραχών παιδιών και εφήβων
26. Παιδοψυχιατρική και Ψυχοπαθολογία του παιδιού

Γ΄ ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

I. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Διδακτική Γλώσσας - Λογοτεχνία - Θέατρο και Εκπαίδευση.

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (6)	Εξάμηνο
1. Εφαρμογές Η/Υ στην Εκπαίδευση	α΄
2. Μεθοδολογία Έρευνας και Στατιστική	α΄
3. Επιστημολογία και Γνωσιοθεωρία	α΄
4. Αισθητικά ρεύματα και θεωρητικές προσεγγίσεις της Λογοτεχνίας	α΄
5. Ζητήματα της Ελληνικής Γλώσσας I	β΄
6. Θέατρο στην Εκπαίδευση	γ΄

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (5)

Επιλέγονται 5 μαθήματα από τα παρακάτω:

1. Μεθοδολογία της έρευνας
2. Θεωρία και κριτική της Παιδικής Λογοτεχνίας
3. Λογοτεχνία για παιδιά και εφήβους
4. Ιστορία της παιδικής Λογοτεχνίας
5. Διδακτική της Λογοτεχνίας
6. Λογοτεχνία στην Εκπαίδευση
7. Κριτική της νεοελληνικής Λογοτεχνίας
8. Ιστορία της νεοελληνικής Λογοτεχνίας
9. Νεοελληνική Ποίηση (19^{ος} - 20^{ος} αι.)
10. Νεοελληνική Πεζογραφία (19^{ος} - 20^{ος} αι.)
11. Παράδοση και νεωτερικότητα στη Λογοτεχνία
12. Ρεαλισμός και μυθοπλασία
13. Θεωρίες ανάγνωσης
14. Ζητήματα ελληνικής γλώσσας II
15. Παιδαγωγική Γλωσσολογία
16. Εκπαιδευτική Ρητορική. Προφορικός λόγος και ρητορική υπόκριση
17. Κειμενογλωσσολογία
18. Ψυχογλωσσολογία
19. Θέατρο για παιδικό και νεανικό κοινό
20. Δραματοποίηση και θεατρικό παιχνίδι

21. Ιστορία ελληνικού Θεάτρου
22. Εισαγωγή στο Θέατρο και στη Θεατρολογία
23. Αρχαίο Δράμα και παγκόσμια Δραματοουργία
24. Λαϊκό και έντεχνο Θέατρο
25. Κουκλοθέατρο και μαριονέτες
26. Τεχνική του Θεάτρου (σκηνοθεσία, υποκριτική, σκηνογραφία, ενδυματολογία)
27. Αρχαίο Δράμα
28. Ευρωπαϊκό και παγκόσμιο Θέατρο
29. Θεατρική εμπύχωση και πολιτιστικές εκδηλώσεις στο σχολείο
30. Θεωρία Θεάτρου

**II. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Ιστορία και διδακτική της ιστορίας –
Λαογραφία και πολιτισμός.**

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (5)

1. Εφαρμογές Η/Υ στην Εκπαίδευση
2. Μεθοδολογία Έρευνας και Στατιστική
3. Επιστημολογία και Γνωσιοθεωρία
4. Θεωρητικά ζητήματα Λαογραφίας
5. Νεότερη ελληνική Ιστορία Ι

Εξάμηνο

- α´
α´
α´
β´
γ´

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (6)

Επιλέγονται 6 μαθήματα από τα παρακάτω:

1. Διδακτική της Ιστορίας Ι
2. Εκκλησιαστική τέχνη και Εκπαίδευση Ι
3. Πολιτική φιλοσοφία και Εκπαίδευση Ι
4. Διδακτική της Ιστορίας ΙΙ
5. Φιλολογική Λαογραφία και Εκπαίδευση
6. Πολιτική Φιλοσοφία και Εκπαίδευση ΙΙ
7. Εκκλησιαστική τέχνη και Εκπαίδευση ΙΙ
8. Τύπος και Λαογραφία
9. Ιστορική έρευνα και Εκπαίδευση
10. Νεότερη ελληνική Ιστορία ΙΙ
11. Νεότερη ευρωπαϊκή Ιστορία
12. Ζητήματα θεωρίας και μεθοδολογίας της Ιστορίας. Προσεγγίσεις από τη σκοπιά της Ιστοριογραφίας
13. Γενική Κοινωνιολογία
14. Λαογραφία και Αγία Γραφή
15. Η παιδαγωγική του Λαογραφικού Μουσείου
16. Γενική - τοπική και μελέτη του περιβάλλοντος
17. Το παραμύθι ως αντικείμενο λαογραφικής και παιδαγωγικής έρευνας
18. Λαϊκή Τέχνη
19. Αυτοβιογραφία και Λαογραφία
20. Ιστορία της τοπικής αυτοδιοίκησης στο ελληνικό κράτος
21. Έλληνες Πατέρες στην Εκπαίδευση
22. Κοινωνική Λαογραφία και Ιστορία
23. Η Λαογραφία στην Ευρώπη και στις Η.Π.Α.

24. Ελληνική και διεθνής λαογραφική βιβλιογραφία.

III. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Κοινωνιολογία της Εργασίας: Πολιτικές Αγοράς Εργασίας – Μειονότητες – Παιδική Ηλικία

	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (5 μαθήματα)	Εξάμηνο
1.	Εφαρμογές Η/Υ στην Εκπαίδευση	α΄
2.	Μεθοδολογία Έρευνας και Στατιστική - Ποιοτική Έρευνα στις Κοινωνικές Επιστήμες	α΄
3.	Επιστημολογία Γνωσιοθεωρία	α΄
4.	Κοινωνικές Διακρίσεις στην Αγορά Εργασίας-Φύλο και Μειονότητες	β΄
5.	Αγορά Εργασίας, Παιδική Εργασία-Εκμετάλλευση και Κοινωνικός αποκλεισμός	γ΄

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Επιλέγονται 6 μαθήματα από τα παρακάτω:

1. Κοινωνική Ανισότητα και Κοινωνικός αποκλεισμός : Θεωρητικές προσεγγίσεις
2. Κοινωνικές Ανισότητες και Κοινωνική Μεταβολή
3. Κοινωνική Μορφολογία των Σύγχρονων Διακρίσεων
4. Κοινωνική Κατασκευή των Σύγχρονων Διακρίσεων
5. Πολιτικές Αγοράς Εργασίας, Μειονότητες και Κοινωνικός αποκλεισμός στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία
6. Εργασιακές σχέσεις, Ευελιξία, Καταναλωτισμός και Αποκλεισμός
7. Μειονότητες και Παρεκκλίνουσα παιδική συμπεριφορά
8. Κοινωνική εργασία και Παιδικός κοινωνικός αποκλεισμός
9. Σύγχρονες πολιτικές εργασιακής και κοινωνικής ένταξης
10. Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού στην παιδική ηλικία
11. Μετά-νεωτερικότητα και σύγχρονα προβλήματα κοινωνικοποίησης στο εκπαιδευτικό περιβάλλον
12. Μειονότητες, Ανθρώπινα Δικαιώματα και Παιδική Ηλικία
13. Οι εξελίξεις στο περιβάλλον της παγκοσμιοποίησης
14. Σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες
15. Κοινοτισμός και Πολυπολιτισμικότητα
16. Εμείς και οι άλλοι : Προσωπική και συλλογική ταυτότητα
17. Πολυπολιτισμικότητα και Διδακτική της Ιστορίας

18. Λαογραφία , άλλες κοινωνικές επιστήμες και πολυπολιτισμικότητα
19. Προτάσεις αισθητικής και εικαστικής έκφρασης για κοινωνικά αποκλεισμένα παιδιά
20. Θέατρο και Έμφυλες Διακρίσεις
21. Θέατρο και Ταυτότητα
22. Λογοτεχνία και Μειονότητες

Δ΄ ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

I. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: *Μαθηματικά στην Εκπαίδευση (Ιστορία, Φιλοσοφία και Διδακτική των Μαθηματικών)*

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (5)	Εξάμηνο
1. Εφαρμογές Η/Υ στην Εκπαίδευση	α΄
2. Μεθοδολογία έρευνας και Στατιστική	α΄
3. Επιστημολογία και Γνωσιοθεωρία	α΄
4. Άλγεβρα	β΄
5. Ανάλυση	γ΄

ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (6)

Επιλέγονται 6 μαθήματα από τα παρακάτω:

1. Φιλοσοφία των Μαθηματικών
2. Τα Μαθηματικά των λαών της Ανατολής (Μεσοποτάμιοι, Αιγύπτιοι, Ινδοί και Κινέζοι)
3. Τα Μαθηματικά στην αρχαία ελληνική εποχή. Από το Θαλή μέχρι και τους Σχολιαστές (6^{ος} π.Χ. - 5^{ος} μ.Χ. αιώνας)
4. Ιστορική εξέλιξη βασικών μαθηματικών εννοιών.
5. Διδασκαλία των βασικών μαθηματικών εννοιών. Θεωρία Συνόλων, Απεικονίσεις, Αριθμητικά Συστήματα κ.λπ. στο δημοτικό σχολείο
6. Αλληλεπίδραση των Μαθηματικών με τις άλλες επιστήμες
7. Διδασκαλία των βασικών γεωμετρικών εννοιών και διαδικασιών στο δημοτικό σχολείο. Ανάλυση και μαθηματική θεμελίωση των εννοιών αυτών. Έρευνα σχετική με τη μάθηση και τη διδασκαλία τους
8. Η μαθηματική εκπαίδευση από την Αναγέννηση μέχρι σήμερα. Φιλοσοφία και αρχές των προγραμμάτων μαθηματικής εκπαίδευσης
9. Συνδυαστική Ανάλυση. Υπολογιστικά Μαθηματικά
10. Διδακτική των Μαθηματικών (Σκοπός διδασκαλίας - Αναλυτικά προγράμματα - Διδακτικά βιβλία - Μέθοδος διδασκαλίας - Αξιολόγηση κ.λπ.)
11. Λύση προβλημάτων: Ο ρόλος της στη μάθηση και τη διδασκαλία των Μαθηματικών.
12. Πληροφορική και διδασκαλία των Μαθηματικών στην Εκπαίδευση

13. Σχεδιασμός και ανάπτυξη προγραμμάτων μαθηματικής εκπαίδευσης
14. Διδασκαλία της Άλγεβρας στην Εκπαίδευση. Ανάλυση και μαθηματική θεμελίωση των αλγεβρικών εννοιών. Έρευνα σχετική με τη μάθηση και τη διδασκαλία αυτών.
15. Διδασκαλία της Ανάλυσης στην Εκπαίδευση. Ανάλυση και θεμελίωση των εννοιών της Ανάλυσης. Έρευνα σχετική με τη μάθηση και τη διδασκαλία τους
16. Ιστορική εξέλιξη της Άλγεβρας από την αρχαιότητα μέχρι τον 20^ο αιώνα.
17. Ιστορική εξέλιξη της Ανάλυσης από την αρχαιότητα μέχρι τον 20^ο αιώνα.
18. Ειδικά θέματα έρευνας στη Διδακτική των Μαθηματικών στην Εκπαίδευση. Πρόσφατη βιβλιογραφία. Σχεδιασμός και προετοιμασία ερευνών με ειδικά προβλήματα της μαθηματικής εκπαίδευσης.
19. Πρακτική εμπειρία και επίβλεψη στη διδασκαλία των Μαθηματικών στην Εκπαίδευση.
20. Μαθηματικά Μοντέλα.

II. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Πληροφορική στην Εκπαίδευση

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (5)

	Εξάμηνο
1. 1. Εφαρμογές Η/Υ στην Εκπαίδευση	α΄
2. Μεθοδολογία έρευνας και Στατιστική	α΄
3. Επιστημολογία και Γνωσιοθεωρία	α΄
4. Χρήση και αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού για διδακτικούς σκοπούς	β΄
5. Διαδίκτυο, Τηλεκπαίδευση και μάθηση από απόσταση	γ΄

ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (6)

Επιλέγονται 6 μαθήματα από τα παρακάτω:

1. Συστήματα βάσεων δεδομένων και Εκπαίδευση
2. Θεωρητικές προσεγγίσεις της μάθησης και της ανάπτυξης με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων του υπολογιστή
3. Ψηφιακές τεχνολογίες πληροφόρησης και γενικές εκπαιδευτικές εφαρμογές τους
4. Γλώσσες Προγραμματισμού
5. Ανάπτυξη και σχεδιασμός εκπαιδευτικού λογισμικού για διάφορα γνωστικά αντικείμενα με έμφαση σε όρους Ψυχοπαιδαγωγικής και Κοινωνιολογίας
6. Στατιστικές μέθοδοι και εκπαιδευτική έρευνα
7. Αριθμητικές μέθοδοι με τη χρήση υπολογιστή
8. Εκπαιδευτική αξιοποίηση των διαδικτύων
9. Μαθησιακές δυσκολίες και υπολογιστές
10. Τεχνητή νοημοσύνη στη Γνωστική Επιστήμη
11. Εκπαίδευση και παγκόσμια κοινωνία

12. Διεπιστημονικές προσεγγίσεις για την αξιοποίηση της συστημικής και κυβερνητικής σκέψης στη διδασκαλία
13. Επικοινωνία ανθρώπου - υπολογιστή
14. Εργαλεία συγγραφής εφαρμογών πολυμέσων
15. Οπτικός αλφαριθμητισμός - Virtualreality
16. Αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών για τη διαχείριση σχολείων
17. Τεχνολογία και Διδακτική
18. Επικοινωνία και μάθηση στο διαδίκτυο
19. Συνεργατική έρευνα στο διαδίκτυο
20. Εκπαίδευση και εικονική πραγματικότητα
21. Πληροφορικά συστήματα και ποιοτική έρευνα

Ε΄ ΤΟΜΕΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Φυσικές Επιστήμες στην Εκπαίδευση

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (5)

1. Εφαρμογές Η/Υ στην Εκπαίδευση
2. Μεθοδολογία έρευνας και Στατιστική
3. Επιστημολογία και Γνωσιοθεωρία
4. Ενοποιημένη θεώρηση των Φυσικών Επιστημών
5. Διδακτική Φυσικών Επιστημών ΙΙ

Εξάμηνο

α΄
α΄
α΄
β΄
γ΄

ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (6)

Επιλέγονται 6 μαθήματα από τα παρακάτω:

1. Διδακτική των Φυσικών Επιστημών Ι
2. Διδακτική των Φυσικών Επιστημών και Πολυμέσα
3. Ενοποιημένη θεώρηση των Φυσικών Επιστημών ΙΙ
4. Ενοποιημένη θεώρηση των Φυσικών Επιστημών ΙΙΙ
5. Ιστορία και Φιλοσοφία της Φυσικής
6. Επιστήμη, Τεχνολογία και Πολιτισμός
7. Εκπαιδευτική Τεχνολογία Ι
8. Εκπαιδευτική Τεχνολογία ΙΙ
9. Εκπαιδευτικός σχεδιασμός και αξιολόγηση του εκπαιδευτικού λογισμικού
10. Συγκριτική θεώρηση της διδασκαλίας των Φυσικών Επιστημών στην Ελλάδα και το εξωτερικό
11. Ψηφιακές Τεχνολογίες Πληροφόρησης και προγραμματισμός - Εκπαιδευτικές εφαρμογές
12. Περιβαλλοντική επιστήμη και Οικολογία
13. Διδακτική της Τεχνολογίας
14. Πειραματική Φυσική

Σημείωση: Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία των μεταπτυχιακών σπουδών βλ. *Κανονισμό Λειτουργίας Μεταπτυχιακών Σπουδών*

Στο Π.Τ.Δ.Ε λειτουργεί επίσης το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Εκπαιδευτική Τεχνολογία και Ανάπτυξη Ανθρώπινων Πόρων» σε σύμπραξη με το Γενικό Τμήμα Μαθηματικών του ΤΕΙ Πειραιά.

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΠΟΡΩΝ»**

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Το πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) «Εκπαιδευτική Τεχνολογία και Ανάπτυξη Ανθρώπινων Πόρων», το οποίο λειτουργεί σε σύμπραξη με το Γενικό Τμήμα Μαθηματικών του ΤΕΙ Πειραιά, ιδρύθηκε με Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 117/1.2.2006) και διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 10 έως και 12 του Ν. 2083/92, του άρθρου 16, παρ.2 του Ν. 2327/1995 και του άρθρου 5, παρ. 12γ του Ν. 2916/2001, την υπ' αριθμ. 31364/Β7/27.3.2002 Υπουργική Απόφαση («Σύμπραξη Τμημάτων ΤΕΙ στα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών των Πανεπιστημίων) και τις λοιπές διατάξεις που περιλαμβάνονται στο προαναφερθέν ΦΕΚ 117/1.2 2006. Η λειτουργία του ΠΜΣ εγκρίθηκε με απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Αθηνών (συνεδρίαση 24.11.2005), της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών (συνεδρίαση 20.9.2005) και με βάση τα αποσπάσματα πρακτικών του Συμβουλίου του Γενικού Τμήματος Μαθηματικών της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών του ΤΕΙ Πειραιά (πράξη 9/1.6.2005) και το απόσπασμα πρακτικού του Συμβουλίου του ΤΕΙ Πειραιά (πράξη 28/28.6.2005).

Άρθρο 1

Γενικές Διατάξεις

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών σε σύμπραξη με το Γενικό Τμήμα Μαθηματικών του ΤΕΙ Πειραιά οργανώνει και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ).

Άρθρο 2

Αντικείμενο-Σκοπός

Αντικείμενο του ΠΜΣ είναι η εκπαίδευση, προαγωγή της γνώσης και η έρευνα στους τομείς της Τεχνολογίας της Εκπαίδευσης και της Ανάπτυξης Ανθρώπινων Πόρων. Ειδικότερα το συγκεκριμένο ΠΜΣ αποσκοπεί στην εξειδικευμένη εκπαίδευση αποφοίτων Πανεπιστημίων και ΤΕΙ στην επιστήμη και στην τεχνολογία της εκπαίδευσης και της ανάπτυξης ανθρώπινων πόρων καθώς και στον συνδυασμό της

Τεχνολογίας της Εκπαίδευσης με την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και γενικότερα των ανθρώπινων πόρων.

Οι θεματικές ενότητες του αντικειμένου του ΠΜΣ διακρίνονται σε τέσσερις επιμέρους θεματικές ενότητες:

- στην Παιδαγωγική με έμφαση στην τεχνολογική εκπαίδευση και στην εκπαίδευση ενηλίκων,
- στην σύγχρονη καινοτόμο τεχνολογία, η οποία χρησιμοποιείται στην εκπαιδευτική διαδικασία και στην ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού,
- στις μεθόδους και τεχνικές ανάπτυξης ανθρώπινων πόρων και στη διοίκηση και διαχείριση εκπαιδευτικών μονάδων και της εκπαίδευσης γενικότερα.

Σκοπός του ΠΜΣ είναι η απόκτηση εξειδικευμένης γνώσης και δεξιοτήτων από τους αποφοίτους στα προαναφερθέντα αντικείμενα, ώστε να επιτύχουν τη συγκρότηση επαρκούς γνωστικής υποδομής προς περαιτέρω έρευνα.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

Το ΠΜΣ οδηγεί στην απονομή Μεταπτυχιακού διπλώματος Εξειδίκευσης στην «Εκπαιδευτική Τεχνολογία και Ανάπτυξη Ανθρώπινων Πόρων».

Άρθρο 4

Κατηγορίες Πτυχιούχων

Στο ΠΜΣ γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι τμημάτων Πανεπιστημίων και ΤΕΙ της ημεδαπής ή αντίστοιχων τμημάτων αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

Άρθρο 5

Χρονική Διάρκεια

Η χρονική διάρκεια για την απονομή του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Εξειδίκευσης ορίζεται σε τέσσερα διδακτικά εξάμηνα τουλάχιστον. Για τους κατόχους σχετικών μεταπτυχιακών τίτλων θα υπάρχει δυνατότητα σύντμησης του χρόνου σπουδών. Η μέγιστη χρονική διάρκεια μέσα στην οποία οφείλει να ολοκληρώσει επιτυχώς τις σπουδές κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής θα καθορίζεται με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ.

Άρθρο 6

Πρόγραμμα Μαθημάτων

Τα μαθήματα του ΠΜΣ είναι εξαμηνιαία. Στα μαθήματα προβλέπονται τόσο θεωρία όσο και φροντιστηριακές και εργαστηριακές ασκήσεις.

Τα προσφερόμενα μαθήματα του ΠΜΣ είναι:

Α' Εξάμηνο

1. Ποιοτικές και ποσοτικές μέθοδοι και προσεγγίσεις επιστημονικής έρευνας
2. Συστημικές προσεγγίσεις στην Εκπαίδευση
3. Παιδαγωγικές θεωρίες και η εφαρμογή τους στην Εκπαίδευση
4. Εφαρμογές της ψηφιακής τεχνολογίας στην Εκπαίδευση

Β' Εξάμηνο

1. Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική της τεχνολογικής εκπαίδευσης
2. Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων
3. Διοίκηση και διαχείριση πόρων εκπαιδευτικών μονάδων
4. Εφαρμογές πολυμέσων και συστήματα της ηλεκτρονικής εκπαίδευσης

Γ' Εξάμηνο

1. Μέθοδοι και συστήματα αξιολόγησης της εκπαίδευσης
2. Στρατηγική διοίκησης και διαχείρισης της εκπαίδευσης

Στο Γ' Εξάμηνο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα επιλέξουν δύο από τα παρακάτω κατ' επιλογήν μαθήματα:

- α. Σχεσιακές βάσεις δεδομένων και συστήματα διαχείρισης βάσεων δεδομένων
- β. Σχεδιασμός και ανάπτυξη εφαρμογών στο Διαδίκτυο
- γ. Συστήματα διαχείρισης γνώσης
- δ. Δημιουργικότητα στην Εκπαίδευση
- ε. Εκπαίδευση Ενηλίκων και Δια Βίου Επιμόρφωση

Δ' Εξάμηνο

Εκπόνηση μεταπτυχιακής εργασίας

XIV. ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

(απόφαση Γενικής Συνέλευσης 11-7-2011)

Η Μεταδιδακτορική Έρευνα είναι ακαδημαϊκή έρευνα, που διεξάγεται από ερευνητή, ο οποίος είναι κάτοχος διδακτορικού διπλώματος, ελληνικού ή ξένου πανεπιστημίου.

Σκοπός της είναι να διευρύνει την εμπειρία του υποψηφίου σε εξειδικευμένο θέμα και να συμβάλλει στην καλλιέργεια των απαραίτητων δεξιοτήτων και μεθόδων. Η Μεταδιδακτορική Έρευνα ανταποκρίνεται ουσιαστικά στο στόχο του Τμήματος για προαγωγή της επιστημονικής έρευνας και αναμένεται να οδηγήσει σε πρωτότυπες επιστημονικές δημοσιεύσεις.

Το Π.Τ.Δ.Ε. μετά την υποβολή προτάσεων μελών ΔΕΠ του Τμήματος, Καθηγητών ή Αναπληρωτών Καθηγητών, προκηρύσσει κάθε χρόνο θέσεις για Μεταδιδακτορική Έρευνα σε συγκεκριμένες ερευνητικές περιοχές. Οι προτάσεις υποβάλλονται από τα

ενδιαφερόμενα μέλη ΔΕΠ στη Γραμματεία του Τμήματος το **Φεβρουάριο** κάθε έτους. Οι προτάσεις συζητούνται και εγκρίνονται από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Μετά την έγκρισή τους δημοσιεύεται σχετική πρόσκληση ενδιαφέροντος στον τύπο.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλλουν αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος **από την 1^η έως την 31^η Μαρτίου**. Οι κρίσεις των υποψηφίων θα διενεργούνται **από την 1^η Απριλίου έως την 31^η Μαΐου** από τριμελή εισηγητική επιτροπή.

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ

- Ο υποψήφιος μπορεί να είναι διδάκτορας οποιουδήποτε αναγνωρισμένου ελληνικού ή ξένου ΑΕΙ ή ισότιμου ιδρύματος που παρέχει διδακτορικό τίτλο σύμφωνα με το Νόμο και τις Διατάξεις που ισχύουν. Προτεραιότητα θα δίνεται στους Διδάκτορες άλλων Τμημάτων και Πανεπιστημίων.
- Ο υποψήφιος καταθέτει έκθεση στην οποία τεκμηριώνει επιστημονικά το ενδιαφέρον του για τη συγκεκριμένη ερευνητική περιοχή για την οποία υποβάλλει αίτηση. Παράλληλα καταθέτει σχέδιο εργασίας για το ερευνητικό θέμα που έχει προταθεί από το μέλος ΔΕΠ.
- Η πρόταση κατατίθεται στον οικείο Τομέα του ΠΤΔΕ στον οποίο ανήκει το μέλος ΔΕΠ που θα αναλάβει την εποπτεία της έρευνας. Ο Τομέας, σε Γενική Συνέλευση, αποφαινεται αν την αποδέχεται ή όχι. Στη συνέχεια η πρόταση του Τομέα διαβιβάζεται στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος, η οποία παίρνει την τελική απόφαση.
- Ο ανώτατος αριθμός μεταδιδακτορικών φοιτητών ανά μέλος ΔΕΠ (Καθηγητή και Αναπληρωτή Καθηγητή) του Τμήματος ορίζεται σε δύο (2). Ο επιβλέπων τη μεταδιδακτορική έρευνα μπορεί να είναι ο κύριος επιβλέπων της διδακτορικής διατριβής του υποψηφίου.
- Η επίβλεψη της μεταδιδακτορικής έρευνας θα γίνεται από τριμελή συμβουλευτική επιτροπή η οποία θα αποτελείται από τον επιβλέποντα Καθηγητή, που έχει υποβάλει τη σχετική ερευνητική πρόταση στη Γραμματεία, καθώς και από δύο μέλη ΔΕΠ, άλλων Τμημάτων ή Πανεπιστημίων εσωτερικού ή εξωτερικού, στη βαθμίδα του Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή, με σχετικό προς την έρευνα επιστημονικό ενδιαφέρον.
- Ο χρόνος ολοκλήρωσης της έρευνας είναι **12 μήνες**, με δυνατότητα να αυξηθεί σε **18 μήνες** ύστερα από τεκμηριωμένη πρόταση του υποψηφίου και σχετική εισήγηση της επιτροπής που την υποβάλλει προς έγκριση στη Γ.Σ. του Τμήματος.
- Το Παιδαγωγικό Τμήμα θα χορηγεί βεβαίωση στον υποψήφιο περάτωσης της μεταδιδακτορικής έρευνας υπό την προϋπόθεση ότι ο υποψήφιος θα έχει δημοσιεύσει μέρος ή συνοπτικά την έρευνά του σε διεθνές επιστημονικό περιοδικό με κριτές.

- Θα υπάρξουν μεταβατικές διατάξεις στην περίπτωση που υπάρχουν υποψηφιότητες για μεταδιδακτορικές έρευνες που έχουν κατατεθεί νωρίτερα, πριν την ψήφιση και εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, από άτομα που μετέχουν σε συγκεκριμένα ευρωπαϊκά ή εθνικά Προγράμματα Έρευνας (Θαλής, Αριστεία, Ηράκλειτος κ.ά.).

2. ΠΡΟΣΩΝΤΑ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥ

Ο υποψήφιος, προκειμένου να γίνει δεκτός για μεταδιδακτορική έρευνα, οφείλει:

- Να έχει αποκτήσει διδακτορικό δίπλωμα ελληνικού Πανεπιστημίου ή ομοταγούς του εξωτερικού, αναγνωρισμένο από το Ελληνικό Κράτος, τουλάχιστον ένα χρόνο πριν από την κατάθεση της αίτησης για μεταδιδακτορικό, καθώς και να μην έχει παρέλθει δεκαετία από την υποστήριξή του.
- Να υποβάλει σχετική έντυπη αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος, καθώς και βιογραφικό και υπόμνημα, που θα περιλαμβάνει βιογραφικά στοιχεία, σπουδές, αποκτηθέντες τίτλους σπουδών, επιστημονικές και επαγγελματικές δραστηριότητες (αναγνωρισμένο διδακτικό έργο σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής), ακαδημαϊκές διακρίσεις, δημοσιεύσεις σε έγκυρα επιστημονικά περιοδικά, στην Ελλάδα ή το εξωτερικό ή αποδεκτές προς δημοσίευση εργασίες (θα κατατίθεται το πλήρες σώμα των εργασιών), επιμέλειες βιβλίων, συμμετοχή με ανακοίνωση σε συνέδρια κ.λπ. Με την αίτηση και το βιογραφικό, καθώς και το υπόμνημα ο υποψήφιος υποβάλλει επίσης παραστατικά πανεπιστημιακών τίτλων, βεβαιώσεων και πιστοποιητικών.

3. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥ-ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Ο υποψήφιος καταθέτει ολοκληρωμένη την έρευνα προς έγκριση στην επιτροπή που έχει ορισθεί μέσα στον αποκλειστικό και καθορισμένο χρόνο (δώδεκα (12) μήνες). Παράταση χρόνου θα δίνεται μόνο με τεκμηριωμένη εισήγηση της επιτροπής ύστερα από σχετική αίτηση του υποψηφίου. Αυτή σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το μισό του αρχικού χρόνου.
- Με την τελική κατάθεση της έρευνας, θα κατατίθενται και επιμέρους εργασίες (άρθρα, έρευνες) που θα έχουν προκύψει από αυτή, οι οποίες θα έχουν τυχόν δημοσιευθεί σε έγκυρα επιστημονικά περιοδικά στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, ή τουλάχιστον θα έχουν κατατεθεί προς δημοσίευση και θα έχουν γίνει αποδεκτές.
- Μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος ο

υποψήφιος μεταδιδακτορικός ερευνητής θα μπορεί, κατά τη διάρκεια εκπόνησης της μεταδιδακτορικής του έρευνας, να αναλάβει από κοινού με κάποιο μέλος ΔΕΠ διδακτικές υποχρεώσεις. Θα μπορεί ακόμη να προσφέρει σεμινάρια σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές, σχετικά με την έρευνα που διεξάγει.

- Ο υποψήφιος μεταδιδακτορικός ερευνητής οφείλει να δηλώσει αν η μεταδιδακτορική του έρευνα χρηματοδοτείται από άλλο φορέα προσκομίζοντας τα απαραίτητα δικαιολογητικά και να αναφέρει τις υποχρεώσεις του έναντι αυτού του φορέα.
- Στο τέλος και πριν την έγκριση της εργασίας του, ο υποψήφιος θα παρουσιάσει και θα υποστηρίξει δημόσια ενώπιον της επιτροπής, αλλά και σε ακροατές τα αποτελέσματα της έρευνάς του.

XV. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΕΛΜΟΥΖΟΣ»

Ο Σύλλογος Μεταπτυχιακών Φοιτητών του Π.Τ.Δ.Ε συστάθηκε τον Ιούνιο του 1995 από τους πρώτους εισακτέους στο Π.Μ.Σ.

Σύμφωνα με το καταστατικό του, ο Σύλλογος Μεταπτυχιακών Φοιτητών “Αλέξανδρος Δελμούζος” είναι επιστημονικό, πολιτιστικό, μη κερδοσκοπικό Σωματείο. Σκοποί του Σωματείου είναι:

1. Η ενθάρρυνση και προώθηση ερευνών και σπουδών γύρω από τις παιδαγωγικές επιστήμες.
2. Η ανάδειξη και ανύψωση του μεταπτυχιακού ερευνητικού έργου των μελών του.
3. Η συνεργασία και η αλληλεγγύη μεταξύ των μελών του, οι κοινές ενέργειες και προσπάθειες αυτών για προστασία, διεκδίκηση και προαγωγή των δικαιωμάτων των μεταπτυχιακών φοιτητών, η διεκδίκηση θέσεων υποτροφιών, καθώς και κάθε άλλη νόμιμη διεκδίκηση.
4. Η εκπροσώπηση των μεταπτυχιακών φοιτητών στα όργανα συνδιοίκησης του Π.Τ.Δ.Ε. όπως οι σχετικοί νόμοι προβλέπουν.
5. Η πολιτιστική δραστηριότητα των μελών του.
6. Η κατάκτηση και περιφρούρηση των ακαδημαϊκών και πολιτικών δικαιωμάτων και ελευθεριών των μεταπτυχιακών φοιτητών και της ελεύθερης διακίνησης ιδεών.

Την εκπλήρωση των παραπάνω σκοπών επιδιώκει το Σωματείο:

1. Με την συνεργασία με ημεδαπά και αλλοδαπά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, ερευνητικά κέντρα, ινστιτούτα ή οργανισμούς του ίδιου ή συγγενούς επιστημονικού ενδιαφέροντος.

2. Με την ανάπτυξη συμμετοχικής συνείδησης, συλλογικής προσπάθειας και αγωνιστικότητας από τα μέλη του.
3. Με την οργάνωση και διεξαγωγή διαλέξεων, σεμιναρίων, συνεδρίων, ημερίδων, παρουσιάσεων μελετών καθώς και τη συμμετοχή σε παρόμοιες δραστηριότητες οργανωμένες από άλλους συλλόγους, επιστημονικά σωματεία και οργανισμούς.
4. Με την συμμετοχή σε ερευνητικά εκπαιδευτικά προγράμματα της Ελλάδας ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετικά με τις κατευθύνσεις των μεταπτυχιακών παιδαγωγικών σπουδών.
5. Με την ίδρυση βιβλιοθήκης, τη δημιουργία Τράπεζας Δεδομένων, την οργάνωση προγραμμάτων καθώς και την έκδοση επιστημονικού εντύπου.

Ο Σύλλογος διοικείται από επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ) το οποίο φέρει την ευθύνη εκπροσώπησης των μεταπτυχιακών φοιτητών στα όργανα Διοίκησης του Τμήματος - Γενική Συνέλευση, Γ.Σ. Ειδικής Σύνοψης, Διοικητικό Συμβούλιο, Τομείς του Τμήματος.

ΧVI. ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΕΛΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ:

ΠΡ	=	Πρόεδρος
ΑΝ.Π.	=	Αναπλ.Πρόεδρος
ΔΤ	=	Διευθυντής Τομέα
Ο. Κ.	=	Ομότιμος Καθηγητής
Κ.	=	Καθηγητής
Α.Κ.	=	Αναπληρωτής Καθηγητής
Ε.Κ.	=	Επίκουρος Καθηγητής
Λ.	=	Λέκτορας
ΑΦΥΠΗΡ.		Αφυπηρετήσας
Ε.Τ.Ε.Π.	=	Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό
Δ. Π.	=	Διοικητικό Προσωπικό
Ε.Ε.ΔΙ.Π	=	Ειδικό Επιστημονικό Διδακτικό Προσωπικό

α/α	Όνοματεπώνυμο	Ιδιότ.	Διεύθυνση Γραφείου	Τηλέφωνο
1	Αντωνίου Αλέξανδρος-Σταμάτιος	Λ.	Ιπποκράτους 33, 1 ^{ος} όροφος	3688380 3688381
2	Βουδούρη Αγγελική	Κ.	Ιπποκράτους 20, 3 ^{ος} όροφος	3688499
3	Βρεττός Ιωάννης	Κ. Δ.Τ.	Ιπποκράτους 20, 2 ^{ος} όροφος	3688496 3688497 3688498
4	Γεωργακοπούλου Κων/να Νεκταρία	Δ.Π.	Ναυαρίνου 13 Α, ισόγειο	3688092

5	Γεωργίου – Καραβάνα Ευγενία	Δ.Π.	Ναυαρίνου 13 Α, ισόγειο	3688010
6	Γαλανάκη Ευαγγελία	Α.Κ.	Ναυαρίνου 13 Α, 1 ^{ος} όροφος	3688088 3688089
7	Γκίβαλος Μενέλαος	ΑΦΥΠΗΡ.	Ναυαρίνου 13Α, 1 ^{ος} όροφος	3688004
8	Γραμματάς Θεόδωρος	Κ.	Ιπποκράτους 20, 2 ^{ος} όροφος	3688470 3688474
9	Δασκαλάκης Δημοσθένης	Κ.	Ιπποκράτους 20, 1 ^{ος} όροφος	3688480 3640719
10	Δημάκη-Ζώρα Μαρία	Λ.	Ιπποκράτους 31, 1 ^{ος} όροφος	3688537 3688470
11	Δημάκος Γεώργιος	ΑΦΥΠΗΡ.	Ναυαρίνου 13Α, 1 ^{ος} όροφος	3688065 3688068
12	Δράκος Γεώργιος	Κ.	Ιπποκράτους 33, 1 ^{ος} όροφος	3688374 3688386
13	Εξαρχάκος Λεωνίδα	Δ.Π.	Ιπποκράτους 31 Ισόγειο	3688561
14	Εξαρχάκου-Γεννιτσαρίδη Μαρίνα	Ε.Τ.Ε.Π.	Ναυαρίνου 13 Α, ισόγειο	3688016 3688197
15	Εξαρχάκος Θεόδωρος	Ο.Κ.	Ιπποκράτους 20, 4 ^{ος} όροφος	3688491 3688495
16	Θάνου Ειρήνη	Ε.Τ.Ε.Π.	Χαριλάου Τρικούπη 24, 3 ^{ος} όροφος	3602715
17	Κακάμπουρα Ρέα	Ε.Κ.	Τηλεμάχου 11, 3 ^{ος} όροφος	3600123 3688168 3688172
18	Κακίση - Παναγοπούλου Λουίζα	Κ. Δ.Τ.	Ναυαρίνου 13Α, 1 ^{ος} όροφος	3688052 fax 3688048
19	Καλκάνης Γεώργιος	Κ.	Ναυαρίνου 13Α, 4 ^{ος} όροφος	3688027 3688028 3688008
20	Καλογήρου Γεωργία	Κ.	Ναυαρίνου 13Α, 1 ^{ος} όροφος	3688059
21	Κατσιίκη-Γκίβαλου Αναστασία	ΑΦΥΠΗΡ.	Ιπποκράτους 20, 3 ^{ος} όροφος	3688485 3688486
22	Κατσώρης Σταμάτιος	Ε.Ε.ΔΙ.Π	Ιπποκράτους 20, ισόγειο	3688464 3688463
23	Κλειδέρη-Ροϊνού Ελένη	Ε.Τ.Ε.Π.	Ιπποκράτους 20, 4 ^{ος} όροφος	3688491 3624727
24	Κόκκοτας Παναγιώτης	Ο.Κ.		
25	Κολατσού Βασιλική	Δ.Π.	Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο	3688006
26	Κολιάδης Εμμανουήλ	Ο.Κ.		
27	Κωστακοπούλου Ελένη	Ε.Τ.Ε.Π.	Χαριλάου Τρικούπη 24, 3 ^{ος} όροφος	3602715
28	Λεοντσίνης Γεώργιος	Ο.Κ.		
29	Τσιώλη Κωνσταντίνα	Δ.Π.	Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο	3688014
30	Λυρίτση Ευδοκία	Δ. Π.	Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο	3688022
31	Μαγουλά Ευγενία	Ε.Κ.	Ιπποκράτους 20, 1 ^{ος} όροφος	3688469
32	Μαλαφάντης Δ. Κων/νος	Α.Κ.	Ναυαρίνου 13Α, 1 ^{ος} όροφος	3688082 3688078

33	Μάνος Κων/νος	Ο. Κ.		
34	Μαργαρίτου Μαρία	Ε.Ε.ΔΙ.Π	Εργαστήριο Λογοθεραπείας	
35	Ματθαίου Δημήτριος	ΑΦΥΠΗΡ.	Ιπποκράτους 20, 3 ^{ος} όροφος	3688478 3688479 3688481
36	Ματσαγγούρας Ηλίας	ΑΦΥΠΗΡ.	Ιπποκράτους 20, 2 ^{ος} όροφος	3688471 3688472 3688473
37	Μαυρικάκη Ευαγγελία	Ε.Κ.	Ναυαρίνου 13Α, 4 ^{ος} όροφος	3688033
38	Μερακλής Μιχάλης	Ο. Κ.		
39	Μπαλτσιώτη Ζωή	Δ.Π.	Ιπποκράτους 20, 1 ^{ος} όροφος	3688466
40	Μπαμπάλης Θωμάς	Ε.Κ.	Ιπποκράτους 20, 1 ^{ος} όροφος	3688390 3688391
41	Μπαμπούνης Χαράλαμπος	Α.Κ.	Ιπποκράτους 20 3 ^{ος} όροφος	3688500
42	Μπαρλής Γεώργιος	Ε.Κ.	Ιπποκράτους 20, 4 ^{ος} όροφος	3688491
43	Μπούφη Ανδρονίκη	Κ.	Ιπποκράτους 20, 3 ^{ος} όροφος	3688476 3688477
44	Μπρόβα Χριστίνα	Δ.Π.	Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο	3688081
45	Μυλωνάκου – Κεκέ Ηρώ	Ε.Κ.	Ναυαρίνου 13Α, 1 ^{ος} όροφος	3688032 3688085
46	Νάκας Αθανάσιος	Κ. ΠΡ.	Ναυαρίνου 13Α, 1 ^{ος} όροφος	3688060
47	Νασιώκα Βασιλική	Δ.Π.	Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο	3688069 3688198
48	Παπαδάτος Ιωάννης	Ο.Κ.	Χαριλάου Τρικούπη 24, 3 ^{ος} όροφος	3626445
49	Παπάς Αθανάσιος	Ο.Κ.		
50	Πάτσιου Βίκυ	Κ.	Ιπποκράτους 20, 2 ^{ος} όροφος	3688542 3688544
51	Πασσάκος Κων/νος	Ο. Κ.		
52	Περιβολάρη Δέσποινα	Δ. Π.	Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο	3688013 3688197
53	Πλατάνου Αγλαΐα	Ε.Τ.Ε.Π.	Χαριλάου Τρικούπη 24, 3 ^{ος} όροφος	3602715
54	Πολυχρονοπούλου Σταυρούλα	Κ.	Ναυαρίνου 13Α, 1 ^{ος} όροφος	3688071 3688076
55	Ράπτης Αριστοτέλης	Ο.Κ.		
56	Ρασσιάς Ιωάννης	Ο.Κ.		
57	Ρηγόπουλος Γεώργιος	Ο.Κ.		
58	Σαΐτης Χρίστος	Ο.Κ.		
59	Σαλβαράς Ιωάννης	Ο.Κ.		
60	Σιώτου Μαριέττα	Δ.Π.	Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο	3688003
61	Σκορδούλης Κων/νος	Κ. Δ.Τ.	Ναυαρίνου 13Α , 4 ^{ος} όροφος	3688033 3688036
62	Σκούρα Λαμπρινή	Ε.Κ.	Ναυαρίνου 13Α, 1 ^{ος} όροφος	3688074
63	Σοιλέδη Μαρίνα	Δ. Π.	Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο	3688198 3688007

64	Τζαμαργιάς Παναγιώτης	Ε.Ε.ΔΙ.Π. Ι	Ιπποκράτους 31, 1 ^{ος} όροφος	3688555
65	Τζάνη Μαρία	ΑΦΥΠΗΡ.	Ναυαρίνου 13Α, 1 ^{ος} όροφος	3688061 3688062 3688070
66	Τριλιανός Αθανάσιος	Ο.Κ.	Ιπποκράτους 33, 1 ^{ος} όροφος	3688394 3688395
67	Τσιπλητάρης Αθανάσιος	Ο.Κ.		
68	Φασούλης Κωνσταντίνος	Α.Κ.	Ιπποκράτους 20, 4 ^{ος} όροφος	3688457
69	Φυριππής Εμμανουήλ	Α.Κ.	Ιπποκράτους 33, 1 ^{ος} όροφος	3688455
70	Χαλκιά Κρυσταλλία	Κ.	Ναυαρίνου 13Α, 4 ^{ος} όροφος	3688035
71	Χολέβας Λεωνίδας	Ε.Τ.Ε.Π.	Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο	3688197 3688012
72	Χονδροθανάσης Παναγιώτης	Δ.Π.	Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο	3688198 3688021

XVII. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Ο Π.Ο.Φ.Π.Α. είναι η εξέλιξη του Φοιτητικού Θεατρικού Ομίλου που ιδρύθηκε το 1923 έχοντας κυρίως μέλη πρόσφυγες φοιτητές. Αργότερα μετονομάστηκε σε Θεατρικό Τμήμα και συνέχισε την αξιόλογη πορεία του έχοντας συνεργάτες γνωστά ονόματα του Θεάτρου.

Μετά το 1976 δημιουργούνται ακόμα τρεις τομείς: ο Χορευτικός, ο Κινηματογραφικός και ο Φωτογραφικός Τομέας. Ταυτόχρονα αλλάζει την ονομασία του και βαπτίζεται Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών Πανεπιστημίου Αθηνών (Π.Ο.Φ.Π.Α.).

ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Ο Θεατρικός Τομέας διοργανώνει μαθήματα αυτονομίας του ηθοποιού, φωνητικής και κινησιολογίας όπως και θεατρικές και άλλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις με προσκεκλημένους ηθοποιούς και πανεπιστημιακούς. Ο Θεατρικός Τομέας θέλει να αναδείξει μέσα από τη δουλειά των μελών του τις διαστάσεις της ερασιτεχνικής θεατρικής πράξης: σύγχρονο πειραματικό θέατρο, προσέγγιση νέων συγγραφέων, νεοελληνικό θέατρο, κλασικό ρεπερτόριο και μελέτη του αρχαίου δράματος με βάση τα λαϊκά δρώμενα του παραδοσιακού πολιτισμού.

ΧΟΡΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Σκοπός του Χορευτικού Τομέα είναι η ευαισθητοποίηση των φοιτητών σε θέματα του λαϊκού μας πολιτισμού. Ο χορός χρησιμοποιείται ως μέσο για την πραγμάτωση αυτού του σκοπού. Φυσικά οι φοιτητές δεν μένουν στη στείρα αναπαράσταση βημάτων αλλά ούτε και στη μουσειακή παρουσίαση των χορών της πατρίδας μας. Παράλληλα καταγράφουν και επεξεργάζονται όλα εκείνα τα στοιχεία που συνθέτουν τον ελληνικό πολιτισμό βιώνοντας έτσι την παραδοσιακή μας κληρονομιά.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Η δραστηριότητά του περιλαμβάνει παραγωγή ταινιών 16mm και μικρών ταινιών Σούπερ 8 όπως επίσης και προβολές ταινιών ρεπερτορίου για τα μέλη του. Καθημερινά προσφέρονται σεμινάρια θεωρητικά και τεχνικά από παλαιότερα μέλη του Τομέα και επαγγελματίες του χώρου. Στόχος του Κινηματογραφικού Τομέα είναι

η καλλιέργεια της Κινηματογραφικής παιδείας στους φοιτητές ώστε να γίνουν καλοί θεατές της τέχνης του κινηματογράφου. Επίσης να ενεργοποιήσει τους φοιτητές που έχουν διάθεση να δημιουργήσουν ώστε να γίνουν ταινίες που θα εξυψώσουν κοινωνικά τόσο τους ίδιους όσο και την Πανεπιστημιακή Κοινότητα στην οποία ανήκουν.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Διοργανώνει σεμινάρια που αποσκοπούν στην εκμάθηση της φωτογραφικής μηχανής καθώς και των κανόνων και τεχνικών που διέπουν τη φωτογραφική πρακτική. Με την προβολή και το σχολιασμό του έργου αναγνωρισμένων δημιουργών προάγεται η αισθητική καλλιέργεια των μελών του ώστε να μπορούν να αναγνώσουν δημιουργικά ένα φωτογραφικό έργο. Παράλληλα γνωρίζουν οι φοιτητές το γοητευτικό στάδιο της εκτύπωσης ασπρόμαυρων φωτογραφιών. Η επαφή τους επίσης με τη φωτογραφία - στούντιο τους βάζει σε άλλα κανάλια καλλιτεχνικής δημιουργίας. Το ζητούμενο είναι να αγαπήσουν οι φοιτητές τη μορφή αυτή της καλλιτεχνικής δημιουργίας και να αναπτύξουν τις δυνατότητες και το ταλέντο τους.

XVIII. ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ Π.Μ.Σ. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Πρόεδρος της Επιτροπής:

Ο εκάστοτε Πρόεδρος του Τμήματος με αναπληρωτή τον αναπληρωτή Πρόεδρο

Μέλη: οι εκάστοτε Διευθυντές Τομέων και οι υπεύθυνοι των κατευθύνσεων

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Ειδική Αγωγή, Λογοθεραπεία- Συμβουλευτική	ΚαθηγήτριαΣ. ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ
Συγκριτική Παιδαγωγική	Αναπλ. Καθηγητής Κ. ΦΑΣΟΥΛΗΣ
Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική	Καθηγητής Ι. ΒΡΕΤΤΟΣ
Κοινωνιοβιολογία, Νευροεπιστήμες και Εκπαίδευση	Αναπλ. Καθηγητής Κ. ΜΑΛΛΑΦΑΝΤΗΣ
Μαθηματικά στην Εκπαίδευση	Καθηγήτρια Α. ΒΟΥΔΟΥΡΗ
Πληροφορική στην Εκπαίδευση	Καθηγήτρια Α. ΒΟΥΔΟΥΡΗ
Φυσικές Επιστήμες στην Εκπαίδευση	Καθηγητής Γ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ
Διδακτική της Γλώσσας- Λογοτεχνίας - Θέατρο και Εκπ/ση	Καθηγήτρια Β. ΠΑΤΣΙΟΥ
Ιστορία και Διδακτική της Ιστορίας – Λαογραφία και Πολιτισμός	Αναπλ.Καθηγητής Χ. ΜΠΑΜΠΟΥΝΗΣ
Κοινωνιολογία της Εργασίας: Πολιτικές αγοράς εργασίας – Μειονότητες – Παιδική Ηλικία	Καθηγητής Δ. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Καθηγητής Γεώργιος ΚΑΛΚΑΝΗΣ
Καθηγήτρια Αγγελική ΒΟΥΔΟΥΡΗ
Καθηγήτρια Σταυρούλα ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ
Καθηγήτρια Βίκυ ΠΑΤΣΙΟΥ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Συντονιστής : Καθηγητής Ιωάννης ΒΡΕΤΤΟΣ
Μέλη : Καθηγητής Γεώργιος ΚΑΛΚΑΝΗΣ
Καθηγήτρια Άντα ΜΠΟΥΦΗ
Καθηγητής Γεώργιος ΔΡΑΚΟΣ

Τέσσερις εκπρόσωποι των φοιτητών και ένας εκπρόσωπος των μεταπτυχιακών σπουδαστών.